

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-I. unaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Dr. Marko Natlačen:

Ob zaključku zasedanja banskega sveta

Ljubljana, 19. februarja.

Nocoj ob zaključku banskega sveta je imel g. ban dr. M. Natlačen naslednji govor:

Za nami je šest dni resnega in intenzivnega dela. V teh dneh smo temeljito pregledali gospodarske, kulturne in socialne razmere na ozemlju naše banovine. Podrobno ste razkrili potrebe svojih okrajev, hibe, zaradi katerih trpi naše gospodarstvo ali naša uprava in ki bi jih bilo odstraniti, da se zboljša uprava ali da se izboljšajo življenjske prilike. Ogromno je število predlogov, ki ste jih v teh dneh sprostili, in dobro se zavedam, da je vroča želja vsakega izmed vas, da bi s tega zasedanja mogel odnesti čim več koristi za svoj okraj — ne zaradi sebe, marveč z željo, da bi bilo njegovo delo čim uspešnejše za skupnost. Toda v teh dneh ste imeli priliko se tudi prepričati, da so sredstva, s katerimi more banovina razpolagati, le skromna, omejena in mnogo preskromna, da bi mogel uvaževati vse vaše predloge, izpolniti vse vaše želje in ugoditi vsem vašim prošnjam. Iz obširnih razprav, ki ste jih te dni sledili, ste mogli spoznati, kako ogromne so potrebe naše banovine, kar tiče bodisi duhovne bodisi materialne kulture, kako naravnost malenkostna so sredstva, ki mi jih daje na razpolago banovinski proračun v primeri s potrebami kmetijsko-pospeševalne službe, prosvete, cest, regulacije voda, zgradbe vodovodov, socialne službe, ljudskega zdravja, pospeševanja obrti itd. Dobro se zavedam, da je med predlogi, ki so bili sprosteni, mnogo takih, ki so res dobri, koristni in utemeljeni in ki bi jim bilo v nujnem interesu posameznih krajev ali tudi širše skupnosti čimprej in brez odlaganja ugoditi. Zavedam se, da bo temu ali onemu izmed vas težko pri sreči, ko se bo vračal v svoj domači kraj, pa ne bo mogel poročati o uspehih, kakršnih ljudje od banovine več ali manj upravičeno pričakujejo in ki bi si jih tudi vi sami želeli. Od srca rad bi ustregel vsem vašim upravičenim željam, toda na žalost denarna sredstva, ki moram z njimi razpolagati, niso tako obsežna in obilna, kakor je obilna moja volja. V tem pogledu vas prosim, gospodje člani banskega sveta, da ste prepričani, da bom pri izvajanju proračuna postopal z največjo vestnostjo, skrbel bom zlasti, da se pri določevanju delovnega programa izberejo tista dela, ki so najnujnejša in ki bodo prinesla čim več koristi čim širšemu krogu ljudstva, a pri tem bom tudi gledal, da bodo deležni dobrot banovinskega proračuna sorazmerno vsi deli naše banovine.

Čuli ste, gospodje člani banskega sveta, smernice, po katerih se hočem ravnati pri izvajanju proračuna in skladno s temi mojimi smernicami je bilo tudi od vas, gospodje člani banskega sveta, v teh dneh ponovno poudarjeno načelo, da je treba banovinska sredstva uporabiti za potrebe banovine; na drugi strani pa mora za kritje državnih potreb dati na razpolago potrebna sredstva država, a občina mora svoje občinske zadeve financirati iz svojih občinskih sredstev. Ponovno dajem izraza svojemu prepričanju, da je to načelo zdravo in pravilno in vas zato, gospodje člani banskega sveta, prosim, da si to načelo tudi vi usvojite in da me pri izvajanju tega načela s svojim vplivom med ljudstvom tudi podpirate. Drobiljenje banovinskih sredstev na drobtinice se mora čim bolj omejiti, da bo naše delo v korist banovine kot celote tem bolj uspešno, tem bolj koristno in tudi tem bolj vidno.

Vsak posamezen kraj naše banovine nam je enak ljub in drag in voditi nas mora zavest, da je vsa banovina naša, a usmeriti moramo svoje delo tako, da bo banovina kot celota čim bolj napredovala, ker bomo s tem najboljše služili tudi posameznim njenim delom. V tem smislu vas prosim, da me z razumevanjem in odobravanjem podpirate v mojem stremljenju.

Ko zaključujemo IX. zasedanje banskega sveta, ne smem mimo tega, ne da bi ugotovil, da so bile razprave tudi v tem zasedanju v vsakem pogledu na vzorni višini. Ugotavljam predvsem, da ste, gospodje člani banskega sveta, svojo nalogo resno pojmovali. Vaši govori so bili prežeti umevanja in skrbri za gospodarske, kulturne in socialne potrebe našega ljudstva. Iz predlogov, ki ste jih tekom razprave sprostili, odseva po eni strani veliko umevanje ljudskih potreb, po drugi strani pa resno stremljenje za tem, da bi ljudstvu pomagali, kjer mu je pomoč potrebna, da se mu zmanjša beda, da se dvigne njegovo materialno stanje in da bi se povzdignila tudi njegova kultura. Izpolnjevam torej samo svojo dolžnost, da se vam za tako odlično vaše sodelovanje s tega mesta kar najlepše zahvaljujem.

V lanskem zasedanju nas je kakor težka mora mučila skrb zaradi usode našega denarnega združništva in naših denarnih zavodov sploh. Ta zadeva je sedaj, kakor je bilo v teh dneh s tega mesta ponovno poudarjeno, povoljno rešena. To in pa dejstvo, da nam tudi druga znamenja napovedujejo vendarle zboljšanje gospodarskega položaja, nas more napolnjevati z optimizmom. Zato vas prosim, gospodje člani banskega sveta, da se vrnete med ljudstvo z optimizmom v svojih srcih in

„Srednja Evropa pod vodstvom — Nemčije“

Papen napoveduje „velike nemške načrte za Podonavje“

Dunaj, 19. februarja. TG. Nemški veleposlanik na Dunaju baron von Papen (ki je kot katolik nekaj pripadal nemškemu centru; op. ur.) je za slovo od Dunaja zbral okrog sebe časnikiarje ter jim prebral dolgo izjavo o zadnjih dogodkih na Dunaju, v kateri je med drugim dejal:

„Avstrija je dala zgled, kako se negotovosti v Srednji Evropi lahko kar naenkrat odstrani. Kanceler Hitler bo dne 20. februarja izjavil, da prevzame jamstvo za neodvisnost in neokrnjenost avstrijskega ozemlja. Narodni socialisti (hitlerjevci) lahko sedaj v Avstriji odkritosrčno priznajo, da so narodni socialisti in se jim ni treba več skrivati. Nemčija je od Avstrije želela samo to, da smejo hitlerjevci izražati svoje prepričanje prav tako, kakor delajo drugi.

Svetovno javno mnenje so nekateri hoteli prepričati, da obstaja nesoglasje med Nemčijo in Italijo, češ, da je Italija hotela doseči zblizanje z Anglijo. To so bili napačni računi, kajti Hitler je bil nasprotno mnenja, da bo takšno zblizanje koristno tudi za Nemčijo. Tudi Nemčija bo od svoje strani iskala zblizanja z Anglijo, Italija in Nemčija imata iskren namen na vsak način zagotoviti evropski mir. To pa je nemogoče, če med velesilami ni sporazuma in prijateljskih odnosov. Nemčija je že iztegnila roke proti Angliji in jih bo držala razprostrte, če Anglija Nemčiji prizna njene naravne pravice do kolonij.“ Papen je dodal, da je »Van Zeelandov načrt sijajno sredstvo za pomirjenje Evrope.“

Ko so ga časnikiarji vprašali, če je res, da je kanceler Schuschnigg tri dni iskal zveze z Mussolinijem, ki se je nekje smučal in da Mussolini sploh ni maral z njim govoriti, narkar da je bil Schuschnigg prisiljen sprejeti nemške zahteve, ker se je čutil osamljenega in brez vsake opore, je baron von Papen izjavil, »da je vse to lažnivo, ampak, da je Mussolini za ta sporazum točno vedel, da se je s Hitlerjem o njem v vseh podrobnostih sporazumel že takrat, ko je obiskal Hitlerja v Berlinu, in da torej Schuschnigg ni imel nobenega poverda razgovorjati se z Mussolinijem o stvari, ki je bila popolnoma zrela.“

»Nemčija ne bo zahtevala od Avstrije, da takoj zapusti Zvezo narodov, ali da se priključi protikomunističnemu paktu. Avstrija s simpatijami podpira italijansko-nemška pripravevanja.“

V nadaljnjem razgovoru je baron von Papen izjavil, da ima še velike naloge pred seboj. Govoril je o »velikanskem načrtu, da presnuje sožitje narodov v Podonavju pod vodstvom Nemčije“. Sedanji sporazum med Avstrijo in Nemčijo je prvi korak k temu velikemu cilju. Druge države, predvsem avstro-ogrske nasledstvene države, bodo morale avstrijski zgled slediti. Mirovne pogodbe so gospodarsko skupnost v Podonavju razrušile in ustvarile nasprotstva, ki so bila in so še neprestan vir nevarnosti za mir v Srednji Evropi. Njegov načrt, Srednja Evropa pod nemškim vodstvom, bo temu odpomogel. Kajti Nemčija je od takšnih razmer, ki so se razvile okrog njenih mej, najbolj trpela. Zato hoče Hitler to vprašanje rešiti.“

Von Papen je nato prišel zopet nazaj k avstro-nemškemu sporazumu in dejal, da ne razume, zakaj

so nekateri tako razburjeni, če dve državi postane prijateljici, posebno pa še dve državi, ki pripadata istemu narodu in ki sta se v svetovni vojni z ramo ob ramo borili po vseh bojiščih. Prijateljstvo je trajalo med njima vso vojno dobo do trenutka, ko je diktatorska oblast hitlerizem proglasila za protizakonito gibanje. Sedaj je boja konec. Avstrijski kanceler je stisnil roko nemškega kancelerja.

Baron Papen je priznal, da je »poglavitna vsebina sporazuma v gospodarskih ugodnostih, ki sta si jih Avstrija in Nemčija druga drugi dovolile. Gospodarske ukrepe Nemčije bodo posnemali ali vsaj podprli v Avstriji. Po gospodarski poti sta oba naroda nastopila pot do popolne narodne strjenosti. Če se bo Avstrija priključila nemški gospodarski štiriletki, je še vprašanje, ki mora biti rešeno.“

Prav tako razumljivo pa je tudi, da »bosta odsele obe državi sodelovali tudi v vojaškem pogledu, kajti državi, ki predstavljata nemški narod, imata skupne obrambne interese.“

V kolikor se njega samega tiče, je dodal Pa-

pen, ima Hitler za njega neko veliko in važno delo, o katerem se pa še ne sme izraziti.

Danes govori Hitler — tudi o ČSR

Hitler bo v svojem jutrišnjem govoru govoril tudi o nemški narodni manjšini na Češkoslovaškem. Posebni dopisnik »Daily Maila« v Berlinu Ward Price poroča, da bo Hitler izjavil, da ostale velesile nimajo pravice vmešavati se v nemška manjšinska vprašanja.

Jutrišnji govor kancelerja Hitlerja ob 13 uri bodo prenašale vse nemške, italijanske, avstrijske, švicarske, skandinavске, francoske in angleške radijske postaje, prav tako pa tudi radijske postaje v Ameriki in del radijskih postaj na Češkoslovaškem.

Praska radijska postaja bo prenašala govor kancelerja Hitlerja, dne 24. t. m. pa Schuschniggov govor.

Stališče zapadnih velesil:

Avstrija se ne sme ukiniti

London, 19. februarja. b. Poročilo o včerajšnjih obširnih razgovorih Edena s Corbinom se izpolnjuje še a tem, da je pariška vlada dala pobudo v avstrijskem vprašanju in da se je popolnoma sporazumela z londonskim kabinetom glede vsebine skupne note, ki jo nameravata obe državi izročiti v Berlinu. Angleški kabinet bo na današnji seji proučeval besedilo note. Verjetno je, da bo skupna francosko-angleška nota izročena v ponedeljek v Berlinu in izpolnjena s skupno izjavo francoskega in angleškega poslanika v Berlinu. Zapadne velesile se bodo postavile na stališče, da se avstrijska neodvisnost v nobenem primeru ne sme ukiniti.

Ves dan se je Chamberlain posvetoval s francoskim veleposlanikom v Londonu Corbinom in

telefonsko z zunanjim ministrom Delbosom. Govorili so o dogodkih v Avstriji.

Chamberlain se bo potrudil, da se sporazume z Irsko

Zaradi angleško-irskih pogajanj, ki se bodo pričela v ponedeljek, je prišel snoči v London predsednik Irske de Valera z ostalimi delegati svobodne irske države. V ponedeljek se bodo pričela pogajanja z raznimi ministri. Menijo, da se bodo pogajanja tikala političnih in gospodarskih vprašanj. Politični krogi pričakujejo, da se bo Chamberlain potrudil, da pride do sporazuma in do sklenitve trgovinske pogodbe.

Anglija ne bo samo opazovalec Italijansko-angleška pogajanja oživila

London, 19. febr. AA. Reuter. Predsednik vlade Chamberlain je snoči govoril v Birminghamu in rekel, da je glavno, da rešimo mir in da Anglijo tako oborožimo, da si je ne bo upal nihče napasti. Mi želimo, da bi se sedanja konflikta — eden v Evropi in drugi v Aziji — ne razširila in da se mi vanje ne bi zapletli. Mi pa nismo zadovoljni s samim opazovanjem, ker želimo, da se mir ohrani in je zato naša dolžnost, da ob vsaki priliki podvrzemo potrebne korake, da se odstranijo vzroki novih vojn. Mi se dnevno zmeraj bolj oborožujemo in želimo, da bi bili iz dneva v dan močnejši.

Ravno zato, ker smo vsak dan močnejši, se zmeraj bolj zanimamo za zadeve Evrope, in

to za tiste zadeve, v katere se pred leti ne bi emesavali.

Seja angleške vlade proti navadi v soboto popoldne

London, 19. febr. e. Popoldne ob 15. se je začela seja angleške vlade. V vsej javnosti je to zbudilo silno pozornost, ker se je angleška vlada prvič sestala na sejo v soboto popoldne po odstopu Edvarda VIII. dne 3. decembra 1936.

Nepričakovano sklicanje angleškega kabineta za danes popoldne je vzbudilo v tujakšnih političnih krogih veliko senzacijo, ker se britanski kabinet sestane ob sobotah le v zares izrednih primerih. Snoči so se zopet razširile vesti o velikih nesoglasjih v britanskem kabinetu zaradi angleško-italijanskih pogajanj. Vesti o nesoglasjih so se pojavile največ zaradi tega, ker je bil Chamberlain tisti, ki se hoče pogajati z Italijo potom Grandija. Včerajšnji razgovor Chamberlaina in Edena z Grandijem je napravil v italijanskih političnih krogih ugoden vtis. Možna so direktna pogajanja med Chamberlainom in Mussolinijem. V političnih krogih se opaža velika želja za ponovno vzpostavitev dobrih italijansko-britanskih odnosov. Seja vlade ob času, ko to poročamo, še zmeraj traja. Pred predsedstvom vlade čaka ogromna množica ljudi na sklepe vladne seje, ki pa bodo po zadnjih vesteh objavljeni šele v ponedeljek. Zelo so opazili, da je množica navdušeno pozdravila zunanega ministra Edena, ko je malo pred 3. uro hitel v predsedstvo vlade. Eden se je takorekoč presenečen malo ustavil, dvignil klobuk in izginil za vratni hiše št. 10 Downing Streeta.

Italijanski veleposlanik Grandi se je včeraj dvakrat sestel s Chamberlainom in Edenom. Prvi sestanek je trajal polguro uro, drugi pa eno uro. Angleški poučeni krogi izjavljajo, da se je na tem sestanku govorilo samo o vprašanjih, ki se nanašajo na Anglijo in Italijo, in sicer posebno o priznanju italijanskega cesarstva v Abesiniji. Pogovori o tem se bodo nadaljevali naravnost med obema vladama, in sicer med grofom Ciano in lordom Perthom v Rimu, in sicer se bodo pogajanja začela zopet tam, kjer so se po pismih med Mussolinijem in Chamberlainom ustavila. Vest o sestankih je izzvala povsod silno zanimanje.

Ker pa so nekateri večerniki pisali, da se je govorilo tudi o Avstriji, je grof Grandi takoj odločno zanikal te vesti. Chamberlain je za danes popoldne sklical nujno sejo angleške vlade. Na seji bodo govorili samo o zunanjih politiki. Vladni krogi potrjujejo, da je francoska vlada poslala v London neke predloge zaradi dogodkov v Avstriji.

Seja italijanske vlade

Rim, 19. febr. e. Mussolini je popoldne sklical sejo italijanske vlade, ki je trajala 3 ure. Govorilo se je o odnosih med Italijo in Veliko Britanijo.

Dunajska vremenska napoved. Se najbrž jasno, ponekod sneg, padec temperature.

Zagrebska vremenska napoved. Oblačno s padavinami.

Zemunska vremenska napoved. Večinoma oblačno vreme po vsej državi, v južni polovici nekaj megle. Toplota bo na severu nekoliko padla.

„Domovinska fronta“ hitlerjevcem odprta

Priseči morajo, da bodo branili „neodvisnost“ Avstrije Kdor bi oviral „pomirjenje“ z Nemčijo, bo izgnan

Dunaj, 19. febr. AA. (Korbiro) Na podlagi dogovora v Berchtesgadnu med avstrijskim zveznim kancelerjem in državnim kancelerjem je sedaj dana avstrijskim nacionalnim socialistom (hitlerjevcem) možnost zakonitega dela, toda v okviru Domovinske fronte in drugih avstrijskih ustanov. To delo se bo moglo razvijati le na podlagi avstrijske ustave, ki izključuje vsako usta-

va s tem optimizmom vzbudite in gojite med ljudstvom novo zaupanje v zadržano misel in s tem zaupanje v boljšo, svetlejšo bodočnost. Za sanacijo in likvidnost združništva je banovina doprinesla veliko žrtev. Toda ta žrtev ne bo predraga in se bo bogato obrestovala, ako nam prinese ta uspeh, da se bo naš človek zopet s popolnim zaupanjem oklenil združništva, ki mu edino more pripomoči do trajnega zboljšanja blagostanja. Naj narod vidi in se zaveda, kako visoko ceni banovina in država združništvo, ki mu hoče nuditi v vsakem primeru, celo ob lastnih velikih žrtvah, pomoč in zaščito.

Preden končam, pa naj poudarim še tole: Čitali in slišali ste poročila posameznih oddelkov banske uprave. Ta poročila so bila, kakor ste tudi posamezni gospodje člani banskega sveta sami izrecno poudarjali, sestavljena z izredno natančnostjo in vestnostjo; čuti se, kako iz njih diha skrb za blagor banovine in ljubezen do nje. Zato pa mislim, da storim samo svojo dolžnost, ako s tega mesta izrečem priznanje in zahvalo tudi našemu uradništvu, ki je v veliki meri pripomoglo s svojim delom, da je poteklo naše zasedanje tako lepo in tako uspešno.

Ker je s tem dnevi red IX. rednega zasedanja banskega sveta izčrpan, proglašam, da je zasedanje zaključeno.

navljanje političnih strank. V zvezi s temi prepovedmi bo nemška država izdala ukrepe, ki naj preprečijo vsako poseganje strankarskih ustanov v notranje-avstrijske zadeve. Poročila v listih o nekih nadaljnjih ukrepih so le navadne kombinacije in ne odgovarjajo v nobenem oziru dejstvom. Posebno velja poudariti, da bo avstrijska vlada tudi v prihodnje izvajala strogo načela avstrijske valute in svoje gospodarske politike in da ta vprašanja sploh niso prišla v razgovor. V skladu z razčiščenjem odnosov med obema državama je tudi okolnost, da bodo odsele gospodarske stike med Avstrijo in Nemčijo zelo pospeševali.

Vodstvo domovinske fronte poroča, da je sklenilo, da morajo vsi narodni socialisti, ki hočejo vstopiti v domovinsko fronto, položiti prisego, da bodo branili avstrijsko neodvisnost. Dalje pravi uradno poročilo iz predsedstva domovinske fronte, da se domovinska fronta ne more deliti ali pa cepiti. Vendar bo domovinska fronta dopustila, da se njeni člani lahko bolj zanimajo za nemško idejo ali pa za socialna vprašanja. Najvažnejši pa je tisti sklep, da bodo izključeni vsi tisti Avstrijci, ki bi s svojim delom sabotalni delo za pomirjenje med Avstrijo in Nemčijo. Vse take bodo (akoj) izgnali iz Avstrije. Domovinska fronta je vedno zastopala načelo, da v njenem okviru ni mogoče dovoliti posebnih sekcij. To načelo je sedaj vnovič potrjeno in velja za vso prihodnost. Ker je cepitev fronte na sekcije prepovedana, sledi iz tega logično, da je fronta sama nedeljiva in da se mora zaradi tega vsakdo s svojo častjo in odkritosrčno izreči za nedeljivost avstrijskega programa.

(Korbiro.) Avstrijski zvezni minister za trgovino in promet je imenoval ravnatelja avstrijske zavarovalnice dr. Fischbecka za svetnika trgovinskega ministrstva. Podrejena mu bodo vprašanja trgovinske izmenjave med Avstrijo in Nemčijo.

Tiskovni odsek bo združen z odsekom za nadzorstvo nad dobrimi stiki med avstrijskim in nemškim časopisjem. Izročeno bo višjemu uradniku v zveznem kancelarstvu Wolfa.

Od nedelje do nedelje

Zunanje politični pregled

Z ozirom na Grčijo, o kateri smo zadnje soboto omenili, da so se tamkaj dogodili nekateri dogodki, ki jih ni mogoče pravilno razlagati, smo dobili od verodostojne in merodajne strani pojasnilo, da je bila diktatorska vlada v Grčiji prisiljena odstraniti nekaj vodilnih politikov in državnikov iz Aten ter jih internirati na otokih (med njimi bivša ministri Mihalakopoulos in Theotokis), ker so širili letake in brošure, v katerih so vznemirjali javnost ter jo skušali prepričati, da dere Grčija v denarno propast in v zunanje politično katastrofo. Bili so tudi v zvezi s prevratniki Polyhronopoulos, nekdanjega šefa atenske policije. Zaradi tega jih je morala vlada na svojo veliko žalost odstraniti z ukrepi, ki jih je storila. Po vsej Grčiji vlada sedaj mir.

Diktatura v Romuniji se počasi razvija. Vse politične stranke so razpuščene. Časopisje je prepovedano, da bi jih sploh še imenovali. Vsi državni in občinski namestniki so dobili strogo prepoved, da se ne smejo udeleževati političnega življenja. Tudi člani strank ne smejo biti. Kazen za prestopke je takojšen odpust. Vsi župani so bili odstranjeni in so na njihovo mesto imenovani bivši bojevniki in sicer v vsaki občini najstarejši čin, če je zaupanja vreden. Upravno oblast vrši po vsej državi armada. Prepovedanih je 33 listov, a tisti trije listi, ki jih je Gogova vlada zaradi židovske pripadnosti prepovedala, zopet izhajajo. Zunanje politično je diktatorska vlada izdala pomirjevalno izjavo, da bo nadaljevala staro politiko zvestobe do vseh prijateljev. Zunanji minister Tatarescu obišče prihodnji teden Belgrad in bo dr. Stojadinoviča spremljal na konferenco Balkanske zveze v Ankari.

Najpomembnejši dogodek v tednu in verjetno tudi eden najbolj pomembnih dogodkov v letu pa se je zgodil na Dunaju. Avstrijski zvezni kancler je imel preteklo soboto nepriljubljen sestanek s Hitlerjem v Berchtesgaden na Bavarskem. Pri tej priložnosti je nemški kancler zahteval od avstrijskega, da v Avstriji odpre vrata hitlerjevskim organizacijam, da spusti v vlado hitlerjevske ministre in da odslej notranje in zunanje politično sodeluje z Nemčijo, ki pa je pripravljena, da slovesno izjavi, da bo takšno Avstrijo spoštovala in njeno neodvisnost branila. V ponedeljek in torek so bila resna posvetovanja, ki so razburila vso Evropo. V torek se je izvedelo, da je Avstrija šla na kolena in sprejela Hitlerjeve zahteve. Imenovana je bila nova vlada, v kateri sedijo trije hitlerjevci, med njimi eden na čelu no-

tranjega ministristva. Vsi hitlerjevci, ki so sedeli po zaporih (2500 po številu), so bili izpuščeni, hitlerjevska organizacija pa je dovoljena po vsej državi. Avstrija sprejme zunanje politično nemško črto, torej odneha s približevanjem s Čehoslovaško in je tudi pripravljena, da z Nemčijo sodeluje na gospodarskem in vojaškem polju. Torej popoln zlom Avstrije pred nemškimi zahtevami. Po inozemstvu je imel dunajski dogodek silen odjek. Nekatere države se sprva sploh niso mogle znanjati. Vsi so pričakovali, da bo Italija vztrajala kakor je l. 1934, toda vsi so se zmotili. Italija je bila tiho. Francija in Anglija, ki sta se lani zadrževali, da bosta branili Avstrijo, sta bili tudi tiho. Verjetno sta se zanašali na odpor Italije. Ko sta spoznali, da sta se zmotili v svojih računih, ker nista bili o položaju poučeni, je bilo že prepozno. Njihovo časopisje zelo razburjeno piše o novem položaju, a to je tudi vse. Prepozno! Sosedje Avstrije, ki so seveda po teh dogodkih tudi vznemirjeni, čakajo. Kaj morejo drugega, dokler vselej ne storijo ničesar in tako razvoj dogodkov odobravajo. Evropa stoji pred novim poglavjem. Verjetno je nemški poslanik von Papen imel prav, ko je te dni izjavil, da je bila podreditve Avstrije Nemčiji prvo poglavje k velikemu cilju, ki se mu pravi: preosnova Podonavja pod — nemškim vodstvom! In verjetno je, da imajo prav tudi tisti, ki trdijo, da ta razvoj ni trenuten domislek, ampak da gre za že dolgo v globoki tajnosti, ki je niso mogli prodreti niti francoski niti angleški diplomati, pripravljeni načrti takšne, pod nemškim vodstvom na novo urejene srednje Evrope in da so pri tem soglasni vsi, Nemčija, Italija, Madžarska in tudi — Avstrija. Treba se bo navaditi tudi na to, da bomo verjeli, da je avstrijski zvezni kancler Schuschnigg takšno rešitev želel, čeprav se je je navidezno branil. Kajti v vsem poteku dunajskih dogodkov je zagonetka samo on. Če je pa naša trditve resnična, tudi ta zagonetka izgine in slika postaja popolnoma jasna. Kajti zadržanje Italije je dosledno. Njeno težišče ni več v srednji Evropi, marveč v — Afriki.

Notranje politični pregled

Notranje političen teden ni pokazal nobenih važnejših dogodkov. Vsaj na zunaj ne. V Ljubljani je končal zasedanje hanski svet dravske banovine, ki nam je podal sliko našega položaja. Jutri bodo v Beogradu volili pravoslavne patriarha. Prvič v zgodovini srbskega pravoslavlja se je zgodilo, da je bil patriarhov prestol skoraj pol leta nezaseden. Odlok o volitvi so izdali kraljevi namestniki.

Francova ofenziva na Alfambri

Salamanca, 19. febr. AA. DNB. O večeršnjih zmagi nacionalistov pri Teruelu poročajo posebni dopisniki, da so sedaj vse nacionalistične čete zbrane na vzhodnem obrežju reke Alfambre. Topništvo in letala ščitijo prodiranje pehote. Sovražnik je na taktično važnih mestih postavil pravi zid iz 800 strojníc sovjetskega, francoskega, severnoameriškega in češkoslovaškega izdelka. Dasi je bila rdeča obramba zelo obsežna, so izgube nacionalistov razmeroma majhne. Nacionalistična pehota je v razmeroma kratkem času zasedla 20 utrjenih višin. Postojanke, ki so jih do večerja zavzeli, so 5 do 8 kilometrov vzhodno od reke Alfambre. Nacionalistične čete so sedaj 2 km pred Corbelanom, ki je približno 10 km severovzhodno od Teruela. Zavzeli so tudi postojanke južno od Gorda. Na rdeči strani se bore izključno samo mednarodni oddelki.

Poročilo nacionalističnega poveljstva pravi: Večera so naše čete nadaljevale s prodiranjem ob reki Alfambri. Zlomile so sovražni odpor in siljajo zmagale. Zavzele so Vertiso de Campiglio in vr-

hova El Cholo in Torano in tudi kote 1283, 1246, 1061, 1047 in 1015. Navdušenje naših čet je bilo velikansko. Sovražne izgube so težke. Samo v enem odseku je padlo nad 1000 milienikov. Ujeli smo 875 milienikov in zaplenili ogromno vojnega materiala. Sovražno brigado smo popolnoma zadržali. Posebno delavno je bilo letalstvo.

Na estramadurski fronti je sovražnik trikrat napadel med četnikom in petkom, in to v odseku Agruijem in Jelamez Bil pa je odbit. V petek smo zavzeli sovražno postojanko Cortijo dela Oza.

Peritgnan, 19. febr. B. Agencija Radio poroča, da so nacionalistične ladje bombardirale obalno mesto Portbou in Coullero, ki je blizu špansko-francoske meje. Nacionalisti so hoteli porušiti železniško progo Peritgnan-Barcelona. Nacionalistično brodogradništvo, sestavljeno od križark »Canariac«, »Balearac« in »Almirante Serverac« z nekaj torpednimi lovci je pričelo obstreljevati s topovi omejenjeni mesti.

Zračna bitka nad Hankovom

v kateri sodeluje 75 letal

Sanghaj, 19. febr. AA. Največja letalska bitka od začetka vojne med Kitajsko in Japonsko se je odigrala nad Hankovom, 30 japonskih letal, ki so večerja letela nad tem mestom, so sestrelila okoli 30 kitajskih letal nad Hankovom in naselbino, oddaljeno od Hankova 20 milj. Uničila so tudi 5 letal, ki pripadajo letalskimi v Hankovu. Dalje trdijo Japonci, da so sestrelili 14 kitajskih letal v Sung-eingju in 12 letal v Hengzevu. Kitajskih letal je bilo v borbi 45. Večina kitajskih letal je sovjetskega izdelka, in sicer so to letala tipa 15, ki ne dosegajo japonskih letal.

Na ledeni plošči

Pariz, 19. febr. AA. (Havas) Po poročilu iz Moskve se je predvečernjim ob Papaninovem taborišču posrečilo pristati pilota Vlasova, ki ga je spremljal Dorofeev, ne pa pilota Cerevišnu, kakor so sprva poročali. Zamenjava je nastala zaradi slabega vremena, ki je pokvarilo radijske brzojavke z ledolomca Murmana in Tajmira. Pilot Cerevišni je s tovarišem Karabanovim zašel s svojim letalom v snežni vihar, in zaradi tega ni mogel najti Papaninovega taborišča, ter se je moral vrniti k ledolomcu Murmanu. Ker je bilo zelo megljeno se je moral spustiti na morskovo površino med dvema ledenima gorama. Letalec Vlasov je pri ti priliki dosegel nov uspeh in našel pilota Cerevišna. Najprej je pripeljal lna ledolomca Murman Karabanova, nato se je pa vrnil še po Cerevišna in tudi njega rešil. Po opazovanjih pilota Vlasova je Papaninov taborišče obdano z ledenim pasom, ki ga bo ledolomec Tajmir mogel doseči.

Komunisti v Bolgarii

Sofija, 19. febr. c. Policija in orožništvo sta odkrila tajno komunistično organizacijo v Sopotu, kjer je eredišče bolgarske vojne industrije. Zapri so dosedaj 22 oseb. Med zaprtimi je tudi voditelj bolgarskih komunistov Belizarov, ki je bil že obsojen zaradi poskušene atentata na carja in zaradi sodelovanja pri atentatu v sofijski katedrali. Tedaj je bil obsojen v odsotnosti.

Berlin, 19. februarja. AA. (Havas) Razprava proti pastoru Niemöllerju se vrši pred moabitiskim sodiščem. Tajna policija je izdala kar najstrožje ukrepe, da se prepreči kakršnokoli poročanje o poteku razprav. Sodno poslopje je strogo zastraženo. Priče nastopajo v spremetvu rudarjev, ki budno pazijo, da ne pridejo v stike s tujimi časniki. Nemški listi niso še ničesar poročali o poteku razprave. Uradni krogi se omejujejo na izjavo, da gre proces svojo normalno pot.

Novi ljubljanski mestni svetniki

Belgrad, 19. februarja. m. Na podlagi § 1. zakona z dne 22. novembra 1929. o spremembi zakona z dne 6. januarja 1929. in o spremembah zakona o občini in oblastnih samoupravah je notranji minister dr. Korošec v zvezi s § 147. zakona o mestnih občinah podpisal odlok, s katerim so razrešeni položaja občinskih svetovalcev mestne občine Ljubljana naslednji dosedanja občinski svetovalci:

A. Geržinič, ravnatelj TPD v Ljubljani; Rado Hribar, industrijec v Ljubljani; Peter Klinar, ravnatelj Hipotekarne banke jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani; Milan Korun, odvetnik v Ljubljani; dr. Rado Kušej, vseučiliški profesor v Ljubljani; Avgust Martinčič, ključavničar v Ljubljani; Izidor Florjancič, posestnik v Dravljah; Josip Fražen, trgovec in posestnik v Mostah; Karel Soss, trgovec v Ljubljani; Anton Koritnik, hotelir v Ljubljani; Ivan Sever, trgovec v Ljubljani.

Na njihova mesta so postavljeni za občinske svetnike: Jožef Jerin, posestnik v Dravljah; dr. Adolf Golia, generalni tajnik zveze industrijev v Ljubljani; univ. prof. inž. Gostiša v Ljubljani; Karel Kavka, tesarski mojster v Ljubljani; inž. Feliks Lobe, vseučiliški profesor v Ljubljani; Zvonko Lukič, trgovec v Ljubljani; dr. Valentin Meršol, primarij v Ljubljani; Josip Penko, predsednik organizacije poštinskih uslužbenec v Ljubljani; Franc Požar, pek. mojster v Ljubljani; dr. Henrik Steska, sodnik upravnega sodišča v p. v Ljubljani; Josip Vondčina, šef borze dela v Ljubljani.

Seja Narodne skupščine

Belgrad, 19. febr. m. Proračunska razprava v Narodni skupščini se razvija nemoteno dalje. Opozicija pošila svoje najboljšje moči na govorniški oder, ki se trudijo, da prepričajo poslance JRZ, da je bilo v naši državi dobro samo tedaj, ko je bila JNS na oblasti. Od slovenskih JNS-arjev so doslej govorili: Zupančič, dr. Fuchs, Vinko Gornjak, Mravlje in Pleskovič. Prva dva sta v svojih izjavah več ali manj bila stvarna. Zupančič se je zavzemal za enakopravnost slovenskega jezika, dr. Fuchs pa se je bavil pretežno z uradniškim problemom. Mravlje in Pleskovič pa sta bila zvesta tradiciji slovenskega »naprednjaštva« in »razumnštva«. Mravlje se je tudi letos izkazoval za najčistjšega nacionalista, malo pa ga je grenila izjava poslanca dr. Klara, ki ga je spomnil na dobo, ko je Mravlje kot velik »nacionalist« kandidiral na komunistični listi. Govori srbskih poslancev slovenskih JNS-arjev in njihove denunciacije niso navdušile. Tudi danes so zapuščali dvorano med govorom poslanca Pleskoviča z besedami: »Opet slovenačka posla.«

Na snočnji seji je govoril zadnji poslanec JRZ Marko Ružičič. Pojasnjeval je, da je kot pravoslavni duhovnik glasoval za konkordat v Narodni skupščini. Zaradi tega mu je bil odvzet duhovniški čin in župnija. Proti njemu je nastopil šabaški škof dr. Simeon.

Današnja skupščinska seja se je pričela ob 9. Sporočeno je bilo, da je finančni minister stavil skupščini v pretres predlog glede spremembe in dopolnila v računskem delu proračuna. O tem

Nova simpatija „Slov. naroda“

Kadar starina »Slovenski narod« meni, da ne more ali ne sme kaj povedati naravnost, pa citira njemu simpatična mnenja in nazore iz drugih listov, jugoslovenskih seveda. Ob svoji sedemdesetletnici se je ogrel za vlado, kakor jo imajo sedaj na Romunskem, ker je tako zelo podobna bivši jugoslovenski polarski diktaturi. Ker pa si ne upa tega zapisati na svojo odgovornost, se je zatekel k belgrajškemu »Balkanu«, ki je približno tako zmešan kakor »Narod« ter navaja iz njega sledeče politično mnenje: »Z ozirom na današnje razsulo političnega življenja v Jugoslaviji bi bil z državnega stališča morda najboljši kak fašistični režim, ki bi izvedel razvrstitev vseh nacionalnih sil. Jugoslavija je država, ali še ni nacija. Napraviti iz nje eno nacijo, to je naš problem. Za oživotvorenje te naloge je potrebna močna organizacija in

predlogu bo razpravljala finančni odbor. Isto tako je bilo sporočeno, da je verifikacijski odbor pregledal poslanska pooblastila poslancev dr. Doboviška. Mandat poslanca Doboviška je Narodna skupščina soglasno sprejela. Dobovišek je potem pred predsednikom položil običajno prisego. Za tem je bilo sporočeno, da notranji minister obvešča skupščino, da bo na več poslanskih interpelacijah odgovoril, ko bo dobil potrebne podatke. Predsednik je nato odgovoril še na kratko vprašanje, ki sta ga postavila Ješa Protič in Voja Lazič. Dalje je govorilo več poslancev in sicer Zaria Ačimovič (JRZ), Milan Petković (Neodvisni klub), Djuro Nikšić (JRZ), Rista Grdžić (JNS), zadnji dr. Gabor Santo, kot predsednik madžarske narodne manjšine. Ob 2 je bila seja zaključena. Prihodnja bo v nedeljo ob 4 popoldne.

Novi člani kluba poslancev JRZ

Belgrad, 18. febr. AA. Nocoj je bila od 7. do 8. v narodni skupščini seja ožega klubskega odbora narodnih poslancev JRZ, ki ji je predsedoval predsednik kluba minister za socialno politiko in narodno zdravje Cvetković. Navzoč je bil tudi predsednik vlade in zunanji minister dr. M. Stojadinović. Na seji so razpravljali o tekočih vprašanjih. Ožji klubski odbor je sprejel v klub JRZ poslance Miloša Vidakovića, Ivana Strova, Nikolo Kabalina, proto Jovana Arandjelovića, Jovana Georgijevića, proto Dušana Popovića in proto Milivoja Stepanova.

močna osebnost za vlogo vodje. Mi še nimamo take organizacije. Kar se tiče osebnosti, smo že navedli dvojico: dr. Stojadinovića in Dušana Trifunovića. Ako se hoče pridržati parlamentarna taksada, potem je dr. Stojadinović nenadomestljiv. Ako pa se hoče izvenstrankarsko vlado, potem je Dušan Trifunović neobhodno potreben.« — Ta bedarija, ki izraža najsrčnejšo željo »Slovenskega naroda«, se zdi temu gleslu narodononapredne inteligencija vredna, da jo na tako častnem mestu, kot je njegova četrta kolona na prvi strani, kot pričevalo največja jugoslovenskega patriotizma ovekovečuje. Res žalostno pričevalo tistih fašističnih simpatij, h katerim se je »Narod« vrnil po skoraj dveletnem navduševanju za antifašistično fronto! Kaj bi rekli očetje in ustanovitelji »Slovenskega naroda«, ko bi iz groba vstali?

Volitve pravoslavne patriarha

Belgrad, 19. febr. m. Arhierejski sabor svete pravoslavne Cerkve bo imel jutri sejo. Na njej bo iz svoje srede izbral šest kandidatov ter bo imena sporočil volivnemu saboru, ki se sestane v ponedeljek dopoldne. Volivni sabor bo od teh šestih kandidatov odbral tri in njihova imena poslal pravosodnemu ministru. Od teh treh kandidatov, ki bodo prišli na glasovanje, bo izvoljen eden za patriarha srbske pravoslavne Cerkve.

Nesreča v zaječarskem rudniku

Zaječar, 19. febr. m. V rudniku Srpski Balkan, ki pripada znanemu belgrajškemu podjetju Djordji Genčević, se je snoči v prvem rovu utrgala plast zemlje in zasula tri rudarje. Dva sta težkim poškodbam že podlegla, eden pa se bori s smrtjo.

Osebnosti

Belgrad, 19. februarja. m. Za vršilca dolžnosti šefa gozdne uprave v Dol. Lendavi je postavljen inž. Anton Setinec. V VI. skup. sta napredovala Josip Pitan v Puncovcih in Josipina Vodišek v Smartnem pri Ljubljani.

Belgrajske vesti

Belgrad, 19. febr. m. V Belgradu se mudi predsednik društva za ceste ravnatelj dr. Vrhunec. Sprejela sta ga notranji minister dr. Korošec in minister dr. Krek. Pri obeh je posredoval v zadevi cestnega sklada.

Belgrad, 19. febr. m. Finančni odbor belgrajske občine je dalj časa pretresal mestni proračun. Svoje delo je danes končal. Proračun mesta Belgrada znaša 336 milijonov din.

Sport

Praga, 18. febr. AA. ČTK: Danes so bile naslednje tekme za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu: Anglija: Poljska 7:1 (3:1, 4:1, 0:0). Kanada: Madžarska 1:1 (1:1, 0:0, 0:0). V finale je poleg Anglije, Kanade in Nemčije prišla tudi CSR, ki je aneje v podaljškju igre premagala Švico 3:2. Na to tekmo je prišel tudi predsednik republike dr. Beneš e soprogo in mnogo odličnikov. Gledalec nad 10.000.

Lovska razstava v Belgradu

Koliko divjačine pobijemo na leto v državi

Belgrad, 19. febr. AA. Danes ob 11 dopoldne so odprli v V. paviljonu belgrajskega velesejma prvo državno lovsko razstavo. Otvorili so prisostvovali odposlanec Nj. Vel. kralja in Nj. Vis. kneza namestnika, topniški polkovnik Cesarić, predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović z gospo, minister za gozdove in rudnike Kujundžić, trgovinski minister dr. Milan Vrhanić, člani diplomatskega zbora, poveljniki Belgrada armadni general Peter Kostić, in drugi odličniki. Razstavo je otvoril predsednik osrednje zveze lovskih društev kraljevine Jugoslavije Vasa Jovanović. Nato je govoril minister za gozdove in rudnike Bogoljub Kujundžić, ki je med drugim dejal: »Po statističnih podatkih zadnjih let ubijemo v naši državi na leto okoli 200 do 500 jelenov, 20 do 40 lopatarjev, 600 do 800 divjih kozlov, 4000 do 5000 srn, 1 do 3 kozoroge, 600 do 700 divjih praštev, 450.000 do 500.000 zajcev, 10 do 20 medvedov, 3000 do 4000 jazbecov, 400 do 500 viber, 3005 do 4000 kun, 3000 do 4000 dehorjev, 600 do 700 volkov, 15.000 do 20.000 lisic, 2 do 8 risov in 500 do 700 divjih mačk. Od pernatih divjačin pa ubijemo na leto 400 do 600 divjih petelinov, 600 do 150 ruševcev, 9000 do 10.000 gozdnih jerebice, 20.000 do 30.000 kamenjark, 20.000 do 40.000 fazanov, 50.000 do 60.000 poljskih jerebic, 30.000 do 40.000 prepele, 20.000 do 30.000 divjih golobov, 20.000 do 25.000 ključavčev, 80.000 do 100.000 divjih rac in

25.000 do 30.000 divjih gosi. Letni dohodek od ubite divjačine znaša do 55 milijonov din. Dohodek države pri lovskih listih, pristojbinah, carini na uvoz orožja in pri monopolu za smodnik znaša skoraj 25 milijonov din. Zakupnine treh banovin, kjer vlada zakupni sistem, vržejo nadaljnjih 6 milijonov din. Če upoštevamo vse potrebščine za lov, lovišče, vzdrževanje lovišč in lovsko čuvajno osebo, znaša celotni znesek, ki pride od lova v obtok, okoli 280 milijonov dinarjev. V tem znesku je všteti tudi izvoz ubite in zadnja leta tudi povečani izvoz žive divjačine za plemo.

Od 51 razstavljenih jelenjih rogov je dobilo prvo nagrado 22, drugo 9, tretjo 14; od nagrajenih jelenjih rogov je bilo 5 parov razstavljenih v častni dvorani. — Od razstavljenih 94 parov rogov eranjakov so dobili prvo nagrado 3, drugo 3 in tretjo nagrado 3. — Od razstavljenih 75 parov rogov divjih kozlov je dobilo prvo nagrado 5, drugo 13 in tretjo 48. — Od razstavljenih 9 parov čekanov divjih praštev sta dobila prvo nagrado 2, razstavljeni v častni dvorani, in drugo nagrado 3. — Od razstavljenih 5 medvedjih kož sta dobili prvo nagrado 2 in drugo nagrado 2.

Razstavili smo 1 par kozorogovih rogov, in ta je dobil prvo nagrado.

Najboljši nagrajeni jelenji rogovi so dobili za nagrado zlat jelenski pokal.

Kako črna je postala voda za namakanje!

Saj to je tudi najboljši dokaz, koliko nesnage odstrani iz perila ženska hvala, ki vsebuje Schichtovo milo. Niž žudnega, če je potem na dan pranja delo le še napol tako naporno kakor drugače.

ŽENSKA HVALA
dobro namočeno, napol oprano

Številke govore

Tri tedne je minilo, kar se je raznesel glas po deželi, da je vendar rešeno največje vprašanje zadnjih let, da namreč prehajamo iz preko šest let trajajoče denarne krize do obnove naših denarnih zavodov, zlasti naših kmečkih posojilnic. 29. januarja je dravska banovina izročila Zadrugi zvezi v Ljubljani 63 milijonov dinarjev, da jih da na razpolago kmečkim zadrugam, ki so naloge svoj odvisni denar pri Zadrugi zvezi. Zadruga zveza je takoj o tem obvestila svoje članice po deželi in te so začele pripravljati načrte, kako izplačevati in kako spet zadovoljiti in pomiriti vlagatelje. V teh dneh pa so začele dobivati posamezne zadruge tudi od Pošte hranilnice posojila. Zastavile so terjatve na tekočem računu pri Privilegirani agrarni banki in državne obveznice, ki so jih prejele po uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov in so tako dobile lepe vsote za izplačilo hranilnih vlog. Dosedaj je izplačano 210 zadrugam preko Zadruga zveze 35 milij. din. Številke govore, da je bilo vprašanje vzeto resno in da je v resnici izvršeno veliko dejanje. Te vsote zadostujejo za dejanske potrebe vlagateljev kmečkih posojilnic. Izplačala je v teh treh tednih Zadruga zveza zadrugam 15 milij. din od zgoraj imenovane vsote 118 milijonov din.

Posojilnice znova zavarujejo svoje blaginje

Posojilnice so ostale nekaj let skoraj prazne in nihče se ni menil za vsebino praznih blaginj. V zadnjih letih niste slišali, da bi tatovi poskušali vlomiti v kako kmečko posojilnico. Sedit pa je zopet denar v teh blaginjah in brez dvoma se bodo svedrovi potrudili, da bi tudi oni kaj pridobili od likvidnosti zavodov. Zato ti sedaj hito, da dovolj zavarujejo svoje blaginje pri zavarovalnicah. Upajmo, da bodo tudi tisti preplašeni vlagatelji pred vlomilci, prišli do spoznanja, da so železne blaginje naših posojilnic le varnejše kot domače skrinje. Seveda ne samo varnejše; nove vloge v posojilnici nesejo tudi obresti.

Poročila z dežele Veselje, pomirjenje

Vsa poročila z dežele, so polna veselja in hvaležnosti do tistih, ki so napravili odločilne korake, da se je to vprašanje likvidnosti kmečkih zadrug premaknilo z mrtve točke. Zaupanje vlagateljev se vrača povsod. V nekaterih krajih hitreje, v nekaterih bolj počasi. V nekaterih posojilnicah so se oglasili, ko je bil objavljen načrt samo tisti, ki so bili res potrebni gotovine. V nekaterih krajih gre to počasneje. Dobe se neverni Tomaži, ki zaupajo šele, kadar otipajo denar v svoji roki. Dalje so nekateri, ki so se zaklinjali, da ne bodo imeli več denarja v posojilnicah, pa se jim menda zdi, da jih ta zakletev še drži. Skoraj povsod najdete kakoga nergača, ki je vsem prerokoval, da je vse izgubljeno in ga je sedaj sram, da bi svoje prerokovanje zatajil. In nekaj sitnežev tudi najdete skoraj povsod. Prav tako pa je tudi nekaj radovednežev, ki se hočejo prepričati, kako bo sedaj po posojilnicah, ko so toliko časa stale na suhem. Vsa ta vrsta od nepočakljivcev do nezaupljivcev se počasi pomirja. Kar pa je preudarni ljudi na splošno takoj verjamejo, če slišijo resno besedo z verodostojnega mesta. Hvala Bogu, da so pametni ljudje povsod v veliki večini, kajti naš kmet ne pozna nervoznosti. Pomirjenje torej hitro nastopa in zaupanje se zadovoljivo vrača.

Poživiljeno gospodarsko življenje

Ne smemo pozabiti, da je v resnici tudi potreba po denarju na deželi veliko. Predpust je zahteval denarja za dote, za prevzeme posestev.

Mnogi so se zadolžili, ko niso mogli priti do svojih naložb. Poplačujejo sedaj svoje dolgeve. Marsikdo je bil dolžan v trgovini in bo sedaj poplačal. Bliža se pomlad in kmet dela načrte, kako bo zboljšal eno in drugo stvar na svojem posestvu, kako bo dokupil živino, kako nakupil umetna gnojila itd. Veliko stvari je zastalo, veliko je treba popraviti, vse to zahteva denarja. Vse to pa tudi obnavlja gospodarsko življenje na kmetih. Tudi obrtnik in trgovec bosta deležna dobrot obnovljenega kmečkega gospodarstva.

Nove vloge

Najveselejše med poročili z dežele pa je to, da prejemajo zadruge že nove vloge. To je najboljše znamenje pomirjenja. Denar iz nogavic in skrinj bo utekel tatovom v varne blaginje. Razume se, da so nove vloge vedno razpoložljive in da se tudi dobro obrestujejo.

Naši podeželski voditelji zadrug

Govorili smo, da je zavladalo veselje na deželi med vlagatelji. Ne pozabimo pa tudi naših tajnikov pri posojilnicah, članov nadstev in nadzorstev. Šest let so stali na braniku našega denarnega združništva. Težak je bil ta boj z vlagatelji. Koliko so jih prestihali, koliko natočevanji in obrekovanji so prenesli. Zraven pa jih je morala skrb, kaj bo, če gospodarska in denarna stiska ne odneha. Tudi ti imajo danes svoje veliko zadoščenje. Potrpeli so, vzdržali so in zmagali so. Naš narod je navajen trpljenja in s tem potrpljenja in vztrajnosti. Prenesel je navale Turkov in pritiske Nemcev, pa je vzdržal. Tako smo se navadili marsikaj prenesti. Prenesti je znal mnogo zlasti naš kmet in je zato vzdržal na svoji zemlji. Kak mestni nestalnež je prešel v težkih časih k nemurjem. Danes se proglasi kakaka taka veterinica za nekakega »jugoslovenskega nacionalista«, ker bi rad bil nekaj posebnega in večjega kot je ostali narod. Toda slovenski narod v celoti, katerega jedro je naš kmet, vzdrži vsak pritisk. To je tudi naše zagotovilo za naš obstoj v bodočnosti. Voditelji naših podeželskih zadrug so pokazali potrebno slovensko vztrajnost tudi v tej težki prestani denarni krizi.

O, ti klerikalci!

Mislimo, da ne smemo, če pišemo o naših voditeljih kmečkih zadrug, pustiti ob strani, da je igral v tem boju tudi klerikalni zmag svoj vlog. Povsod najdete še kake ostanke nekdanjih liberalcev ali samostojnežev ali demokratov ali pod kakim drugim imenom se skrivajočih priganjačev tako imenovanega jugoslovenskega nacionalizma. Njih glavno delo je vihteti kopje proti klerikalnemu zmagu. Tudi zastoj naših posojilnic so izrabili za naskok proti klerikalizmu. Zakričali so: Klerikalci so krivi denarne krize, klerikalci so krivi, da ni denarja, klerikalci so krivi, da ubogi kmet ne more do svojih prihrankov. To je bil bojni krik teh junakov. Pa se tem stvarjem prav nič ne čudimo. Odkar so kristjani, so bili vedno oni vsega krivi. Že krščanski pisatelj Tertulijan je v tretjem stoletju po Kristusu takole zapisal: »Če Tiberia stopi čez bregove, če Nil ne poplavi polja, če je suša, če je potres, če je lakota, če je kuga, takoj zavpijejo: »Kristjane pred leve.« Tako je bilo taktik, ko so sovražili pogani krščanstvo, tako je danes, ko sovraži svobodomiselnost vse, kar krščansko misli in čuti. Ne čudimo se tedaj, če so naši svobodomislci tudi denarno pomankanje naprtili kot krivdo nesrečnim klerikalcem. Saj ni po besedah arabskega modrijana nič novega pod soncem. Nesreča za te uboge nacionalistične pare je le to, da klerikalnega zmagja ni in ni konec in da delavnost in vztrajnost »naših«, ki delajo res z ljubeznijo za ljudstvo, vedno zmaga.

Na novejši napadi

Tisti, ki so se poprej proti kmečkim posojilnicam zavzemali za uboga kmeta, sedaj nasenkrat temu kmetu ne privoščijo, da bi prišel do denarja. Po deželi trosijo letake, vozijo jih okrog z avtomobili, pošiljajo po pošti. Poseben dobrotnik našega kmeta se je spomnil nekaterih celo iz Belgrada in jim poslal take letake, v katerih napada naše združništvo in banovino, ki je prišločilo temu združništvu na pomoč. V Belgradu je poslanec dober »jugoslovenski nacionalist« stavljal tudi vprašanje na ministre, kako je to mogoče, da se s takimi vsotami pomaga slovenskemu kmetu od strani banovine. Ni treba poudariti posebej, da so ti letaki spet napad na duhovščino. Kakšni pa naj bi bili, če pridejo iz tega kroga? Rajnki dr. Krek je napisal v knjižico »Za ljudstvo« o zadrugah in njihovih nasprotnikih. Tam je zapisal o pokojnem dr. Tavčarju takole: »Posebno lastnost ima ta mož pri svojih spisih in govorih, da se zna v živo norec delati iz duhovnikov. Če bi ta reč kaj pomagala, bi morali na Slovenskem biti res že v raju. To zabavljanje je najbolj poceni. Lahko rečemo, da se splošno proti ciganom, razgrajajem, odurohom in goljufom manj zabavlja kakor proti duhovnikom.« Dr. Tavčar je našel naslednike, toda že bolj surove, zraven pa manj dovipne. Posebej teh slabih potomcev pa je, da so prenesli svoje zabavljanje proti duhovnikom iz Slovenskega tudi v Belgrad. Dr. Tavčar se je boril proti zadrugam, kako čudno bi bilo, če bi njegovi manjverni politični otroci na to pozabili. Tudi v našem političnem življenju ni tedaj nič novega. Kdor ne čuti z ljudstvom, tudi nima smisla za veliko potrebo našega ljudstva za združništvo. Pri takih se potem tudi ne smemo čuditi, da skušajo najti zaveznikov proti našemu združništvu celo v Belgradu.

Prazno delo

Prazno slamo je mlatil, ko se je boril proti Kreku pokojni dr. Tavčar in prazno delo delajo ti, ki se danes zaletavajo v združništvo. Gotove stvari so danes, da je denar po naših posojilnicah varen. Dejstvo je, da je prazen strah tistih, ki so se bali za bodočnost naših podeželskih zadrug. Četudi bodo oproščale zadruge stare vloge postopoma, vendar je likvidnost naših kmečkih posojilnic zagotovljena. Prazna je tudi misel onih, ki menijo, da ne bo obnovljeno delo zadrug trajno. Kar je storjeno, bo ostalo!

Slovensko ljudstvo bo ostalo hvaležno tistim, ki so storili vse, da so danes naše zadruge ozdravljene in poživiljene. Hvaležno bo slovenskima ministroma in slovenskemu banu. Treba si je dobro zapomniti, da so imeli nasprotniki štiri leta čisto, da bi rešili denarno krizo, pa je niso. Rešena je sedaj, ko sta v vladi dva slovenska ministra in ko je v Ljubljani za bana dr. Natlačen.

Kmet in posojilnice

V že imenovani knjižici je dr. Krek zapisal pod naslovom: »V vsaki fari bodi domača rajfajzenovka«, takole: »Delovno ljudstvo dvigniti iz njegove zapuščeniosti in revščine je naš skupni namen. To ljudstvo vstaja in — bodi komu všeč ali ne — kliče: Tukaj sem! — trdno v zaupanju v Boga, krepko v živem verskem življenju, samozavestno v vzajemnem gospodarskem združevanju, neizprosno proti svojim sovražnikom.« Pod tem geslom dr. Krekovim so se ustanovljale naše kmečke posojilnice rajfajzenovke. Kmet se je osvobodil. Njegovo gospodarstvo se je začelo dvigati. Prihajali smo do tega, da smo se začeli uvrščevati v isto vrsto s kmeti naprednih zapadnih držav. To je bilo Krekovo delo za kmete. To delo se nadaljuje in se mora sedaj, ko so kmečke posojilnice poživiljene, še hitreje nadaljevati.

Če je dr. Krek klical »v vsako farno posojilnico«, potem moremo mi sedaj klicati ves kmečki denar v to domačo posojilnico. Kako nespametno in kako naporno je, če teče kmečki denar v tuje zavode, od kod ne oplodi več slovenskega gospodarstva in zlasti ne našega kmečkega! Če govorimo o kmečki samozvesti, moramo govoriti tudi o tem, da ne sme biti med kmeti izdajalec kmečkega stanu in kmečkih koristi. Neke vrste izdajalec kmečkih koristi pa je tisti, ki nosi svoj denar v tuje zavode.

Kmečka posojila

Najlepše bi bilo, ko bi noben kmet ne potreboval nikakega posojila. Vsakdo bi rad bil vesel, če bi se reko: naši kmetje nimajo dolgov. Toda žalostna resnica je, da danes dolguje Privilegirani agrarni banki okroglo 49.000 kmetov. To je dokaz, da se kmet posojilo nikdar popolnoma ne bo mogel izogniti. Pridejo potrebe, na katere poprej nihče ne misli, pridejo nesreče, ki nikoli ne pričajo, treba je izboljševanja hlevov in živine, travnikov, pašnikov in njiv, treba je umetnih gnojil, treba je novih strojev, treba je popravila hiše, treba je skrbeti za dote, pa še mnogo mnogo drugih stvari. Kmet se tedaj kljub temu, da bi bilo to dobro, ne bo mogel izogniti vsem posojilom. Kje naj išče v stiski posojilo? Pri domači posojilnici. Tam bo dobil posojilo po nizki obrestni meri. Po 5% so dobivali kmetje pred vojno posojila v naših kmečkih zadrugah! Tudi do tega moramo zopet priti. Mogoče pa je to le, če je zbran ves kmečki denar v kmečkih posojilnicah.

Naše na novo obnovljene posojilnice morejo dati za nove vloge primerno obrestno mero. Res ne morejo doslej konkurirati tujim zavodom, toda zaradi malenkostne razlike pri obrestih ne sme noben kmečki denar v tuje zavode. Le tako bo mogoče, da bo dobil kmet po nizki obrestni meri posojilo, kadar ga bo potreboval.

Udarci, ki so jih prenesle naše posojilnice v dobi denarne krize, zlasti pa zaradi uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov, bodo vse napravile zelo previdne pri podeljevanju posojil. Ni dovolj samo varnost, treba je tudi gledati, da se posojilo res odplačuje. Toda kljub vsemu moramo upati, da bo kmalu mogoče dati tudi nova posojila. Tako bodo naše posojilnice v polni meri obnovljene in poživiljene.

Vsak kraj ima svoje posebnosti

Zapisali smo že danes, da oproščajo zamrle vloge zadruge polagoma in po načrtu. Ni pa seveda to povsod enako. Vsak kraj ima svoje posebnosti. Vsaka posojilnica ima tudi svoje posebne razmere. Nekateri so imeli mnogo naloženega denarja v Zadrugi zvezi in dobe sedaj denar od nje. Druge so imele mnogo kmečkih posojil. Te dobe posojilo od Pošte hranilnice. Nekateri so bile v dobrem položaju, da so imele tudi druge dolžnike in ne samo kmete. Take so tudi v dobi denarne krize vsaj nekaj delale. Nekateri zadruge pa so bile tudi dolžne in take bodo morale najdalj čakati, da pridejo do polnega delovanja. Vsak kraj in vsaka posojilnica ima torej svoje posebnosti in zato ne more biti enotnega načrta. Toda poudariti moramo, da bodo zadruge povsod polagoma začele izplačevati in povsod odpirati zamrle vloge. Če tedaj v kakem kraju še ni prišlo do tega, da bi posojilnica dobila gotovino v roke, naj ne bo nihče nervozen. Če so čakali vlagatelji šest let, bodo tudi še kak teden. Glavno je, da je danes dana varnost za posojilo in da je dana gotovost, da pride zopet do prostosti pri dviganju vlog. Vse zadruge pa bodo šle za tem, da čimprej pride do polne svobode, da delujejo zopet tako, kot so delale pred denarno krizo. Vsakdo, ki mu je kaj mar kmečkih koristi in napredka kmečkega stanu, bo pomagal, da pride povsod hitro do polnega pomirjenja in do polnega novega zaupanja do naših posojilnic.

Mi govorimo o naših posojilnicah

Ne čudite se, da pišemo vedno »naše posojilnice«. Kmečke posojilnice so zrasle iz našega slovenskega katoliškega gibanja. Bile so in so opora, jedro našega naroda — kmeta. Zrasle so z ljudstvom in z vsem njegovim kulturnim in gospodarskim napredkom. Naše, slovenske so, zato jih ljubimo. Zato vsa res slovenska javnost odobrava delo naših voditeljev za obnovo zadrug. Zato tudi boli nasprotniki našega naroda ta obnovitev. Zato ker so naše, jih napadajo z letaki in jih napadajo v Belgradu.

Prehodna doba

Poživiljenje zadrug je tu. Prestati pa bodo morale seveda še marsikatero težavo, preden bodo v polnem delu. Težave bodo pri obrestni meri, težave, ker so pod uredbo o zaščiti denarnih zavodov, težave tudi v nekaterih krajih z nekaterimi vlagatelji, toda vse to bodo prebolele. Začelo se je življenje in kdor živi in dela, zmaga nad vsako slabostjo. Tako bodo tudi naše posojilnice, upajmo, v kratki dobi v polnem razmahu. Vse naše gibanje, ki je izšlo iz dr. Krekove šole, bo spremljalo razvoj naših posojilnic z veseljem in pozornostjo. Predvsem pa jih bo znova vzljubil naš kmečki stan, ki bo videl v njih glavno oporo svojemu gospodarskemu napredku.

Roland Dorgelès:

Kaj sem doživel v Rusiji?

(Nadaljevanje.)

»184 narodov... 170 milijonov prebivalcev.« kriči a stene velik lopak.

Koliko je med njimi srečnih?

Se vedno me vprašujem, po enomesečnem bivanju. Znova vidim pred seboj razcapane kmete, zbegane jetnike, smejoče se mlade vojake, od glave zamazane uslužbenke podzemne železnice, pope, birokrate, stražnike, in vse te podobe se mešajo, vtisli si neaprotujejo.

Ali so srečni?

Dejal sem že: mnogi si mislijo, da so. Vendar — ali se niso svojčas muški zahvaljevali tudi »batjuški carju«?

Sicer pa — kako naj vse to presojamo z našimi očmi zahoda? Večno vohunstvo se jim zdi že naravno: vedno je bilo nad njimi. Veselja do skupnega življenja jim ni dal Karel Marks. Nekdaj so spali na peči drug zraven drugega; danes se zbirajo v klubih, tisočje hrbet k čevem centralne in klepetajo brez konca. Nekdaj so hodili za procesijami, danes korakajo po Rdečem trgu, za velikanskimi ikonami Stalina in Vorosilova. Pritrgovali so si od ust, da bi zidali krasne bazilike; danes stradajo, da bi zgradili čudovito Palačo sovetov, vrh katere se bo štiri sto petnajst metrov visoko nad reko Moskvo dvigala Leninova lobanja. Nič se ni spremenilo.

Nekaj pač: bogovi. Zdaj kličejo na pomoč

Karla Marksa, častijo jezove na Dnjepru in molijo podzemsko železnico.

»Vera je opij za ljudstvo.« Kaj pa je to sedaj? Nova vera je Načrt, tihi čudoviti načrt, ki mora prinesiti srečo.

»Tovariši!« vpijejo zvočniki, »letos boste našli pet in trideset milijonov ton olja. Izdelali boste sto ena in šestdeset tisoč avtomobilov. Našli boste sto pet milijonov ton žita...«

Nekateri divje navdušeni prisegajo in množica gre za njimi. Kakor potrebujejo kruha, tako potrebujejo tudi sani: vodniki jim dopovedujejo, da si bodo ustvarili nebesa tu na zemlji. Kdaj bodo stopili vanje? Jutri... kmalu... Ko bo načrt izpeljan... Samo na nebesa svojih očetov ne smejo več misliti.

Baš letos poleti so govorili o novi ustavi, ki med drugimi lažnimi obeti obljublja tudi svobodo bogočastja; istočasno pa so ponovno vrgli v ječo monsignora Frisana, edinega ruskega katoliškega škofa. Da bi tujim kristjanom nasuli peska v oči, so duhovnikom, pastorm in popom dovolili obhajati otroke, pod strogo kaznijo pa je prepovedano poučevati jih v katekizmu. Vedno isto: zunaj smešljaj, znotraj spaka. Tudi turiste hočejo premamiti, zato v tucatnih nastavitvah ikone po kolhoških izbah, a protiverski pouk je službeno vpeljan v šolah, in popi, vpisani v GPU, so dolžni poročati imena tistih labkovernih, ki se cerkveno poroče ali dajo

30 kretiti svoje otroke in GPU jih takoj vzame na piko in ob prvi priliki pošlje v zapor.

Verska svoboda? Kakšna goljufija. Tik pred revolucijo je bilo štiri sto pet in štiri deset katoliških duhovnikov v škofiji Mohilev, pod katero je spadal Petrograd. Danes eta samo še dva: eden je Francoz, ki ga ne morejo prijeti kar tako; drugi pa je naturaliziran Poljak, ki je pred kratkim prišel po osmih letih iz kazenskega taborišča. Zgolj iz spoštovanja do vere.

Ne smemo pa misliti, da preganjajo samo krščansko duhovništvo. Tudi judovski rabini imajo svoje mučenike. Ali je nemara znano, da je Stalin zaradi inozemske čuječnosti nad Judi le-tedem dovolil neko zatočišče na avtonomnem ozemlju Birobidžana v vzhodni Aziji, približno sedem tisoč kilometrov od Moskve?

Diktator je v daljnjih obmejnih pokrajinah ustvaril sovjetsko Palestino, tako da nima nihče pravice zapustiti SSSR in se naseliti v Tel Avivu, zemlji njihovih prednikov. Hebrejce večkrat pošljejo na mandžursko mejo, ne da bi ti izrazili kako željo po njej. Kakor je Birobidžan za nekatere redna naselbina, tako je za mnoge koncentracijsko taborišče. Od dveh milijonov sedem sto tisoč Judov, kolikor jih je bilo v carskem imperiju, je bilo že tristo tisoč odposlanih tja. Na ta način so Sovjeti sprejeli rasistično teorijo, ki ostro loči Jude od Arifcev. Ker se pa Judje po vsem svetu, večkrat upravičeno, drže načela, naj njih otroci zakonito pripadajo državi, kjer je živelo že več rodov, so ti v proletarski republiki službeno prištet med tuje rase, Tatara, Kirgize in mongolske Burjate. Teh sicer ne preganjajo tako kakor Jude, jih pa smotno pehaajo iz narodnega občestva.

Tam bodo sami med svojimi, če so jim po smehovali dan po Zinovjevem procesu, ko je poli-

cija polnila živinske vagona s sovreniki trinajstih ustrelenih Judov.

Kakšen krik in vik bi zagnal marksistični tisk, če bi na priliko Nemčija dobila nazaj svojo afriško posest in določila trem tisočem Judov »avtonomno« bivališče v Damara Land ali na Višavju Benue! V obrambo trockističnih Judov pa njihovi plačanci nimajo niti besedice.

Ni je ene svote pravice, ki je sovjetski režim že ne bi pomandal. Kolikor obljubljenih sprememb, toliko laži. »Svoboda besede... Svoboda tiska... Svoboda združevanja... Svoboda obhodov...« Kdo jim bo še verjel?

Niti vestice ne moreš napisati, ki je ne bi pregleдали... Niti deset se jih ne more zbrati, ne da bi bilo nad njimi oko policije... Ugovor se nobeden ne sliši. Vse kakor pod carji. Edina razlika je v tem, da si današnji opozicionalci, ki so pod še večjim pritiskom, ne upajo tiskati tajnih časopisov. Nič se ni spremenilo, sem ponovil polglasno.

Ena sama pridobitev: zdaj svojemu gospodarju lahko rečeš »tovariš« kakor se na Francoskem nagovarjajo z »gospode«, ali v dobi revolucije z »državljan«. »Državljan Bonaparte... Tovariš Stalin...« Ista pesem.

Neizpodbitna resnica je, da ljudstvo ne uživa nobene prave pravice. Na misel mi prihajajo Lutrove besede: »Da, človek je svoboden kakor konj v ojncah.« Te besede najbolj označujejo položaj sovjetskega proletarata. Svoboden s ščitniki ob očeh. Svoboden, če pokorno vleče voz.

Režim pelje državo v nakazo s čepicami pokritih mešanov in kričeh rodoljubov. Ostalo bo opravil čas... Ne mislim pa, da bo režim našel svoje ravnotežje brez ponovnih krčev. Izbrati bo moral med doktrino na eni in nudnostjo na drugi strani. Kakor vedno, bo tudi tu odločila sila.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 20. februarja: (druga predpoštna nedelja) Sadot, škof, in tovariši, mučenci.
Ponedeljek, 21. februarja: Feliks (Srečko), škof; Irena, devica.
Torek, 22. februarja: sv. Petra stolp v Antiohiji; Marjeta Kort., spokornica.

Osebnosti

Imenovanje. Minister za prosveto je imenoval docenta dr. Vladimira Murka za izpitnega komisarja pri tretjem državnem izpitu na juridični fakulteti Aleksandrove univerze v Ljubljani.
Poročilo se bo danes v župni cerkvi v Krašnji g. Franc Nevelj, rotacijski strojnik Jugoslovanske tiskarne, z gđ. Elo Pristov iz Krašnje. Novoporočencema želimo obilo božjega blagoslova!

Poroke. Danes se poročijo v Mengšu gospod Kosec Milan, ključavničarski mojster in dolgoletni tajnik Prosvetnega društva v Mengšu, z gospodično Minko Matoh, in g. Hočevar Alojzij, blaginjak Prosvetnega društva v Mengšu, z gđ. Stempelj Vido. Oba ženina in obe nevesti so vsi pridni in agilni člani prosvetnega društva, kjer so delovali posebno kot igralci dolgo vrsto let. Prosvetno društvo v Mengšu želi obema paroma obilo sreče in božjega blagoslova.

Poroke. Dne 21. februarja se bosta poročila v župni cerkvi v Hotedršici g. Kovač Rudolf, mesar iz Hotedršice, in gđ. Anica Turk, hčerka gostilničarja in posestnika v Hotedršici. Mladoporočencema želimo na novi življenjski poti obilo sreče in blagoslova.

Poroke. V Podčetrniku sta se poročila gosp. Ferdinand Dorenšek, posestnik v Imenem, in gđ. Katica Bračko, vneta prosvetna delavka in cerkvena pevka iz Golobinje. — Poročila sta se v cerkvi Sv. Boleslava v Slov. goricah g. Henrik Čeh, posestnik v Gočovi pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, in gđ. Karolina Suen, pos. hčerka iz Biše v bolfenski fari. Lekreno čestitamo in želimo obilo božjega blagoslova! — Poročila sta se na Vrhniki gosp. Vinko Tomšič, trgovec in posestnik na Vrhniki, in gđ. Rada Žitko, hčerka posestnika na Verdu pri Vrhniki. Čestitamo!

Proti zaprtju

Leopold
 Ogl. reg. št. 3236 dne 19. II. 1938.

Kmetje ljubljanske okolice! V sredo, 23. t. m. bo ob 9 dopoldne v frančiškanski dvorani v Ljubljani (Frančiškanska ulica) zadrugi tečaj za kmete iz ljubljanske okolice. Tečaj priredi okrajni kmetijski odbor. Predavanja bodo o likvidnosti kmetijskega zadruga in o širjenju prave zadrugske miselnosti. Pridite v obilnem številu!

Za upostavitve polne višje gimnazije v Kocervju je posredoval g. Škulj 17. februarja osebno pri predsedniku vlade g. dr. Stojanoviču. V jeseni se gotovo otvori V. razred; gre še, da se upostavi VI. razred in ne ukine VII. razred. Istočasno je g. Škulj poudarjal nujno zgraditev vodovoda Rob—Dobrepolje—Štruge in vodovoda Sodražica—Ribnica—Dolenja vas pri gradbenem ministru in predsedniku vlade.

Nihče naj ne odreže prispevka. Skupine, organizirajte 6. marec, da bo ta proslava čim veličastnejša in uspeh zbirke čim večji!

Nove smarnice za leto 1938 so izšle pod naslovom: Po Mariji k Jezusu ali »Lurške smarnice« napisal za obletnico Marijinega prikazovanja v Lurdu župnik J. M. Seigerschmid. Ker poteka leto 80 let odkar se je Marija prvič prikazala mali Bernardki, poroma vsako leto na tisoče ljudi v Lurdu, da si izprosijo milosti in zdravlja od svoje nebeške matere Marije. Zato bomo obhajali letos tudi mi Slovenci to obletnico najlepše, ako v duhu poromamo na to prelepo Marijino božjo pot. Knjižica stane 18 din; naroča se pri Jugoslovanski knjigarni in Ljubljani.

Bolgarski, češki, francoski, italijanski, madžarski, nemški, romunski, ruski, slovenski in srbski jezik se lahko uči, če se naročite na mesečnik »Evropa«. Letna naročnina 45 din. Štev. 4. — Lahka metoda, Ljubljana, Gosposvetska 12-11.

Medalja našega pesnika dr. Fr. Prešerna. Ta medalja je izdelana v redukciji in je razstavljena v izložbah ljubljanskih knjigarn. Opozarjamo javnost na to lepo medaljo, ki je okusno opremljena in vsakemu dosegljiva v subskripciji za ceno 30 din. Naročila sprejema avtor, medalier Anton Sever, Ljubljana, Layerjeva ul. 4. Poština v tej ceni ni vračunana.

Samo še danes in jutri se predvaja v kinu **Sloga** film, kakor ga še niste videli v Ljubljani

Deanna Durbin v filmu Tri zlate deklce

očara s svojo lepoto in dražestjo in s svojim divnim glasom, ki sega do srca prav vsakogar

Predstave danes ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri.

Dvodnevni izlet v Trst dne 26. in 27. februarja t. l. priredi Zveza za tujski promet, zast. Putnik v Ljubljani. Prijave sprejemajo vse biljetarice do vključno 23. febr. t. l. Cena vožnje z vso oskrbo 290 din.

Krožno potovanje Ljubljana-München-Leipzig-Praga-Dunaj. Zveza za tujski promet, zast. Putnik v Ljubljani, priredi v času od 5. do 15. marca t. l. krožno potovanje z obiskom razstave v Münchenu in spomladanskih sejmov v Leipzigu, Pragi in na Dunaju. Prospekti in informacije na razpolago v vseh biljetarnicah Putnika.

Praktični nasveti gospodinj. Nad 100 praktičnih nasvetov in naročil za hišo in dom dobite za 3 din. Plačljivo tudi v pisemskih znamkah. Naroča se v upravi Vigradi, Ljubljana, Masarykova c. 12. Vsajemna zavarovalnica.

Nov list. Izšla je prva številka lista »Oj Dobrodošče«, ki je glasilo Zveze bojevnikov. Prva številka nas seznaja z namenom Zveze bojevnikov, dalje prinaša poročila o obnem zboru Zveze bojevnikov, priobčuje načrt za spomenik neznanega slovenskega vojaka na Brezjah in obvešča o vseh aktualnih bojevnikiških in splošnih zadevah. Naročnina na list je za celo leto 10 din, list se naroča v Ljubljani, Kolodvorska ulica 25. List ima narodno-slovensko, miroljubno in socialno načelo, zato ga vsem, zlasti bivšim bojevnikom, prav toplo priporočamo.

V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 19. t. m. je objavljena »Uredba o preskrbovanju nezaposlenih delavcev«.

Premiera
KINO UNION Telefon št. 22-21
 Dejanje tega krasnega in z ogromnimi stroški izdelanega vefilma se godi za kulturni in na odru največjega ljubljanskega ameriškega revijskega teatra!
IZREDNO NAPETA VSEBINA
 Režija: **Geza Bolvary**
 Glasba: **Schmidt Gentner**
 Predstave ob 15, 17, 19, 21. uri.

Najrazkošnejši evropski film — ponos dunajske filmske produkcije!
 V glavni vlogi igra in polje slovita švedinja **ZARAH LEANDER**
 V prekrasnih baletnih prizorih sodeluje skupina najboljših pariških girisov, in nad 300 dunajskih balerin in plesalec. Ples je nastudiral koreograf **Du Pont** iz Hollywooda.

Echaristični kongres v Budimpešti. V času od 25. do 30. maja 1938 priredi Zveza za tujski promet v Sloveniji, zastopništvo Putnika v sporazumu s stalnim odborom za evharistične kongrese v Jugoslaviji in v sporazumu s knezoškofjskim pooblaščenecem za ljubljansko škofijo g. Jernejem Hafnerjem romanje na 34. svetovni evharistični kongres v Budimpešti. Spored in cene potovanja bodo v najkrajšem času poslani skupno s prilagajenimi vsem čl. župnim uradom. V vseh poslovalnicah Putnika v Sloveniji se dobe podatki in navodila glede vožnje, prehrane in prenočišča ter skupnega potnega lista, kakor vse ostalo. Poleg tega je Putnik preskrbel, da se lahko za romanje v Budimpešto, določeni znesek vplača v treh mesečnih zaporednih obrokih. Odhod na romanje iz Ljubljane je določen na dan 25. maja okoli 8 s prihodom v Budimpešto ob 6 zvečer. Romarji se vračajo 30. maja okoli 6 zjutraj.

Duh po izpuhtevanju telesa takol in trajno odpravi Sanoped. — Varuje obutev in perilo. Zahtevajte v lekarnah, drogerijah, parfumerijah in sličnih trgovinah. — Drogerija JANCIGAJ, Ljubljana, Krekov trg. (Reg. min. nat. zdi. 31.316)

34. evharistični svetovni kongres v Budimpešti. Opozarjamo še enkrat vse one, ki se nameravajo podati v Budimpešto s posebnim vlakom, ki ga organizira Tujskoprometna zveza »Putnik« v Mariboru sporazumno z evharističnim odborom za lavantsko škofijo, naj pooblaščenec pošlje prijave, ker je zadnji rok 28. februar. Ta termin je določilo centralno vodstvo v Budimpešti z namenom, da se pravočasno osigurajo stanovanja. Prospekti in prilagajenosti so na razpolago pri vseh župnih uradih lavantske škofije ter pri Putniku v Mariboru, Celju, Ptuj, Gor. Radgoni, St. Ilju in Dravogradu. Izkoristite ugodno priliko za poset prekrasni Budimpešti in velikih evharističnih svečanosti!

SANATORIUM - EMONA
 Ljubljana
 Komenskega ul. 4
 Telefon št. 3623
 Dr. Frane Derpane
 inf.-primarij kirurg, urol. v. p.
 Ordinira: II.—I.

Bojevniki V nedeljo, dne 6. marca, priredi Zveza bojevnikov po vsej Sloveniji spominsko svečanoet za prvimi tajnikom, pokojnim Francetom Bonacem, s v. m. mašo in predavanjem za spomenik neznanega slovenskega vojaka na Brezjah. Ta dan se bo po vsej domovini nabiralo za izvedbo načrta spomenika tisočim slovenskim vojakom, ki so v svetovni vojni izgubili svoje dragoceno življenje.

KINO MATICA 21-24

Slavna plesalka **LA JANA** v nemškem vefilmu

EŠNAPURSKI TIGER

Indija v vsem svojem razkošju in 1000 letnih tradicijah!

Gustav Dlesse — Theo Lingen

Predstave danes ob 15., 17., 19. in 21. uri

Najnovejši žurnal!

Rezervirajte vstopnice!

Ministra sta z zanimanjem sprejela to obrazložitev delegatov.

Proračun donavske banovine. V ponedeljek se bo sestel banski svet donavske banovine v Novem Sadu. Predložen bo proračun, ki znaša 219.000.000 din, medtem ko je lansko leto znašal 139.000.000 din, torej je letos večji za 80 milij. din.

Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Češkoslovaško državo tožil za 70.000.000 din. Pred leti sta vložila pri novosaškem sodišču neki Vekoslav Kralj in Jerko Dorbič iz Sibenika tožbo proti češkoslovaškemu državnemu erarju ter je

I. Dolencec:

Grad Brdo in njegovi lastniki

Z zanimanjem sem prebral članek o Brdu in njegovih lastnikih v Slovenecu z dne 16. januarja. Ime baronov Zoisov je tako neločljivo zvezano z našo slovensko zgodovino, da bo gotovo prišel čas, ko bo zgodovina te rodbine podrobno raziskana, isto bo veljalo tudi za grad Brdo, ki je bil že prej znan kot bivališče Zoisov in ki ga danes pozna tako rekoč vsa država.

Trikrat sem preživel kot dijak znaten del velikih počitnic v tem gradu v tisti vlogi, ki je bila nešteti dijakom kmečkim sinovom v minulih desetletjih prav dobro znana: bil sem v gradu domači učitelj (»instruktor«). Toda še veljajo za usodo domačega učitelja premnogokrat trpe besede, ki jih je — brezdomno na podlagi svoje izkušnje — o domačem učitelju napisal Jenko v pesmi »Trojno gorje, moram odkrito reči, da se domači učitelj na Brdu nad svojo usodo res — ni mogel pritoževati. Vsa družina Zoisov je bila v občevarju izredno fina in ljubezna. Še danes imam Brdo v prijetnem spominu. Dovoljeno naj mi bo, da v zvezi z omenjenim člankom v »Slovenecu« kratko označim življenje na tem — lahko rečemo — zgodovinskem gradu, kakršno sem tam opazoval pred dobri tridesetimi leti (v letih 1903, 1904 in 1905).

Lastnik gradu je bil takrat baron Egon Zois (ne Michelangelo — tozadevna letnica 1882 v »Slovenecu« je morebiti tiskovna poma), o katerem omenja »Slovenec« članek njegove lepe kone in bogate predpustne veselice. Kar se tiče konj, je slovel grad po njih tudi še v mojih dijaških letih. Baron Egon Zois je bil namreč veščak v poznavanju konj. Ponoč gradu takrat še ni bil eleganten avto, ampak lepi konji. In baron Egon je dobro poznal na velikih konjskih sejmih, katere živali so korenine prave; v nekaj tednih je skrbna nega napravila iz kupljenega konja žival, da jo je poznala bližnja in daljnja okolica. S sijajnimi konji se je vozila družina v Kranj po opravkih in na prehod po prelepi brdski okolici. Baron Egon je namreč zelo težko hodil, ker mu je zlomljena noga stalno delala težave. (Zlomil si jo je bil v Ljubljani pod Rožnikom blizu Čada, ko je padel s konja, ne na Korškem.)

O razkošnih veselicah pa na gradu ob mojem času ni bilo ne duha ne sluha. Življenje na Brdu je bilo prej skromno in varno nego razkošno. Res, grad je bil gostoljuben in poleti ni minil teden brez daljšega ali krajšega obiska. Kar se je poznalo tudi pri obedu. Vendar mi ni niti enkrat znano o tem, da bi bil kdaj tam na lovu najdovoda Albreht. Kadar smo pa bili »sami«, se je živelo povsem preprosto, nekako patriarhalno. Soprog barona Egona — Evgenija — je bila znana po veliki srčni dobroti. Opazoval sem, kako so se siromake ženske v boleznih zatekale k zelo izobraženi baronici celo — po zdravila.

Kolikor sem jaz poučen, se imenuje Zoisova koča v Kamniških planinah po baronu Karlu Zoisu, ki je bil velik botanik in mineralog. Po njem se imenujeta dve svetilci: Viola Zoisii in Campanula Zoisii in kamen Zoisit.

Kdo je zezidal Brdo? Jaz sem ališal stvar tako, da je Brdo pri Kranju in Brdo pri Lukovici (ki je sedaj last poselanca Antona Kersnika, sina pisatelja Janka Kersnika) zezidal isti lastnik, in sicer baron Egg, čigar rodbina je pa že davno izmrila. Zato sta se oba gradova imenovala v nemščini: Egg.

Da je umrl najmlajši sin barona Egona Zoisla — istega imena kakor oče — tragične smrti, sem tudi jaz bral v časopisih pred kakimi desetimi leti. Tista vest pa hvala Bogu ni bila resnična in baron Egon Zois živi še danes kot upravnik banovinskega zdravilišča Dobrna pri Celju.

To bi bilo par malenkosti, ki sem jih želel pripomniti k »Slovenecu« članku z dne 16. januarja. Če danes preiščujemo, koliko sem se v tistih poletnih tednih in mesecih seznanil z zgodovino gradu Brda in z njegovimi zgodovinskimi in umetniškimi znamenitostmi, katerih ni manjkalo v gradu, moram žal samo ugotoviti, kako malo se me je vsega tega prijelo. Bil sem pač mnenja, da »počitnice« prihajajo od »počitvati«, pa sem svoji prosti čas na Brdu rajši preživljal v mični grajski bližini in daljnji okolici nego v gradu samem. Na ribniku je bil paviljon, postavljen na koleh; po mostičku se je prišlo do njega. Ta paviljonček je bil poleti — učilnica. In če danes mislim na Brdo, mi stopa pred oči predvsem tale slika: kako sem iz te učilnice dan na dan opazoval dva Storičaja; eden se je v poletnem zelenju, posejan s pečinami, strmo dvigal proti nebu, drugi se je pa vabljivo zrcalil v nasprotni smeri na mirni gladini obširnega ribnika; eden je vabil na gore, drugi h kopanju — kako bi potem mogel mlad človek zlate počitniške dneve zabiti v študij mrtve zgodovine!

Kakšna redkost so bili takrat avtomobili, naj pokaže naslednji dogodek iz omenjenih let. Na Brdo se je pripeljala l. 1904 na obisk prijateljska rodbina, ki si je bila med prvimi nabavila avto, ko so se po naših krajih pojavila ta vozila. Avto je počasi vozil skozi vas v bližini gradu in se je za kratko ustavil pred neko hišo. Gruča vaških otrok ga je obkroževala in ko je avto hotel zopet oddrati, je najpogumnejši fantek prosil za dovoljenje, da bi se smel malo peljati z gospodo. Ugodilo mu ni fantek je previdno vstopil. Se preden je avto privozil do konca vasi, je fantek prosil, da bi smel izstopiti. Zmagoslavno se je vrnil k tovarišem s ponosnim vzklikom: »S budičem sem se peljal!«

Za pet tihih minut

Na koncu prilik o sejalcu in semenu je Gospod zaklical: »Kdor ima usesa za poslušanje, naj posluša!« Čuden vzklit. Toda potreben opomin. Le prevečkrat smo namreč podobni trdo splošni steti zdi: nismo; seme pade nanjo, ne more pa v zemljo, kjer bi skatilo. Božja beseda pride v ušesa in to je vse; v usesu zavpeni in izvezeni, ne prodre pa tja, kamor se to plemenito seme namenjeno, v našo glavo in srce, v um in voljo. Usesa imamo, pa raznamo, kakor da bi jih ne imeli za poslušanje. Poslušamo kakor v polnu, kakor v izgubljenosti, brez zanimanja, brez duhovnega sodelovanja. Iz takšne otoplosti nas hoče Zvezdar poklicati, da ne bomo gledali, pa ne videli, poslušali pa ne razumeli.

Dobrišen del verse brezbriznosti prihaja prav iz te duhovne otoplosti in lenivosti. Kdor ne napreduje, zaostaja. Marširajo se v splošni in strokovni izobrazbi pozneje do normalne višine ali tudi nad njo. Njegova verska izobrazba pa je ostala daleč daleč zadaj. Njegovo versko spoznanje, ne popolno in nezrelo, mu ne daje jasnih smernic za življenje in tako se bolj in bolj oddaljuje in pada v indiferentizem, agnostizem ali celo materializem: vseno je, ali človek kaj veruje in kaj veruje; kar je nad izkustveno danim svetom, se ne da spoznati; nad izkustveno danim svetom sploh nišar ni. Le malokdo se ovi, da je v teh važnih, da, največjih vprašanjih, kje naj išče in najde svojemu življenju namen in oporo, nedorasel in neveden. Verska izobrazba mora rasti z leti in vsem življenjskim napredovanjem. Če zaostane, če je nerazvit spatek, potem je seveda za življenje nesposobna. Otroška predstava o Bogu, o njegovi previdnosti, o molitvi itd. je seveda za odraslega in v življenju se borečena človeka prav tako neporabna, kakor mu ne koristi čevlček šestletnega otroka. Apostol lepo opominja: »Ko sem bil otrok, sem govoril kakor otrok, mislil kakor otrok, sodel kakor otrok; ko sem pa postal mož, sem opustil, kar je bilo otroškega.« To je prava pot.

Organizacija tekstilnih tehnikov, absolventov tekstilnih šol, sedež Maribor, vabi na 3. redni občni zbor, ki bo v nedeljo, 6. marca 1938, ob 10 dopoldne v lovski sobi hotela Orel v Mariboru s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo upravnega odbora; 2. potrdilo absolutorija; 3. volitve; 4. služajnosti. — Upravni odbor.

Hubertus milo, res domače, slovensko milo!

Pomlad prihaja, pa je potrebna nova obleka ali plašč, mogoče celo oboje. Seveda mora biti izdelava brezhibna in je zaradi tega najbolj pametno, da daste oblačilo sedaj v delo, ko krojač ali šivilja še nimata toliko dela kakor v glavni sezoni. Blago pa si najugodnejše nabavite pri tvrdki »Manufaktura, komanditna družba« na Mesnem trgu 17, ki ima letos res krasno izbiro v spomladanskem blagu.

Društvo jug. kmet. strokovnjakov, sekcija Ljubljana. Člani društva, kateri iščejo namestitve, naj se obrnejo na tajništvo društva. Knafjeva ulica 9. Na razpolago so tri privatna mesta.

Odvetnik HUMER JOŽE
 je odprl
odvetniško pisarno v Slov. Konjicah

Nova založba v Ljubljani (Kongresni trg 19). vam nudi vedno prvovrstne pisarniške potrebščine (polnilna peresa v vsaki izbiri, albume, razglednice, poslovne knjige itd.), izbrane umetniške izdelke iz porcelana in stekla in druga raznovrstna darila za vsako priliko; knjigarna ima v zalogi vse domače knjige in najnovejša dela iz tujeja slovstva, modne časopise itd. Naročila iz tujine se izvršujejo kar najhitreje.

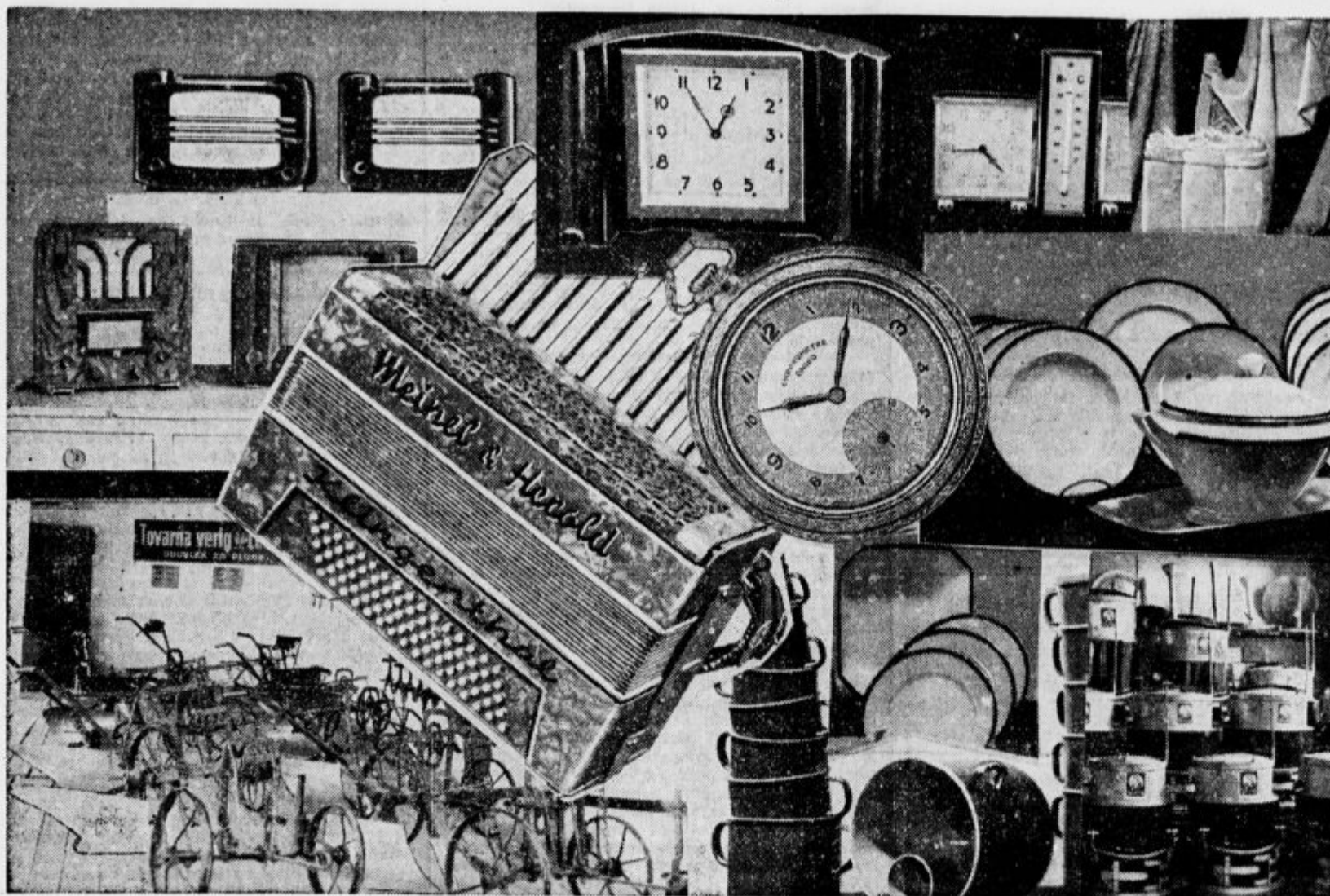
Vojvodina zahteva Pokojninski zavod. Ministra za socialno politiko in nar. zdravje je obiskala velika deputacija vojevodinskih delodajalskih organizacij, ki je nato obiskala tudi ministra za trgovino. Deputacija je pri obeh ministrih naglašala neobhodno potrebo, da se osnuje za Vojvodino poseben Pokojninski zavod s središčem v Novem Sadu. Ta zavod bi imel okoli 10.000 zavarovanih nameštencev, ki bi letno plačevali okoli 20 milij. din. Ta kapital bi se mogel koristno uporabiti za vojevodinske gospodarske namene.

Pomladne novosti

v damskem volnenem blagu za obleke, kostume in plašče v najnovejših vzorcih in najmodernejših barvah so Vam na razpolago pri tvrdki

„MANUFAKTURA“ komanditna družba Mestni trg 17

Še lahko dobite pravico . . .

do nagradnega žrebanja, ki ga razpisuje »Slovenec« za svoje naročnike.

Zaradi velikega zanimanja podaljšujemo rok za vplačila tako, kakor je za razne primere zapisano pod točkami 1., 2., 3., 4. in 5.

Pravico do žrebanja imajo:

I. Vsi novi naročniki na dnevnega »Slovenca«, ki se naj naroče za tri mesece in plačajo trimesečno naročnino.

II. Vsak, kdor je že naročen najmanj tri mesece na dnevnega »Slovenca« in ki plača naročnino še za mesec februar t. l.

Gornje pogoje lahko izpolnite:

1.) Na pošti s položnico (štev. čekovnega računa 10.650) nepreklicno do ponedeljka, 21. t. m. Na zadnji strani srednjega dela položnice napišite, ali ste nov ali star naročnik.

2.) Pri vseh naših zastopnikih nepreklicno do ponedeljka, 21. t. m. Istočasno je treba, kakor pogoji zahtevajo, naročnino tudi plačati. — Zastopniki morajo še isti dan, v ponedeljek poslati nam naročilnice in denar.

Vsa kasnejša sporočila in vplačila ne bomo upoštevali.

3.) Pri podružnicah v Mariboru, Celju, na Jesenicah in v Novem mestu nepreklicno do torka, 22. t. m., do 6 ure zvečer. — Povsod drugod pa, kakor pod točko 1.) ali 2.).

4.) Pri vseh podružnicah v Ljubljani, to je:

za Bežigradom, na Tyrševi cesti, trafika v »Poštnem domu« nasproti cerkve sv. Krištofa; v trafiki Pasaže Nebotičnika, Gajeva ulica, in

na Miklošičevi cesti št. 5

nepreklicno do srede, 23. t. m., do 6 ure zvečer.

5.) Pri glavni upravi v Ljubljani, Kopitarjeva ulica št. 6, pa do četrtega, dne 24. t. m., do 12 ure (opoldne).

Žrebanje bo pred komisijo naročnikov (imena članov komisije bomo objavili v torek ali v sredo) in ob navzočnosti javnega notarja dne 24. t. m. popoldne.

Kdor je izpolnil pogoje za nagradno žrebanje bodisi direktno pri naši centrali v Ljubljani, bodisi pri naših podružnicah ali poverjenikih, se mu ni treba dalje več brigati. Podružnice in poverjeniki bodo potem pri nas že pravčasno uredili. Vsakemu naročniku je v naših seznamih v kartoteki dodeljena posebna številka; ista številka bo zapisana na lističu, ki

ga bomo zvali. Tako zvite lističe bomo dajali v vrečo in iz te vreče jih bo vlekla deklica z zavezanimi očmi. Za vsako izvlečeno številko bomo poskušali v kartoteki ustrezajoče ime srečnega naročnika. — Torej, kdor je izpolnil pogoje na način, kakor je navedeno pod točkami 1.) ali 2.) ali 3.) ali 4.) ali 5.), mu ni treba dalje več skrbeti.

Zaradi žrebanja bo oddelek uprave »Slovenca« v prtiličju dne 24. t. m. od 16.30 dalje zaprt.

Razumljivo bo vsem naročnikom, da k žrebanju ni mogoče pripustiti vseh naročnikov, ker tako velikega lokala ni ne v Ljubljani, ne v Jugoslaviji in bi celo Kongresni trg v Ljubljani komaj zadoščal.

Izid žrebanja bomo objavili po radiu dne 24. t. m., zvečer med 19.50 in 20.15.

Še je čas, zato naročite tako dnevnega »Slovenca«, kakor zahtevajo pogoji pod I. ali II. in kakor je označeno pod točko 1.) ali 2.) ali 3.) ali 4.) ali 5.).

SREČA VAM LAHKO DODELI SAMO LEPO DARILO! ZATO TAKOJ POSTANITE NAROČNIK DNEVNEGA »SLOVENCA«!

Lastništvo »Slovenca«.

„Kaj je to perilo res moje? Se nikdar ni bilo tako čisto oprano!“ — Čemu se čudi? Za pranje je vendar rabila priznano dobro terpentinsko milo Zlatorog. To milo kljub svoji izdatnosti opere vsako še tako zelo zamazano ali zaprano perilo tako temeljito, da je po pranju belo kot sneg, voljno-mehko in duhteče.

TERPENTINOVNO MILO
Zlatorog

Oglejte si nagrade!

V Ljubljani:

pri I. C. Mayer, Stritarjeva ul. 6
pri A. Krisper, Mestni trg 26
pri Kollman, Mestni trg 16
pri Suttner, Aleksandrova cesta 4
pri Suttner, Prešernova ulica 4
pri I. Fortič, Dvorni trg 3/L
pri »Radioval«, Dalmatinova 13
pri Verbaj, Gosposvetska c. 10
pri Stupica, Gosposvetska c. 1
pri Jugosl. knjigarni, Pred škofijo 5
pri Kristof, Sv. Petra cesta 60
pri »Peko«, Tyrševa cesta 11
pri I. Goričar, Sv. Petra cesta 29
pri C. Podražaj, Ig 147, pri Ljubljani

V Mariboru:

pri Meinel & Herold

V Celju:

pri Stermecki

Zupančevi materi v slovo!

Te dni mineva 10 let, odkar smo izročili naš božji njivi na Krki materi zemlji telesne ostanke moža, ki ga je Gospod življenja in smrti določil Vam, draga Zupančeva mati, za tovariša in sopotnika na Vaši življenjski poti. V soboto pa ste odšli utrjeni in zmučeni k večnemu počitku Vi, ki v življenju niste poznali miru in počitka. Vzeli ste slovo od svojih dragih otrok, od številnih znancev in prijateljev ter pohiteli po plačilo za svoja dela k Njemu, ki ste mu posvečali v dolni solz vse trpljenje in skrb.

V življenju ste bili resnično ona močna svetlo-pisemska žena, ki svojih del in zaslug nima morda pisanih v knjigah tega sveta; imate pa zato pisane v dušah onih, ki ste jih nosili pod svojim sreem, imate jih pisane tudi v knjigi, ki jo piše za nas vsevečni Sodnik. Bili ste vzor one naše poštene, verne, kmečke in delovne žene, ki je v potu svojega obraza in v žuljih na rokah rodila, redila in vzgajala svoje otroke v poštenju in delavnosti, jih učila ljubiti dom in domačo zemljo, pri tem pa jim vedno kazala pot k Njemu, ki je danes njen in bo tudi naš Sodnik. — S tem ste, draga mati, dali neprecenljiv zgled, kako naj naše mlade slovenske matere delajo in kam naj pri vzgoji v trpljenju in preizkušnjah vodijo izročeno jim otroke!

Ni pa čuda, da so Vaši trdi žulji in pa nemajno zaupanje v nebo spremenili Vaše večkrat bodeče trnje življenja v dehteče rože, ki so Vam bohotno razvele zlasti v dne, ko ste spremljali v polni materinski ljubezni dva sinova Andreja in Lojza pred oltar in na delo v vinograd Gospodov. — Mnoge matere bi bile ponosne na to, Vi ste pa ostali kljub temu ponižna in skromna slovenska kmečka žena. Poznali ste tudi v svoji življenjski kesni le delo, trpljenje in skrb za otroke in dom, pri tem pa niste imeli zaprtih oči in sklenjenih rok za revščino in gorje, ki sta stiskali Vašega bližnjega. Kdo bi prešel vse tolažljive in bodrilne besede, kdo bi prešel vse kose kruha, ki so ga Vaše udane in žuljave roke razdelile svoječim v Špančevem mlinu, v zadnjih letih pa v šmihelskem župnišču onim, ki so bili lačni in potrebni!

Ob slovesu se Vam iskreno zahvaljujemo za vse dobrote, posebno pa še za prelepe zglede, s katerimi ste našim materam glasno in neprestano oznanjali, kaj naj delajo in kam naj vodijo pri vzgoji svoje otroke. Pri tem prosimo Vsemogočnega, da bi v svoji dobroti Vaša zemeljska prizadevanja poplačal v obilni meri tam gori v nebeški domovini!

Utrujena, dobra Zupančeva mama, počivajte v miru!

Brežice

Občni zbor. Danes ob 2 popoldne bo v društveni sobi v samostanu okrogli občni zbor videmskega prosvetnega okrožja. Prosimo vsa prosvetna društva videmske dekanije, da gotovo pošljejo na občni zbor po dva zastopnika.

Električne obločnice. Tukajšnja železniška postaja, ki je bila pred božičem elektrificirana in priključena na banovinsko električno omrežje, je te dni dobila dve močni električni obločnici za zunanjo razsvetljavo postaja.

Volitve obratnih zaupnikov pri KID

Štiri kandidatne liste vložene

Jesenice, dne 19. febr.

Vsi delavski listi in tudi naš list je že poročal o volitvah obratnih zaupnikov pri KID. Znano je, da so se organizacije SMRJ, JSZ in NSZ po svojih lanskih zaupnikih postavile na stališče, da se volitve obratnih zaupnikov za to leto ne smejo vršiti. Iz zelo tehtnih razlogov je mlada katoliška organizacija ZKD zaradi koristi delavstva in njegove zakonite zaščite odločno zavzela ostalim trem organizacijam nasprotno stališče. Zaupniški zbor je bil namreč po razrešitvi 5 zaupnikov močno okrnjen, za vršitev svojih funkcij zato nesposoben. Od zadnjih volitev je nastala nova organizacija ZKD in se je v podjetju po svoji agilitnosti močno ukoreninila med delavstvom. Stotine njenega članstva so zato z vso pravico zahtevale zaupnike iz svojih vrst. Te pa jim morejo dati samo nove volitve. Poleg tega se je delavstvo v preteklem letu tako namnožilo, da izid glasovanja v preteklem letu nikakor ne more več predstavljati sedanjega volje delavstva.

ZKD je s svojim stališčem zmaga, oblast je na njen predlog volitve razpisala. V ZKD nasprotnih vrstah so s pogodovnimi funkcionarji, ki sedaj sami kandidirajo, izjavljali, da ne priznavajo bodočim zaupnikom zakonitosti, da to ne bodo nobeni resnični zastopniki delavstva in da ti bodoči delavski zaupniki skakejo delavstvu v hrbet. Dejansko so pa pokazali, da so njihove dosedanje trditve bile varljive in neiskrene. Ob

vlaganju kandidatnih list so z vso naglico hiteli, da bi zrinili svojo listo na prvo mesto. Na teh listah kandidirajo tisti, ki so rekli, da bodo bodoči zaupniški kandidati interesom delavstva skakali v hrbet. Tako so sami sebe krenili po nosu, dali pa so prav toliko oklevetani mladi ZKD in hodijo danes po njenih stopinjah.

Zato delavstvo na dan volitev voli listo ZKD. Njena lista je prva in nosi zeleno barvo.

Meščanska šola v Litiji

Litija, 19. februarja.

Leta 1930 je takratni občinski odbor v Litiji, kateremu je načeloval sedanjí župan Hinko Lebinger in v katerem ni bilo nobenega JNSarskega odbornika, soglasno sklenil ustanovitev meščanske šole v Litiji. Zadeva je bila poslana na mero-dajno mesto v potrditev, pa se ni premaknila z mesta, ker večina v odboru ni bila vseh takratnim mogočnejšim, ki so sedeli in vedrili v diktatorskih režimih. Leta 1933 je bil razpuščen od ljudstva neodobno izvoljeni občinski odbor in imenovan nov odbor, v katerem so imeli glavno besedo redki litijski JNS arji. Jasno je, da je ljudstvo meščansko šolo hotelo imeti, in če uradne ustanovitve zaradi takratnih razmer niso mogli doseči odborniki bivše SLS, ki takrat nikjer niso bili upoštevani, nasprotno povsod preganjani, ni to njihova krivda, še manj pa je na mestu slavo-spev, ki ga pojo »naprednac glasila, da so meščanska šola ustanovili Kramer itd. Če se je to pod njihovim režimom zgodilo, je naravna posledica sklepa prejšnjega občinskega odbora. Nato pa so imeli 5 let vso komando na litijski občini JNSarji, ki pa niso za financiranje zgradbe nove meščanske šole prav ničesar storili, pripravili so se le, kje naj bi stala ta zgradba, in le kapricam nekaterih »naprednih stebrov« se ima Litija zahvaliti, da posloje meščanske šole še ne stoji in tudi nima določenega stavbišča. Skozi pet let so imeli časa dovolj, da bi vsaj fond za to zgradbo ustanovili in letno vtilirali večje vsote, niti tega niso storili. Prvi razred so brez vsake pogodbe spravili pod streho predilniške stanovanjske hiše, tako da je obstoj meščanske šole po njihovi krivdi odvisen od ravnanstva litijske predilnice, kateremu na čast pa moramo ugotoviti, da gre sedanjemu odboru meščanske šole vse-

skozi kulantno na roko. — Župan litijske občine, ki je obenem predsednik upravnega odbora meščanske šole, se je vedno pravčasno potrudil, da je pri ravnanstvu predilnice dosegel zagotovitev začasnih prostorov, kakor tudi, da je z vsakim letom meščanska šola dobila novo učilnico na razpolago, kar se je pravčasno zagotovilo tudi za prihodnje šolsko leto 1938-39, toda da bo imela meščanska šola v Litiji vse 4 razrede pod eno streho v predilniški stavbi. Zato vsa zahvala obema ravateljema gg. Jos. Donthu in I. Gajji, ki je obenem tudi odbornik upravnega odbora meščanske šole in se res z vsem razumevanjem trudi željam tega odbora po možnosti ustreči.

Pa ti pride začasni upravitelj meščanske šole g. Roje ter skliče tako zvani roditeljski večer ter pripoveduje navzočnim staršem meščanskošolskih učencev, da je predilnica občini odpovedala prostore ter da bo konec šolskega leta ukinjena meščanska šola sploh, če do tedaj ne bo dograjena nova zgradba meščanske šole. Občinski odbor naj najame milijonsko posojilo itd. Izvolili so deputacijo staršev, ki se je potem zglasila na občini, kjer je županu predložila neko resolucijo, nakar ji je župan Lebinger dopovedal, da prostori sploh niso bili odpovedani, da je obstoj meščanske šole tudi zanaprej zagotovljen in da je občinski odbor v svoji skrbi za pravčasno zgraditev meščanske šole sklenil dati vsako leto 100.000 din, tako da bo v kratkem času zbran fond okroglo 500.000 din, da pa stoji občinski odbor odločno na stališču, da v teh težkih prilikah ne more najeti milijonskega posojila, ki bi samo za obresti terjal od litijskih davkoplačevalcev nad 100.000 din letno ter preveč obremenjeval letni proračun občine. Ko pa bo kreditni trg ugodnejši za taka javna posojila in bosta tudi država in banovina prispevali svoje k zgradbi za meščansko šolo, bo občina prva, ki bo takoj zavihala rokave in se lotila zgradbe te za naš okoliš res nujno potrebne meščanske šole.

Za tem, pod pretvezo roditeljske večera eklicanin sestankom staršev, je pripeljalo še »Jutro«, ki stvar zopet po svoje zavija in neresnično poroča, da so bili prostori že odpovedani itd. »Jutrovemu« dopisniku ne bomo odgovarjali, ker odgovora sploh ne zasluži. Meščanska šola v Litiji ne išče strehe, ker jo ima in to le po za-slugi sedanjega občinskega odbora in upravnega odbora meščanske šole, v katerem pa po ljudski volji ne sedi noben JNSarski priganjač več.

Škofja Loka

Širši obrtniški sestanek, ki bo danes ob 3 popoldne v Škofji Loki, je sklicala Zveza obrtnih društev v Ljubljani, ne pa Obrtno društvo ali Združenje obrtnikov v Škofji Loki, nakar se opozarjajo obrtniki.

Zahvala

Podpisani smatramo za dolžnost, da se tem potom zahvalimo primariju ptujske bolnice gospodu dr. Kubarju Aleksandru za njegovo veličodušno in spretno izvršeno operacijo. Enako se zahvaljujemo tudi gg. dr. Pogurju Stankotu in dr. Brezaku Vladimlju za njuno uspešno sodelovanje pri omenjeni kočljivi operaciji. Slednjega se zahvaljujemo tudi poštvalnim č. sestram.

Ptuj, dne 18. februarja 1938.

Drejo Cecilija
Amalija Segula
Ivan Segula

Ljubljanske vesti

Nedelja, dne 20. februarja 1938

Gledališče

Drama. Nedelja, 20. febr., ob 20: »Šimkovic«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol; ob 20: »Rdeče rože«. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol. — Ponedeljek, 21. febr.: Zaprt. — Torek, 22. febr.: Zaprt. (Gostovanje v Celju: »Bela bolezen«).

Opera. Nedelja, 20. febr., ob 15: »Navihan-ka«. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol; ob 20: »Helteja«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ponedeljek, 21. febr.: Zaprt. — Torek, 22. febr.: »Don Juan«. Premiera. Proslava 25 letnice umetniškega delovanja ravnateljca Polića. Izven.

Kvalitetno blago

je radi velike trpežnosti **najcenejše!**

Modne novosti za zimske suknje, ulstre obleke itd. pri tvrdki

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA, ALEKSANDROVA C. 7

Prireditve in zabave

Rokodelski oder v Ljubljani ponovi danes ob 5 popoldne mladinsko igrano »Pepelka« (Desetnik in sirotica). Igra je žela preteklo nedeljo sijajen uspeh. Zaradi velikega povpraševanja si nabavite vstopnice v predprodaji v društveni pisarni od 10 do 12 dopoldne. Vstopnina je znižana! Vsi prijatelji lepe igre in petja ne zamudite te ljubke mladinske predstave!

Franciskanska prosveta M. O. Ljubljana ponovi danes ob 5 popoldne v franciskanski dvorani pravilčno veseloigro s petjem in plesom v 4 dejanjih: »Krojaček — junaček«. Preskrbite si vstopnice v predprodaji (pisarna Pax et bonum v franciskanski pasaji) po 6, 4, 3 in 2 din. Igra bo danes zadnjič na programu.

Prosvetno društvo »Plamen« priredi v nedeljo 20. februarja ob 8 zvečer v franciskanski dvorani veseloigro »Tenorist — gramofonska plošča«. Izrebrana vstopnica prejme pravo vožnjo v Trst. Vstopnice po 8, 6, 4, 3 in 2 din so v predprodaji v Pax et bonum (franc. pasaja) in eno uro pred predstavo.

Salezijanska prosveta »Dekliški krožek« uprizori danes ob 5 popoldne v novi dvorani banovskega vzgajališča na Selu dve zelo zabavni veseloigri, in sicer »Dokliški internat« in »Princesinja potuje incognito«. Vstopnina 6, 5, 4 in 2 din.

Prosvetno društvo Moste—Ljubljana uprizori drevi ob 8 v Ljudskem domu veseloigro s petjem »Čevljar baron«.

Gasilska četa v Dravljah uprizori drevi ob 8 burko v treh dejanjih »Teta na konju«.

Jutri, v ponedeljek, bo ob pol 7 zvečer v veliki Filharmonični dvorani II. letošnja produkcija gojencev ljubljanskega državnega konservatorija, na kateri nastopijo gojenci solopsevskega, klavirskega, violinskega in instrumentalnega oddelka. Podrobni spored se dobi v knjigarni Glasbene Matice; stane 3 din in velja obenem kot vstopnica.

Prosvetno društvo Trnovo. Predpustni prosvetni večer s pestrnim programom in skiptičnim predavanjem pod imenom »Slovenski humor, katerega bo imel gosp. prof. Anžič Anton, priredi društvo v sredo, 23. t. m., ob 8 zvečer. Vstopnina: sedeži 2 din, stojišča 1 din.

Cenjenim damam sporočam, da sem po večmesečni praksi in inozemstvu otvorila

MODNI ATELJE

ter se priporočam za cenjeni obisk

Nuša Dermastia

Lubljana, Miklošičeva 17

Palaca Vzajemne zavarovalnice

Najnovejši pomladanski in poletni modeli!

Predavanja

Kat. akad. društva Danica, Savica, Zarja vabijo na predavanje g. inž. L. Zumra: Problemi našega podeželja. Predavanje bo v beli dvorani Uniona v ponedeljek ob 8 zvečer. Vstop vsakemu prost, za člane pa je udeležba obvezna. Po predavanju debata!

Franciskanska prosveta M. O. Ljubljana priredi na svojem 25. rednem prosvetnem večeru v torek dne 22. februarja ob 8 zvečer skiptično predavanje »Mi smo kroparski kovači...« Predava gospod ravnatelj Jože Gasperšič ob krasnih številnih skiptičnih slikah. Predprodaja vstopnic po 3 in 2 din v pisarni Pax et bonum v franciskanski pasaji.

Zenski odsek Sempetrske prosvete ima v ponedeljek 21. t. m. ob 20 v društveni dvorani predavanje. O neločljivosti zakona bo predaval gospod župnik Kosmerl.

Fotografije v barvah. O tem bo pod okriljem Prirodoslovnega društva v Ljubljani predaval v torek 22. februarja ob 20 v Mali filharmonični dvorani kina Matice g. Janko Branc.

Bežigradci! Društvo kat. mož bo imelo jutri v ponedeljek zvečer ob 8 v društveni dvorani predavanje o tem, vprašanju. Predaval bo g. Spindler o rešitvi voza železnice postaje v Ljubljani, in sicer bo razložil popolnoma nov načrt, ki naj reši to vprašanje. Dostop imajo tudi nečlani. Po predavanju bo debata o predloženem načrtu.

Siški. Zanimivo skiptično predavanje: »Skodljivci na zelenjadi in jagodičevju« priredi naše Katoliško prosvetno društvo potom podružnice SVD za Siško v ponedeljek, dne 21. t. m. ob 8 zvečer v samostanski dvorani v Siški.

— Osebam, ki se ne morejo zado kretati, pa trpe vsled tega na zaprtju motnjah pri prebavi, združenimi s pomankanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje za naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dnevno 1 čaša »Franz-Josefove« grenke vode jutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku. Ogl. reg. S. br. 30474/35.

»Med dvema dobama«. O tej temi bo predaval univ. prof. dr. inž. Milan Vidmar na vabilu Kluba absolviranih trgovskih akademikov v ponedeljek, dne 21. t. m. ob 8 zvečer v veliki dvorani Trgoveške akademije.

Sestanki

Smarnogorsko okrožje, jutri seja ob 20 v društvenem domu v St. Vidu nad Ljubljano. Na dnevnem redu so važni sklepi, zato pozivamo vse odeske, da se seje gotovo udeležijo. — Tajnik.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded. Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ul. 7; v ponedeljek: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg št. 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murnayer, Sv. Petra cesta 78.

Poizvedovanja

Damska srebrna ura je bila najdena. Dobi se pri Košiček Ivanu, Karadjičeva št. 3

Nekaj ljubljanske statistike

Prebivalstvo Ljubljane. Po policijskih podatkih je bilo konec leta 1937 v Ljubljani okoli 86.000 prebivalcev. Lani je bilo na novo prijavljenih 29.977 novih stalnih stanovancev, odjavljenih pa je bilo 28.207. Tujih državljanov je v Ljubljani 4990.

Tujski promet. Lani se je mudilo v ljubljanskih hotelih in prenočiščih skupno 55.542 tujcev, ki so plačali 96.594 nočnin. Največ tujcev je bilo Jugoslovancev, to je 37.275, sledijo Nemci (4964), dalje Avstrijci (4384), Italijani (2771) in Čehoslovaki (1672). Amerikancev je bilo 533. Sledijo državljani iz drugih držav.

Zločini. Lani ni bilo v Ljubljani nobenega umora, pač pa trije uboji, 22 hudih telesnih poškodb, 4 požigi, 9 ropov, 1777 tatvin, 86 utaj in 171 prevar. Skupna škoda zaradi prestopkov proti tatvini je znašala 2.444.000 din, policijski pa se je posrečilo, da je poškodovancem vrnila škodo v znesku 1.517.000 din. Iz Ljubljane je bilo lani odgnanih 1170 oseb, izgnanih v inozemstvo pa 93. Samomorov je bilo 54, poskusov samomora pa 40.

Društva. Lani je bilo v Ljubljani registriranih konec leta 819 društev. Črtanih je bilo 20, na novo prijavljenih pa 57.

Restavracija KOŠAK,

Prešernova ulica

povečana in vzorno preurejena. Priporočamo prvotno hrano in vina. Vsak petek ribe.

Slaščičarna KOŠAK

ima vedno sveže pecivo in pustne krofe

1 Izjava. Univ. prof. inž. Hrovat izjavlja, da je njegovo ime pomotoma prišlo med imena novih odbornikov v aeroklubu, ker on sploh ni član te organizacije in se tudi občnega zbora ni udeležil.

1 Članstvo krajevne organizacije JRZ za poljanski okraj naj se gotovo polnoštevilno udeležijo rednega sestanka jutri ob 8 zvečer pri Majarončku na Zaloški cesti. Govoril bo g. minister dr. Fr. Kušovec.

1 Salezijanski oratorij na Rakovniku proslavlja danes šestnajsto obletnico kronanja papeža Pija XI. Ob devetih dopoldne sv. maša. Popoldne bo v dvorani akademiji, pri kateri sodelujejo zastopniki vsega oratorija. Za zaključek je na sporedu tekma iz katekizma. — Vstopnine ni. Kontrolne listke daje na željo voditelj oratorija.

1 Cerkevno slavb. društvo za zgradbo župne cerkve sv. Družine v Mostah ima v ponedeljek, 21. t. m. ob 8 zvečer v novem župnišču svoj redni letni občni zbor. Člani in drugi vabljeni!

1 Jubilej dvajsetletnega zvestega službovanja je obhajala te dni uslužbenka ugledne tvrdke Fr. P. Zajec, optika in urarja v Ljubljani, Stari trg št. 9, gospodična Ljudmila Petričeva, kar je za imenovano tvrdko brez dvoma velike pomembnosti in vrednosti. Čast takim uslužbenkam, ki jih diči pštenost in zvestoba. Čestitamo!

1 Izreka slovenskega jezika. Z Breznik—Ramoševim Slovenskim pravopisom smo dobili Sloveni tudi prvo sistematično pravopisje. Saj je bila dolocitev pravilnega izgovora nujno potrebna zaradi pisanosti naših narečij in tradicionalnosti pravopisa. Enotno knjižno izreko mora gojiti vsak izobraženec, kadar govori in javnosti: na zborovanju, pri predavanju, v gledališču, v radiu itd. O smernicah in problemih našega pravopisa bo predaval v torek, dne 22. t. m. ob 20 na drž. trgovski akademiji (Bleiweisova cesta) gospod ravnatelj dr. Anton Bajec. Predavanje priredi Slavistično društvo. Vstop prost.

KINO KODELJEVO

Telefon 41 64

13000 ljudi je pred tedni jokalo ob pretresljivi zgodbi iz življenja idealnega duhovnika

Kirchfeldski župnik

Predstave danes ob pol 11. in 3. uri (znižane cene) ter ob 17. in 20. uri

Dodatni spored: **DOLORES.**

Samost. se dva dni. Vstopnina od 8 din navzdol.

1 Povečana restavracija Košak. Splošno priljubljena restavracija Košak v Prešernovi ulici je bila zadnja leta deložna velikega obiska občinstva, zato se je lastnik odločil, da jo poveča. Restavracija je dobila lepe nove prostore, ki jih je občinstvo že vzljubilo. Restavracija zaeluži priznanje, ker ima v svojih lepih lokalih prav dobro postrežbo. Jodi so okusno pripravljene in v veliki izbiri in prav poceni. Izvrstna je tudi pišča, zlasti priznajo dobri cvček ter seveda vsakovrstna druga vina in likerji. V isti hiši je tudi Košakova slaščičarna, tako da je restavracija vedno dobro založena s okusnimi in svežimi slaščicami. Povečanje restavracije bo nedvomno našlo ugoden odmev v vseh slojih prebivalstva, ki obiskuje to priljubljeno restavracijo.

Za avbe

vzorci, zlata nit, gotove oblike, rožasti trak.

Ljubljana **M. DRENIK** Kongresni trg 7

1 Pripravljalni tečaj za srednješolce, ki ga organizira Društvo brezposelnih kandidatov, se vrši na II. drž. real. gimnaziji. Vpisovanje in informacije ob torkih, četrkih in sobotah od pol 4 do pol 5 in vsak dan od 10—12 v društvenem lokalu Krakovska ulica 35. Odbor DBPK.

1 Vse cenj. gospodinj. oseboje v okolici Bežigrada, ponovno vabimo in opozarjamo, da je Radion-poslovalnica odprta samo še ta teden, to je od 21. do 26. t. m., in sicer vse dan od 8 do 19 zvečer. Gospodinj. katere do sedaj še niso imele prilike nas obiskati, naj ne odlašajo več. Prinesite kaj svilenega ali volnenega oblačila, da Vam pod

strokovnim vodetvom pokažemo, kako se isto opere, posuši in zlika. Vabi vas poslednjič: Radion-poslovalnica, Tyrševa c. 51, poleg kavarne Majcen.

1 Modni atelje za damsko krojaštvo je po daljši praksi in inozemstvu otvorila Nuša Dermastia, hčerka dr. Josipa Dermastie, Novootvorenjeni atelje se nahaja na Miklošičevi cesti 17 (palaca Vzajemne zavarovalnice) in ga cenjenim damam najlepše priporočamo.

Vse

kar potrebujete: volneno za obleke in plašče, svilo, šifon in vso manufakturo sploh dobite res poceni pri

BRATA VLAJ, Wolfova ulica 5

1 Strokovno čiščenje oblek, parno likanje — Simenc, Kolodvorska 8.

1 Razpis dobave. Mestno poglavarstvo razpisuje v Službenem listu kot 15 dobavo pisarniških potrebščin za mestne urade, na kar se intereseenti opozarjajo.

1 Pisalne in računske stroje Vam strokovno popravi Simandl, Dvořakova ul. 3. tel. 24-07.

1 Dražba terjatev proti bivšim zadržnikom stavbe zadruge Here bo dne 24. februarja 1938 ob 8 dopoldne v sobi št. 19 okrajnega sodišča ljubljanskega. Nominalna in izključna vrednost teh izvršljivih terjatev znaša 255.250 din, najnižji ponudek eno tretjino.

Občinske volitve

bodo v nedeljo, dne 27. marca 1938 za naslednje občine: v okraju Brežice: Brežice, v okraju Celje: Kalobje, Sitenica, Sv. Jurij pri Celju in Zalec; v okraju Črnomelj: Dragatuš; v okraju Dravograd: Črna, Kapla, Mežica in Remšnik; v okraju Gornji grad: Gornji grad in Nova Stifla; v okraju Laško: Laško; v okraju Lendava: Genterovci; v okraju Litija: Šmartno pri Litiji; v okraju Ljubljana: Zelimlje; v okraju Ljutomer: Razkrižje, Strigova in Veržej; v okraju Logatec: Stari trg; v okraju Maribor desni breg: Črešnjevce, Laporje, Poljčane, Slov. Bistrica in Spodnja Poljskava; v okraju Maribor levi breg: Korena, Sv. Lenart v Slov. goricah, Sv. Rupert v Slov. goricah in St. Trojica v Slov. goricah; v okraju Murska Sobota: Bodonec, Cankova, Gornji Petrovec, Grad, Kupšinci, Martjanci, Pečarovci, Perloče, Puconci, Selo v Prekmurju in Salovec; v okraju Ptuj: Kog, Ormož, Središje in Seetnje; v okraju Slovenj Gradec: Slovenj Gradec, Šmartno pri Slovenjem Gradcu, Šošanj in St. Ilj pri Velenju.

Za občno Genterovci v lendarsem okraju se volitve odredijo iz razloga, ker so bile prvotne volitve razveljavljene. Za občine Brežice, Sv. Jurij pri Celju, Zalec, Laško, Razkrižje, Stari trg (logaški okraj), Laporje, Slov. Bistrica, Slovenj Gradec in Šošanj se odredijo volitve iz razloga, ker so to nova občine, ustanovljene s kraljevim ukazom z dne 1. septembra 1937. Za vse ostale pa se volitve odredijo zaradi delne izpremembe občinskega ozemlja, odredjene s cit. ukazom.

Celje

c V. prosvetni večer. Katoliškega prosvetnega društva bo jutri, v ponedeljek, ob 8 zvečer v veliki dvorani Ljudske posojilnice. Predaval bo o baltanski vojni g. dr. Vinko Šarabon iz Ljubljane.

c »Bela bolezen« na celjskem odru. V torek, 22. februarja, bo uprizorila ljubljanska drama Capkovo dramo »Bela bolezen«. Zaradi obširnega dela bo začetek predstave ob pol 8. zvečer. Predstava je za abonma.

c Namesito venca na grob pokojnega Zdenka Jagodiča je daroval Vincencijevi konferenci trgovski zastopnik g. Ivan Končan 100 din.

KINO METROPOL CELJE

Čarebna igra

(Immer, wenn ich glücklich bin).

Nosilec glavni vlog: Martha Eggerth, Paul Hörbiger, Theo Lingner, Hans Moser in Rudolf Carl. Dopolnilo: najnovejši journal in kolorirani kulturni film »Švicca«.

c Krajevna organizacija Legije koroških Slovencev v Celju poziva vse nekdanje koroške borce, da se priklase najkasneje do 25. februarja, ker bo s tem dnem zaključen popis onih, ki pridejo v poštev za priznanje dobrovoljstva. Prijave sprejema g. Mulej Anton, Dečkov trg 8.

c Skupni sestanek Fantovskega odseka bo v sredo ob pol 8. zvečer v Domu v Samostanski ulici.

c 8 kraljevim ukazom so napredovali za poštnega inšpektorja V. skupine gg. Savelli Josip in Mlakar Karol, dosedanja višja kontrolorja te pošte, v VI. skupino pa za višjega poštnega kontrolorja g. Anton Kroflič, dosedanja kontrolor. Iskreno čestitamo!

KINO UNION

predvaja danes veselo filmsko opereto Ljubavni Polk (Das Liebesregiment)

V glavni vlogi: Leo Slezak, Ida Wüst, Hans Holt, Maria Andergast.

Ob 10. in 14. uri matineja »General Ling«.

c Krajevni odbor Aerokluba »Naša krilca« v Ljubljani bo imel svoj redni občni zbor jutri, v ponedeljek, ob 8. zvečer v kavarniški sobi Celjskega doma.

c Lovsko društvo v Celju bo imelo v nedeljo, 27. t. m., ob pol 10. dopoldne občni zbor v Celjskem domu.

Iz naših organizacij

Sneberje—Zadobrova. Dramatični odsek pevskega društva ponovi danes teden, 27. februarja ob 1/4 popoldne dramo v 3. dejanjih »Erika oprosti«.

Kat. prosv. društvo v Preski uprizori danes v društvenem domu v Preski veseloigro v treh dejanjih: »Dva para se ženita«.

Vojnik pri Celju. Danes uprizori pevsko društvo »Vojnik« v posejilnični dvorani ob 3 popoldne opereto v dveh dejanjih »Čevljar in vrag«. To bo prva opereta na vojniškem odru, zato vabimo vse ljubitelje glasbe k udeležbi, posebno, ker se pozneje ne bo ponovila.

Kamnik

Prvovrstno primorsko črnino točijo pri Šafarju.

Jesenice

Kino »Krekov dom« predvaja danes ob pol 3 in ob 8 zvečer in jutri ob 8 dvojni program: Prvi film »Dekle s planine« v naravnih barvah. V glavni vlogi Sylvia Sidney, Fred MacMurnay. Drugi film »Na Bulvarju«; originalna satira z najboljšimi komičarji, bratje Ritz Brothers. Dodatek Foxov tednik. — Že danes opozarjamo na film, ki bo v dne 24. do 28. t. m. »Zlati kodri« — Shirley Temple.

Maribor

m Na mnoga vprašanja o načinu velikega nagradnega žrebanja naročnikov dnevnega »Slovenca« sporočamo, da bodo v »Slovenca« dne 25. februarja objavljena imena izžrebanih naročnikov, ne pa njihove številke, katerih naj naročniki zato nikar ne zahtevajo.

m V železniških delavnicah so včeraj in bodo še jutri praznovali, to pa zaradi tega, ker ni denarja. Čudno, včasih morajo delavci delati tudi na praznike, drugič pa zopet ob delavnih praznujejo. Ali se ne bi dalo to primerneje razdeliti? —

»KRISTAL« d. d.,

tovarna ogledal in brušenega stekla na Koroški cesti 32, tel. 21—32, se pripravlja cenj. odjemalcem. Nizke cene in točna postrežba zagotavlja.

m Praktični zdravniški izpiti pred državno komisijo na univerzi v Zagrebu sta opravila zdravnik tukajšnje bolnišnice gg. dr. Jože Žitnik in dr. Franjo Cunderč. Čestitamo!

m Podlegel je. Pred nekaj dnevi smo poročali o tragični nesreči, ki se je dogodila v Trotkovi pri Sv. Benediktu v Slov. goricah. Pri prešajanju olja je obstrelil mlad fant s pištolo 39 letnega posestnika Ivana Vrbnjaka. Nesrečo je zakrivil nesrečen slučaj, ki pa je Vrbnjaka stal življenje. Šibre, s katerimi je bila pištola nabita, so mu smrtno ranile drobovje in kljub operaciji, katero so izvršili v tukajšnji bolnišnici, je Vrbnjak poškodbam podlegel.

m Poročila sta se lastnica znane kavarne Central ga. Ida Stickerlerja in insp. drž. žel. g. Lojze Kovarčič. Naše iskrene čestitke!

m Fantovski odsek II ima redni sestanek v ponedeljek 21. t. m. ob 8 zvečer v običajnih prostorih. Udeležba za vse člane obvezna.

m Nov grob. V Praprotnikovih ulici 7 je izdihnil svojo blago dušo v starosti 78 let upokojeni nadučitelj g. Josip Mešiček. Pokojnik je vzgojil celo vrsto generacij. Bil je blaga duša ter povsod priljubljen. Bodi mu zemljica lahka, preostali nam kaže globoko sožalje!

m Smučarske tekme Slomškovega fantovskega okrožja so zaradi slabih snežnih razmer odložene.

m Prosvetno društvo v Hočah priredi danes ob 3 popoldne in ob pol 8 zvečer v Slomškovem domu igro »Micka, premisli se«.

m V Kamnici uprizori danes Prosvetno društvo veseloigro »Dva para se ženita«.

m V Ljudski univerzi predava jutri zvečer nas odlični naravoslovec docent dr. V. Bohinec iz Ljubljane. Naslov predavanja je »Sredozemski človek v svoji odvisnosti od narave«.

Vljudno naznanjam, da sem

otvoril lastno, moderno urejeno

brusilnico stekla in izdelovalnico ogledal

Sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela, kakor brušenje facet, robov, ročajev, različnih gravur, zvezd, lukenj itd. Steklene pulti, etažere, avto šipe, vse vrste ogledal, kakor toaletna, reklamna in transparentna. Strokovna in vestna izdelava po zmernih cenah! Telefon 21-14

J. Kovačič, Maribor, Slovenska ul. 10

(Naročila se sprejemajo tudi v steklarni na Koroški cesti 10, telefon 24-38)

m Tekmovanje za Maverjev pokal, ki bi se moralo zaključiti danes, je zaradi elabega igrišča preloženo na nedoločen čas.

m Šahovske novice. V tekmovalju za prvenstvo Slov. šah. zveze je te dni šahovska sekcija SK Zeleničarja porazila šahovsko sekcijo UJZB v Mariboru z rezultatom 5 in pol proti 2 in pol. S to zmago se je SK Zeleničar plasiral za nadaljevanje prvenstvenega tekmovanja ter nastopi proti zmagovalcu iz tekme Črna: Mežica.

m Katoliška mladina v Mariboru ponovi na splošno željo danes popoldne v dvorani Cvetičič na 28 zabavno veseloigro »Stric v toplicah«, s katero so dosegli igralci pri premieri velik uspeh. m Repriza »Kruceve«, zanimive izvrzne ljudske igre, se vrši danes ob 17 v dvorani na Aleksandrovi 6.

Vsi, ženini in neveste,

kupujejo pohištvo in vse za stanovanje ugodno in poceni samo pri

»Obnova«, F. Novak, Maribor, Jurčičeva ulica 6

Zasedanje banskega sveta končano

Razprava o socialni zaščiti

K debati o socialnem oddelku navajamo še tri govornike:

Peter Arnež (mesto Jesenice) je govoril o minimalnih plačah. Uredba je prinesla delavstvu velike ugodnosti, vendar naj se minimalna meza zviša od 3 na 4 din na uro. Inspekcija dela mora skrbeti za strogo kontrolo za izvajanje te uredbe. Banovina naj delavske organizacije boljše podpira in naj se v njihovem okviru ustanove strokovne šole. Akcija za delavska stanovanja naj se bolj podpre in naj se takim prošnjam ugodi. Poljedelskim delavcem, ki niso zavarovani, naj banovina priskoči na pomoč. Tudi vajeniško vprašanje še v marsičem ni urejeno, zlasti glede stanovanj, šol, zdravniških preiskav itd. Iz posojila za gradnjo bolnišnice, ki ga bo najela banovina, naj se omogoči tudi gradnja bolnišnice za Gorenjsko. Prečital je resolucijo, ki jo je s svojimi izjavami podpiral tudi

Jakov Jan (okraj Radovljica). Naglašal je, da so potrebni podpore razni onemogli reveži in starčki. Prosi, naj bi banovina nakazala primeren znesek, da bodo občine mogle podpirati take reveže z živili. Utemeljeval je potrebo splošne bolnišnice na Gorenjskem. Ko bi se ta bolnišnica pričela urediti, bi iz lastnega prispevala znesek 40.000 din za tako bolnišnico. (Odobranje).

Resolucija

občin radovljiškega okraja zaradi graditve bolnišnice za Gorenjsko.

V preteklem letu smo zastopniki vseh občin radovljiškega okraja ponovno razpravljali na številnih sestankih o graditvi bolnišnice za Gorenjsko. V to so sile razmere, ki vladajo zaradi prenapolnenosti oddelkov v ljubljanski bolnišnici. Eden glavnih vzrokov prenapolnenosti ljubljanske bolnišnice je ta, da Gorenjska še sedaj nima svoje bolnišnice. Zato so razpravljali tudi o tem, da bi radovljiški okraj sam iz lastnih sredstev zgradil bolnišnico. Izkazalo pa se je, da so nekatere občine z dajatvami že preobremenjene, zaradi česar niso mogli pristati na povzvišanje občinskih izdatkov, ki bi zahtevali do 200% obremenitev davčnih podlag. Vse občine vidijo nujno potrebo po bolnišnici in bi bile pripravljene žrtvovati v te svrhe, visokih prispevkov pa ne morejo kriti, kajti zaključek teh razprav kaže, da je radovljiški okraj gospodarsko prešibek za zgraditev prepotrebne bolnišnice.

Zato prosijo g. bana, da prevzame akcijo za zgradbo bolnišnice za Gorenjsko.

Alojzij Zorenč (Šmarje pri Jelšah) je imel obširen govor o invalidskih vprašanjih, katerega je končal s predložitvijo resolucije za nov invalidski zakon, katerega osnutek je v ministru že izdelan. Ta osnutek naj pride čimprej pred narodno skupščino za uzakonitev.

Naše gospodarstvo v razpravi

Prvi govornik po referatu načelnika dr. Račaja je bil dr. Adolf Golja (mesto Ljubljana).

Naše gospodarske potrebe.

V dravski banovini ne moremo zabeležiti zboljšanja gospodarskih prilik v taki meri, kakor bi to ustrezalo splošnemu zboljšanju v državi. V rudniški industriji se število zaposlenih dviga. S tem razvojem moramo biti zadovoljni. Tudi skupni znesek mezd se je znatno dvignil. Konkurenčna zmoglost naših rudnikov pa je bolj slaba. Lesna industrija in lesna trgovina je po dobi sankcij res oživela. Vendar je že od lanske jeseni opažati v tej panogi stagnacijo. Ta je nastopila najprej na angleškem trgu. Angleški trg pa je za vsa Evropa merodajen. Izvoz kontingenca se je po mednarodnih organizacijah znižal. Za izvoz lesa prihaja v poštev Italija, Nemčija in Anglija. Anglija je skoraj odpadla. Z Italijo je promet vezan na strogo kompenzacijo. Poleg tega so določene maksimalne in minimalne cene za izvoz lesa. Na evropskem lesnem trgu se vedno bolj uveljavlja Kanada. Zato so začele cene padati. O prosperiteti lesne industrije in trgovine ni govora. Pri nas se izvoz ne podpira s premijami, temveč mora izvoznik plačevati izvozni davek. Opozarja na neenakost bremen. Davčna bremena v Sloveniji so obsevnost višja kot v drugih delih države. Ta okolnost bistveno vpliva na konkurenčno sposobnost naših podjetij. Poleg tega je treba upoštevati tudi samoupravna bremena, predvsem občinske trošarine, ki marsikje predstavljajo naravni obsejni carine. Posebej omejuje trošarino na sredstva proizvodnje in surovine. Rudarski zakon je bil v načrtu izdelan že pred 10 leti pa vsebuje mnoge slabe točke. Isto je z zakonom o elektrotehničnem gospodarstvu. Predvsem bi se v teh zakonih morale varovati pridobljene pravice.

Dr. Sabothy Beno (mesto Kranj) izvaja: Da bomo mogli mi Slovenci v gospodarskem boju, ki nas še čaka, vzdržati, je potrebno, da si ustvarimo načrtno gospodarstvo. Prva naša skrb mora biti posvečena kmečkemu stanu. Položaj tega stanu pa ni tako obupen, kot so ga slikali nekateri člani banskega sveta.

Dr. Franc Vidic (mesto Kamnik) govori o različnih določenih tarifah na pograh, ki vodijo skozi Slovenijo. Naglašja, da naša zunanja trgovina trpi zaradi kliringov. Obremenitev industrije v naši banovini je prevelika in je nevarnost, da se preseli industrija v druge banovine. Potrebna je večja jasnost glede pojma turističnih krajev, saj na primer niti Kamnik ni označen kot turističen kraj. Železniški promet ni na višini. Nekdanje avstroogrske državne rente in deželni papirji se ne izplačujejo in zato predlaga resolucijo.

Franc Bajec (mesto Murska Sobota) opozarja na gospodarsko zaostalost Prekmurja, zlasti na zaostalost obrtnega narajanja. Potreba je poklicna posredovalnica za vse poklice in okraje v banovini. Prosil je, naj se dela propaganda za Prekmurje v tujsko prometnem oziru.

Rudolf Stermecki (mesto Celje) ugotavlja, da se trgovina v Sloveniji še ni izboljšala, vendar pa je uspeh že v tem, da več ne nazaduje. Pri mednarodnih pogajanjih in pri izdajanju uredn naj se čimprej ozirajo tudi na trgovce. Celje naj dobi avtomatično telefonsko centralo. Pri dobavi banovinskih zavodov naj se upoštevajo trgovci na licu mesta.

Josip Tratnik (okraj Brežice) ugotavlja napredek zadrugištva v Zasavju, ki pa potrebuje podpore. V Zasavju se razvija tudi tujski promet in planinstvo, ki zasluži uvaževanja.

Ivan Vesenjaj (mesto Ptuj) govori o prodaji mleka v Halozah in na Ptujem polju, naglašja, da vsaka industrijska država podpira kmetijstvo. Za tekstilno šolo v Kranju naj se določi kontingent učencev iz mariborskega okraja. Maribor je

glede trgovske akademije zapostavljen. Domača obrt pri sezonskem delu naj se pospešuje. V agrarnih krajih naj bodo trgovine ob nedeljah odprte vsaj dve uri.

Alojzij Jančević (mesto Ptuj) zahteva, naj se šušmarstvo ne zasleduje prestrogo, kadar gre za manjša ali sezonska podeželska dela, to je za zidarstvo, za sezonsko delo krojačev, čevljarjev in šivilj. Glavni vzrok zadolžitve kmeta je velika razlika med cenami industrijskih in kmetijskih predmetov.

Ludovik Kuder (Celje) govori o trgovinskih in tujsko prometnih zadevah svojega kraja. **Lovro Planina** (okraj Škofja Loka) prosi, da bi smeli v Škofji Loki trgovci imeti v nedeljah dopolne trgovine odprte. Podpira naj se občine pri obrtno nadaljevalnem šolstvu. Otvorjajo naj se čipkarske šole. Higijenski predpisi pri gostilničarskih obratih naj se strogo izvajajo.

Dr. Josip Savojec (mesto Kočevje) govori o nevarnosti, da se bo naša industrija preselila na jug. Moramo gledati, da pride naša industrija v domače roke. Banovina naj vpliva na zadruge, da hodo del svojih odvisnih kapitalov nalagale v industrijo. Poslojce zavoda slepih v Kočevju naj se uporabi za kakšno šolo v javni namen (zavod slepih se namreč preseli iz Kočevja. Op. ur.)

Peter Arnež (mesto Jesenice) je pozdravil postavko za povzdigo tujskega prometa. Navaja razne kraje v radovljiškem okraju, ki so potrebni uvaževanja. Banska uprava naj posveti svojo pozornost vzgoji vajencev. Banska uprava naj tudi priskoči na pomoč pridnim obrtnikom pri nabavi strojev.

Filip Križnik (Laško) ugotavlja, da je g. ban posrednik med industrijo in delavstvom. Uredba o minimalnih mezdah je mnogim delavcem koristila, marsikateri pa je prikrajšala. TPD je na primer že nastavljen rudarje uvrstila med nekvalificirane delavce. Pridobljene pravice naj se delavcem vrnejo. Potreben je nov rudarski zakon, ki se ga pa boji tako industrija kakor delavstvo, ker bo zopet preveč centralističen. Osnutek rudarskega zakona predpisuje na primer, da se službeni čas prične šele pri prihodu na kraj dela, to se pravi, da mora rudar priti eno uro prej na delo. Podpre naj se hmeljarstvo v Savinjski dolini, kjer imajo tudi delavci iz Trbovelj zaslužek.

naprej ne ve, kateri vir dohodkov je neizpodbitno na razpolago banovini, ker če se izkaže za izdatnega, se ga more prej ali slej polakomniti finančni minister v prilog financ države, ki pa posle pusti ležati na banovini. Dokler se tu sistem ne spremeni, ne bomo mogli kmeneje zadihati.

Vebie Demetrij je govoril o pasivnosti dravske banovine, ki je z dajatvami obremenjena bolj kot ostali kraji države, podpora pa je deležna manj. L. 1935-36 so vrbaska, primorska, drinska, zetska in moravska banovina prejele iz državnih sredstev skupaj 73.600.000 din podpor. Ker je ta enostranski način podpiranja vzbudil precej nevolje, je finančni minister zvišal davek na poslojni promet in določil, da ga gre 18% v poseben fond za podpiranje vseh banovin. V letu 1936-37 se je v ta fond zbralo 23.535.000 din. Slovenija, ki ima 8,21% prebivalstva v državi, ga je bila deležna samo v deležu 2,9% ali 2.900.000 preračunanih in 2.430.000 dejansko danih. Industrija je pri nas tako obremenjena z raznimi dajatvami, da se po gospodarski nujnosti seli drugam, kjer je manj obremenjena. Sedaj so socialne dajatve izenačene po vsej državi, toda kljub temu ne moremo pričakovati, da bi se po vsej državi z enako strogostjo plačevalo. Kmetijstvo pa je zelo skromna panoga, saj pride na vsakega kmeta v dravski banovini le 0,44 ha, v primorski 0,38 ha, v zetski 0,36 ha. Na glavo vsa-

Zgrabite užitek, ki vas išče!

Izza prejšnjega stoletja, ko so iznašli mlečno čokolado, še ni nobena čokoladna novost vzbudila toliko zanimanja kot nova čokolada Strato. Zaradi svoje notranje strukture (male luknjice) je ta čokoladni izdelek rahlo krhek in zaradi svoje nenavadno povečane površine hitro raztopljiv v ustih. To dvoje povzroča večji in trajnejši užitek. Čokolado Strato dobite v vsaki boljši trgovini.

MIRAM kraljica čokolade

Govor g. Avseneka

Za njim je govoril **Avsenek Ivan**, ki je v daljšem govoru povedal nekaj načelnih misli k vsemu proračunu in nam podal izvirne vidike našega gospodarskega stanja. Najprej pravi, da banovinski proračun v 10 letih ni nič narastel, kar je gotovo nezdrav pojav. Znaša samo 130 milijonov, ali nekako toliko, kakor prej proračuna obeh oblasti. Ob ustanovitvi banovine so ga z navadno politično frazo umetno držali na tej nižini, češ, da banovina ne sme imeti višjega proračuna kakor prej obe oblasti, da bi tako pokazali, da je banovina vsaj toliko dobra kot oblasti, če ne še boljša. Ker pa življenje nujno vodi naprej, so se ob rednem proračunu začeli razvijati razni stranski proračuni in separatični fond.

Banovinski proračuni igrajo v našem javnem življenju kaj majhno vlogo. Lansko leto so proračuni vseh banovin znašali 870 milijonov din. Samo velika mesta so imela skupne proračune do zneska 1.350.000.000 din, z Belgradom vred 1 milijardo 700.000.000. Proračun dravske banovine znaša 129.000.000, samostojna mesta Ljubljana, Celje, Maribor, Ptuj pa imajo skupnih proračunov 180.000.000, samo Ljubljana pa na primer proračun 104.000.000 din. Iz teh primerov pač vidimo, kako skromna so sredstva banovine, zato tudi od nje ne moremo zahtevati, da bi ustvarila bogve kaj. Prišlo je že kar v bolezen, da se bremena prevajujejo na banovino. Od zgoraj država, od spodaj občine. Glavni vir dohodkov banovine so doklade, ki pa so po večini za gospodarsko konjunkturo neobčutljive, samo v odmeri odstotkov je možno iti navzgor ali navzdol. Tudi samostojni davki banovine in trošarine so v bistvu le doklade, ker je pač vseeno, ali se taksa od prevoza imenuje taksa ali pa doklada na državno takso, ki je že predpisana. To niso nobene samostojne davščine, če jih minister v interesu države zviša, jih mora banovina v svojo škodo znižati, ker ima obremenjenost tudi svoje meje. Zato banovinski proračuni nimajo nobene razvojne možnosti.

Gospodarski krogi se močno bore proti separatičnim fondom, ki so nastali iz demagoškega načrta, da banovina ne sme imeti višjega proračuna, kakor prej obe oblasti. Če se borimo proti fondom v Belgradu, se moramo boriti tudi proti fondom na banovini, ker ustvarjajo neko vzporednost in ni mogoče javnosti tako pregledati, kako se upravljajo; taki fondni naj tudi v proračunski tehniki postopoma izginejo v rednem proračunu. Saj vidimo na našem bednostnem fondu, da vse njegove postavke spadajo pod to ali ono postavko rednega proračuna.

Kreditna sposobnost naše banovine je res velika, zato se je tudi že mogla močno zadolžiti. Toda tudi tu je postavljena meja gospodarske koristi dolga, kateri smo se že precej približali. Danes je že blizu 19 milijonov dinarjev namenjenih samo za odplačevanje dolgov, kar je pri proračunu 129 milijonov že močan odstotek. Morda bo še treba delati s to veliko kreditno sposobnostjo naše banovine, treba je le paziti na to, da ne zaidemo v tak položaj, kakor nekatere občine, ki so morale do polovice svojih proračunov nameniti za odplačevanje dolgov in za tekoče potrebe zvišati proračun do 50 odstotkov.

Banovinska podjetja se v proračunski tehniki čedalje bolj osamosvajajo, kar je za preglednost dobro, ni pa dobro, če se osamosvajajo tudi finančno in kreditno.

Dotacije posameznim banovinskim zavodom se imenujejo v proračunu prispevki. Nekateri zavodi že po svoji naravi ne morejo sami kriti svojih stroškov, drugi pa se zopet sami krijejo. V mnogih ozirih naziv prispevke ni upravičen. Na primer prispevek k bolnišnicam v Mariboru, Celju in Ptuj, če vemo, da je v teh bolnišnicah bilo 36.000 bolnikov in obenem 12.000 prošenj, naj se jim odpiše stroški za zdravljenje. Če tu banovina kaj da bolnišnici, pač ni prispevek, ampak čisto navadno izplačilo bolniških stroškov namesto rečnega bolnika. Glede jedilnih olj pravi g. Avsenek, naj se tu dela razlika med rafiniranimi in nerafiniranimi olji.

Po teh izjavanjih preide govornik na vprašanje, ali ima banovinski proračun sploh kako možnost razvoja. Pravi, da je sterilen, kakor je sterilen tudi državni proračun, ki se drži načela: zniževanje direktnih davkov, zviševanje indirektnih. Po tem načelu smo prišli do anomalije, da ves kmečki stan v državi, ki je v nekaterih banovinah silno močan in bogat, plača za zemljarino 440 milijonov, za službeniške davek pa pride v državno blagajno skoraj prav toliko, 360 milijonov. Zato je vsa osnova že v začetku zgrešena. Če se banovinski proračun postavi na temelji indirektnih davkov, pa nikdar ni gotovo, kateri bodo še ostali dogleden čas banovini na razpolago.

Nato se govornik peča z mislijo o samoupravi in pravi, da čas še ni prišel, da ne napoveduje njihovega nastopa. Samo v dravski in savski banovini je neki pojem, kaj naj bi to bilo, po vsej ostali državi pa je samouprava še zelo neznan, kolikor pa je znana, pa jo imajo v slabem spominu in ni priljubljena, ker jim je propadlo že toliko samouprav in poskusov in je vedno morala pristopiti na pomoč osrednja državna oblast, da je samoupravne ustanove rešila propada. Veliko smo v zadnjih letih že dosegli, za kar gre hvala našemu političnemu vodstvu. Velik napredek pa bo tudi v tem, če bomo na ta vprašanja znali gledati realno in če bomo znali prav preceniti meje možnosti.

Dr. Sabothy Beno je govoril o gospodarskem toku, ki kaže ustaljenost, k čemur je mnogo pripomogle nekaj dobrih zapovednih letin in pametna

Nadaljevanje na 8. strani.

HERSAN ČAJ

Deluje dobro pri obolenju želodca
Jeter in ledvic

Pomaga pri arteriosklerozini hemeroidih.
Olajšuje muke in bolečine pri revmatizmu
in protinu.

Ublažuje bolečine pri mesečnem perilu
in menli.

Odstranjuje motnje debelenja in
navrati vitke.

Dobiva se v vseh lekarnah!
Reg. S. br. 19320/33.

Ivan Tovšak (okraj Slovenjgradec) zahteva, naj se izterjavanje prispevkov za obrtna zduženja ne izvaja prestrogo. Od obrtnikov, ki so stari nad 60 let, naj se ti prispevki ne izterjujejo. Samouki na deželi naj se ne kaznujejo prestrogo. Omilijo naj se tudi gradbeni predpisi na deželi.

Peter Rozman (mesto Maribor) zahteva, naj bodo vajenci ob nedeljah prosti. V opekarški industriji v okolici Maribora nameravajo domače delavce odpustiti in jih zamenjati z delavci iz savske banovine. Prosi g. bana za intervencijo v tej zadevi. Ob pol 9 zvečer je bila seja zaključena.

Bednostni sklad

Proračun bednostnega sklada za 1938-39 izkazuje istotoliko dohodkov kot za 1937-1938: 6.850.000 din in ravnotoliko izdatkov, ki se razdeli kot lansko leto. Glavna postavka je izvrševanje javnih del: 3.85 milij., nadalje za prehrano onemoglih, brezposelnih in njihovih rodbin, skrb za otroke 1.1 milij. din itd. Davščine za ta sklad ostanejo neizpremenjene.

Dohodki

Pravilnik o banovinskem proračunu za 1938-39 kaže naslednje najvažnejše izpremembe v primeri z doedaj veljavnimi določili.

Zviša se banovinska doklada za vzdrževanje ljudskih šol od 26 na 35%, uvede se na novo trošarina na jedilno olje 1 din za liter in taksa za prevoz blaga z motornimi vozili. V novem pravilniku je nadalje trošarina na potrošnje ogljikove kisline določena enotno na 3 din, dočim je znašala doslej 5, oz. 2,50 din po namenu porabe. Uvedena je tudi za plačilo olajšava, da se plačuje trošarina na podlagi mesečnih obračunov. Olajšava je nadalje v tem, da se ban. trošarina na pnevmatiko za motorna vozila, ki ne porabljajo mešnice, zviša samo za 50%, ne pa 100%. Nadalje se ta trošarina plačuje odslej v 2 obrokih (ne kot doslej v 4), v kolikor ne presega 400. Banovinska davščina na plesne priveditve se razdeli po želji gostilničarjev na več kategorij, tako ne bo več n. pr. v Ljubljani postavka samo 300 dinarjev, ampak bo davščina razdeljena po velikosti obratov na 300, 200, 150 in 100 din ustrezno čl. 62 zakona o taksah, ki tudi določa slično kategorizacijo glede točarske takse.

V razpravo o dohodkih je prvi posegel dr. Leskovar Josip, ki je povedal nekaj načelnih misli o našem gospodarskem položaju z ozirom na državo. Pravi, da je glavna težava in hiba proračuna v tem, da mora računati s centralističnim ustrojem države. Tako n. pr. ne moremo sami določiti, koliko električnega toka porabimo, ampak mora priti neka komisija iz Belgrada, ki potrošnja toka oceni in stroški za komisijo so tem večji, čim višja je bila potrošnja toka. V proračunu je tudi znesek 800.000 din za srednje šole, ki je nesporno zadeva države, ki si je pridržala toliko močnih davčnih virov, toda banovina je namenila ta znesek zgolj iz razloga, da nam srednje šolstvo popolnoma ne propade. Prav tako mora tudi za poslopja srednjih šol skrbeti banovina, urejevati mora reke, vzdrževati veliko cestno omrežje, ker se država teh nalog in z njimi združenih bremen izogiba in banovina jih je prevzela zgolj zato, da nam življenje ne razpade. Mesto Ljubljana je takih poslov države v zadnjih letih prevzelo že za 8 milijonov din. Nobeno načrtno gospodarstvo ni možno, ker se proračuni potrjujejo za vsako leto posebej in nihče

kega prebivalca pa pride v dravski banovini 0,27 ha, v donavski pa 0,87 ha. Ob običajnih letinah smo uvažali v našo banovino po 6000 vagonov žita in moke. Zadnja leta, ko smo imeli zaporedoma več slabih letin, pa že do 10.000 vagonov na leto, kar znese v denarju do 200 milijonov din. Davčna obremenitev z državnimi davki in dajatvami je bila l. 1935 po vsej državi 441 din na prebivalca, v dravski banovini pa 812 din. S samoupravnimi dajatvami in davki je znašala ta obremenitev v ostalih delih države po 580 din na prebivalca, v dravski banovini pa 1056 din. Iz tega je pač dovolj razvidno, v kako težkem položaju smo in da je dravska banovina zelo pasivna.

Ob zaključku svojih izjavanj predlaga g. Vebie sledečo resolucijo, ki jo je banski svet ob splošnem odobranju sprejel:

Za večje dotacije naši banovini

Banski svet Dravske banovine je na svojem 9. zasedanju ugotovil:

1. da bo g. ban moral glede na gospodarski, socialni in kulturni značaj, ki ga ima Dravska banovina in glede na njen svojstveni geografski položaj nujno pristopiti k razširitvam in modernizaciji vseh obstoječih banovinskih bolnišnic, katere v sedanjem stanju ne ustrezajo več sodobnim potrebam, nadalje k modernizaciji najvažnejših banovinskih cest, in zgradbam nekaterih novih poslopij za srednje šole, ki so sedaj v takem stanju, da je nadaljevanje rednega in uspešnega pouka že sedaj nemogoče.

2. da dravska banovina s svojimi sedanjimi dohodki, ki komaj zadostujejo za njene redne potrebe, ne bo mogla vseh navedenih nalog izvršiti, uvažanje novih davkov ali dajatev pa je nemogoče, ker je z raznimi samoupravnimi davki in dajatvami že tako obremenjena, da bi vsako uvažanje, ali zviševanje že obstoječih resno ogrozilo napredek njenega gospodarstva.

3. da pa bi bilo mogoče dravski banovini vse navedene naloge izvršiti, če bi ji finančno ministvo prepustilo celoten povisek na skupnem davku na poslovni promet, ki je bil uveden s finančnim zakonom za leto 1936-37 in ki je bil pobran na njenem teritoriju. Posebej namreč opozarja banski svet, da je delež dravske banovine na tozadevnem povisku v visokem nesorazmerju z njenimi tozadevnimi dajatvami.

Želje gospodarstvenikov

Za njim je govoril dr. Golia Adolf, ki prav tako dokazuje, da je obremenjenost dravske banovine že preseгла meje znosljivosti. Šolska doklada v izmeri 35% je po njegovem mnenju previsoka in apelira na g. bana, naj se zniža, če je le kako mogoče. Tudi naj se izpremeni način pobiranja trošarine od čevljev, da ne bo premočno prizadela domača čevlarska industrija z usnjarskim vred, oziroma, da se ta obremenitev izravna z obremenitvijo po ostalih delih države. Nova je tudi trošarina na jedilna olja. Imamo domačo produkcijo bučnega olja, ki ni nobena pomembna industrija, je pa velikemu delu prebivalstva, zlasti po Štajerskem, velik življenjski vir. Zato naj z dajatvami ne bo preveč obremenjena, saj itak komaj živi. Trošarina na mineralne vode je dvorezna, ker s podražitvijo utegne pasti potrošnja in finančnega učinka ni. Nova davščina

Nadaljevanje s 7. strani.

gospodarska politika. Apelira pa na vse merodajne, naj se trošarina na alkohol pobira z vso strogo. Pravi tudi, naj se avtomobilski promet, ki ga vzdržujejo tudi skromni ljudje, ne obremenjuje do skrajnosti.

Ljubljana, 19. febr.

Na današnji popoldanski seji je govoril najprej dr. J. Adlešič (mesto Ljubljana), ki navaja, da se iz banskega sveta širijo neresnične vesti. Ni pravilno, kar piše »Jutro« o novem pravilniku o trošarini na vino. Ta trošarina ni nova in tudi ne zvišana. Poostrena je le kontrola. Vino, ki ga proizvede, je pa prosto vsake kontrole. Tihotapstvo alkoholnih pijač pa je že do sedaj povzročilo banovinskim in občinskim financam ogromno škodo. Novi pravilnik se mora izvajati strogo in do skrajnih posledic. To bo v korist tudi vinogradnikom in vinskih trgovcem. V nadaljnjem govoru je dr. Adlešič govoril o pomenu komunalnih hranilnic za občinsko in samoupravno gospodarstvo ter je v tem smislu predlagal posebno resolucijo.

Dr. Vidie je predlagal, naj bi g. ban izposloval, da ministristvo vrne banovini še neporavnane bolniške oskrbene stroške, ki znašajo okoli 8 milijonov din. Če bi se to doseglo, bi se mogle šolske doklade znižati na letošnjo višino. Govori o raznih banovinskih dokladah. Poudarja pa zlasti, naj se izvedejo ustavna določila o banovinskih svetih in banovinskih odbori ter pletira za izvedbo decentralizacije uprave in za izdajo obljubljenih političnih zakonov.

Peter Rozman (Maribor) naglašja, da so se delavske mezde zaradi uvedbe starostnega zavarovanja zelo obremenile. Odtegljaji obsegajo precejšen odstotek. Zato naj bi se odpravil bednostni fond. Če pa to ni mogoče, naj se uporabi in razdelitev tega fonda uredita čim bolj racionalno in bolj primerno. V bednostni sklad naj prispevajo tudi večji pridobitveni viri. Banska uprava naj bolj nadzira gostilničarje, da ne bodo točili slabega pančnega vina.

Ivan Šerbinek (Maribor) levi breg) zahteva predvsem, naj se poostri kvaliteta kontrola vina pri točilih. Trošarina na vino naj se z ozirom na nizko ceno vina postopoma zniža na maksimalno višino 1 din za banovino in obično. Isterjanje davkov naj se omili. Rednim plačnikom davkov naj se da popust.

Janžekovič (okraj Ptuj) naglašja, da znašajo danes stroški za liter vina 10 din, od teh pa dobi vinogradnik samo 3 din. Visoka trošarina je namreč upropastila vinogradnike. Kritizira je določbe pravilnika, ki je obdavčilo vsako prodajo vina. S tem so zopet prizadeli najbolj revni sloji, ker ti so kupci za male množine. Ne zdi se mu mogoča kontrola pri prodaji do 5 litrov. Obdavčijo naj se vsi

tisti vinogradniki, ki so na taki zemlji, ki je sposobna za druge kulture. Predlaga v tem oziru resolucijo.

Josip Tratnik (Brežice) ugotavlja, da ima banovina premalo dohododarnostnih virov, ker je skoraj vse zasedla država. Višina postavk trošarine za alkoholne pijače je previsoka. Je proti trošarini na olje.

Sprejete resolucije

Svetnik dr. Senekovič, ki je bil ves čas delovodja zasedanja, je prečital resolucije, katere je g. ban dr. Natlačen dal na glasovanje. Soglasno so bile sprejete vse predložene resolucije: Miloša Stareta zaradi povečanja radijske postaje v Ljubljani, dr. Adlešiča zaradi državnega prispevka za gradbeno dela dravski banovini, za zgradbo ceste Ljubljana-Sušak, za rešitev ljubljanskega železniškega problema, resolucija dr. Adolfa Golie za zgraditev železniške proge Novo mesto-Brežice, križnika za spremembo pravilnika o bratovskih skladnicah, Bajleca za decentralizacijo prosvetne uprave, Klekla za ureditev inšpekcijskega sklada, dr. Leskovec za spremembo invalidskega zakona, dr. Vidica glede delovnih državni in delovnih obveznosti, glede delovne Narodnega muzeja v Ljubljani v kulturno-historični in prirodoslovni muzej in glede plačevanja odškodnine za osebo delo na banovinskih cestah po javnih nameščenih, dalje dr. Leskovec glede decentralizacije uprave odnosno finančne samostojnosti banovin, Vebleta glede prepusitve poviška na skupni davek na poslovi promet v banovini, na katere teritoriji je bil ta povišek pobran, dr. Adlešiča glede nove uredbe o občinskih hranilnicah, Janžekoviča o zaščiti vinogradništva in Tratnika glede dopolnitve prenosne takse in občinskih doklad od na, darbinskih posestev. Vse resolucije so bile sprejete soglasno.

K besedi se je oglasil dr. Leskovec, ki se je v imenu vsega banskega sveta toplo zahvalil g. banu dr. Natlačen za izredno pozornost, s katero je g. ban poslušal izvajanja zastopnikov posameznih krajev in stanov, zahvalil se je dalje za vsa obširna poročila, ki so jih člani banskega sveta prejeli in za vso naklonjenost, ki jo je g. ban pokazal do teženj posameznih zastopnikov. Govor dr. Leskovec je bil sprejet z navdušenimi aplavzi.

Ban dr. Natlačen se je zahvalil govorniku za njegove lepe besede in za izraze priznanja. Obenem pa se je zahvalil tudi vsem članom banskega sveta, ki so mu izjavili, da ne dvomi, da je g. govornik s svojimi besedami tolmačil tudi misli in čustva vseh članov banskega sveta. Nato je imel g. ban velik govor, ki ga pridužujemo na drugem mestu.

racijskih del v vsej državi za 160 milij. din, od tega v naši banovini za 84 milij. din. Država je doslej v to potrošila 63.0 milij. din, v vsej državi pa 432.8 milij. din.

Borza

19. februarja 1938.

Denar

Ta teden je značil devizni promet na ljubljanski borzi 4.133 milij. din v primeri s 4.642, 5.384, 6.819 in 16.8 milij. din v prejšnjih tednih.

Danes so banke plačevale za tuje valute:

ameriški dolar	46.70 din
kanadski dolar	46.80 "
švicarski frank	10.90 "
angleški funt	235. — "
francoski frank	1.52 "
češka krona	1.52 "
italijanska lira	2.04 "
avstrijski šiling	8.80 "

Curih: Belgrad 10. Pariz 14.145. London 21.50875. New York 430. Bruselj 73.125. Milan 22.59. Amsterdam 240.90. Berlin 174.10. Dunaj 75 (81.50). Stockholm 111.80. Oslo 108.55. Kopenhagen 96.42. Praga 13.145. Varšava 81.70. Budimpešta 86.25. Atene 3.95. Carigrad 3.50. Bukarešta 3.25. Helsinkfors 9.55. Buenos Aires 113.875.

Vrednostni papirji

Dunaj: Na sobotni borzi je bila tendenca priraznejša in je v kulisi večina tečajev nehala pri koncu sestanka na višjem nivoju kot v začetku. V

Živina

Mariborski sejem 18. februarja: Na svinjski sejem je bilo pripeljanih 101 svinja. Cene so bile: mladi prašiči 5—6 tednov 85—105, 7—9 tednov 110—120, 3—4 mesece 145—170, 5—7 mesecov 240 do 360, 8—10 mesecov 410—425, 1 leto 710—790 din komad; 1 kg žive teže 5.50—7.75, 1 kg mrtve teže 8.50—11.25 din. Prodanih je bilo 49 svinj.

Zivinski sejem v Ptuj 15. t. m. je bil živahen in cene zmerne. Volov priganjih 57, prodanih 23 4.50—5.80, krave 203 (54) 2.75—4.25, bikli 12 (5), 3.50—4.50, junci 24 (9) 3.75—4.50, telice 53 (24) 4—5 din za kg; konj 148 (22) 950—4800 žrebet 9 (4) 1000—2000 din komad. V Avstrijo je bil prodan 1 konj. — Svinjski sejem: Priganjih je bilo 74 svinj, prodanih 34. Cene 16 tednov starih: pršutarji 6.50 do 7.25, debeli 7.50—8, plemenski 6—6.25 din kg.

Zivinski sejem v Sevnici pri Brežicah 14. februarja. Cene so bile: voli 5.50—6, krave 3.50—4, junci 5—6, telice 5.50—6, prašiči 6—7 za 1 kg žive teže. Mladi prašiči so se prodajali 60—100 din za komad. — Seno je bilo 60—70, slama 80, krompir 90 din za 100 kg.

Zivinski sejem v Zagorju ob Savi 9. februarja. Voli 4—5, krave plemenske 4.50, klavne 3, telice plemenske 4.50, klavne 4 din za 1 kg žive teže.

Sport

Srečanje Ljubljane z ŽAK-om

Danes ob 15.15; predtekma ob 14.

Kakor smo že včeraj na kratko javili, nastopijo danes v Ljubljani Subotički železničarji v prijateljski tekmi z našo Ljubljano. Tekmo je smatrali kot resno pripravo za bodoče ligne tekme, saj čaka našega predstavnika že 6. marca odločilna preizkušnja s Concordio.

Gostje beležijo zadnje čase nekaj odličnih rezultatov, tako so porazili splitskega Hajduka kar s 4:1, v Osijeku pa so tamonjše Slavijo na njenem terenu odpravili z 2:0. Stalen stik z Romuni in Madžari jim je dal v igro marsikake značilne poteze tega kultiviranega nogometa.

Dasi je vodstvo SK Ljubljane zadnje čase intenzivno delalo na konsolidaciji vseh vrst svojega moštva, vendar so »višje sile« zakrivilo, da moramo pogrešati nekaj naših najboljših moči. Tako je bil na zadnji nogometni tekmi branilec Bertonec tako močno poškodovan, da ga lep čas ne bomo videli na terenu.

Vabimo naše občinstvo, da s polno udeležbo podpre idealno stremenje SK Ljubljane, ki želi z močnimi tekmami z renomiranimi klubi dvignuti svoje moštvo na čim vidnejše mesto na tabeli.

Zaključne tekme v Hofgasteinu

Hofgastein, 14. februarja.

V nedeljo popoldne se je vršilo tekmovalje v zadnji disciplini — v skokih. Skakalnica ima kritično točko pri 63 m in je čisto dobro zgrajena. Velik plus ima s svojo krasno lego, leži namreč tik Hofgasteina, tako da se vidi nanjo z vseh višjih točk naselja. Okrog nje se je nabralo ogromno ljudi, ki so tudi imeli kaj videti. Tekmovalo je namreč 46 skakačev, 23 v konkurenci, druga polovica izven, med njimi svetovni prvak v daljini skoka, naš znanec Bradl.

Vsak tekmovalce je absolviral dva skoka, ki sta se kvalificirala samostojno, pa tudi za kombinacijo. Nas sta zastopala Bevc in Dečman. Dečman je s svojimi stilna krasnimi skoki vzbujal pozornost. Bevc je skakal zelo lepo, ima pa letos to napako, da skače postrani. Imel pa je mnogo večje daljine kot Dečman, s čemer si je zagotovil drugo mesto v solo-skokih in po uspehu v tekni tudi v klasičnih kombinacijah. S tem nam je preskrbel enega najlepših uspehov, poleg Heimovega drugega mesta v alpski kombinaciji.

Rezultati so sledeči:

1. Delle Karth (Avstrija) 51.55; točk 217.2;
2. Bevc Edvard (Jugoslav.) 50.54; točk 206.3;
3. Ing. Staic (Avstr.) 49.51; točk 201.1;
4. Lassota Pavel (Poljska) 45.48; točk 190.2;
5. Dečman Tone (Jugosl.) 40.49; točk 182.9;
6. Knobloch Norbet (Avstr.) 41.42; točk 168.1.

Najdaljši skok dneva je postavil izven konkurence Bradl (62 m).

Avstriji računajo mnogo več kombinacij kot pri nas. Tako imajo kombinacijo: smuk, tek in skakanje, kjer je zmagal Delle Karth pred Knoblochom.

Izračunali so tudi placemente po moštvi. Kot moštvo smo dosegli v tekni na 16 km drugo mesto za Graecem, v smuku pa tretje za Innsbruckom in Monakovim.

Razdelitev daril in zaključna slavnost.

Takšne organizacije, kot smo je občudovali na teh tekmah, pri nas še nismo imeli prilike videti. Vse je šlo brez najmanjše zamude, v lepem ali slabem vremenu, podnevi ali ponoči, kakor je bilo določeno. Še bolj pa smo bili začuden nad zanimanjem avstrijskih oblasti in avstrijske javnosti za šport in sodelovanje univerzitetnih profesorjev.

I. slovenske tekme orlovskih smučarjev v Jugoslaviji. Pod tem naslovom prinaša olomuški list »Našinec« z dne 16. t. m. lepo poročilo o smučarskih tekmah, ki jih je priredila Zveza fantovskih odsekov na Jesenicah. Med drugim piše — med tistole: »Takoj po odmoru po prihodih se — po naši (češki) fantje na trening. Upanje na uspeh pa imata samo naša državna mojstra Fousek in Kosour, kajti v modernih disciplinah se nikakor ne moremo primerjati z izkušenimi Jugoslavlani. V smuku so člani slovenskih katoliških fantovskih odsekov na mednarodni višini. Ko je pred dvema letoma imel planinski športni klub »Gorenjec« svoje klubske tekme, si je izbral za tekmovalce tako težko pot, da je bila življenjsko nevarna. Zato se jih je tudi več lahko ponesrečilo. Jugoslavlani se namreč ženejo v tekmo in boji z divjim pogumom. Njihovo spuščanje in premagovanje velegrskih zaprek budi naravnost grozo. Vozijo s pogumom, karšnega za šport nenavdušeni ljudje imenujejo blaznost. Ne čudimo se jim, saj so se sedem let vzgajali v športnih klubih, ki so nastali po ukinitvi Orla. Tekma, ki je bila v petek, 11. februarja, je bila odlična in jo je bilo vredno gledati.«

Poziv fotoamaterjem

Uspešna tujskoprometna propaganda je mogoča le z obsežnim in izbranim propagandnim materialom. Zveza za tujski promet v Ljubljani, ki je pred kratkim ustanovila poseben propagandni odsek, pa želi primumajskje potrebnih fotografij, ki bi prišle kot ilustracije pri časopisnih člankih, proskpektih, albumih itd. v poštev. Zveza za tujski promet se zeta: za tega tem polom obrada na vse fotomaterije, elasti pa ona, ki v teh dnevih obiskujejo znamenite prireditve, da ji stavi svojo fotografski material na razpolago. Na ta način bo vsak posameznik mnogo doprinesel k propagandi naših krajev, na kateri je celokupni naš javnosti mnogo lažje. Vsem takim sodelavcem že vnaprej najlepša hvala!

Posojilnice naj oproščajo vloge postopno — po načrtu

Glasilo Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani »Zadružni vestnik« piše v zadnji številki, ko razpravlja o novi likvidnosti zadrug, sledeče: »Toda, ker bo vsaj prvi čas marsikateri vlagatelj, ki se je zadnjih sedem let samo jezil nad denarnimi zavodi, najbrž res dvignil vse denar in ga skril ali prenesel bogve kam, zato večini denarnih zavodov, zlasti zaščitenih, ne bo kazalo odpreti blagajna na stečaj, temveč bodo izplačevale stare vloge le deloma, n. pr. 5—15% ali nizke vloge v celoti, ali 50%, večje pa n. pr. do 10.000 din 20%, od 10.000—25.000 din 10%, od 25.000—100.000 din 5% in podobno. Vsekakor je umestno, da se na nižje vloge nudi sorazmerno višji odstotek kot na višje. Poleg tega bo potrebna tudi izje-

ma, namreč da bodo zavodi izplačevali res potrebnim sorazmerno več kot ostalim vlagateljem.

To navodilo »Zadružnega Vestnika« je brez dvoma pravilno. Po tem se bodo vse pametne zadruge ravnale. Napravile si bodo načrt, primeren svojim razmeram. O tem smo pisali v naših listih. Ker je Zadružna zveza v Ljubljani to zadruham priporočala, je bila napadena v letaku, ki so ga širili zadnjih deset dni nasprotniki posojilnic po deželi. Podtakli so temu postopnemu izplačevanju slabe namene. Iz gornjega vidimo, da je bilo postopanje Zadružne zveze pravilno in da je očitek prazno natočevanje

Netočne ugotovitve »Jutra«

»Jutro« dostavlja k govoru dr. Schaubacha v banovinskem svetu, kjer je obravnaval banovinsko posojilo 63 milijonov, nekaj opazk, ki gredo mimo cilja. Zaradi jasnosti ugotavljamo: Cilj banovinskega posojila je bil likvidnost kmečkih posojilnic, izhod iz denarne križe v našem podeželju. Ker so članice Zadružne zveze držale »discipline« pri nalaganju denarja, je bilo mogoče odvajanje vlog teh zadrug — poleg posojila Poštne hranilnice seveda, kjer so participirale vse zadruge brez izjeme po istem načinu — le potom Zadružne zveze. Preko Zveze slovenskih zadrug ni bilo mogoče odvajati vlog, ker tam ni nihče izvajal »discipline«, ki jo je uvedel v vrste »naših« zadrug dr. Krek in ki se danes tolikokrat očita. Cilj posojila je torej likvidnost in ta cilj je dosežen. Banovina je pravilno izvršila svojo dolžnost. »Jutro« hoče dokazovati, kdo je kmečki po tem, kdo je oddal več kmečkih dolžnikov. Toda po tem dokazovanju bi bile v naši državi najbolj kmečke banke, ker so te oddale največ kmečkih dolžnikov. Kar tiče opazk k onemu delu dr. Schaubachovega govora, kjer so omenjene tendence diktature, da naj bi prišlo do zakona, ki bi pobilil svobodno zadružništvo, so se gospodje okrog Zveze slovenskih zadrug teoretično gotovo držali načela svobodnega zadružništva. Toda ne bo se dalo utajiti ne tisto o komisariatih in ne, da je n. pr. gospod, ki je zelo blizu tej Zvezi, izjavil v najkritičnejši dobi naravnost zastopniku Zadružne zveze: »Gleichsartung! Nič ne pomagaj! Težak posol je tudi dokazovati pravično delitev podpor pod banom Marušičem, ki je član načelstva Zveze slovenskih zadrug. Številke, ki jih navaja »Jutro«, same temeljito pobijajo prejšnje, ki ga je postavilo isto »Jutro« malo prej. Ugotavljalo je prej, da je razmerje med Zadružno zvezo in Zvezo slovenskih zadrug 2:1 po številni moči. Torej bi morale biti dane podpore po istem ključu. Toda g. ban Marušič je dal za Zadružno zvezo v Celju, ki se je takoj potem združila z Zvezo slovenskih zadrug, 4 milijone, Zadružni zvezi sami nič, pač pa eni njenih članic 3 milijone in eni članici socialistične Zveze gospodarskih zadrug 2 milijona. Po kakem ključu je se takrat delilo? Morda po potrebi? Dobro. Zakaj ste torej hudi, če se danes daje po potrebi? Podatki tedaj, ki jih je navajal dr. Schaubach v svojem govoru, drže. Ne bi pa teh stvari nihče obravnaval polemično, če ne bi znani anonimni avtor nečednih letakov začel kampanje, ki nikomur ne more biti v korist. Ne troši teh pamfletov le po Sloveniji na razne načine, celo iz Belgrada jih pošilja po pošti funkcionarjem zadrug. Da ta neresni posol vrši gospod, ki ni daleč od krogov, ki so blizu Zvezi slovenskih zadrug, kaže tudi interpelacija Milana Mravlje-ta, ki je član načelstva Zveze slovenskih zadrug.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Stanje naših kliringov

Dne 15. februarja 1938 je bilo stanje naših kliringov naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem 8. februarja):

Aktivni kliringi: Italija stari račun 24.305.601 (— 282.482) lir, novi račun 40.570.524 (— 4.644.904) lir, novi v dinarjih 45.185.880 (+8.253.420) din, Nemčija 12.417.517 (— 539.732) mark, Poljska 13 milij. 307.524 (— 591.820) din, Turčija 12.097.870 (— 112.288) din, Španija 2.806.372 pezet in Bolgarija (turistični račun) 412.280 din.

Pasivni kliringi: Češkoslovaška 117.914.265 (+ 53.028) Kč, Švica 2.410.919 (— 167.545) frankov, Francija 11.443.972 (— 70.097) frankov, Belgija 4 milij. 708.484 (+1434) belg, Bolgarija (redni račun) 512.044 (— 457.919) din, Romunija 15.557.602 (— 304.666) din, Madžarska 30.152.713 (+2.865.742) dinarjev.

Stanje Narodne banke

Dne 15. februarja 1938 je bilo stanje Narodne banke naslednje (vse v milij. din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 8. februar):

Aktiva: zlato v blagajnah 1.715.86 (+3.5), v inozemstvu 7.5, skupno podlaga 1.723.35 (+3.5), devize izven podlage 438.8 (— 21.06), kovani denar 405.06 (+15.9), posojila: menična 1.355.7 (— 12.36), lombardna 253.5 (+1.22), skupno posojila 1.609.2 (— 11.13), prejšnji predujmi državi 1.639.6 (+0.75), razna aktiva 2.108.6 (— 5.6).

Pasiva: drž. terjatve 19.7 (— 1.9), žirovni računi 1.676.3 (+43.24), razni računi 1.074.63 (+45.6), skupno obveznosti po vidu 2.770.6 (+96.9), razna pasiva 256.9 (— 44.16).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 8.357.4 (+26.12), skupna podlaga s primom 2.214.5 (+4.47), zlato v blagajnah s primom 2.204.9 (+4.47), skupno kritje 26.49 (26.52), od tega samo z zlatom v blagajnah 26.38 (26.41) %.

Zaposlenost v januarju 1938

Po podatkih Okrožnega urada za zavarovanje njegovem področju padlo od 95.500 v decembru delavcev v Ljubljani je število zavarovancev na 1938 na 88.248 v januarju 1938, kar je pripisovati predvsem sezonskim razlogom. Od januarja 1937 na januar 1938 pa se je število zavarovancev še povečalo za 8200. Odstotek bolnilov je od decembra na januar narastel od 2.95 na 3.08.

Povprečna dnevna zavarovana mezda delavstva je od decembra 1937 na januar 1938 nazadovala za 0.10 din na 23.74, v primeri z januarjem 1937 pa je še višja za 1.32 din. Skupna dnevna zavarovana mezda je januarja 1938 znašala 2.095 milij. din (december 2.23 milij. din).

Melioracije v naši državi. Od 1. decembra 1918. do konca leta 1936. je bilo v naši državi izvršenih melioracij za 1200.3 milij. din, od tega v naši banovini za 42.0 milij. din. Država je dala za izvršitev melioracij v vsej državi 334.74 milij. din, od tega v naši banovini 36.2 milij. din. Izvaja pa se še melio-

Razpis

držav. prvenstva v alpski kombinaciji (smuk slalom) v dnevi 26 in 27. febr. na Crnem vrhu nad Jesenicami

JZSZ razpisuje prvenstvo v alpski kombinaciji (smuk slalom) na Crnem vrhu nad Jesenicami v dnevi 26 in 27. febr. Smuk se bo vršil v soboto popoldne s Crnega vrha, višinska razlika ca. 800 m. Start ob 14.30. Slalom pa v nedeljo ob pol 10 istotam. Pravico tekmovalanja imajo vsi pri JZSZ vregistrirani tekmovalci (ako nimajo zabrane starta). Prijavnice ni. Prijave je poslati na predpisanih prijavnihah direktno na Zvezo najkasneje do 23. febr. popoldne. Vsak tekmovalce tekmuje na lastno odgovornost. Tekmovalci se lahko prijavijo samo za smuk. K slalomu bo prepuščena samo prva polovica tekmovalcev s smuka od prejšnjega dne. Tekmuje se po pravilih in pravilnikih JZSZ. Zrebanje se bo vršilo na dan tekme dve uri pred startom v koči na Crnem vrhu. Propisiranai prejme naslov državne prvega prvaka v alpski kombinaciji. Imena članov vodstva tekme objavimo naknadno v detajlnem razpisu, katerega še objavimo v dnevnem časopisu.

Prodajte svoje foto-posnetke!

Za nam prideljene časopise in revije izfemo stalno zanimive

foto-posnetke z vseh področij

Postanite časopisni fotograf v airanskem poklicu — Sufi je si denar s svojim foto-aparatom! Vse podrobnosti proti povračilu poštnine — 420 šifro 420 daje Agence de la presse 10 rue Pauquet, Paris 16e.

KULTURA

O ljudskem gledališču

Niko Kuret

Uvod

Romain Rolland je bil tisti, ki je 1900 kot prvi opozoril na problematiko ljudskega gledališča. Njegovi tednji izsledki so izzvenili v utopijo. Danes je ta utopija že precej realna. Njegove misli so postale evangelij marksističnega ljudskega gledališča, ki doživlja v SSSR svoje urešičenje.

Slovenci smo se prav do nedavnega kaj malo zavedali kake problematike ljudskega gledališča, kaj šele kake določneje problematike naših katoliških ljudskih odrov. Dasi so ravno ti odri v Sloveniji najštevilnejši in dasi predstavljajo njih delovanje tri četrtine vsega tako imenovanega ljudskoprosvetnega dela, so bili deležni najmanjše pozornosti in najmanjšega študija. Delo jim je teklo po koleznih, ki so jih bili izvozili že stari čitalniški odri. Nastajale so in izdajale se še dokaj številne »ljudske igre«, včasih celo brez sleherne skrbi za kvaliteto, prirejaljo so se v zadnjem času tudi maskerski in režiserski tečaji, celo pisalo se je tu in tam o igralški vzgoji in podobnem. Toda vse to se niti malo ni doteknilo bistva ljudskega gledališča samega. Nikdar se ni postavilo vprašanje: Kaj je z igranjem po naših ljudskih odrih, odkod prihaja, kam gre, kje je, kakšen smisel ima, kakšnega bi moralo imeti? Ljudski oder je bil nemara edina stvar, ki se o njej pri nas nikoli ni prav do dna razpravljalo. Ne vem: ali je bilo, oziroma se je zdel tako splošno dognano, ali tako malo — važno. Danes spoznavamo, da je zelo malo dognano, zato pa na moč važno.

Izvirni greh individualizma

Kadarkoli pri nas razpravljamo o »krizi gledališča«, skoraj redno pozabljamo, da je tudi ta kriza le eden izmed neštetihi odmevov krize, ki jo doživlja zapadna družba in njena kultura. Kriza gledališča je kriza duha in kriza družbe. Saj je ni umetnostne panoge (in gledališče je samostojna umetnost — dramsko pesništvo, stavbarstvo, slikarstvo, glasba, ples, leporečje... so le njeni elementi), ki bi bila tako tesno zvezana z družbo kot je gledališče. Teater se pojavlja v zgodovini vedno kot zadnji, takrat šele, ko je družba ustaljena. Teater je usodna funkcija družbe. Razkroj družbe je vselej tudi razkroj teatra. Temu smo priča v naših dneh.

Naj reče šolska učnost, kar hoče: konec srednjega veka pomenja tudi konec svojevrsnih pogojev za resničen veliki teater. Z razkrojem srednjeveškega občestvenega duha se je začel tudi razkroj vse zapadne družbe, ki je krenila v smer individualizma. Zgodovina pozna dva veličastna primera velikega teatra: grško in srednjeveško gledališče. Merila antične grške poetike in estetike pravijo, da je med obema velika in tragična razlika: grško gledališče je doseglo v svojem občestvenem krogu tudi »klasično« estetsko višino, srednjeveško gledališče pa da se je razlilo v prekipajočem hoteju v neznansko širino, se pognalo tu in tam kvišku in spet upadlo, ne da bi se moglo izkristalizirati in priti do svoje »klasične« podobe. Nič ni bolj napačnega kot je natezanje srednjeveške umetnosti na kopita kakšne Aristotelove poetike. Z rekviziti take poetike srednjeveškemu gledališču pač ne pridemo blizu. Toda za to tukaj ne gre. Gre le za ugotovitev, da je bilo srednjeveško gledališče za svoj čas in svojega človeka prav isto, kar je bilo grško gledališče grškemu človeku tiste dobe: velika, občestvena tvorba, ki je zajemala vse občestvo enak.

Skoraj ves teater, ki se je ustvarjal zanaprej pod zastavo individualističnih teženj (Shakespeare nikakor ne sodi semkaj!), pa se je odločil od tistega družabnega činitelja, ki ga nazivamo ljudstvo, ter postal nedvoumna razredna tvorba »aristokratov« po socialnem položaju, denarju ali izobrazbi. Razvijal se je od klasične in klasiističnega načina »Dachbauten des Geistes ohne soziales Fundament«, ga imenuje Bab) preko »solzave«, »meščanske« in romantične drame do vseh tistih številnih struj, ki jim je zavladalo z začetkom 19. stoletja geslo o »umetnosti zaradi umetnosti«. Le nekaj imen vidim kot razveseljive izjeme: Molière, Goldoni, Beaumarchais, Schiller... »Ljudstvo« je stalo ves ta čas ob strani. To se pravi: imelo je svoje stare srednjeveške in baročne zasukanke igre v krajih, kamor »civilizacija« ni tako naglo udarila, in jih je ponekod ohranila prav do današnjih dni (Oberammergau); imelo je svoje sejmске predstave, ki so zane skrbeli potujoči komedijantje, glumači; imelo je naposled svoje predmetne »smire«, ki jih je danes izpodrinilo kino. Toda izvedla se je bila občutna diferenciacija: tu gledališče za »boljše ljudi«, za duševno in drugačno aristokracijo, tam »circense« za preprosto ljudstvo. To »oficijelno« gledališče je ljudstvu docela tuje, nerazumljivo in, v kolikor v igri ne najde dosti zanimive fabule, tudi nezanimivo.

Kot zadnja konsekvence vsega povedanega se pokaže samo ena rešitev: nova družba — in novo gledališče. Druge poti pač ni.

Naravno izhodišče — srednji vek

In naša problematika ljudskega gledališča? Zda se nam je šele prav razodela. Začenja se namreč tam, kjer se je naravni razvoj gledališča v krščanskem kulturnem krogu prekinil z neorganskim udorom grške in rimske antike in z novimi estetskimi, sociološkimi in drugimi formulacijami renesanse.

Gotovito je pljusnil marsikakšen val preteklih dob tudi med sebi prepuščene množice. Tako je zlasti v alpeh deželah zelo očiten vpliv baroka. Toda duševna struktura ljudstva je na splošno le ostala ista, kakršna je bila v dobi preloma. Iz tega sledi, da je treba v ljudskem gledališču nadaljevati tam, kjer je razvoj nasilno ustavila renesansa.

Problematika ljudskega gledališča dobiva vedno jamejšo podobo. Sredi razkroja (»razrednega boja«) v naši družbi mora najti ljudsko gledališče trdno družabno osnovo, takšno občestveno realnost, ki mu edina more omogočiti eksistenco. Ker verujemo v pravilnost organskega razvoja, hočemo nadaljevati tam, kjer je »ljudski teater« v našem kulturnem krogu prenehal. Z veseljem ugotavljamo, da je družabna osnova, »občestvena realnost« tistega teatra živa tudi v današnjih dneh, dasi jo hočejo otroci tega sveta vedno nasilneje izriniti s pozornice svetovnega dogajanja. Z največjim zadoščanjem se nam potrjuje prepričanje, da je edino v zopetni polni ostavitvi tiste družabne osnove, tiste občestvene realnosti, tudi rešitev človeštva sredi sedanjih družabnih zmed. Rešitev ne moreče v tem smislu, da nam je mogoče prenesti vse formalni red srednjega veka v naš čas, marveč tako, da priznamo za edino odrešilnega — duha tiste dobe.

To je duh — krščanskega občestva v smislu Evangelija.

Iz tega duha, ki je danes na novem pohodu, ki mu pripada naloga, da se enkrat zavzame ves svet — ut omnes unum sint —, iz duha resnične katoliške akcije, raste in na oživilnem krščanskem občestvu v Cerkvi temelji naše ljudsko gledališče.

Na podobnih spoznanjih, toda na docela drugačnem gledanju sveta temelji tudi problematika marksističnega in rasistično-nacionalističnega ljudskega gledališča. Obema je lastna podobna skrb, da se ustvarijo najprej pogoji rešenja ljudskega gledališča. Ti pogoji pa so prvenstveno sociološkega značaja, češ, najprej ustvarimo novo družbo, vse drugo nam bo navrženo. Cilj je tedaj povsod isti, le — načela so različna.

Položai pri nas

Predvsem je treba upoštevati, da ima breznačelni, le zunanje tako ali drugače pobarvani ljudski oder pri nas svojo vsaj štiridesetletno tradicijo. Izključeno je, da bi vse, kar je ta tradicija ustvarila (predvsem ustaljeno in globoko zakoreninjeno gledanje na pojav ljudskega odra kot takega — z njegovim bistvom se tako ali tako nihče ne ukvarja —) v kratkem času premagal in tako naše ljudsko igralsvo preusmeril drugam, recimo, v smer resnične problematike ljudskega gledališča. Pokret okoli revije »Ljudski oder«, ki se tega težavnega posla loteva, se uveljavlja šele od leta 1934 in osvaja le prav počasi in v resnici z velikimi težavami.

Tip ljudskega odra, ki mu velja boj novega pokreta, je tako imenovani diletantski oder, ki mu je kumoval malomeščanski čitalniški oder. Ta tip nosi polno zelo očitnih znakov, ki so v kričnem nasprotju s pravim ljudskim odrom.

Predvsem je diletantski oder leglo klikarstva (individualistični duh!), ki razkroja in tiranizira

Iz Petančičevih »Naši apostolovi« v Mariboru 1936

društvo samo in je pogosto v pohujšanje vsej fari. Igralci in igralki so kasta zase, kar kot nalašč ustvarja vzdušje za procvit najvernejših »teatrskih« grehov: nadutosti, osabnosti in nesrečnega — zvezdnitva. Z vsem tem se oder pač do kraja izloči iz sleherne skupnosti ter z lahkoto podlega tistemu individualističnemu duhu, ki ga je razvil pri nas do skrajnih mej nesrečni liberalizem. Njegov strup sega dlje nego ponavadi mislimo!

V ta nad vse žalostni efekt vodijo vsa, prav vsa zgrešena pota, ki jih je ubirala glede naših ljudskih odrov naša ljudskoprosvetna politika. Tisti, ki so navajali k dramatikizaciji, da se mladina uri v nastopanju, da najde koristno zaposlitev v prostem času, da se priklene na katoliško društvo in družino, so privedli mladino nehoti v liberalni individualistični diletanzem. Tisti, ki so slepi za sleherno višje poslanstvo ljudskih odrov, in jim je ljudski oder samo eno izmed sredstev v tekmi in borbi z nasprotniki, in tisti, ki ljudski oder ponižujejo v zgolj zabavišče, obojni tirajo naše odre naravnost v diletanzem. Ali naj sploh izgubljam besede o tistih, ki vidijo v odru pred vsem drugim najboljši in celo edini vir za polnjenje občijne suhe družbene blaginje? Nič drugače se ne zgodi odrom, ki proti svoji naravi streme za »čisto umetnostjo« in tako docela nekvificirano tekmujejo s poklicnim gledališčem, česar ljudski oder nikoli ne sme. »Hamlet«, Grillparzerji in podobna podvzeta ne vodijo k »umetnosti«, ampak v diletanzem! Zalostno je, da spellejo — sebi v škodo — ravno poklicni igralci ljudske odre na to pot, kadar se jim poveri »vodstvo«.

Poskusi se sedaj z odločno kretnjo lotiti tega etrnenega sistema! Najmanj štiri generacije — vse časti vredna stara garda — naših ljudskih igralki in igralci se ti kot en moč upro, če se prevsiljivo onegaviš s kakimi novotarijami. Kaj čuda, da se, postavim, revija »Ljudski oder« že peto leto bori za svoj obstoj! In vendar igramo Slovenci toliko, kakor malokateri narod, in drugega strokovnega glasila te vrste zaenkrat nimamo!

Pokret okoli »Ljudskega odra« je jasno in nedvoumno pokazal na problematiko ljudskega gledališča sploh. Postavil je neizprosno zahtevo, da se dosedaj katoliški »diletantski« odri prebude iz letargične breznačnosti ali iz omame kakega umišljenega estetskega poslanstva v živo realnost sodobnosti, da se zavedo svoje problematike in svoje delo ob dvanajseti uri usmerijo v njenem smislu. Pokret okoli »Ljudskega odra« je vrgel v slovensko zemljo klic po občestvenem katoliškem gledališču, pozval je katoliške odre, naj spoznajo svoje poslanstvo, ki bi ga morali vsrčiti, a se jim o njem še sanja ne, pokazal jim je, da bi morali biti glasniki prerajajočega se občestva v Cerkvi in bi morali vsrčiti apostolat zanj.

Imamo ali imeti bi morali mogočno gibanje, ki dobiva svojo pobudo od ev. očeta samega in teži za poglavljenjem verskega življenja (omnia restaurare in Christo) ter oživotvorenjem občestvene zavesti Cerkve (sentire cum Ecclesia). To gibanje hoče doseči mimo vsega drugega tudi tisto občestveno skupnost v duhu Cerkve, kakršna je bila lastna prvim časom krščanstva ali idealnim dobam

srednjega veka. Pokret za pravi ljudski oder je najbolj navdušeni zavezniki tega gibanja. Videli smo, da je v duhu tega pokreta vprašanje ljudskega gledališča v prvi vrsti sociološko vprašanje. Gre za to, da se na poživljeni in poglobljeni duhovni sociološki osnovi, stari kmalu dva tisoč let, poživijo in omogoči teater, ki bo zares ljudski in katoliški.

Uspehi pokreta okoli »Ljudskega odra« pa so nujno vezani na uspehe pravkar navedenega cerkvenega prizadevanja za obnovitev in poglobitev katoliškega občestvenega duha po naših farah. Če se ta preporod bori s težavami, če bi v praktičnem pastirstvu ne bilo dovolj vneme zanj, tudi pokret za ljudski oder ne bo mogel pokazati zadovoljivih uspehov!

Kot glavni oviri za ustvaritev pravega ljudskega odra se nam torej pokažeta liberalni diletanzem, še prav posebno pa plitvo ali nezavedno katolištvo.

Poskusi v novem duhu

Kakšno pa je praktično delo, ki nanj novi pokret lahko pokaže? Kakšni so uspehi — pa naj bodo po vsem zgoraj povedanem še tako skromni?

Novi pokret je smatral za svojo dolžnost, da najprej otme pozabljen in reši za sodobno porabo vse bore ostanke naše stare ljudske dramatike. Seznam je prav kratek: besedilo škofjeloske pasijonske procesije iz 1721 (izšlo 1934 kot »Slovenski pasijon« ter neobjavljena priredba dr. T. Debeljaka iz 1936) — Andrej Šuster Drabosnjak (1768—1825): »Igra o izgubljenem sinu« (izšla 1934), »Božična igra« (izšla 1935), »Igra o Kristusovem trpljenju« (izšla 1937); — naposled še skromna mežiška »Trikralsjevska igra« (izšla v priredbi 1937). Vse to (neki kritik je to prizadevanje zaničljivo odpravil z »zaljubljenostjo v slovensko revščino«) je pokazalo tudi v praksi program pokreta: vrnitev h teatrski tradiciji slovenskega naroda, ki se v ohranjenem kaže pač predvsem s svoje občestveno-religiozne plati.

Tem igram so se pridružile podobne stare od drugod: »Slehernik« (izvirna stara flamska verzija), »Theophilus«; — od komičnega sporeda: »Burka o jezičnem dohtarju« — Padelin, commedia dell'arte

tiste izraze občestvenega duha, ki se pojavljajo kot svojstven odsev narodove povezanosti in prepovednosti z občestvenim duhom Cerkve. Taki izrazi so nam naši slovenski narodni običaji. V vseh narodnih običajih prosveta globoko religiozno ozadje. Te običaje obujamo, te običaje rešujemo, te običaje gojimo! Saj je izjavil celo slavni sovjetski režiser Meyerhold pri nekem predlanskem predavanju v Pragi, da so narodni običaji vitamini teatra.

Nimamo ohranjene mnogo dramske folklore. Drabosnjak spada vanjo in mežiška »Trikralsjevska igra«, ki je prav za prav kolednica. Koleda so gotovo najizrazitejši zametki ljudske dramatike. Toda tudi v dolgi vrsti drugih običajev se kaže dramska zamisel. Spominjamo samo na ženitovanjske običaje v raznih slovenskih pokrajinah! Oživetje narodnih običajev bo po svoje utrnila in poglobila občestveno zavest v našem narodu.

Preizkušnja v praksi

Zelo se po vsem povedanem motijo vsi, ki le površno preisojajo ta novi pokret ter v njem vidijo samo »gibanje za duhovne igre«. Kdor je pazljivo prebral dosedanja izvajanja, bo pač zlahka razumel vlogo in pomen duhovnih iger v pokretu samem ter netočnost take pavšalne oznake. Pokret za pravi ljudski oder ne more biti propaganda za eno samo vrsto iger, kakor tudi ni samo pokret za oživiljenje ljudskega gledališča, marveč ima celotnostni značaj. Če hočemo doseči svoj cilj, se ne smemo podati v zgolj »strokovništvo«, ampak moramo ostati zavestno utvršeni v neko dinamično ideološko skrupoznost!

Delo pokreta za pravi ljudski oder se je že davno premaknilo od teoretičnih razglabljanj v reviji in od zgolj izdajanja novega igreškega sporeda (v zbirki »Ljudske igre«, ki je dosegla dozdaj že 20 zvezkov) v neolepsano in neizprosno življenjsko resničnost.

Kaj beleži? Prvič, odpor starih igralcev. Nič novega. Hudo je samo, če poskušajo »užaljene veličine« ustvarjati predsode in sežati omalovaževanje v »javnem mnenju« po posameznih krajih. Drugič, neadekvatno podajanje novih enovi (zlasti duhovnih iger) po notranje premalo pripravljenih igralcih. To po nepotrebnem kompromitira pokret in stvar samega. Tretjič, zelo počasno prodiranje novega igreškega sporeda, ki tvori še vedno le dobro četrtino vseh zabeleženih predstav. Nov pojav je poplava manjvrednega rokopijskega blaga, ki kakor epidemija okužuje odre cellega okrožja...

To so tri točke, ki jih ima pokret zapisane kot bridke izkušnje. Toda temu nasproti se čim dalje bolj množi število resničnih uspehov, ki jim tudi zlohotno ironiziranje ne more do živga. Zlasti mlajša duhovščina opravlja po deželi pionirsko delo, ki ga naše časopise, žal, niti po »časnikarski dolžnosti« zadosti ne beleži. V zgodovini naših ljudskih odrov so bile doslej docela neznane množične farne predstave in predstave drugačnega občestvenega značaja, pri katerih sodeluje tako ali drugače vsa fara in ki se odigravajo pred tisoči in tisoči gledalcev. Uvedel jih je novi pokret. Omenil bi le glavne in res velike predstave v zadnjih starih letih: »Igra o izgubljenem sinu« v Laporju (1934) z 2500 gledalci, Petančičeva »Miklova Zala« pri Sv. Benediktu in v Ptuj s 3000 gledalci pri vsaki predstavi, »Škofjeloski pasijon« v Škofji Loki (1936 in 1937) z do 2000 gledalci pri vsaki predstavi, »Naša apostola« v Mariboru (leta 1936) z 10.000 gledalci pri eni predstavi, kar je gotovo edinstveno v zgodovini slovenskega gledališča, v Grobljah (1937) s 3000 gledalci, Drabosnjakova »Igra o Kristusovem trpljenju« v Vojniku (1937) z 2500 gledalci... Kje pa so neštete predstave manjšega obsega pod milim nebom ob raznih romanjih in žegnanjih (na primer »Theophilus« na Stopnem 1936 in v Smihelu pri Novem mestu 1937), kje predstave po dvorinah?

In kako sprejema ljudstvo te »novotarije«? Ne-pokvarjeno naše ljudstvo jih sprejema z neverjetno prevzetostjo. Nešteto imam pričevanj, kako so preprosti in najpreprostejši ljudje spontano reagirali na ta teater, ki je vendar njihova nezavedna davna lastnina! Kako so nepozvani začeli primerjati tisto, kar se jim je doletel običajno nudilo v »Domu«, s to novostjo, ki jim je pa bila tako domača in tako blizu kakor malokaj. »To pa, to!« — Le redki so prav za prav primeri, da je diletantski teater, z njim nazadnje še kino, pokvaril kmečko množico. Naše kmečko ljudstvo je od oile zdravo in odprano! — Dokaj drugače je seveda med delavstvom, da ne govorim o našem malomeščanstvu po trgih in mestih...

In zanaprej? Gledališka tvornost se mora čim prej prenesti od diletantskih »odsekov« na občestvene edince. Njeno središče se mora čimprej premakniti iz društva itd. na faro. Društvo ne sme biti svet v malem, ampak mora biti organski del fare! Za faro gre, ne za društvo! Iz tega bi kdo morda napačno sklepal, da so društva doigrala. Nikar! Ne sodi to sicer v okvir naših izvajanj, le omenil bi, da bodo morala društva v smislu preroditvenega gibanja — dobro pretehtati svoj odnos do fare in ga urediti v skladu z občestvenim duhom.

Kateri pa so občestvene edince, ki naj iz njih raste nova ljudska gledališka tvornost? To so edince mladine: fantovski odseki in dekliski krožki, fantovske in dekliske Marijine družbe, Marijini vrtili. Ti potrebujejo za to zborovskih iger. Ne več iger, ki v njih nastopa »čim manj« vlog, ki jih dobe nato »boljši«. Zakaj to? Igra mora biti zadeva vsega kroga. Vsi morajo igrati, vsi morajo biti sodelujoči! Seveda so tudi »solisti« potrebni, toda ti ostanejo integralni del kroga. Na ta način bomo dobili občestveno vzgojene igralce in gledalce! (Spet so nam torej potrebne igre s »samo moškimi« in »samo ženskimi« vlogami, toda motiv za to je docela drugačen kakor svoje dni.)

Effekt tega dela bo: igranje v najožjem krogu, takorekoč zase; manj javnih predstav kot doslej, zato pa ohrani vsaka več ali manj slavnosten značaj, najsi bo v dvorani ali pod milim nebom, zato se z igrami poudarjajo predvsem vrhovi cerkvenega in sončnega leta, imenitnejši dnevi v zgodovinskem koledarju. Gre torej res za dramski izraz občestvenega življenja, fare, zato v resnici za — pravo ljudsko gledališče.

Preko težav in nerazumevanja sedanjosti mu bomo utrlj pot. Pripravljen bo velikim umetnikom, ki jih bo Bog poklical.

Prizor iz Turnškovih »Belih menihov« v Stični 1937

MLADI SLOVENEK

Márko Kunčič:

Materi za god

(Prizorček za materinski dan.)

Deček s skrinjico:

Jaz se vzpnem na holmce,
tam utrgam sonce
z jutrnjih višin;
položim ga v skrinjico,
mami kot svetinjo
dam ga za spomin.

Deček s prekljo:

Jaz pa zlatih zvezd z neba ji
eklatim milijon, juhu! —
da v korale si nabere
jih in dene krogi vratu.

Deček z zeleno mrežo:

Jaz pa z aeroplanom
v zrak kot orel planem,
v to zeleno mrežo
mavrico utamem,
razprostem po tleh jo —
kot po mahu vila
mamica mehko
bo po njej hodila.

Deček z medenim srcem:

Jaz ji dam srce medeno,
sladko, kot srce je njeno;
gorko se bo nasmejala,
mi poljubček tisoč dala.

Deček z bičem:

Jaz sem majhen, nimam nič
drugače ko tale bič.
Mamica z njim branil bom,
še za volkom planil bom,
hop, hop, hop! po beli cesti,
če jo hotel bo pojesti.

Krizantema

(Japonska pravljica.)

Tam daleč na vzhodu, v deželi sonca in rož,
ki se imenuje Japonska, je živila prelepa deklica.
Ime ji je bilo Krizantema. Zmerom se je smejala,
zmerom je bila dobre volje in vesela. Vse je imela
rada, rože, ptičke, sonce, najraje pa je imela svojo
mamico.

Nekega dne pa je izgubil smehljaj z njenih lic
in zasolžile so se njene oči. Mamica ji je zbolela.
Poslej je bila Krizantema noč in dan ob postelji
svoje bolne mame. Vsa skrb pa je bila zaenkrat —
mamica je umrla.

Deklica je bridko zajokala in klicala mrtvo
mamico, naj se vrne. Mamica pa je ni slišala in ni
dvignila roke, da bi jo pogladila po mehkih laseh.

Tuji ljudje so odpeljali žalostno deklico iz sobe
in pokopali njeno dobro mamico.
Veo dolgo noč je Krizantema jokala. Zjutraj
pa je šla na materin grob. Grob je bil pust in prazen.
Niti najmanjše cvetke ni bilo na njem. Ko bi
imela vsaj droben cvetlico, da bi z njo okrasila ma-
terin grob!

Krizantema je s pokopališča odšla v gozdove,
na travnike, na polja. Iskala je drobno cvetko med
grmovjem, med travo, med pokosenim žitom. Vse
zastonj!

Bila je pozna jesen in nikjer ni rastle cvetli-
ce. Sive megle so se vlekale nad polji in travniki.
Suho listje je padalo z dreves na ovenelo travo.
Vetrovi so zavijali okoli hiš.

Krizantema se je žalostna vrnila na pokopali-
šče. Pokleknila je na materin grob in bridko tožila:
»Mamica, mamica moja draga! Nimam cvetlice,
da bi ti jo položila na grob. Ljubi Bog, daj, spre-
meni me v cvetko, da okrasim zapuščen materin
grob!«

Vrgla se je na mokri kup sveže prekopane
prsti in bridko zajokala.

Začelo je deževati, kakor da bi se nebo samo
razžalostilo. In glej! Z mehkih deklečinih las, iz njenih
rosnih oči so začeli padati na materin grob
biseri, ki so se razbrsteli v prekrasne cvetove. Ma-
terin grob je bil poset s cveticami — krizantemami.

Tako je topla in iskrena ljubezen mlade deklice
ustvarila krizanteme, te prelepe jesenske rože.

Peter Klepec

(KONEC.)

Kljub temu je ukazal, naj mu prinese jedi
in pijačo. Peter je popil pol kozarca vina in snedel
grizljaj kruha.

Strežaji so se mu posmehovali:
»Revis ubogo, saj ga bo velikan pohrustal s
kožo in kostmi vred!«

Nek strežaj se je hotel pošaliti z njim in mu je
prinesel staro konjsko podkev. Rekel mu je:

»Če si res tako močan, kakor praviš, stri to
podkev — in verjeli ti bomo, da boš hrusta pre-
magal.«

Klepec se je nasmešnil in zahteval:
»Prinesite mi sedem konjskih podkev, pa nove
naj bodo!«

In jih je po vrsti zdrobil v roki, kakor bi trl
orhe.

Strežaji so ga začeli spoštljivo gledati in so
se previdno umaknili iz njegove bližine. Kralj pa
je v tem hipu začel upati, da bo Klepec res pre-
magal tujega hrusta.

Ko je Klepec še nekaj malega povečerjal, se je
opravičil v posteljo, da bi bil spočit za boji.

Medtem pa je velikan v nasprotnem taboru
pohrustal celega vola in epil sod vina.

III.

Druga dne je sam kralj spremil Klepeca na
bojišče. Vsa vojska jima je sledila. Tam je že čakal
orjak na čelu svojih ljudi. Ko je zagledal našega
Klepeca, je le malo manjkalo, da ni počil od smeha.
»Dobro jutro, striček! ga je lepo pozdravil Kle-
pec po stari slovenski navadi.

»Da si mi zdravo, momče milo!« se je na vse
grlo zagrohotal goljast.

Segla sta si v roke. Klepec pa je velikanu meni
nič tebi nič izpulil desnico. Velikan je strahovito
zarjul in se zagnal v Klepeca.

Rvala in metala sta se sem in tja. Klepec je
tako pošteno stresel velikana, da je vino, ki ga je
bil možakar prejšnjega dne izpil cel sod, kar iz-
puhtelo iz njega.

Tuji kralji je videl, da bo Klepec premagal nje-
govega junaka. Razjezil se je in zakričal Klepcu:

»Zgrabi ga in rešči ob zid!«

Klepec je to res storil.

Ni vedel, da je bogat

V Berlinu, glavnem mestu Nem-
čije, je bil nekoč najslavnejši zdrav-
nik dr. Stahl. Njegov sloves je bil
tolikšen, da so hodili k njemu celo
tujci iz najoddaljenejših krajev Evrope.
Za vse svoje bolnike, revne in bogate
je enako skrbel. Ni se brigal za pla-
čilo. Kdor je mogel, mu je dal mnogo,
reževe pa je zdravil zastonj. Bil je
tako raztresen in zamišljen, da več-
krat niti ni vedel, kdo mu je plačal
in kdo ne.

Tako se je zgodilo tudi nekemu
ruskemu knezu, ki ga je dr. Stahl
ozdravil hude bolezni. V zahvalo mu
je knez po službeniku poslal 100 to-
larjev (to je bila za tiste čase velika vsota). Zastonj
je čakal, da bi mu zdravnik potrdil prejem denarja.

Knez se je bal, da njegov sluga denarja ni iz-
ročil zdravniku, ampak ga je pridržal zase. Zato
je prosil generala Grumbkova, ki je bil zdrav-
nikov dober prijatelj, naj na lep način izve od
njega, ali je denar prejel ali ne.

Grumbkow je svojo nalogo zares nežno in na
»lep način« izvršil. Planil je kakor burja v zdrav-
nikovo sobo in lopnil po njem z vprašanjem:

»Hej, prijatelj dragi, kaj pa je z denarjem? Z
denarjem tistega ruskega kneza, veš! Mrcina ti je
poslal celo goro denarja, ti pa še pisneš ne. Zdaj
ne ve, ali si denar dobil, in misli, da mu ga je
pohitil njegov sluga. Torej, ali si ga dobil ali ne?«

»Ze mogoče!« je mirno odgovoril zdravnik.
»Bodi tako prijazen in pokliči mojega slugo. Jaka
bo že vedel.«

Na generalove klice se je prikazal Jaka, ki se
mu je takoj poznalo, da je nekdanji služil vojake.
Strumno se je postavil pred generala in trčil s
petami skupaj.

»Poslušaj, Jaka!« ga je prijazno nagovoril ge-
neral, ki mu je bil fant všeč. »Ali je ruski knez
Bogdanov poslal denar za zdravljenje ali ne?«

»Pokorno javljam, ekselencija, njegov sluga ga
je prinesel.« je odgovoril Jaka in se hrabro izprsil.

»No, vidiš!« je rekel general in se zmago-
slavno obrnil k zdravniku, kakor da bi dobil eno

najhujših bitk. Ker je zdravnik molčal, se je ge-
neral spet obrnil k Jaki in ga vprašal:

»In kje je denar?«

»Gospod doktor ga je vtaknil v žep svoje ha-
lje,« je odgovoril Jaka.

»Dragi moj, bodi tako dober in prinesi mi
tisto haljo!« je ukazal general.

Staro, obnošeno in zamazano haljo je general
obrnil narobe in iz njenih številnih žepov so za-
čeli padati tolarji ko toča. Pri tem se je izkazalo,
da se po žepih ni valjal samo denar, ki ga je po-
slel ruski knez, ampak da so bili v njem sprav-
ljeni še drugi zavojčki z zlatniki in srebrniki, ki
so jih zdravniku prinesli bolniki za zdravljenje.

General se kar ni mogel načuditi tolikšni
zdravnikovi malomarnosti. Sešel je kovance in na-
šel tisoč tolarjev.

»Zdaj vidiš, kakšen zaklad skrivaš v teh sta-
rih cunjah. Ali zares nisi vedel zanj?« je vprašal
general svojega prijatelja.

»Kako naj bi vedel?« se je začudil zdravnik.

»Imam drugih opravkov dovolj.«

»Kokljaj naj te brcne, tega denarja zares nisi
vrednil!« se je razburjal general. »Poslušaj, Jaka,
ali tvoj gospod nikamor drugam ne spravlja de-
narja?«

»Seveda ga.« je odgovoril Jaka in zamahnil
z roko okoli sebe, kar naj bi pomenilo, da leži
denar vsepovsod.

Razburjeni general je bil trdno odločen, da
napravi enkrat za vselej red v zdravnikovih de-
narnih zadevah. Začel je premetavati obleko, od-
pirati mižne predale, brskati po omarah — in na-
zadnje je »spravil skupaj« toliko kovancev, da jih je
bila vsa miza polna, da so padali po tleh in se
trkljali v vse kote. Ko je general srečno prešel
vse zlatnike in srebrnike, je naštel čez deset tisoč
tolarjev.

Celo zdravnik sam, ki se nikoli ni brigal za
svoj denar, se je začudil tolikšnemu bogastvu.

»Spet se je izkazalo, koliko je človeku vreden
pravi prijatelj!« je rekel zdravnik. »Če tebe ne bi
bilo, dragi general, bi bil morda do smrti pre-
pričan, da sem velik svet. Jezi me le to, da me
bodo zdaj zmerjali z grabežljivcem!«

Takoj na te besede se je zdravnik spet za-
topil v pismo, ki ga je pisal nekemu prijatelju
zdravniku. Ta prijatelj ga je prosil za nasvet, kako
naj zdravi neko nevarno bolezen. Zdravnik je za-
mišljeno zgrabil peresnik in potisnil vstran kup
denarja, s katerim je bil črnilnik pokrit, da bi po-
močil pero v črnilo. Tako malo se je menil za
denar!

V šoli

V prvem razredu ljudske šole vpraša učitelj
Andrejčka:

»No, povej, koliko je ena in ena?«

»Ena in ena je dve!« učeno odgovori Andrejček.

»Koliko pa je ena manj ena?« vpraša učitelj.

Andrejček tega ne ve.

Učitelj mu pomaga: »No, pomisli malo! Recimo,
da ti da očka en dinar in ga ti potem zapraviš, ko-
liko ti ostane?«

»Sladkorčki!« se odreže Andrejček.

Stričkov kotichek

Dragi striček! — Vsako nedeljo težko čakam
»Slovenca«, da brž preberem tvoj kotichek. Ker se
tako lepo razgovarjaš z otroki, sem tudi jaz skle-
nil, da Ti pišem.

Pridi nas kdaj obiskat v prelepo Savinjsko do-
lino, kjer imamo tako lepe izletne točke. Najbolj
veselo je tukaj takrat, ko trgamo savinjsko rožico,
to je hmelj. Takrat se vsa naša dolina spremeni v
pravo mravljišče.

Se bolj pa Te vabim v jeseni, ko bo zorelo
grozdje, na naš prijazni Marijalski griček, ki je
okrog in okrog obdan od vinogradov. Veš, striček,
to Ti obljubim že danes: če nam Bog da dobro
letino, Ti bom naložil polno brento sladkega groz-
dja, da si boš včasih posladkal kakšno grenko uro.
Lepo Te pozdravlja — Ivan Jakop, uče-
nec III. razr. v Grižah.

Dragi Ivan! — Veš, z mojimi odgovori v
kotichek je tako kot z vremenom: enkrat je sončno
in prijazno, drugič pa čemerno in puščobno. Zme-
rom tudi jaz ne morem biti takšne volje, da bi lepo
premišljeno polagal besedo na besedo, kot bi pa-
lačo zidal ali rožice sadil. Gorje pisemcu, ki mi
pride pod roko, kadar sem slabe volje ali nasajen!
Potem moj odgovor ni vreden počenega groša...
Tudi danes sem takšne volje, da bi najraje samega
sebe raztrgal na drobne kose in te kose vrget v
veter, da bi jih raznesel na vse štiri strani sveta.
In ker sem takšne volje, tudi odgovor ni takšen,
da bi Tebi delal veselje in mojemu peresu čast.
Ampak kar je, to je, se ne da nič pomagati! Me
bo pa nemara Tvoje prihodnje pismo našlo v vese-
lejšem razpoloženju.

Na trgatve hmelja me vabiš in pristavljaš, da
se takrat prelepa naša dolina spremeni v pravo
mravljišče. In jaz, ubogi Kotichekov striček, naj se
postavim v sredo tega mravljišča? Za božjo voljo,

»Zaradi poraza tega strahopetca moja vojska
še ni premagana! Junaki, napreji!«

Ukazal je svojji vojski, naj pomandira Klepeca
in vso kraljevo vojsko.

Klepec ni rekel ne bev ne mev, ampak je
izdril najbližjo hojo in začel z njo tako opletati po
sovranih krajih, da so padali po tleh ko toča.

Tako je klepal Peter Klepec sovranske, ka-
kor bi klepal svojo koso, in naklepal jih je, da so
vzeli nože pod pazduho in jo uvrili nazaj. Peter
Klepec jih je gnal pred seboj do notri do Belgrada.

Kralj je v zahvalo podaril Klepcu in vsem osil-
niškim vaščanom plemstvo, ki so ga pa v svoji no-
žnosti in zanikčnosti kmalu zapravili.

MLADANJIVA

Mlade Slovenke

Kot spomladi vode vse
bištre so iz sive skale,
je iz dima vojnih let
vzklił evobode naše cvet.

Z brati smo si dom zgradili,
skupno bomo ga branili,
da evobode zlate žar
ne ugašne nam nikdar.

K njim nas smer je rek vodila,
vez krvi nas je združila —
svoje naj bi branil vsak,
v vsem bi z bratom bil enak

A usoda je nemila
narod v novi dom spremila:
vstali takšni so možje,
ki mogočno le veli:

»Govorico opustite
in se druge naučite!
En le narod bivaj tod,
da bo čvrsi državni brod!«

Toda me, Slovenke mlade,
ne verjamejo jim rade,
čvrsto skupnost le stoji,
če so trdni deli voja!

Ne zgrubimo iz spomina,
da slovenska smo mladina;
narodu v ponos in čast
bodi naša mlada rast!

Vsak po svoje mi služili
bomo domovini mili,
da ta domek bratov treh
velik bo v bodočih dneh!

Rezika Košir, učenka III. razr. v Mekinjah
pri Kamniku.

Ciganček

Mrak se je spuščal na zemljo. Sonce je zato-
nilo za gorami.

V vas so se pripeljali cigani z vozom. Utabo-
rili so se na majhni jasi na koncu vasi. Zakurili
so ogenj, potem pa so se vsi, razen stare ciganke,
odpravili v vas. Prosili so, beračili in kradli, kar
so le mogli.

Tudi mali, sedemletni ciganček Jovo je odšel
v vas. Takoj pri prvi hiši je prosil, pa so ga na-
podili. Zalostno je odšel dalje. Vedel je, da bo
topen z bičem, če se vrne praznih rok v taborišče.

Prišel je do druge hiše. Trkal je na vrata.
Nič se ni oglasil. Vse je bilo temno; ljudje so
— trudni od dnevnega dela — gotovo že zaspali.
Jovo je odšel na drugo stran dvorišča. V temi je
zagledal pred seboj hlev, pred katerim je bila vi-
soka skladovalnica drv. Ciganček je začel počasi in
previdno plezati po drveh. Kmalu je bil na vrhu.
Tipal je po zidu in v temi odpal majhno odpr-
tino, zraven nje pa še eno in še eno. Takoj se je
domislil, da mora biti globljinjak. Segel je v prvo
odprtino in odpal goloba.

»Ljudje mi ne dajo, bom pa sam vzeli!« je
rekel sam pri sebi.

Z vso močjo je zgrabil spečega goloba za vrat
in ga zvlekel venkaj. Golob je krilil s perutnicami
in se davil. Ciganček je segel še v drugo odprtino,
a ta je bila prazna.

»Bom pa samo tega vzeli!« je zamrmral.

Počasi in previdno je začel plezati po sklado-
valnici navzdol.

Golob je čedalje bolj krilil s perutnicami...
Ciganček Jovo ga je davil in lezel na tla. A ni še
pripelzal do srede skladovalnice, ko so se dva ne-
nadoma vsula nanj. Bolesno je zakričal. Drva so
ga pokopala pod seboj.

Na ropot in krik so prihiteli vaščani. Zdelo se
jim je, da nekaj ne more biti v redu. Ko so za-
gledali podrti skladovalnico, so jo začeli hitro pre-
metavati.

Kmalu so izvlekli izpod nje malega cigančka,
vsega krvavega, bledega in — mrtvega. V rokah
je še vedno tiščal belega, nedolžnega golobčka. Iz
cigančkovih mrtvih, široko odprtih oči pa je žarel
opomin:

»Ne kradite!«

Valentin Albin, dijak, Ljubljana-Vič.

Žabji kralj

Iz žabje mlake onkraj vasi je odmevalo krasno
žabje petje. Zabe so si pravkar izvolile novega
kralja. Njihov kralj je bil majhen, debel žabjak.
Sedel je ob dobro obložen mizi in jedel, pil in
pel, da je šlo skoro ušesa.

Na koncu gostije so žabe priredile še slovesen
koncert novemu kralju na čast. Njihovemu pevo-
vodji je bilo ime Dolgokrak. Pevci in pevke so
zapele pesem »Zabja svatba«. Kralj je bil ves na-
vdušen nad to prekrasno pesmijo. Naročil je pev-
cem polič vina, nato pa je židane volje začel ple-
sati, da se je tresla vsa žabja mlaka. Na koncu je
kralj podaril vsaki žabi en dinar, pevovodji pa kar
dva. Pili in peli so še dolgo v noč. Ko pa je za-
sijal beli dan, so žabe utihle in se odpravile
sipa.

Ivica Anžur, uč. V. razr. v Polju.

Iznajdljivi sinko

Oče zasati sinka, ko sedi na njegovem zem-
ljevidu. Ozmerja ga:

»Le kaj ti pade v glavo? Pri priči mi pojdi z
njega!«

»Oh, očka pusti me, naj sedim!« ga zaprosi
singo. »Danes je takšna vročina, pa sem sedel v
Severno ledeno morje, da se malo ohladim!«

Črnilo je pila

Tončkova sestrica Joka na vso moč.
Tonček ji stisne v roko pivnik in sestrica ga
začne tlačiti v usta.

V tem hipu prihiti mama in ozmerja Tončka:
»Le kako moreš storiti kaj takšnega! Kmalu bi
se bila zadušila.«

»Če je pa pila črnilo!« se izgovarja Tonček.

Modri Tonček

Učitelj pokliče Tončka: »Tonček, povej mi sta-
vek, v katerem bo tudi beseda sladkor!«

Tonček malo pomisli, potem pa odgovori: »Vsa-
ko jutro pijem kavo!«

»V tem stavku vendar ni nobene besede »slad-
kor!« reče učitelj.

»Kako da ne? — V kavi je!« se odreže Tonček.

★

Katehet: »Zapomnite si, kdor le dobro dela
in je pravičen, bo nekoč nosil zlato krono.«

Gustel: »Moj oče jo že ima!«

Katehet: »Tako? Kje pa so jo dobili?«

Gustel: »Pri zobozdravniku.«

DRUŽINA

1 X 1 v gospodinjstvu

Včasquez: Kristus na obliku pri Marti

Nekje je bil objavljen članek s tem naslovom, pa je umestno, če ga tudi na tem kraju malo prerečemo, saj bo bržkone marsikateri gospodinjci hasnil.

Koliko skuhaš?

Če kuhaš mesno juho, potrebuješ za osebo 10 dkg govedine brez kosti ali 14 dkg s kostjo; približno tri osminke litra tekočine. Če je 4-5 oseb, je lahko 5-8 dkg mesa manj, a juhe je ista mera. — Če juha ni mesna, je treba za osebo pol decilitra snovi (riža, zdroba in podobnega) in prav tako tri osminke tekočine. Grah ali fižola, leče je treba za 1 osebo 5 dkg, tekočine pa isto mero.

Za prežganje pri zelenjavi potrebuješ za 4-5 oseb 4-5 dkg masti in 5 dkg moke; za omake je treba obojega malo več.

Za prikuho je treba za 1 osebo osminke fižola itd., riža 1 deciliter in prav toliko riža za rižoto. — Če kuhaš testenine (makarone, rezance), daš za osebo 7 dkg moke, če je tudi meso zraven; če pa brez mesa, pa 10 dkg.

Če kuhaš domačo testenino za v juho, je treba za 4 osebe 3 decilitre moke, 1 jajce, malo vode. Za rezance, ki jih daš na mast, potrebuješ za 4 osebe 7 decilitrov moke, 1-2 jajci in malo mleka. Za osebo zadostuje 15 dkg krompirja za prikuho; če pa daš na mizo krompir brez omake, ga je treba za osebo 20 dkg.

Splošno je treba za osebo 17 dkg pečenke (brez kosti); s kostjo pa 22 dkg. Hrbet zajca, pečenega, zadostuje za 4-5 oseb; bedra za 3-4 osebe. V omaki je obojega za osebo več. — Meso, ki ga na hitro spečeš, ko zrezek in slično, potrebuješ 8-10 dkg za osebo.

Če napraviš močnat jed, ki se zaužije po popolnem kosilu, je treba za 4 osebe 28 dkg moke, 1 jajce, 1 dkg kvasa, 7 dkg masti, malo mle-

ka, sladkorja in soli. Če ni kosilo popolno, torej brez mesa in prikuh, potrebuješ za močnat jed vsega še enkrat toliko.

Koliko časa pečeš?

Kadarkoli je treba kaj speči, bodi pečica že prej razbeljena. Koliko časa je treba kako meso peči, zavisi od velikosti in kakovosti mesa. Tako pečeš 1.5-2 kg telečje pečenke 1.5-2 uri, svinjsko le 1.25-1.45 ure.

Če pečeš močnat jedila in torte, moraš previdno ravnati in položiti v sredo pečice kos belega papirja. Če papir kar koj zarumeni, je pečica vroča in je primerna za peko maslenega testa in podobnega. Če pa papir je polagoma zarumeni, je pečica pripravna za peko prekvašenega in drugačnega, z jajci in masčobami pripravljenega testa. Če ostane papir dolgo časa bel, je pečica hladna in primerna za peko peciva s snegom iz jajc, ki mora ostati belo. Če pa je papir kar naglo temnorjave barve, tedaj ni pečica za nobeno rabo.

Vsa močnata jedila potrebujejo vrhne vročine. Vse torte in pecivo s sladkorjem, mandlji, lešniki ali z orehi, prehitro in prezgodaj porjavijo. Zato je treba dati na vrh peciva papir, ki je namazan s prenim maslom. Navadno torto pečeš 50 minut, kekse in piškote 20-25 minut, zavitek, potico pa 40-50 minut.

Seveda ni, da bi gospodinja zmeraj vse tehtala in izračunala. Mogoče se privadi potrebnim količinam že v enem tednu. Potem bo že na pogled zadela pravo mero. S pravilno kuho se ureja zadovoljstvo družine. Potrebno je, da je dobre kuhe sleherni ženska zmožna; kuhati mora z dušo in ljubeznijo. To ni nepotrebna paznja, marveč je prav važno poglavje — rodbinske sreče.

„Včlovečenje“

Vsa vera je »včlovečenje« v ožjem smislu, je poglobljenje, vrnitev življenja k poslednjemu izvoru vsega, k Bogu. »Kultura« brez vere, ki človeka ne napravi bolj človeškega, to se pravi, bolj Bogu podobnega, tvori v najboljšem smislu le dobro gojene človeške živali, a nobenih ljudi.

»Po tem bo sojena vaša vera; ali je bila človeška!«

Raskave roke

Marsikaka ženska pozimi prav milo opazuje svoje rdeče in razpokane roke. Večinoma so same krive tega, ker med delom in po delu ne pazijo nanje. Seveda bi bilo najbolje, da bi imele na rokah gumijaste rokavice, a kdo jih ima in kdo si jih bo oblačil in slačil! Zato pa je treba po storjenem delu očistiti roke s citronovim sokom in jih namazati s kako masčobo, bodi da je to kaka posebna maža ali pa glicerina, vazelin ali magari navadno olje. Ko si roke umivaš, naj bo voda topla, v njej pa bodi malo boraksa.

Če utegneš, je dobro, da si zvečer, preden greš spat, tako rdeče in razpokane roke okoplješ v zavretem mleku s kamelkami in jih nato močno namažeš s primernim mazilom in oblečeš irhaste rokavice. Dalje je dobro, če držiš roke v vroči vodi, kjer je boraks. Ko si roke obrišeš, jih obdrgni s citronovim sokom (iz polovice limone), in sicer od konca prstov navzdol do zapestja. Nato si jih dobro namaži. Rokavice, če jih imaš ponoči na rokah, morajo biti zelo ohlapne.

Moderne rokavice

Najnoveše rokavice so pisane in imajo na narti in dlani različne vzorce. Marsikaj so modre in sive barve, rjave in rumene in slično. Najmodernejše so rokavice iz blaga. Po večini je blago ponarejeno kot irhovina. Praznjne rokavice za gledališče in podobno so polne okraskov in raznih barv. Narejene so tudi iz žameta. (Glej sliko!)

Prva jetniška oskrbnica

Prva ženska, ki je res iz poklica vršila dolžnosti oskrbovanja jetnikov, je bila Angležinja Elizabeth Fry; njeno ime je dandanes le še malokomu znano.

Ta velikodušna in močna žena se je rodila l. 1780 kot hči veleposelnika v angleški grofiji Norwich. Dasi je bila v mladosti vajena bogatega življenja, je imela vendar razumevanje za odgovornost in za človeške slabosti in človeško bedo. Tudi potem, ko se je bila še mlada poročila z bogatim trgovcem in je oskrbovala razsežno gospodinjstvo, ni nehala delovati za bližnjega. Obiek v poboljševalnici v Cold Bath Fieldu je zbudil njeno pozornost za kaznjence. Položaj jetnikov je bil v tedanji dobi drugače brezupen kot zdaj. Zločinci, norci, ljudje, ki niso mogli plačati svojih dolgov, vsi so bili skupno zaprti v tesnih, zatohlih celicah in so imeli tako obupno življenje, da jih je mnogo od njih izvršilo samomor.

Elizabeth Fryjeva je tako dolgo vlagala prošnje in ugovore in lekala stikov z vsiljimi oblastmi, dokler ni dosegla vsaj tega, da so bile ženske in ječar pod ženskim nadzorstvom in da so bili otroci zaprtih žensk v posebnem varstvu zavetišč in sirotišnic. Za vse to je poskrbela in vse uredila ta velika organizatorica. Z imenom »Britsko žensko društvo« je ustanovila zvezo enakomislečih gospa, ki so organizirale skrb za jetnike, azile in domove za vse tiste, ki so bili izpuščeni iz kaznilnic in poboljševalnic. Vseokoli osebe so podpirale gospo Fryjevo v tem njenem človekoljubnem delovanju. Potovala je v Španijo, Francijo in Nemčijo in je povsod dobila razumevanje za pomoč v skrbi za jetnike.

Elizabeth Fryjeva je bila pa tudi iskreno pobožna. Z neskončnim sočustvovanjem in z jekleno voljo je znala spraviti na pravo pot ljudi, ki so bili že zdavnaj Boga zavrgli. Tudi v svoji hiši je gospodarila po naukih katoliške vere. Leta 1845 je umrla v Londonu; zapustila je sedem sinov, eno hčer in pet in dvajset vnukov.

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajanje, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

Iz kuhinje v kuhinjo

Tajnosti kuhinje

Morske ribe

Je treba zmeraj v mrzli vodi pristaviti, in šele tedaj, ko voda vre, je treba posodo odstaviti in jo dati na majhen ogenj, da se riba kuha v lastnem soku. Iz ribje vode napraviš izvrstno juho, saj vsebuje vse hranilne snovi ribe.

Če ti masleno testo ne uspe

Je krivo to, da mešanica ni pravilna. Presnega masla in moke je treba vzeti enako veliko. Dodati je treba malo soli in jesiha in mogoče še ruma. Testo moraš pokriti s prtičem in ga na hladnem pustiti vsaj pol ure, da počiva.

Jabolka pozimi

Je treba čim večkrat dati otrokom, pa bodi surova ali kuhana, pečena ali v močnati jedi.

Jediča z mlekom

Koliko je mleko vredno za zdravje, se pač vse gospodinjke zavedajo, vendar je prilično kaj malo izbire v mlečnih jedilih. Zato priobčimo nekaj navodil za dobre, okusne juhe, ko potrebujemo zanje mleko ali pa smetano.

Smetanove juhe

V smetano vžvrkljaš moko in vkuhaš v vrelo, slano vodo, kjer je tudi nekaj kumine. Če kuminova zrnca motijo na pogled, je treba vodo prej precediti. Nato vkuhaš na kocke razrezan krompir in oprazene drobtine črnega kruha. Če imaš namesto smetane kisló mleko, tedaj daš v kisló mleko dva rumenjaka.

Drugačen način: Za vsako osebo olupiš po en krompir, ga razrežeš na kocke in s kumino na slani vodi skuhaš do mehkega. Nato razvžvrkljaš četrt litra smetane in moko, daš v krompir in kuhaš, da se zgosti.

Preprosta mlečna juha

V vrelo, osoljeno mleko zakuhaš zdrob ali rezance za v juho ali kako drugo testenino. Če malo sladkaš, spada tudi kosček citronove lupine v juho. Še vrelo, osoljeno mleko poliješ po tankih rezinah črnega kruha. Ta juha je zelo zdrava, posebno še za otroke in stare ljudi.

Koroška smetanova juha

Mrzlo pristaviš pol kilograma svinjskih parčljev v zelenjavo, osoliš in skuhaš do mehkega. Potem juho precediš, jo spet prevreš, dodaš tri osminke litra smetane, v katero vžvrkljaš 8 dkg moke, in pustiš, da zavre. Nato dodaš še dva rumenjaka in meso, ki ga odstraniš od kosti.

Mlečna kaša — otroška paša

Po raznih, večletnih poskusih, razmišljevanju in podatkih o hrani otrok in še posebej dojenčkov, so le prišli spet na staro pot nazaj, da je namreč mleko še najboljša hrana za otroke. Da otrok z mlekom prejema vitamina A in B, medtem ko je v sadju in zelenjavi samo vitamin C. Torej se tiste razne sadne čežane in mezge za dojenčke niso obnesle in bo ostala — mlečna kaša najbolj zanesljiva otroška paša.

Zrezki s papriko na ogrski način

Telečje, ne pretenke zrezke osoliš, jih na eni strani posuješ z moko in jih na masti opečeš, da porumenijo. Za omako vzameš posebej sok od zrezkov, malo juhe ali vode, dodaš prekajene, na kocke narezane slanice, nekaj rezin čebule, zraven še malo sladke paprike, malo moke in vrele vode. Slednjič dodaš še ¼ litra kisle smetane, dobro premešaš, prevreš, daš nato v omako zrezke in še malo prevreš. Zraven cmoke ali riž.

Kuhana, nadevana zeljnata glava

Iz zeljnate glave izrežeš storž, izdolbeš glavo še dalje in jo okuhaš v slani vodi. Potem sesekljaš zeljnate liste, jih dušiš in pomešaš s kuhano kašo, sesekljano klobaso ali ostalim mesom in dodaš 2 jajci in nekaj soli. S to goščo napolniš zeljnato glavo, jo zapreš z listi, zavežeš v prtič in kuhaš eno uro v slani vodi.

Načelnik vremenske poročevalnice: »Halo, Ema? Danes ne pridem h kosilu. Pošlji mi riževo ali rezancevo juho, telečji ali svinjski zrezek s cmoki ali špinacio in zraven še sadno torto ali pa čokoladno torto.«

širite katoliško časopisje!

Zdrava in
lepa
koža: **SOLEA** Milo
in
krema

Primerna volnena oblačila ročnega izdelka za dojenčke

To so pa res hude skrbi!

Ne zadostujejo predpisi, kako naj bodo ustnice zakrivljene, zmanjšane, podaljšane ali zožene; tudi rdeči nohti in abeceda na njih niso več v ospredju. Zdaj so v Ameriki uvedli novo modo — in sicer posebne okrogle steklene ploščice za v oko, ki bodo omogočile, da bo moči izbrati primerno barvo oči k taki in taki obleki! Šarenica teh steklenih ploščic je pobarvana z različnimi barvami, n. pr. z rdečo, zeleno, zlato in srebrno.

Leteča strežba bolnikov

Avstralske ženske so se izurile v posebnem področju svojega udejstvovanja. Ustanovile so »letečo zdravniško službo«. Imajo pripravljena letala, ki prenašajo v oddaljene pokrajine zdravniško in strežniško pomoč bolnikom, medtem ko so morali prej bolniki v takih krajih prej ali slej brez zdravniške pomoči podležiti boleznim ali ranam slučajnih poškodb.

Na levi vidiš oblekico za dečke, kjer so hlačke pripete na bluzo. Potrebuješ 110 cm blaga v širini 140 cm. — Na desni pa je oblekica za deklico. Oblekica je seeloma in potrebuješ zanjo 235 cm blaga, ki je široko 80 cm.

S soljo si pomagaš:

Pri pranju

Ko perilo namočiš, daj prgišče soli v vodo. Umazanija se omehča in je potem perilo lažje prati.

Pri čiščenju zob

Na krtačico nasuješ soli in si časih očistiš zobe.

Pri pripaljeni jedi

Če se jed pripali, daš v pripaljeni lonec mlačne vode s soljo in pustiš stati čez noč. Skorja na dan se potem rada odloči.

Preproge obdržiijo lepo barvo

Če jih skrtaiš s kislim zeljem, ki ga nekaj potreseš po njih.

Pravni nasveti

3% ne obveznice. A. M. Vprašate, ali morate prevzeti 3% ne obveznice mesto izplačila vloge, ki jo imate v hranilnici in kedar se vam bo na obveznice kaj izplačalo. — Vlagatelj in ostali upniki zavodov in zadrug, ki uživajo zaščito, smejo (ne morajo) do dne 28. februarja 1938 zahtevati, naj jim zavod ali zadruga v izplačilo njih terjatev da 3% obveznice, izdane po predpisih uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov. Upniki so dolžni sprejeti obveznice z njih popolnim imenskim zneskom. Kolikor bi skupni znesek obveznic, ki jih zavod prejme, ne zadostoval, da bi se izplačali vsi prijavljeni vlagatelji in ostali upniki, razdeli zavod obveznice med vlagatelje in upnike sorazmerno z njih prijavljenimi terjatvami. Obveznice se bodo amortizirale v 20 letih začenši z dnem 1. marca 1938. Smejo se tudi uporabljati za plačilo davčnih zaostankov do leta 1932, in za plačilo neplačane dopolnilne takse do vstetega leta 1935.

Uprava posestva umobolne lastnice. G. E. Zivite na posestvu svoje sorodnice, ki je umobolna in se nahaja v umobolnici. Posestvo je malo, tako da se težko preživljate. Radi bi zvedeli, kaj bi ukrenili, da bi vas v primeru tretine smrti kar brez plačila ne odpravili iz njenega posestva. — Če je sorodnica v umobolnici, ji mora sodišče postaviti skrbnika. Zmenite se vse potrebno z njim o odnosu s sodnikom, ki vodi skrbniške posle, in se pravočasno dogovorite glede event. svojega plačila za upravo sorodničnega posestva.

Državljanstvo. A. V. Rojeni ste v Istriji in bi radi dobili naše državljanstvo. Kako je treba postopati. — O podelitvi državljanstva odloča minister za notranje posle. Prošnjo za pridobitev državljanstva pa je treba vložiti pri upravnem oblastvu I. stop., v čigar območju je občina, ki je pristojeva zagotovila sprejem v obč. zvezo. Osebam slovenske, hrvatske ali srbske narodnosti, ki stanujejo vsaj 3 leta v občini na ozemlju naše države, ni treba posebej zagotovila za sprejem v domovinsko zvezo. S pridobitvijo državljanstva pridobite domovinstvo v občini, kjer stanujete. Za ves postopek so predpisane posebne takse. Minister za notranje posle pa sme v primerih, vrednih posebnega ozira, oprostiti plačila vseh takš za pridobitev državljanstva osebe, ki so Jugoslovani po rodu in jeziku, pa nastanjeni in priseljeni v kateri izmed občin kraljevine Jugoslavije, če ne plačujejo na leto nad 1000 din državnega neposrednega davka. Vse podrobnosti glede priloge in vložitve prošnje, pa zveste pri upravnem oblastvu prve stopnje.

Skrajšan rok. S. S. T. Peti brat se je prostovoljno javil k vojakom in je potrjen za 18 mesecev. Ali ima pravico do skrajšanega roka. Prvi in četrti brat sta služila 18 mesecev, drugi 9 mesecev, tretji pa 6 mesecev v šoli za rezervne častnike. — Devetmesečni vojaški rok se smatra za skrajšani vojaški rok. Ker torej tretji brat služi skrajšan rok in le četrti popolni rok, peti nima pravice do skrajšanega roka. Le tedaj, če bi bila dva brata neposredno pred njim, torej tretji in četrti odslužila popolni rok, bi imel peti pravico do skrajšanega roka. V vašem primeru pa mora peti brat tudi radi tega odslužiti popolni rok, ker je vstopil prostovoljno v vojsko. Mladenci, sposobni za službo pri vojski ali pri mornarici, ki vstopi prostovoljno pred rednim naborom v vojsko, služi popolni rok v kadru neglede na svoje imovinsko ali rodbinsko stanje.

Gostač. T. Gostač ste in imate toliko zemlje v najemu, da redite eno kravo. Dolžni ste večjo vsoto. Upnik vam grozi z rubežnjo krave. Vprašate ali vam more zarubiti edino kravo in obliko in ali bi mogli dobiti zaščito, ker se preživljate s kmetijstvom. Zadolžili ste se leta 1931. — Za kmete se po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov smatrajo tudi osebe, ki obdelujejo same ali s svojimi rodbinskimi člani tujo zemljo, a izpolnjujejo ostale pogoje uredbe. Če se torej preživljate s kmetijstvom in obdelujete le v zakup vzeto zemljo, vas bo smatrati za kmeta in uživati zaščito. Kar se tiče rubeži, po zakonu ni dopustno zarubiti med drugim obliko, posteljnino, perilo, pohištvo, kolikor je vse to neizogibno potrebno dožniku, članom njegove rodbine in služabništvu, živčini z njim v skupnem gospodarstvu. Tudi ena molzna krava mora ostati nedotaknjena.

Sprememba uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov. B. F. Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov je objavljena v 2. številki letošnjega »Službenega lista« z dne 5. januarja t. l.

Rodbinska pokojnina. S. S. V. Posvojili ste tujega otroka, ki ga že vzdržujete od njegovih otroških let. Ker ste državni službenec, ste prosiili, da se vam za posvojenega otroka prizna rodbinska pokojnina. Prošnjo je bila zavrnjena. Vprašate kaj bi ukrenili, da dobite za otroka, ki ste ga posvojili in ga morate vzdrževati, rodbinsko pokojnino in dalje, ali ima otrok pravico do ugodnosti na železnici. Rodbinska pokojnina pripada samo zakoniti ženi državnega službenca in otrokom, rojenim v zakonitem zakonu ali pozakonjenim. Za posvojenega otroka vam rodbinska pokojnina ne pripada. Tudi ugodnosti na železnici njihovi pripadajo samo zakonskim otrokom državnega službenca (ali banovinskega) in sicer sinovom do polnoletnosti, hčeram pa, dokler jih roditelji vzdržujejo, najdalj pa do omočitve. Vdovam in otrokom umrlih službenecov pa pripada ugodnost, dokler prejemajo pokojnino.

Prodaja zemljišča tujemu državljanu. A. H. Radi bi prodali zemljišče in vprašate, ali je res, da ga tuji državljani ne sme prepirati na svoje ime. — Državljan tujih držav ne morejo nikakor ne z odplačilnimi ne z neodplačilnimi pogodbami ali voliti pridobivati lastnine, posesti in rabe na nepremičninah, ki leže na ozemlju naše države do 50 km od njene meje oziroma od morske obale, brez predhodne odobritve ministra za vojsko in mornarico in ministra za notranje posle. Brez tega predhodnega pristanka ne smejo opraviti sodišča in ostala pristojna oblastva prenosa takih pravic na ime tujega državljanca, niti sploh sodelovati pri takem pravnem poslu. Ta prepoved se ne nanaša na prevzem v zakup ali najem skladišč in nepokritih odladalšč za spravljane blaga v okolici pomorskih pristanišč, kakor tudi ne na najem zgradb, namenjenih edino le za stanovanje, isto tako tudi ne na preminine, ki jih dobe tuji državljani po zakonitem dedovanju. Te določbe ne veljajo za tuje državljane jugoslovanske narodnosti, ki so v omenjenih krajih stalno

naseljeni. V območju večine sodišč na področju dravske banovine je dovoljen prenos lastninske pravice na nepremičninah s pravnimi posli med živimi samo po odobritvi komisije za odobritev prenosa nepremičnin. To velja tudi, če se daje nepremičnina za več kot pet let v zakup. Če komisija odobritve ne da, se smatra da pravni poseel ni sklenjen. Odobritev prenosa lastninske pravice ali oddaje nepremičnin v zakup se mora odkloniti, če kupuje kmet zemljišče v spekulativne namene, če se kupujejo kmetiška posestva ali njih deli zato, da bi se ustanovila ali povečala veleposestva in če bi to nasprotovalo interesom državne obrambe.

Železniška legitimacija. M. C. V drugi polovici lanskega leta ste kot aktivni učitelj prešli železniško legitimacijo. Nato ste bili upokojeni. Vprašate, ali še lahko uporabljate legitimacijo ali pa morate prositi za drugo. — Upokojeni državni ali banovinski službenec in duhovnik imajo na železnicih in ladiah v državni eksploataciji popust 50% redne voznine 24 krat na leto v razredu in vrsti vlaka ali ladje po izbiri. Ker ste upokojeni, ne smete več uporabljati legitimacije aktivnega državnega službenca, s katero ste imeli pravico do polovične voznine za neomejeno število potovanj. Ob vsaki spremembi, nastali pri lastniku legitimacije, zaradi katere se izgubi pravica do vozne ugodnosti, mora starešina urada takoj odvzeti legitimacijo in jo poslati s svojim poročilom pristojni oblasti direktorji državnih železnic, da jo uniči. Starešino, ki se pregreši zoper te predpise, naznani oblastna direktorja državnih železnic njegovemu nadrejenemu oblastvu; razen tega pa ga izključijo za določen čas od uživanja vozne ugodnosti.

Denar v hranilnici. R. I. Skrbite vas, kaj bo z denarjem, ki ga imate naloženega v hranilnici ter vprašate, kako in kdaj se to vprašanje rešilo. — Če hranilnica uživa zaščito, vam mora vlogo izplačevati po odobrenem izplačilnem načrtu. Sicer jo pa mora izplačevati po pravilni odpovedi. Obrnite se torej na hranilnico samo.

Železniška legitimacija. M. C. V drugi polovici lanskega leta ste kot aktivni učitelj prešli železniško legitimacijo. Nato ste bili upokojeni. Vprašate, ali še lahko uporabljate legitimacijo ali pa morate prositi za drugo. — Ker ste upokojeni, ne smete več uporabljati legitimacije aktivnega državnega službenca, s katero ste imeli pravico do polovične voznine za neomejeno število potovanj. Ob vsaki spremembi, nastali pri lastniku legitimacije, zaradi katere se izgubi pravica do vozne ugodnosti, mora starešina urada takoj odvzeti legitimacijo in jo po-

slati s svojim poročilom pristojni oblasti direktorji državnih železnic, da jo uniči. Starešino, ki se pregreši zoper te predpise, naznani oblastna direktorja državnih železnic njegovemu nadrejenemu oblastvu; razen tega pa ga izključijo za določen čas od uživanja vozne ugodnosti.

Čimprej do kruha. T. M. C. Če imate šest gimnazijskih razredov, vam šteje to za državno službo toliko, kot če bi imeli končano le nižjo gimnazijo. Na kakšen način bi čimprej prišli do kruha je težko svetovati, ker ne poznamo vaših sposobnosti. Vztrajajte do mature, potem imate več upanja (železnica, vojna akademija itd.).

Posojilo za stanovanjsko hišo. J. P. Lj. Bilo je tako društvo, ki je preskrbelo svojim članom dolgoročne in nekoliko cenejše kredite. Obrnite se naravnost na v pisnu navedeni naslov.

Nezakonski oče — vojaški ubežnik. C. I. P. Sestra ima nezakonskega otroka z italijanskim državljanom, čigar starši imajo baje veliko posestvo, sam pa je pobegnil iz Italije, da mu ni bilo treba v Abesinijo. Vprašate, če lahko spravite otroka k očetovim staršem v Italijo, da bi oni zanj skrbeli. — Če se z očetovimi starši zmeinite in bi bili pripravljeno otroka prevzeti, potem ga lahko spravite tja. Če pa očetovi starši ne marajo otroka, jih ne morete prisiliti, da bi kaj prispevali zanj. Prisilite lahko le nezakonskega očeta, če je bil pri nas obsojen na očetovstvo, ali pa, če je v Italiji z javno sodno ali notarsko listino priznal očetovstvo. Če nima nezakonska mati sredstev za otroka in tudi od nezakonskega očeta ni nič za izterjati, potem so dolžni starši nezakonske matere prispevati za otroka, in če ti nimajo, pa domovinska občina nezakonske matere.

Stroški pobotnice. R. M. L. Če se niste z dolžnikom drugače dogovorili, potem ste vi kot upnik dolžni, da nosite stroške pobotnice, ki jo sme dolžnik zahtevati od vas pri plačilu dolga. Pobotnico morate kolkovati s pol odstotka od plačane vsote, torej za znesek 1300 din morate kolkovati s kolki za 630 din.

Zapostavljen sin. J. R. M. Če vas je mati prezrla pri izročitvi posestva sestri in svaku in ni upoštevala, kar ste pomagali z denarjem, potem morate zaenkrat potrpeti. Kar ste dali v denarju, lahko zahtevate nazaj, če je bilo posojeno. Ob smrti matere pa boste od sestre-prevzemnice smeli zahtevati nujni delež po materi.

Odstop sveta za javne potrebe. S. F. Kupili ste stavbišče. Ob njem je projektirana cesta, ki naj bi segala 1 meter v vaše stavbišče. Ali lahko zahteva občina, da ji odstopite ta kos zemljišča brezplačno, čeprav ste ga kupili. — To vprašanje ureja gradbeni zakon v svojem prvem delu, ki velja tudi za vašo občino, ki se nahaja v neposredni bližini mesta. Po predpisih tega za-

Naš domači zdravnik

J. B. Lj. — Hripavost se vam ponavlja vsak hip, četudi ne popivate in ne popevate nočnih serenad. To stanje traja pri vas že več let. — Domnevam, da imate stalno kronično vnetje sluznice gola in grgljave. Če se hočete težav znebiti, boste morali nekaj tednov bolj molčati in ne napenjati glasilk. Vajajte se mrzlih pijav. Pazite, da bo zrak v sobi, kjer delate, primerno vlažen. Nasprotno pa glejte, da boste imeli v čevlji vedno suho in toplo. Pijte vsak večer trpotčev sok s slezovim čajem.

Ista. — Rjav seč z usledno rdečkaste barve kot opeka sam na sebi ne pomeni nič nevarnega. Dokler je seč topel, je prozoren, čim se pa ohladi, izpadejo soli sečne kisline v obliki rdečkaste usledine na dno.

Ista. — Najboljša »Sollux-svetilka« je naše sonce, ki prav tako dobro greje. Samo v dobi mraza in dežja se priporoča marsikomu znana svetilka »Sollux«, pri kateri se umetno proizvaža toplota. Obvevanje s to lučjo je dobro in koristno za revmatizem, pri raznih vnetjih itd. Seveda se mora obvevanje vršiti pod nadzorstvom zdravnika, ker se sicer obvevanje lahko zlorablja, kar prej škoduje kot koristi.

I. B. St. R. — Mozoljčki po celem telesu v vaši mladosti sicer ne pomenijo nič hudega, so vam pa seveda v nadlego in vam kazijo nežno polt. Namažite si dotična mesta vsak večer prav tenko s toplo vodo, posušite in nalahko posipajte z otroškim praškom, pa se vam bo stanje kmalu zboljšalo. Pazite na redno vsakodnevno iztrebljanje, če hočete, da bo konec neznoznega glavobola. Za olajšanje bolečin v ušesu uporabljajte termofor ali pa toplo obvezo. Ako ne bo kmalu boljše, pojdite k zdravniku.

M. P. — Vijoličastored nos in lica enake barve vas skrbijo v mladih letih. Bojite se, da se ne bi stanje v bodočnosti še poslabšalo. Zaradi tega bi seveda zelo trpela vaša lepota. Da vam bo lažje, vas lahko takoj potolažim, da imate precej sotrpovov med ljudmi, pri katerih je obraz izpostavljen čestemu draženju (branjevke, izvoški itd.), v kolikor ni pri njih vzrok tudi alkohola. Pri pijančih pa je tak nos nekaka spominska medalja in spoznavalni znak. — Odpravljajte le nepotrebne disharmonije je dokaj nehalčno in skraj Sifzovo delo. Raznoverstne maže pomagajo le malo. Včasih pomore tu bencin, ki pa ne sme goriti: vzemite kosček čiste vate, kanite nanj nekaj 20 kapljic bencina in nato nalahko namažite obarvana mesta. To delajte enkrat vsak večer skozi 10 dni. O priliki poročajte o uspehu.

D. P. S. — Sončne pege, bledorjave barve, se vam ponavljajo vsako leto na vašo največjo žalost. Kako bi jih odpravili? — Namažite kožo na dotičnih mestih (pazite na oči) parmakom na dan z 10% vodno raztopino boraksa. Ne osušite z brisačo, ampak pustite, da se samo posuši.

F. L. L. — Vašo razvado čimprej opustite, ker je za obo zelo nevarna in lahko postane usodna. Vrnite se k prejšnjemu naravnemu življenju. Le poizkusite in ne izgubite korajžje ob eventualnem prvem neuspehu, ampak nadaljujte. V podrobnosti se umemo tu ni mogoče spuščati.

K. J. S. — Tudi vam delajo težave mozoljčki. Izpirajte dotični del telesa enkrat na dan nekaj minut s toplo raztopino hipermanganovega kalija (par zrn na kozarec tople vode), nato osušite brez drgnjenja in posipajte s praškom. Ne praskajte se. Ako ne bi bilo v kratkem boljše, pojdite k zdravniku.

P. K. — Čitanje v postelji ni priporočljivo, če traja več ur, ker se pri tem navadno napenja oči. Par minut čitanja ne škoduje, posebno če je dobra svetloba.

Isti. — Malo razširjeno srce najdejo zdravniki skoraj pri vsakem športniku, posebno pri onih, ki se bavijo s težko atletiko. Saj je tudi umerno. Kdor dviga težke uteži, dobi močne mišice, posebno nadlehti in ramena. Zaradi neprestanij vaj se tudi srce okrepi in razširi. To nekam normalno stanje pa ne sme presegati gotovih mej, kar more v vsakem primeru ugotoviti le zdravnik po osebnem pregledu. — Zmerna telovadba vam zaradi tega ne bo škodovala, samo pretravati ni treba.

Dijak. — Kronično vnetje oči in »srbeči« kolobarjci izza ušes v otrokovi šolski dobi, ki nočejo

prenehati kljub zdravljenju, jasno opominjajo, da je treba zamenjati temno in vlažno stanovanje z ravnim in suhim. Otroku potrebuje poleg tega v hrani precej kalcijevih snovi. Obrnite se tozadevno na šolsko polikliniko.

M. K. D. — Ali kolesarjenje škoduje, vprašujete? — Noben šport, zmerno in v pravih mejah gojen, ne škoduje, pa tudi kolesarjenje ne. Vsako pretiravanje, posebno pri ljudeh, ki niso dovolj krepki, pa seveda škoduje. Ne dirajte preveč, ako hočete, da vam bo dobro.

Ista. — Plavim lisam na nogi so — sodeč po vaših navedbah — vzrok lahne krčne žile. Namažite si meča z vazelinom, nato pa si povijte dotično nogo vsak dan, preden vstanete, z elastičnim povojem, in sicer od stopala do srede stegna. Ko se zopet uležete, pa odstranite obvezo. Zaradi tega ste vseeno sposobni za življenje in delo, zato ne oklevajte, ampak storite, kar nameravate.

J. B. St. J. — Ponovno vprašujete za nasvet v isti zadevi, ker se stanje še ni popolnoma zboljšalo. Le ne obupajte! Zadeva se bo sčasoma telesno uredila, potrebno pa je seveda, da se tudi duševno preusmerite in ne iščete užikov tam, kjer vas normalno ne morejo zadovoljiti. Zakaj ne sledite raje zgled svojih roditeljev? Ta pot bo najbolj primerna in vi ne boste razočarani.

A. G. L. — Očiščenje narave bi radi spravili v normalni tir. — Naj vas ta problem ne razburja preveč in ne mislite nanj neprestano, saj je na svetu še veliko važnejših vprašanj. Osredotočite vse svoje misli na poklicno delo, prosti čas pa izrabite za sprehode in kratke izlete v naravo, kakor tudi za delo za bližnjega.

Naročnica S. — Na vaše vprašanje vam lahko odgovorim pritrdilno, saj je bilo takih primerov že mnogo. Ni pa to obvezno. Ako si niste na jasnem, vas bo osebna preiskava pri zdravniku rešila dvomov.

Ana K. — Omedlevicam in šumenju v ušesih ne bo po mojem mnenju vzrok očesna bolezen, ampak verjetneje slabokrvnost in občutljivost živcev. Okrepite se telesno in duševno s primerno hrano in rednim počitkom, pa se bo tudi vaše stanje zboljšalo. Preiskava krvi bi bila tudi na mestu.

A. V. B. — Noge so vam postale trde v kolkih in kolenih, tako da težko hodite po stopnicah. Praskata in poka vam v kolkih. Sicer lahko spite in jeste, samo zaprti ste vedno. — Za starost osemdesetih let so te težave precej zmerne, čeprav tudi nadležne. Naj vam kdo domačih nalahno namaže boleča mesta s kafrovim vinskim evetom. Uživate dnevno eno skodelico čaja iz listov vodne kreše (nasturtium officinale).

I. K. S. — Živčno oslabljenost in glavobol čutite že več mesecev. Ves late izmučen in zbit, hitro se razburite. — Ker ste zaradi svojega poklica tolikokrat morali delati pozno v noč ali celo preko polnoči in skrbih, ali boste z delom gotovi, pač ni nič čudnega, da se na kraju tudi tečajne protiviti in zahteva malo odmora. Zato naj bo vaša prva dolžnost, da prenehate s ponočnim delom. Prepričan sem, da boste potem lažje delali preko dneva. Poleg tega pri delu ne sedite vedno, ampak se pridno gibajte. Vsak teden dvakrat se redno koplajte v topli vodi. Kupite si v lekarni nekaj korenin zdravilne špajke (valeriana officinalis), kuhajte si čaj in popijte ga tekem dneva eno skodelico.

F. M. S. — Vodni mehurci vam dela težave že celo vrsto let in vam ne da spati ponoči, podnevi pa ne delati. Vsakih pet minut morate biti pripravljeni, da se izprazni »rezervoar«. — Predvsem par splošnih nasvetov: pazite, da vas ne bo zeblo v noge in da boste imeli vedno suho v čevljih. Nosite toplo perilo. Dajte si zvečer topel obkladek ali pa termofor na trebuh. Ne jejte močno kislih in popranih jedi. Kuhajte si čaj iz listov grenkuljice in pijte ga parkrat dnevno po eno jedilno žlico.

V. M. — Srbečico preganjate že cele tedne z domačimi zdravili brezuspešno. Isto so žalibog ugotovili tudi drugi ljudje. Srbenje se z domačimi zdravili sicer malo omili, vendar popolnoma noče prenehati. Tudi vam bo treba iti k zdravniku, da vam predpiše lekarniško zdravilo. Ali pa pojdite v bolnišnico, kjer vas bodo v par dneh temeljito očistili.

VSAK nima toliko denarja, da more polovati v kopališče

TODA VSAKDO bi moral dati za zdravje letno 100—150 dinarjev in piti mesec dni mesto druge vode

Radenski zdravilni vreclec onega z rdečimi srci.

kona morajo lastniki, ki parcelirajo svoje zemljišče, odstopiti občini brezplačno in neobremenjeno zemljišče, določeno z načrtom, ki je potrebno za javne prometne potrebe, torej tudi za ulice in ceste in sicer za ulice, parke in trge do največje širine 20 m.

Kupljena pot. K. M. B. Če ste se s sosedom pred enim letom pogodili za pot, potem ta pogodba velja za obo. Če pa ni bila takrat sklenjena prava pogodba, ampak se je le govorilo o tem, vam svetujemo, da čimprej, morda pred pričami, s sosedom sklenete pogodbo za pot in potem svojo kupljeno pravico čimprej vknjižite, da se izognete bodočim sporom in pravdam.

Vojaška obveznost novega državljanca. A. D. Prošiti nameravate za naše državljanstvo. Stari ste 32 let in ste bili v Italiji stalno oproščeni vojaške službe zaradi telesne napake, ki ste jo pa z operacijo odpravili. Vprašate, ali boste morali pri nas služiti vojaški rok, če dobite naše državljanstvo. — Po zakonu o ustrojstvu vojske in mornarice morajo oni, ki postanejo naši državljani, pa niso dovršili 25. leta starosti, odslužiti predpisani rok v stalnem kadru, če so za službo sposobni in če niso odslužili v državi, iz katere so prišli, roka v stalnem kadru; sicer se vpišejo po letih starosti v operativno ali rezervno vojsko.

Kmetijski nasveti

Hrošči v podu. A. S. R. Pošiljate nekaj drobnih rjavih hroščev, ki jih imate vse polno v svojem podu. Prostor pod njim je napolnjen z lubjem, ki je bilo tja zanešeno iz bližnje usnjarne, da prepreči dohod vlage iz zemlje v deske. Radi bi vedeli, kakšne vrste so ti hrošči in kako se jih znebijo. — Hrošči, ki ste nam jih poslali, spadajo k družini hroščev gladalcev (Anobiidae) in žive večinoma v mrtvem lesu in lubju. Zelo verjetno je, da so ti hrošči bili zanešeni v sobo obenem z lubjem pod podom. Kot protisredstvo priporočajo strokovnjaki impregniranje poda z natrijevim arzenitom, potem ko je bilo odstranjeno in sežgano lubje pod njim. Lahko je tudi razkužiti posamezne deske z ogljikovim ali klorovim žvepelenom.

Preiskovanje rude. B. R. L. Imate v bližini rumeno rudo, ne morete pa ugotoviti, je-li bron ali med. Želite vedeti naslov, kam naj bi jo poslali v preiskovanje. Ruda je ostra, da reže steklo in mislite, da bi bila v kako korist. — Tista ruda ni niti bron, niti mesing — med. Bron je namreč zlitina iz bakra in cina in služi za vlivanje zvonov in topov; med pa je zlitina bakra s cinkom in se rabi za kljuke in slično. Če bi dali v preiskavo v kak laboratorij, se bojite, da bi preveč stalo. Zastoj pa ne boste nikjer mogli to rudo preiskati, pa pošljite jo kamor hočete. V Sloveniji preiskuje razne vrste kamena mineralogični inštitut na univerzi v Ljubljani. Ker ste pa blizu Celja, bo vam kazalo, da vzamete nekaj rude ter pojdite sami na Rudarsko šolo, ki je v tem mestu in tam vam bodo dali tozadevno najboljša pojasnila.

Pokladanje zrnja soje živini. A. F. V. — Imate nekaj sojinjega zrnja, ki ga hočete pokrmiti goveji živini. Ne veste pa, v koliko se to izplača in kako bi ga pokladali. — Zrnje soje je zelo težko, saj vsebuje več beljakovin kot fižol. Zelo zaleže zlasti mladi živini, ki potrebuje mnogo beljakovinske hrane za rast. Najboljše je sojo zdrobiti ali zmleti ter jo pokladati mladi živini, teletom, junicam, pomešano z otrobi. Manjšim živalim zadostuje ¼ kg na dan, večjim pa ½ kg. Večjih množin ni pokladati, ker ni racionalno. Manjše množine živina prav dobro izkoristi, medtem ko gre pri večjih mnogo v izgubo.

Nepravno gnojenje vrta z apnom. L. H. K. — Vaš sadni vrt je pregosto zasajen, zato je senčen in obraščen z mahom. Zemlja je globoka ilovica. Proti mahu ste jeseni zagnojili vrt z apnom tako, da ste na skladišču zbrali apnene odpadke, ki so po dežju ugašeni in zmešani s konjskim gnojem. Vrt izgleda sedaj kot da je z gramozom posut. Na kupu imate še voz takih odpadkov, ki so pa zmznili. Bojite se pa, da bi to škodovalo njih gnojilni učinkovitosti. — Napačno ste ravnali, ko ste kose apna potrosili po travniku. Bo pomek preveč apna, drugod pa premalo. Apno je treba trošiti v prahu, da se enakomerno razdeli po vsej površini. Lahko bi ga zdrobili. Še lažje pa je ta način, da spravite vse kose apna na kup in ga pokrijete s svežo zemljo. V 14 dneh do treh tednih bodo vsi kosi razpadli v prah in tedaj ga boste lahko po vsem sadovnjaku enakomerno potrosili. Nikar pa celih kosov na vrt. — Tisti kup, ki je zmzrel, se ne bo pokvaril. Pokrite ga takoj s svežo zemljo, iz katere se bo apno nasrkalo vode in polagoma razpadlo. Spomladi pa ga potrosite. — Konjski gnoj in apno pa ne koristi mnogo, ker apno izžene iz njega amonijak-dušik — najdragocenejšo rastlinsko hranilno snov.

»Kaj boš ti, jaz imam pa dve«

„SLOVENEČ SVETOVALEČ“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“ 20. februarja 1938

Plesalka iz Madrida

Ves dan ni prenehala liti, šele proti večeru so se za kratke čase razmaknili oblaki. Krvavorede zarja se je za hip pokazala nad daljnimi vrhunci Sierra Nevada, a preden je utonilo sonce za gore, se je nebo spet prepreglo z nizkimi oblaki.

Nad mesto, nad pokrajino je legla noč, temna, deževna noč, da vsaj za nekaj časa zakrije trupla, razkosane ude po bojiščih. Dež naj zabriše krvave sledove morije med brati...

Velikanske luči žarometov so tu pa tam razsvetile nebo, če se nemara niso pojavili nad mestom sovražni plitvi — bombniki.

A Madrid je kljub vsemu še zmeraj veseljačil. Središče mesta je odevala tema, nobenih luči nikjer zaradi napadov iz zraka.

Toda po kavarnah, nočnih zabaviščih in varietejih je bilo življenje kakor bi ne bilo prav nobenih brig in skrbi.

Bogati doni, razni inozemski mogotci in še mnogi drugi so se zabavali tam ob plesih vročih krvnih Spanjolk.

Ob zvokih kitar, ob udarjanju s kaštanjetami, so se v nebrzdanem ritmu vrtele plesalki; spet druge sta se sukala na odru v počasnih gibih plesalec in plesalka.

Otožno melodijo tanga so pela vsa omizja, nekateri so pri tem udarjali takt z rokami. A največja privlačna točka nočnega Madrida je bil varietej, kjer je nastopala plesalka Rosita.

Tja so zahajali visoki vojaški dostojanstveniki, domači in tuji častniki in plemstvo. Javna tajnost je bila, da plesalka Rosita vohuni v prid rdečih. Razne njene turnee po mestih izven meja valencijske vlade so potrjevale to okolnost.

Ta večer pa je bilo poslopje varieteteja zaprto, okna nerazsvetljena, nobene luči nikjer. Kar nenadno je prišlo povelje in predstavo so odpovedali.

Plesalka Rosita je že čakala v svoji garderobi, oblečena za nastop, ko je vstopil častnik.

»Nekaj važnega za vas, sešora,« je dejal. »Zunaj čaka avto, takoj se oblecite in pojdite.«

Rosita je bila očitno všeč vaju takih povelj, zakaj prav nič ni prenesla vesti.

Zdaj, v tem vremenu, pa vendar le ni pričakovala tega!

Lahno je zardela pod šminko in se nasmehnila. »Nocoj? Ali se tako mudi?«

»Zelo, sešora,« je odvrnil častnik in se postavil strumno pred plesalko, kakor bi stal pred samim generalom.

»Dobro, dobro; toda kaj bo s predstavo?«

»Je že odpovedana. Prostorji so prazni, ljudje so se razšli. Prosim, požurite se!«

Plesalka je kometno nagnila glavo in zapičila svoj črni pogled v častnika.

»Ah, neverjetno,« je ekoraj prezirljivo naglasila, »kakšno skrbjo se zavzemate za čast zakonite Spanije! Počakajte me zunaj, prosim.«

Častnik je ostro premeril plesalko, se poklonil in odšel.

Oz kakih deset minut je oddrdal avto izpred gledališča po temnih ulicah Madrida.

Dež ni ponehal; nepretrgoma je hlo.

Po divji vožnji mimo najrazličnejših barikad, mimo straž in strojnice, je avto sledil privozil v predmestje in se ustavil v ozki ulici. Hiše so bile nizke, nekatero z ograjami, druge brez njih. Ponekod so stopnice vodile z ulice naravnost do vhodnih vrat.

Tudi tu, pred hišo plesalki.

Rosita je stekla po stopnišču, za njo častnik. Skozi okno je briela luč.

Rosita je potrkala, takoj nato so se odprla vrata in na prag je stopila majhna, debela ženska, plesalkina mati.

»Gospod kapitan te čaka,« je pošepnila hčeri.

»Santa Maria, ne hodi več v nevarnost,« je se za skrbljivo vzdihnila, a hči je že ni več slišala.

Odhitela je po ozki veži in v naslednjem trenutku je že stala v sobi, napolnjeni s pohištvom, skatami, kovčgi, blazinami in različni ropotijo.

Sredi teh stvari je sedel v naslanjaču starejši gospod v uniformi katalonskega častnika. Sedel je nepremično, kakor voščena lutka v panoptikonu in se tudi ni ganil, ko je vstopila Rosita.

Predirljivo je zrl vanjo in trdo izpregovoril: »Čakal sem vas, sešora. Važni posli — takoj morate na pot!«

Pri zadnjih besedah je vstal in pomolil plesalki kuverto s papirjem.

Gospodična Rosita je vzela papir iz kuverte, površno preletela pisanje z očmi in s pomenljivim nasmehom dejala:

»Tako, tako; naravnost med frankovce me pošiljate to pot, v Salamanco! In ob tem vremenu? No, kaj takega bi privoščila na priliko kakšnemu gosposdu od štaba...«

In kakor razigran otrok se je na ves glas zasmejala imenitnim besedam.

Katalonec je ostal resen.

»Dobro veste, gospodična Rosita, v kako težkem stanju je domovina. Prisegite ete — upam, da tudi sedaj ne boste oklevali...«

Plesalkin obraz se je nenadno zremil.

»Ne — okleva ne bom. Povejte mi torej, kakšna naloga me čaka?«

»Velika in težka,« je poudaril Katalonec; »mogoče najtežja med vsemi, kar ste jih opravili doslej. Med častniki v nasprotnem taboru je naš človek, polkovnik Menarda. Njemu osebno morate izročiti te papirje, v katerih so važni načrti o skrivnem premikanju naših čet. Vi že veste, kako boste kaj dosegli. To in nič drugega, gospodična Rosita.«

Vzel je kuverto, jo zapечатil in spet izročil plesalki.

Stala sta drug nasproti drugemu in si nekaj sekund molče gledala v oči.

»Dobro,« je nato izpregovorila Rosita. »Toda honorar ho seveda višji?«

»Brez dvoma, gospodična. Za potovanje in za vse druge je že poskrbljeno. Za vaše osebne izdatke imate na nekaj tisoč pezet, ostalo — tisto darilo od katalonski obali in še denar povrhu — pa dobite po izvršenem poslu.«

Plesalka mu je molče stisnila roko. Njena mati je ves čas tiho stala ob strani. Zdaj, ko se je Katalonec odstranil, da bi se gospodična Rosita pri-

pravila za odhod, je mati hčerko nežno prišla za roko.

»Rosita, dete moje, zakaj me ne poslušas in se spet podaš v nevarnost? Ali naj še tebe izgubim? Tvoj brat Alfonso je Bog ve kje daleč gori na fronti, pri onih, zdaj pa greš še ti. Kaj naj počnem sama...« Mati je pričela vzdihovati in si brisati solzne oči.

»Kako si smešna, mama,« je Rosita pobožala mater. »Saj se vendar kmalu vrnem, se zmeraj sem se, pa se bom tudi zdaj. Alfonso, ta ničvrednež, pa ni vreden, da bi se imenoval tvoj sin — moj brat! Namesto, da bi se boril na naši strani, se je zapisal med frankovce. Mrzim ga, da veš!«

Mati je osuplo pogledala hčer.

»Rosita, ne tako, tvoj brat je!«

»Moj brat? Hale se je zasmejala Rosita. »Kdo pa zdaj v Spaniji še pozna svojega brata? Nihče! Kdor ni z nami, je proti nam! To je geslo, razumeš, mama?«

Mati ni rekla nobene besede več. Samo z bolestjo v obrazu je gledala hčer, kako hiti pospravljati svoje plesne obleke v kovčeg.

Slednjič, ko je bila hči pripravljena za odhod, je mati stopila k nji.

»Rosita, če že moraš iti, vsaj pokrižam naj te, za srečno pot...«

Rosita je malomarno zamahnila z roko.

»Pusti to neumnost, mama. Kmalu se vrnem. Na evidenca, mama!«

V naglici je objela in poljubila mater in odhitela iz hiše.

Sedla je v avto, ki je odbrzel po ozki ulici in izginil v temno, deževno noč...

Salamanca je bila vsa v zastavah, v zastavah falangistov.

Ta dan so beli slavili padec važne baskovske postojanke.

Pozno v noč je šumelo mesto, po ulicah so se premikale čete vojakov, ljudje so se gnetli po pločnikih, manifestirali, pa tudi zabavljali.

Sem pa tja je prišlo do uličnih spopadov med pristaži tega in onega tabora, toda red je bil hitro obnovljen. Padli so strelci, nekaj ljudi je bilo ranjenih, nekaj ubitih, druge pa so odgnali v zapor.

Kakor bi se ne bilo nič zgodilo, so se manifestacije nadaljevale, mesto je bilo, vriskalo in vrvelo dalje.

V gneči, ki se je prerivala proti glavnemu trgu, je stal visokorasel moč srednjih let, z baskovsko čepico na glavi in z znakom falangistov v gumbnici.

Bil je polkovnik Menarda. Pod frankovskim znakom se je skrivalo drugo srce, z mislimi in čustvi vneto za Valencijo.

V njegovo bližino se je preril mlajši, elegantno napravljen možki.

Dotikal se je do polkovnikove roke, mu brž stisnil nekaj vanjo in nato rinil med množico dalje.

Polkovnik Menarda je stisnil listek v žep, pogledal za neznanecem in se takoj nato prišel počasi motati iz gneče.

Krenil je na nasprotno stran, zavil v prvo stransko ulico in kmalu obstal pred veliko hišo, ki je na pročelju nosila svetloben napis »Hotela«.

Stopil je v vežo in od tam odhitel po stopnicah v svojo sobo.

Zaklenil je vrata za seboj, vzela listek iz žepa in hlastno čital:

»Gospod polkovnik! Nocoj nastopim v varietej. Po predstavi me počakajte spodaj v baru. Zelo važno. Rosita, plesalka iz Madrida.«

V baru so bile vse mize zasedene, igrali in plesali so kakor pač zmeraj v nočnem zabavišču.

Gostje so bili po večini v uniformah, vmes so

se pomešali civilisti, med njimi razne sešore in sešorite s pahlačami.

Prav nič se ni poznalo na obrazih teh ljudi, da so nemara še pred nekaj urami čepeli za okoli ali v podzemskih zakloniščih, da so pred njimi grmeli topovi in da so nad njimi žvižgale granate, pokale bombe.

Tudi ženske so bile sijajne volje. Nekatere so kadile cigarete, druge so s hripavimi glasovi pele najnovejšo nacionalno himno.

Plesalka Rosita je s polkovnikom Menardo sedela pri mizi v kotu. Na videz smehljajoča se, razigrana, so ji temne oči žvigale po omizjih, kakor bi v obrazih gostov iskale razumevanja za skrite misli v svojem srcu. Samo nečesa niso opazile Rositine oči; mladega vojaka falangista, ki je ves čas slonel ob točlini mizi na drugem koncu dvorane, s steklenico vina pred seboj. Njegov skriti pogled je neprestano obstajal pri mizi, kjer sta sedela Rosita in polkovnik Menarda.

»Torej imate načrte in pismo pri sebi?« je zamolklo šepetaje vprašal Menarda.

»Da; tu v nedrjih jih imam. Ko bo pozornost vseh obrnjena drugam, vam jih izročim. Ste pripravljeni?«

»Pripravljen, sešora. Moj žep tu notri je globok dovolj, da bo neopaženo sprejel papirje vase.«

Pri omizjih so začeli plesati. Mlada temnopolta ženska se je pričela vrteti in po taktu godbe udarjati s kaštanjetami.

Pozornost vse dvorane se je obrnila tja, burni pleski in vzkliki so spremljali ognjeviti ples lepe Spanjolke.

»Seguidillo« ples, je zašepetal Menarda. »Sedaj je čas...«

Rositi so začele oči. S trepetajočo kretnjo je segla za nedrje in izvlekla iz njih papirje, ki jih je bil izročil Katalonec v Madridu.

Menarda je hlastno segel po njih.

Tisti hip se je od točline mize utrjala postava mladega falangista.

Z divjim skokom se je pognal naprej, se zrinil med omizje in planil k omiza dvema.

»Rosita, ti si torej — volunka?!« je siknil. »Sram me je, da si moja seštra!«

Rosita je prebledela, skočila izza mize in s silnim zaničevanjem v glasu zakričala:

»A mene je sram, da je moj brat tak — figar!«

Naglo, kakor bi trenil, je segla za nedrje, izvlekla majhen samokres, pomerila in sprožila.

Brat Alfonso se je opetel in se zrušil na tla. V dvorani je nastala groza. Vse se je gnetlo na kup, več krepkih falangistov je komaj ukrotilo polkovnika Menardo, ki je v gneči skušal pobegniti.

Zenske so držale Rosito, ji pljuvale v obraz.

Na tleh je v zadnjih zdihljajih hropel Alfonso, gostje so v zmešnjavi pozabili nanj in stopali po njem.

Slednjič je prišla straža. Odnesli so mrtvega falangista in odvedli oba osumljenca.

Življenje v baru pa je teklo nemoteno dalje.

— Rosita, plesalka iz Madrida, in polkovnik Menarda sta zaradi voluneta v prid rdečih obsojena na smrt. Sodba se izvrši takoj. —

Tako se je glasilo kratko uradno poročilo.

Stara Rositina mati v predmestju Madrida pa je sleherni večer prižigala lučko pred Madono in prosila: »O, Marija, daj, izprosi, da se konča klanje med brati. Privedi mi otroka, sina in hčerko, če ne živa in zdrava nazaj, pa k sebi v večni raj!«

Čakala ju je vsak dan, vsako uro, a čakala ju je — zaman...

Vinko Bitenc.

* španski ples.

Rumena mrzlica

Bilo je v majhnem, brezpomembnem gnezdu v notranji Braziliji, v umazani, od dima počrneli jedilnici »odličnega« gostišča »Boa vista«. Počasi sem srkal mlačno, preveč sladko limonado in sem motril — nekaj zaradi dolgočasje nekaj pa iz radovednosti — plavalnega fantja, ki je sedel nasproti mene in se mi je zdel zaradi sinjih oči, da je Nemec. Videti je bilo, da je prav zatopljeno bral domače novice. Kar nenadoma je pogledal kvišku, se mi s čudovitimi, veselimi, mladostnim glasom zasmejal, porinil časopis preko mize in mi je skušal v strašansko zmedeni portugalsčini nekaj dopovedati.

»Ali se ne bi rajši po naše pomenila?« sem prekinil njegovo kitajsko predavanje.

»Oh, ali ste iz Evrope in moj rojak?« je radozno vzkliknil.

»Svitar sem,« sem mu odvrnil. »Kaj, vruga, vas pa tako zanima v tem bedastem lističu?«

»Dajte, preberite tale oglas — prodaja zemljišč — ali ni to sijajna ponudba?«

Precej nezaupljivo sem prebral tisti oglas. V Braziliji je namreč obilica sleparskih tvdik, kar je bilo že za marsikakega evropskega priseljence usodno. Poudarjam, da za evropskega, zakaj, Japonci imajo svoje posebne zaupnike in so glede na kolonialne zadeve sploh bistroumnejši od nas. Ponudba je bila zares zapekljiva in prodajalec je bil znan veleposrednik.

Cez uro nato je bil najin sklep že storjen. On, namreč Henrik Belin, dvajset let star, je imel nekaj stotih brazilskega denarja in jaz sem si bil približno prav toliko prihranil. Sklenila sva torej, da kupiva nekaj hektarov zemlje in jo sama obdelujeva.

Cez teden dni sva bila lastnika zemlje, ki je bila 150 kilometrov daleč nekeje v pragozdu in ki sva jo poznala samo iz načrtov. Nabavila sva si potrebno orodje in nakupila nekaj živeža; dalje sva kupila dva nekazna, pa trpežna konjčka, tovarnega osliča; najela sva dva tršata zamorca in sva

nekega prekrasnega, jasnega polnega jutra odjezdila. Oba črnca sta šla pes in sta gnala osla pred seboj.

Ko smo se približali poslednji, nekoliko ob strani stoječi koči, je pristopil k meni starejši domačin, ki sem ga poznal in mi je resnega obraza izročil polno čutaro žganja. Da bi ga ne razžalil, sem jo z zahvalo sprejel in jo dal v torbo na sedlu. Tedaj se je s svojimi temnimi očmi zamišljeno zazrl vame, mi nato segel v roko, se okrenil in se dolgi korakov oddaljil. Kar koj mi je nekaj spozlevo v srce, nekakšna slutnja bližajoče se nezgode. Za hip sem pomislil, ali bi ne kazalo poklicati domačina nazaj, vendar sem vzpodbodel konja. Slutnje! Kaj neki! Saj nisem strahopetec!

Ze šest tednov sva garala na najinem »veleposelstvu«. To je sestajalo iz visokodebelnega, gozta zaraslega pragozda, ki so ga prekinjale nevelike jase na položnem gričku in kakih 30 metrov od tod je bil najin ponos — majhna laguna. Na gričku sva si postavila zasilno palmovo kočjo. Zvečer sva po trdem delu sedevala pred njo, poslušala regljanje žab, veselo zrla drug drugemu v oči, se razgovarjala o spominih in kovala načrte za bodočnost.

Na vso moč je pripekalo popoldansko sonce na goli, temno opaljeni hrbet. Delala sva le v hlačah in škornjih. Deset korakov pred menoj je zamorec nekaj onegavil na nožu. Ze epet je prenehal in se leno zasajal v zrak. Tedaj me je minilo potrpljenje. »Hej, lenuh ti grdi...« a nisem izgovoril stavka do konca. Zamorec se je opotekel, se težko sopeč nastopil na deblo in krog ust mu je zablodil bebast nasmeh. Z roko je trudno zamahnil.

»Mrzlica,« mi je šinilo v glavo »Brž v kočjo, Sambo, v beli škati! Je kinin!«

Mrzlica, mrzlica! Zdaj sem tudi jaz brez moči strmel v zrak. Mrak je legal na širne, valujoče njive, ko sem stopal s Henrikom proti koči. Dvajset korakov pred kočjo je ležalo človeško truplo; roke so se krčevito oklepale izpujene travnate ruše. Potresel sem ga: bil je mrtve. Glava mu je bila obrnjena napol v stran, poteze obraza so bile spačene, a na ustnicah je lepela črna, strnjena kri. Henrik me je prijel za laket in prav tiho mi je rekel: »Ta je prvi.« Zdrnil sem se. Mrzlica — ne le mrzlica! Drugega zamorca sva bila poslala k najbližjemu farmarju, da bi nakupil živil. Ze zdavnaj bi bil moral priti nazaj, vrag si vedi, kaj se je fantu pripetilo! Imel sem le še nekaj riža in prepečenca.

Pretekla sta dva naslednja dneva, minilo je štiri in dvajset ur z lačnim žledcem. V drevesih je šušljalo, zvati niti so se vrtinčile skozi zeleno listje; poslednji, emeji se pozdrav poslavljajočega se sonca. Delala sva v gozdu. S tesnobo v srcu sem opazoval trudne kretnje svojega tovariša. Z desno nartjo se je pogladil po znojnem čelu in se je opotekel. Z nekaj skoki sem bil že pri njem in ga prijel za podpažduho. »To bo že prešlo,« je rekel. Krčevito se je trudil, da bi stal pokonci.

Pretekla sta dva naslednja dneva, minilo je štiri in dvajset ur z lačnim žledcem. V drevesih je šušljalo, zvati niti so se vrtinčile skozi zeleno listje; poslednji, emeji se pozdrav poslavljajočega se sonca. Delala sva v gozdu. S tesnobo v srcu sem opazoval trudne kretnje svojega tovariša. Z desno nartjo se je pogladil po znojnem čelu in se je opotekel. Z nekaj skoki sem bil že pri njem in ga prijel za podpažduho. »To bo že prešlo,« je rekel. Krčevito se je trudil, da bi stal pokonci.

Pretekla sta dva naslednja dneva, minilo je štiri in dvajset ur z lačnim žledcem. V drevesih je šušljalo, zvati niti so se vrtinčile skozi zeleno listje; poslednji, emeji se pozdrav poslavljajočega se sonca. Delala sva v gozdu. S tesnobo v srcu sem opazoval trudne kretnje svojega tovariša. Z desno nartjo se je pogladil po znojnem čelu in se je opotekel. Z nekaj skoki sem bil že pri njem in ga prijel za podpažduho. »To bo že prešlo,« je rekel. Krčevito se je trudil, da bi stal pokonci.

Pretekla sta dva naslednja dneva, minilo je štiri in dvajset ur z lačnim žledcem. V drevesih je šušljalo, zvati niti so se vrtinčile skozi zeleno listje; poslednji, emeji se pozdrav poslavljajočega se sonca. Delala sva v gozdu. S tesnobo v srcu sem opazoval trudne kretnje svojega tovariša. Z desno nartjo se je pogladil po znojnem čelu in se je opotekel. Z nekaj skoki sem bil že pri njem in ga prijel za podpažduho. »To bo že prešlo,« je rekel. Krčevito se je trudil, da bi stal pokonci.

Pretekla sta dva naslednja dneva, minilo je štiri in dvajset ur z lačnim žledcem. V drevesih je šušljalo, zvati niti so se vrtinčile skozi zeleno listje; poslednji, emeji se pozdrav poslavljajočega se sonca. Delala sva v gozdu. S tesnobo v srcu sem opazoval trudne kretnje svojega tovariša. Z desno nartjo se je pogladil po znojnem čelu in se je opotekel. Z nekaj skoki sem bil že pri njem in ga prijel za podpažduho. »To bo že prešlo,« je rekel. Krčevito se je trudil, da bi stal pokonci.

Pretekla sta dva naslednja dneva, minilo je štiri in dvajset ur z lačnim žledcem. V drevesih je šušljalo, zvati niti so se vrtinčile skozi zeleno listje; poslednji, emeji se pozdrav poslavljajočega se sonca. Delala sva v gozdu. S tesnobo v srcu sem opazoval trudne kretnje svojega tovariša. Z desno nartjo se je pogladil po znojnem čelu in se je opotekel. Z nekaj skoki sem bil že pri njem in ga prijel za podpažduho. »To bo že prešlo,« je rekel. Krčevito se je trudil, da bi stal pokonci.

Pretekla sta dva naslednja dneva, minilo je štiri in dvajset ur z lačnim žledcem. V drevesih je šušljalo, zvati niti so se vrtinčile skozi zeleno listje; poslednji, emeji se pozdrav poslavljajočega se sonca. Delala sva v gozdu. S tesnobo v srcu sem opazoval trudne kretnje svojega tovariša. Z desno nartjo se je pogladil po znojnem čelu in se je opotekel. Z nekaj skoki sem bil že pri njem in ga prijel za podpažduho. »To bo že prešlo,« je rekel. Krčevito se je trudil, da bi stal pokonci.

Pretekla sta dva naslednja dneva, minilo je štiri in dvajset ur z lačnim žledcem. V drevesih je šušljalo, zvati niti so se vrtinčile skozi zeleno listje; poslednji, emeji se pozdrav poslavljajočega se sonca. Delala sva v gozdu. S tesnobo v srcu sem opazoval trudne kretnje svojega tovariša. Z desno nartjo se je pogladil po znojnem čelu in se je opotekel. Z nekaj skoki sem bil že pri njem in ga prijel za podpažduho. »To bo že prešlo,« je rekel. Krčevito se je trudil, da bi stal pokonci.

Pretekla sta dva naslednja dneva, minilo je štiri in dvajset ur z lačnim žledcem. V drevesih je šušljalo, zvati niti so se vrtinčile skozi zeleno listje; poslednji, emeji se pozdrav poslavljajočega se sonca. Delala sva v gozdu. S tesnobo v srcu sem opazoval trudne kretnje svojega tovariša. Z desno nartjo se je pogladil po znojnem čelu in se je opotekel. Z nekaj skoki sem bil že pri njem in ga prijel za podpažduho. »To bo že prešlo,« je rekel. Krčevito se je trudil, da bi stal pokonci.

Pretekla sta dva naslednja dneva, minilo je štiri in dvajset ur z lačnim žledcem. V drevesih je šušljalo, zvati niti so se vrtinčile skozi zeleno listje; poslednji, emeji se pozdrav poslavljajočega se sonca. Delala sva v gozdu. S tesnobo v srcu sem opazoval trudne kretnje svojega tovariša. Z desno nartjo se je pogladil po znojnem čelu in se je opotekel. Z nekaj skoki sem bil že pri njem in ga prijel za podpažduho. »To bo že prešlo,« je rekel. Krčevito se je trudil, da bi stal pokonci.

Pretekla sta dva naslednja dneva, minilo je štiri in dvajset ur z lačnim žledcem. V drevesih je šušljalo, zvati niti so se vrtinčile skozi zeleno listje; poslednji, emeji se pozdrav poslavljajočega se sonca. Delala sva v gozdu. S tesnobo v srcu sem opazoval trudne kretnje svojega tovariša. Z desno nartjo se je pogladil po znojnem čelu in se je opotekel. Z nekaj skoki sem bil že pri njem in ga prijel za podpažduho. »To bo že prešlo,« je rekel. Krčevito se je trudil, da bi stal pokonci.

Pretekla sta dva naslednja dneva, minilo je štiri in dvajset ur z lačnim žledcem. V drevesih je šušljalo, zvati niti so se vrtinčile skozi zeleno listje; poslednji, emeji se pozdrav poslavljajočega se sonca. Delala sva v gozdu. S tesnobo v srcu sem opazoval trudne kretnje svojega tovariša. Z desno nartjo se je pogladil po znojnem čelu in se je opotekel. Z nekaj skoki sem bil že pri njem in ga prijel za podpažduho. »To

Frtaučku Gustl ma beseda

Vem, de še ni ste puzabil na tista guspuda dol z juga, ke sem vam zadenč prpoudvou, kuku sva ga zafjala pr Mi-klji, namerde b m razkazovu iblanske znamenitast. Preden je pršou du ubčud- vajna našeh zname- nitast, sva se pa skre- gala zavle tisteh mustou, asfaltiraneh cest, palač in druge take ruputije, ke sa jih dol na juge nasti- mal.

Men je blu hedu žou, de sem tekat tku ne- previden jezek stegnu, ke ga treba ni blu. Če b biu jest tih, al pa če b nemu prou dau, b se tku lepu naprej trahitrala, de b blu vsele. Če me je jezek srhou zavle negave klubasarije, b bi pameten naredu, če b s ga puprasku, pa lepu mouču. O, če m bo še kerkat kej tagca naprej pršlu, bom že drgač naredu, nč ee na bojte. Lepu vas prosem, sej še osu ni tku na- umen, de b začeu rigat, keder je pr kurit. Jest sem pa biu. Oh, se dons m je žou, kulker mam las na glau, de sem ga tku pulomu.

Jest vem, de m boja tak, ke jim ni dost za kurit, prou dal, de sem se za naše groše putegnu. Sa pa tud tak lde na svet, ke boja rekel, de sem en bimbo, ke se nisem kurita držu, če sem biu že zraven. Noja, zdaj je že, kar je. Tu je še dober, de sem še v pravem čas b pamet pršou, in tist spet nazaj pupravu, kar sem pulomu. Bote že videl, kuku je bla ta reč.

Ke je tist gspud plaču, kar sva zapila in zajedla, je kar ustou pa šou, koker sem že za- denč puvedu. Jest b še rad en čas tam sedou, ke je blu tku lušten gurku. Al kua sem pa tou? Flaša in glaži sa bli prazen, moj varžet pa tud. Sej m ni druga kazal, koker de sem tud jest ustou pa šou. Sou pa nisem spet nazaj pred ku- ludvor, koker sem biu pred. Kua čem pa delat tam, ke sem že naprej vedu, de tist dan na bo nubenga tagca gspuda več, de b me u šarija pelu. De b tam zmrvau, se m pa tud ni več lubil. Kar preke meste sem ja raj ubrau, ke u meste se preh kašen tak urajma, de mu ni glih za par grošu.

No, pa sem ja mahnu dol pu Dunisk cest, ke preke glauu pošt. De m ni blu glih preveč doučas pu pot, sem s pa tista zažvižu: »O manj liber Auguštín, oles ist hinc. Ke sem pršou du pošte in ja tou dol pu Preširnu zavit, ke ni glih tagca drejna, koker je u Šelenburgu ulc, pa tud tagca špafakla ne, pa zagledam mojga ta nouga znanca z juga, ke ja je glih not h Kušak zavín.

Lej ga no, kuku s je ta mrcina dober za- merku, ki se dubeja iblanske znamenitast, sem s mislu sam pr seb in ja hiter ubrau za nim, če prou sem biu čist na suhem. Sej gspudična Minka, ke je iz Horjula duma, me tku puzna, de sem en voreng člouk, pa m bo rada dala kašen ferkelček na puf. Kar kurajza sem s uzen, pa sem šou za nim.

Ke stopem not u tist salon, ke ma glažunata streha, pa če stuji moj znanc z juga tam pred ena futugrafija enga že bl prletenga gspuda, ke je visela na zid. Ke sliš, de je eden pršou not, se pa ukul ubrne, pa mene zagleda. Jest sem že mislu, de m bo u kšit skočnu, ke sva bla tku hedu skregana. No, pa m ni. Kar prjazem me je prašu, koker de b se nekol ne skregala: »Kdu pa je tala gspud, ke ma tku lepa brada, koker svet Meklauž. Al je tu birt, ke se tku mošk drži?»

»Kaj šel« sem mu tud jest prjazem udgu- vuru. »Ta gspud je stalen gost tukila. Star je že sedemindeset let, pa je še tak kurenak, de se usak večer, koker not stop, začne s kermu boksat. Ce nima glih druga pr rukah, pa kar gspudična Minka nabunka. Bl natank vam bo pa že gspudična sama puvedala, ke bo pršla.«

Se nisem dober tu izgovoru, pa če pride gspudična Minka not pugledat, kdu žlebedra. Ke je naj zagledala, se je kar zasukala pa ven stekla in nama prnesla pu litra cvička, pa dva glaža, ke že ud nekdej ve, de jest cviček še ta narbl ubrajtam. Men je blu tu čist prou, de je prnesla dva glaža. Kar prsedu sem, pa sva ga začela spet zafjat, koker dva stara prajila.

S tistmu pu literčkam sva bla midva tku hiter fertik, de se je mogla gspudična kar hiter spet zasukat, pa druga prnest. Ke je pu- stana flaša na miza, ja je pa moj znanc z juga prašu, kuku in kaj je s tem gspudam, de sa ga kar tlela ubesel.

»Eh, kua pa če bit« je udguvarila. »Usak večer pride holt sem. Kela b poč se usede na stou, jest mu pa prnesem pu literčka ta belga. Sevede, preh mu ga morem pa pugret, ke se buji de b na dubu angina. Ke ga slečem iz suknje in sname klubuk dol z glave, palca pa uzamem iz rok in use tu lepu ubesem, morem pa še hiter tala servijet pr peč pugret, de mu ruke vajz zavijem. Ke ga enkat voreng pupe- denam, me za zahvala začne pa boksat, de sem že usa plava pu zvit. Gspudi, ke hodja sem, sa m že večkat nasvetval, de nej s pestim naredit železna srajca, koker jih nosja diplomati, keder greja u kašna druga država na pujedne, če prou sa bi na varnem, koker sem pa jest pred tem gspudam. No, pa sej tlela gspud Gustl že veja, kuku je ta reč. Sej sa puznaja.«

Moj znanc z juga je kar debel gledu, ke je use tu sliš. Reku pa ni beu ne meu. Pu litra ga je še pukliče, pol je začeu pa spet z mana debatirat ud tisteh cest, mustou in tku naprej. »Se ena ura ni menila, udkar sva se midva skregala zavle cest,« je začeu. »Koker je videt, ste pa že pršli du spuznaja, de mam jest prou, drgač b na pršli preci za mana.«

Jest sem mu že tou reč, da nisem pršou za nim zavle cest, ampak zavle cvička. De nisem spet prec use pufdreru, sem biu pa raj tih.

»Čakte, gspud Gustl! Sej Gustl vam je ime, koker sem glihkar slišu, kene? Še enkat vam puvem, de sma mi ceste in druge take reči na- redel za use, ne sam za nas. S čegavem gnarjem sma jih naredel, je pa tku pustranska reč. Mar- trat sa se mogel nam lde, če sma tli met ceste. Vi nas še pugledat niste pršli, ke sma garal u ta narveči uručin, de je use ud nas tekul. Vi, ke ste dal gnar zraven, niste pr tem prou nč trpel. Usak je mal u varžet segu, pa udrinu, kulker je blu treba. Pr tem se ni blu treba nu- benmu putit, pa žuli se zavle tega menda tud nubenmu nisa naredel na rukah. No, al ni- mam prou?»

»Sevede mate prou. Sluvenec se še nekol nubenmu nisa naredel žuli zavle gnarja,« sem mu jest putru.

»No vite, Sej sem vedu, de m bote dal prou. Čakte, zdaj vam bom pa še neki druga puvedu, de bote videl, de nam Sluvenec na src ležja. Kene, zadenč nam je za naše, noja pa tud za

vaše železnice štajnkolna zmankal. Vlaki nisa mogel ne naprej, ne nazaj. Kar stal sa, koker de b bli prmerzen. Železensk menister je biu že ves scagan. Še spat ni mogu punoč, tku ga je skrbel. En sa mu svetval, de nej se hiter ubrne na Drauska banovina. Tam ga boja hiter nakupal, pa sem puslal Sej ga maja pu useh rudenkeh zadost. Nak, je reku menister. Slu- vencu nočem nadlegvat, sej sa že tku najavolen na nas. Dokler sa pr žeuolju, nej boja na luft pa na sonc. Druza tku nimaja več. Kua jih boma silel pud zemla? Zemle boja sit že pol, ke boja mogel pud zemla. Tu b na blu prou ud nas, ke sma s brati. Nak tega jest na bom na- redi. Preveč b me bolu srce. Jest se bom ubrnu kam na Nemšk in pa še kam drgam, de m boja preskrbel štajnkolen. Nej tak rineja pud zemla, ke jih ni škoda. Našem družulanem pa prvošma saj luft pa sonce, ke jim druza ne.«

Verjamete, de sem biu jest kar paf, ke sem tu slišu. Kua sem tou pa tud reč na tu, ke m je tku jasen dukazu, de nas res lubja naš brati. F. G.

Šah

Šahovski klubi, včlanjeni v Slovenski šahov- ski zvezi, bodo v kratkem pričeli s tekmovaljem za zvezno prvenstvo. To je posebno šahovskim klubom, ki imajo manj prilike meriti moči z drugimi klubi, dalo vzpodbudo k živahnemu delovanju. V Kranju n. pr. igra sedaj 20 šahistov turnir, tako da temu klubu ne bo težko določiti dobro reprezentanco v medklubskih tekmah. Po- dobno se pripravljajo tudi v mnogih drugih klubi- h. Zveza s tem zadovoljivo podpira razvoj na- šega šaha in bo na obnem zboru v Celju brez dvoma mogla pristeti k svojim uspehom še nove. Za njeno prireditve v Celju ob tej priliki vlada veliko zanimanje in se šahisti nanjo že priprav- ljajo. Pričakovati je, da se bo v Celju sestalo rekordno število slovenskih šahistov.

Kakor poročajo, bo kandidat za svetovno prvenstvo Estonec Keres v kratkem nastopil v Stockholmu v matchu osmih partij s švedskim prvakom Stahlbergom. Stahlberg je znan med- narodni mojster, ki je posebno v matchih dose- gel že lepe uspehe. Posebno njegovi zmagi nad Njmcovcem in Spielmannom sta vzbudili po- zornost. Keres gre v to borbo seveda kot visok favorit. Iz turnirja v Hastingsu prinašamo danes njegovo partijo z Alexandrom, v kateri se je spretno rešil že iz zelo nevarnega položaja.

Alexander — Keres.

1. e2—e4, e7—e5 (O Keresu je znano, da zelo dobro obvlada odprte igre in je v tej partiji tudi kot črni pripravljen spustiti se v težko igro.) 2. Sg1—f3, Sb8—c6 3. Lf1—b5, a7—a6 4. Lb5—a4, Sg8—e7 5. Tf1—e1, b7—b5 7. La4—b3, d7—d6 8. c2—c3, 0—0 9. h2—h3, Sc6—a5 (v španski igri, ki posebno od črnega zahteva zelo previdno igranje, je napad na damskem krilu priljubljen način obrambe.) 10. Ld3—c2, c7—c5, 11. d2—d4, Dd8—c7 12. Sb1—d2, Sa5—c6 13. d4—d5, Sc6—a5 14. b2—b3, Lc8—d7 15. Sd2—f1, Sa5—b7 16. c3—c4, Tf8—b8 17. Sf1—c3, b5—c4 18. Sc3—c4, Le7—f8 19. a2—a4, Sb7—a5 20. Sf5—d2 (beli se je do- bro zavaroval na damskem krilu in napad črne- ga je tam že brez upanja. Sedaj pride na vrsto tudi znan način igre v španski, namreč napad belega na kraljevo krilo.) g7—g6 (zelo dobra poteza, s katero vzame črni belemu nevarno po- lje f5 in obenem odpira svojemu lovu polja.) 21. g2—g4, h7—h5 (po tem ostrem odgovoru po- stane borba zelo živahna.) 22. Sc4—a5, De7—x5 23. Dd1—f3, Sf6—h7 24. Te1—f1 (na g4—h5 bi prišlo Sh7—g5 in Sg5—xh5+), Da5—d8, 25. Df3—g5, h5—g4 26. h5—g4, Dd8—g5 27. f2—f3, Dg5—e3+ 28. Kg1—g2, De3—c3 29. Ta1—a2, Lf8—e7 30. Sd2—b1, De3—b4 31. Tf1—h1 (duhovit poskus črnega v zadnjih potezah, preprečiti beli napad na kraljevem krilu se ni posrečil in črni ima sedaj zelo težko stališče, ker je napad na h-liniji nevaren.) Sh7—f8 32. Le1—d2, Db4—d4 33. Th1—e1 (beli je spremenil svoj načrt in je začel loviti črnemu damo. Kot se pozneje izkaže, bi bilo boljše nadaljevati napad na h-liniji.) c5—c4 34. Le1—c3, c—x3 35. Le3—d4, b3—a2 36. Ld4—a1, a2—b1 37. Te1—b1, Tb8—b1 38. Lc2—b1, g6—g5 (črni se je zelo dobro rešil in se mu ni več bati, da bi izgubil partijo.) 39. Lb1—c2, Ta8—c8 40. Dg5—f2, Sfs—g6 41. Df2—d2, Kg8—g7 42. La1—c3, Sg6—f4+ 43. Kg2—f1, Le7—d8 (grozi celo zmazati z Ld8—b6 in Th8.) 44. Dd2—c3, Kg7—f6 45. Lc2—b3, Te8—b8 46. De3—a7, Tb8—b3 47. Da7—d7, Tb3—b1+ 48. Lc3—e1, Ld8—a5 49. Dd7—x6+ 50. Dd6—g7 50. Dd6—g7, Kg7—f8 51. De5—h8+ in remis z večnim šahom.

Rešitev zlogovnice

1. fiasco, 2. razpored, 3. Anglež, 4. nadpri- tližje, 5. Ciril, 6. emancipiranje, 7. Pariz, 8. rodo- dendrom, 9. enačenje, 10. šampanjec, 11. elektri- ficiranje, 12. Rabelais, 13. elaborat, 14. neglizje. — France Prešeren — Od železne ceste.

Vremenska številnica

2. 6. — 4. 1. 9. 10. 9. 13. — 13. 18. 10. 3. 7. 15. — 19. 9. — 11. 12. 9. — 5. 3. 4. 7. 18. 17. — 14. 9. 8. — 5. 9. 16. — 16. 6. 13. 6. 1.

Ključ:

1. 2. 3. 4. — inskripcija, 5. 6. 7. — vrsta maščobe, 8. 9. 10. — bližnji sorodnik, 11. 12. 13. — večja rastlina, 14. 15. 16. — druga beseda za narav, 17. 18. 19. — tatarski poglavar.

Ce zgoraj vstavili mesto številki odgovarjajoče črke, dobili vremenski pregovor za februar.

Zlogovnica

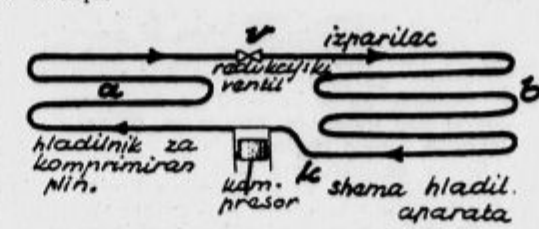
Iz naslednjih 42 zlogov: a — ba — blod — do — e — el — i — in — jak — je — jev — ka — ket — ko — koz — la — la — la — le — met — mez — na — nad — no — nom — o — on — po — ru — ski — stap — ster — sto — stov — ša — te — ter — va — var — vel — vi — zo se stavi štirinajst besed z naslednjim pomenom:

1. ladja puščave, 2. snov za izdelovanje posod, 3. ptica selilka, 4. tuja beseda za gospodarja, 5. večji kraj v splitskem zalivu, 6. važnejši špan- ski kraj iz državlanske vojne, 7. tuja beseda za vmesno igro, 8. slavni francoski vojskovodja, 9. prestolno mesto severnoevropske države, 10. moška oseba iz Gogoljevega romana Taras Bulba, 11. pomemben ruski romanopisec (1821—1881), 12. del roke, 13. druga beseda za posest, 14. na- slovna moška oseba iz Jurčičeve povesti. Če si dobil pravilno besede, ti prve in potem zadnje črke, brane od zgoraj navzdol, povedo slo- venskega pesnika in dvoje njegovih pesni.

Tehnika: Hladilne omare

(Ker smo iz vrst naročnikov prejeli več do- pisov, v katerih nas prosijo, naj opišemo hla- dilne naprave, prinašamo pričujoči članek.)

Hladilne omare, ki jih vidimo dostikrat po razstavah in velesejnih, ki so opremljene s stroji za proizvajanje mraza, so se najprej po- javile v Ameriki. Uvedla jih je tvrdka Frigi- daire. Zdaj izdelujejo hladilne naprave tudi v Evropi.

Ce hočemo razumeti delovanje naprav te vrste, si moramo predložiti najprej nekatere fizi- kalne lastnosti. Znano je, da moremo pline z velikimi pritiski spremeniti v tekočino. Na ute- kočinjenje plinov pa ne vpliva samo pritisk, ampak tudi temperatura. Čim bolj znižamo tem- peraturo plinov, tem manjši pritisk je potreben za utekočinjenje plina. Plin lahko torej v mar- sičem vzporejamo z vodo. Tudi pri vodi pozna- mo plinasto stanje. Kadar voda vre, se spre- minja v paro. Temperatura, pri kateri je meja med tekočim in plinastim stanjem vode, je sto stopinj Celzija. To je vrelišče. Prav tako imajo plini vrelišča, samo da so ta vrelišča plinov mnogo pod nič stopinj Celzija.

Kadar se voda spreminja v paro, rabi za to toploto. Pod loncev moramo zakuriti. Kadar pare toploto oddajajo, kadar se pare hladijo, pa se spremenjajo v kapljice vode. Isto se do- gaja s plini. Kadar nasilno s pritiskom spre- minjamo plin v tekočino, mora plin oddati toploto.

Kadar pa plin vre, to je, kadar se iz tekočine spreminja zopet v prvotno stanje, pa porablja toploto zase.

Na podlagi teh lastnosti plinov so zgrajeni stroji za hlajenje. Glavni deli takega stroja so kompresor, dva sistema cevi a in b in redukcijski ventil v. Cevi so napolnjene s hladilnim sredstvom, ki je plin, na primer žveplov dvokis (SO₂). Kompresor h sesa plin iz cevi b in ga tlačí v cevi a. Plak v ceveh a znaša 3 in pol at- mosfere do 4 atmosfere. Ta tlak zadošča, da se žveplov dvokis že pri navadni sobni tempera- turi utekočini. Kompresor sam, kakor tudi cevi pa se zaradi tega, ker smo plin stisnili, segrejejo. Zato hladimo cilindre kompresorja in cevi pri manjših napravah z zrakom, pri večjih pa z vodo.

Iz sistema a pride hladilno sredstvo v si- stem b (izparilec). Prehod med obema zapira ventil v tako, da more le majhna količina teko- čega plina v izparilec. Če pomislimo, da črpa kompresor plin iz izparilca in ga tlačí v cevi a, si lahko predstavljamo, da je v izparilecu dosti manjši tlak kakor v ceveh a. Zato začne tekoči plin v izparilniku vreti. Pri tem pa porablja za spreminjanje v plin toploto, ki jo jemlje svoji okolici. Cevi izparilca se shladijo, s tem pa ohladijo prostor, v katerem so. Z ventilom v reguliramo jakost hlajenja: čim bolj odpremo ventil, tem več tekočega plina priteče v izpa- rilec, tem močnejše bo hlajenje.

Jasno je, da za hlajenje kakega prostora ne bomo postavili kar stroj v prostor, ki ga hočemo hladiti, ampak bomo ogradili v hladilni prostor samo hladilec, saj nam samo hladilec (t. j. cevi b) daje potreben mraz.

Najbolj zanima kupca vprašanje cen. Cene majhnih hladilnih omar za gospodinjstvo so 8—10.000 din. Poraba toka za nepretrgano obra- tovanje (ponoči in podnevi) pri ceni 5 din za kilovatno uro, pa nanese v enem mesecu okoli 90 dinarjev.

Zlogovna križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16		17			18		19			20				
21	22			23		24			25				26	
27			28			29			30			31		
32		33			34			35			36			37
38	39			40			41			42			43	
44			45			46			47			48		
49		50			51			52			53			54
55	56			57			58			59			60	
61			62			63			64			65		
66		67			68			69			70			71
72	73			74			75			76			77	
78			79			80			81			82		83
84		85			86			87			88			89

V vsak prostorček vstavi po en besedni zlog. Besede se začno pri številkah, nehajo pri debelih črtah ter pomenijo:

Vodoravno: 1. druga beseda za podčepi- no, 4. večje italijansko mesto ob Jadranskem mor- ju, 7. manjši kraj severovzhodno od Ljubljane, 10. druga beseda za rušo, 13. mesto v južni Italiji, 16. druga beseda za trud, 17. hudodelska družba, ustanovljena l. 1860 na Siciliji, 18. srednji del no- ge, 19. druga beseda za klej, 20. tuja beseda za podobo večje pokrajine, ki je videti z enega kraja, 21. tuja beseda za snov, 23. pomembnejše mesto v severni Italiji, 24. tuja beseda za črto, 25. domača beseda za dativ, 26. važnejše italijansko pristani- šče ob Jadranskem morju, 27. eksotična žival, 28. priprava za merjenje, 29. druga beseda za trnek, 30. državni uslužbenec, 31. važnejši kraj ob Savi v Sloveniji, 32. del obraza, 33. čistilna potrebščina, 34. ženska oseba iz grškega bajeslovja, 35. del oblachila, 36. pijača iz soka limone, sladkorja in vode, 38. vrsta orožja, 40. kraj pri Izlakah, 41. sta- rogrška boginja, zavetnica njihove prestolnice, 42. večje mesto na Siciliji, 43. črta, ki je skupna dveh posestim, 44. cerkveno opravilo, 45. ptica pevka, 46. snov, ki jo uporabljajo v barvarski industriji, 47. shramba za seno, 48. druga beseda za skublje- nje, 49. moška oseba iz Schillerjeve trilogije: Wal- lenstein, 50. velika bolgarska reka, 51. druga be- seda za glavo, 52. jabolčna jed, 53. tuja beseda za stebrenik, 55. druga beseda za vaško znamenje, 57. zdravniški izraz, 58. druga beseda za skorjo, 59. čevljarska potrebščina, 60. naslovna oseba iz Svensonovih mladinskih povesti, 61. manjši kraj severovzhodno od Domžal, 62. kovaški izdelek, 63. vrsta števil, 64. tuja beseda za časopis, 65. leva roka, 66. prostor v cerkvi, 67. dogovor za zakon, 68. žensko pokrivalo, 69. tuja beseda za vzgaja- lišče, 70. tuja beseda za dopoldnansko prireditve, 72. ostanki pri žaganju, 74. tuja beseda za samo- govor, 75. žensko krstno ime, 76. posoda za mer-jenje, 77. stopljena in strijena ruda iz ognjenikov, 78. vrtna cvetlica, 79. druga beseda za livado, 80. enoletni poljski pridelek, 81. žensko krstno ime, 82. tuja beseda za fotografski aparat, 84. vodna ži- val, 85. vrsta gostije, 86. otroška bolezen, 87. mo- škno krstno ime, 88. druga beseda za namero, 89. ti- betanski duhovnik.

Navpično: 1. državnica v srednji Ameriki, 2. druga beseda za toporišče, 3. tuja beseda za tajni vladni svet, ki vodi državne posle, 4. morska trava, 5. del drevesa, 6. kovaški potrebščina, 7. na- lezljiva bolezen, 8. živalska krma, 9. hrib v Kara- vankah, 10. indijski denarna enota, 11. čevljarska potrebščina, 12. gospodarska naprava, 13. višji du- hovniški naslov, 14. lbenova drama, 15. pokrajina v Sveti deželi, 22. kmetiška delavka, 23. spomla-

danska cvetlica, 24. žensko krstno ime, 25. druga beseda za dar, 26. druga beseda za palico, 27. le- sena posoda, 28. večji kraj v Beli Krajini, 29. del posteljnine, 30. vrsta davščine, 31. južen sad, 33. prebivalca mesta, 34. sladka tekočina, 35. domača žival, 36. divja žival, 37. druga beseda za davščino, 39. vrsta kostonja, 40. denarna listina, 41. žensko krstno ime, 42. planina v Kamniških Alpah, 43. druga beseda za melišče, 44. druga beseda za jaso, 45. ženska delavka, 46. divji poglavar Hunov, 47. večji kraj severovzhodno od Trsta, 48. druga beseda za nagoto, 50. gozdna rastlina, 51. vrsta rib, 52. žensko pokrivalo, 53. tuja beseda za posnetek, 54. svetla zvezda, 56. nekdanji denar, 57. vrsta trave, 58. majhna luna, 59. delavec v železarni, 60. druga beseda za časniki, 61. hrvaški pisatelj, 62. večje mesto v severni Italiji, 63. tuja beseda za zaključno besedo, 64. tuja beseda za vozarno, 65. jugoslovanska sodobna politična osebnost, 67. žen- sko pokrivalo, 68. tuja beseda za obstrlejevanje s topovi, 69. tuja beseda za ponočno podoknico z godbo in petjem, 70. žensko krstno ime, 71. olok v Malajskem arhipelu, 73. vrh v Karavankah, 74. kmečko orodje, 75. bližnja sorodnica, 76. pri- prava za merjenje, 77. tuja beseda za tenko plo- ščico, 78. pevsko orodje, 79. rimski cesar, 80. ju- dovsko moško ime, 81. naslovna oseba iz Sven- sonovih mladinskih povesti, 82. trda snov, 83. del telesa.

Rešitev križanke

z dne 13. februarja

Vodoravno: 1. Zora, 5. peka, 9. rosa, 13. kap, 16. oko, 17. vino, 18. veda, 19. Nero, 20. nabava, 21. pika, 22. lopar, 23. Atila, 25. miza, 26. padalo, 28. voda, 29. leto, 30. Lina, 31. sok, 32. Ana, 33. sito, 34. šola, 35. soda, 36. baraka, 38. lipa, 39. polip, 41. agava, 43. Raba, 44. rabota, 46. moda, 47. pesa, 48. čaka, 49. Niš, 50. Abo, 51. pivo, 52. Peca, 53. mena, 54. finesa, 56. riba, 57. veter, 59. Irena, 61. Peru, 62. kadilo, 64. ježa, 65. vaja, 66. Loti, 67. vik, 68. Ada, 69. Tana, 70. taca, 71. Jona.

Navpično: 1. zora, 2. Oka, 3. robida, 4. Avala, 5. Piva, 6. ena, 7. kopito, 8. avizo, 9. reka, 10. oda, 11. salama, 12. anoda, 13. Kepa, 14. ara, 15. poroka, 24. tona, 25. meta, 26. pila, 27. Lodi, 28. vaba, 29. Lika, 30. lopa, 31. solo, 33. Sava, 34. šiba, 34. soba, 37. Rado, 38. laso, 39. Paka, 40. paša, 42. Gobi, 43. reva, 44. race, 45. Tine, 46. mafija, 47. pisava, 48. čebula, 49. netivo, 51. pe- nat, 52. pirat, 53. medij, 55. Neža, 56. reja, 57. va- ta, 58. roka, 60. red, 61. Pan, 62. Koc, 63. Lin.

Svetovna velesila 5 rastlin

Cajni grm, „črni strup“, riž, tobak in krompir

Pravljica o čajnem grmu

Kitajska pravljica pripoveduje: Pred tisoč leti je živel pobožen mož, ki je hotel vse svoje življenje posvetiti molitvi in Bogu. Niti en hip naj bi ne delal česa drugega. Celo spanje se je docela odpovedal. Nekega dne pa ga je spanec le premagal. Za pokoro, ker je tako prekršil obljubo, si je odrezal obe očeni veli ter ju vrgel na tla. Tam pa, kamor sta padli, je iz zemlje zrastle grmič, ki je imel silovite ozke liste ter dišeče rdečkaste cvete. Kdor je te liste posušil in potem polil z vročo vodo, je dobil svetlo piščo, ki je preganjala spanec. In slava tega grma, ki je imel v sebi tako čudežno moč, se je kmalu razširila po vsem Kitajskem, šla na Japonsko ter po vsej Aziji. Njegova moč je zlasti zdravnikom koristna.

Tisti grm so Kitajci imenovali »Ča«, ponekod pa »tije«. Trgovski Holanci in Portugaleci, ki so se iz vzhodnih dežel vračali v Evropo, so že leta 1556 pripovedovali čudne stvari o grmu, ki raste v Indiji in ki ga tamkaj imenujejo »tea«. In leta 1610 so ljudje na amsterdamskem trgu lahko prvič občudovali čudne suhe liste, ki pa so bili tako dragi, da si jih je le redkokdo mogel kupiti.

Sredi 17. stoletja se je pri nas v Evropi čaj razširil po vsej Angliji in južni Evropi. Naletel pa je na velike sovražnike, ki so ga hudo napadali. Na Nemškem bi ga najbrže še dolgo ne bili smeli piti, ko bi ga dvorni zdravnik brandenburškega kneza ne bil poznal ter ga v zdravniški knjižnici pohvalil. Hvalil pa ga je tako, da je skoraj vse pretraval. Vendar je dosegel, da so ga uvedli tudi na Pruskem. Kmalu se je, da si počasi razširil po vsem svetu, čeprav je bil močno obdavljen in sila drag. Pravo ljudsko poživilo je postal v Evropi šele konec 18. stoletja, ko so lastnosti čaja spoznali in ga začeli gojiti v grmih tudi v južni Evropi. Čajni grm je skromna rastlina, ki ne zahteva preveč nege. Dandanes poznajo 16 raznih vrst čajnega grma ter več sto vrst čaja samega, kakor ga pač kdo pripravlja. Vsako leto ga na svetu pridelajo več milijonov kilogramov.

5000 let stara žitna rastlina

Mnogo starejši kakor čaj je riž. Že kitajski cesar Japo ga je leta 2356 pred Kristusom dal gojiti na Kitajskem, ker je spoznal, kako imenitna hrana je riž. Ob veliki Rumeni reki je dal napraviti velike vodne naprave za namakanje zemlje. Seveda pa je znal iz rižev žetve tudi sami dobiti svoj dobiček. Ljudje so mu namreč morali odstopati del svoje žetve.

Na Kitajskem so riž že pred 5000 leti prav tako pripravljali in jedli kakor dandanes. Dali so ga v vodo ter ga kuhali. Ali so potem jedli bolj trdi ali bolj mehki ali pa prazen riž. In riž je že zaradi tega tako imenitna rastlina, ker je njegovo ime sanskritskega izvira, kar velja le za redka imena. Sanskrit je najstarejši znani jezik sveta ter velja za nekaj pravejši tudi evropskih jezikov. V sanskritu se riž imenuje »vriht«, pozneje pa so v izgovorjavi iz te besede napravili besedo »briz«, iz katere je v starem grškem jeziku nastala beseda »oryza«. To je deblo tudi naše slovenske besede »riž«, kakor tudi vseh drugih evropskih izrazov za to rastlino. Čeprav je bil že zgodaj razširjen po vsej Aziji in po azijskih otokih, vendar so ga v Evropi spoznali šele po vojakih Aleksandra Velikega, ko so ga njegovi vojaki prinesli v Evropo. Spočetka so ga čislali le za zdravilo. Za živilo pa so ga začeli uživati šele, ko so ga začeli v Egiptu in na Španskem pridelovati Arabci, ki so napravili v teh deželah velikanske namakalne naprave.

Zmagoviti „črni strup“

Nikakor ni znano, kako dolgo v Arabiji že pridelujejo in pije »skavoc«. Vsekakor sodijo, da je ta tamkaj že v najstarejših časih doma. Arabci pripovedujejo: Adenski mufti, ki je popotoval po Arabiji in tamkaj spoznal kavo ter spoznal, kako kava more razburiti živce, jo je doma uvedel za svoje dervise, da bi pri svojih plesih ne bili zaspani ter da bi bili bolj iskri in divji. Toda leta 1511 je tedanji oblastnik dervišom prepovedal uživanje kavo

ter je razdeljal tudi vse zaloge ter skladišča kave. Vendar je njegov naslednik bil velik oboževatelj kave, ki je preklinal vse prepovedi svojega prednika.

Vendar je nekaj stoletij kava bila v Evropi kamen velike spotike. Šele v začetku 17. stoletja so jo Benečani pripeljali v Italijo. Na Francoskem ni bila še znana. Turški sultan Mohamed IV. je k francoskemu kralju Ludviku XIV. poslal svojega posebnega diplomatskega odposlanca. Ta turški odposlanec je francoskemu kralju prinesel vrečko tega aromatičnega sadeža. Pijačo, skuhano iz tega sadu, so potem pri kraljevi mizi previdno pokušali. Preden jo je pokušal sam kralj, so turškemu odposlancu vladno, a odločno veleli, naj poprej on pokuša, da se kralj prepriča, ali pijača ni škodljiva. In kralj se je prepričal, da je dobra ter jo je poslej rad pil.

»Črni strup« se je kmalu razširil. Države in njihovi poglavarji so sicer skušali uživanje kave omejiti z različnimi monopoli, vendar je kava zmagala vse ovire. Kmalu se je razširila po vseh delih sveta ter postala velik in važen činitelj ne le v domačih gospodinjstvih ter gospodarstvih, marveč tudi v gospodarskem življenju držav in vsega sveta.

Španski ranocelnik je prinesel tobak

Ko bi ne bilo Kristofa Kolumba, bi možaki dandanes ne mogli kaditi, ne bilo bi ne cigaret, ne cigar ne pip. Nikdar seveda ne bo znano, kako dolgo so poprej ameriški Indijanci kadili tobak. Tobakove liste so namreč takrat Indijanci zavijali v koruzne liste ter jih kadili. Šele po odkritju Amerike je Evropa izvedela, kaj kade Indijanci. Prav za prav je kajenje prvi spoznal Kolumbov mornar, ki ga je Kristof Kolumb pustil na otoku Haiti.

Odkod beseda tobak? Učenjaki pravijo, da prihaja ime tobak od imena otoka Tabagos. Drugi pa pravijo, da je ime od dežele Tabasco. Torej ta tobak je španski vojaški ranocelnik Nikolaj Menard opisal Evropi v svoji znameniti knjigi, kjer je

»Vaba« za Indijance

Kako širijo kulturo v pragozdovih

Zanimive podatke beremo v nekaterih listih, kako v pragozdovih Brazilije na miren način širijo kulturo.

Orjaški in neizmerni pragozdovi Brazilije so dolga stoletja bili docela nepreiskani. Šele od leta 1910 so jih začeli po načrtu preiskavati. Čeprav pa v teh pragozdovih prebivajo divji Indijanci, vendar kultura belih ljudi prihaja med nje na docela miren način in brez vsakršnega orožja. Da je ta način pridobivanja Indijancev za kulturno življenje najboljši, tega se brazilska vlada že od vsega početka zaveda. Zato tudi Brazilija nikdar ni uporabljala nasilnih sredstev zoper Indijance.

Vsekakor pa se splača povedati, kako mirno tamkaj beli človek pridobiva Indijance. Na gozdnih obronkih delajo takimenovane »vabe«. Beli ljudje si tam izberejo kako visoko drevo, ki je posebno dobro vidno ter nanj obesijo polno lepih stvari. Izberejo si za te obeke tako stvari, kakršne imajo Indijanci južne Amerike posebno radi. Ko so prišli divji Indijanci in videli tamkaj razobešene tako lepe stvari, jih poberejo in odnesejo. Nihče jim tega ne šteje v zlo. Ko so pobrali z drevesa vse, drugo jutro najdejo nove stvari, nakar tudi te odnesejo. Tako se Indijanci počasi navadijo hoditi k tistemu drevesu, kjer je vedno kaj za nje.

Ko so divji Indijanci že dobera navajeni tistega drevesa in se večkrat zbirajo pod njim, takrat se beli kulturonosci lotijo drugega sredstva. Visoko v vejah tistega drevesa napravijo skrivališča, kjer človek lahko delj časa udobno sedi. Tja gori potem pošljejo Indijance, ki pripada h kakemu takemu rodu, ki je že prijatelj belje civilizacije. Ta ima potem nalogo z visokega drevesa v indijanskem

hvaliti tobak kot imenitno zdravilno zelišče. To je začelo evropske zdravnike in učenjake zanimati. Nakar je leta 1560 to rastlino pripeljal v Pariz Francoz Jean Nicot, zaradi česar je potem tobakov izvleček dobil ime nikotin.

Tobak se je kmalu razširil po vsej Evropi. Seveda ga spočetka niso kadili, marveč njuhali. Njuhanje je postalo kmalu taka strast, da je moral papež Urban nazadnje menihom v Rimu prepovedati to grdo razvado med bogoslužjem. Njuhanje tudi res ni bilo vedno prav enačna zadeva, čeprav je še dandanes v navadi. Pred vojno je bilo pa še bolj. Tudi drugi vladarji so hoteli tobak zatreti. Nalagali so na njegov uvoz velikanske carine in davke, pa brez uspeha. Ni pa bilo dostojno, ko bi bil kdo kadil javno na cesti. Zato so uslanovili posebne kadilnice, kjer so ljudje lahko kadili. Javno kajenje pa je bilo v večini Evrope prepovedano do leta 1848.

Krompirja pa so se ljudje branili

Peta velesila med živilskimi rastlinami pa je krompir. Pravijo, da je krompir doma v današnji južni ameriški državi Peru, kjer še dandanes raste divja vrsta krompirja. Tamkaj so krompir pridelovali že mnogo sto let, preden so v Ameriko prišli Evropeci. Trgovci s sužnji Hawkinsa je leta 1565 nekaj vreč krompirja pripeljal na Irsko, kjer pa so se ljudje zanj mnogo manj menili kakor za druge reči, ki jih je pripeljal iz Amerike. Proti koncu 16. stoletja so potem Španci pripeljali krompir na Burgundsko in v Italijo, kjer so ga imenovali »tartufoli«, ker je bil podoben gomoljkam.

Ljudje so se spočetka hudo branili krompirja, ker je bil surov krompir škodljiv. Velike težave je imel Anglež Franc Drake, ki je v okolici Londona najel vrt, kjer je gojil krompir. Ljudje so ga sicer hodili gledat, toda le kot redko in nenavadno rastlino. Veliko vrednost krompirja za živež so v Evropi spoznali šele v 19. stoletju. Zanimivo pa je, da so se ga lotili prvi tovarnarji, ki so začeli iz krompirja žgati spirt in žganje. Dandanes pa bi ga ne mogli pogrešati kot živež. Gorje, če bi krompirja ne bilo!

jeziku svojim še divjim rojakom, kadar se zbere pod drevesom, dopovedovati, kar je treba, da se več ne boje belih ljudi in da se z njimi spriznajo.

Pravijo, da so se te vabe za Indijance kaj dobro obnesle. Že v najkrajšem času se doslej divji Indijanci dajo poučevati v evropski civilizaciji. Vedno se približajo nova darila in beli ljudje skrbne zlasti za to, da so Indijanci deležni zdravniške pomoči, če so jo potrebni. Tako nastaja prijateljstvo med belimi in rdečimi vedno ožje in trdnjeje.

Te vabe so v teku let prodirle že sila globoko v brazilske gozdove. Ker pa so ti pragozdovi sila razsežni, bo trajalo seveda še mnogo let, preden bodo s kulturo belih seznanjeni vsi divji indijanski rodovi, ki prebivajo v pragozdovih. Vsekakor pa je ta način širjenja kulture mnogo lepši in izdatnejši in kulturnejši kakor pa žganje in puška, s čimer so Angleži civilizirali Indijance v Severni Ameriki.

Letalec pristal pri Papaninu

Poročali smo že, da se že več mesecev prevaža na ledeni plošči v Severnem ledenem morju skupina sovjetskih znanstvenikov, ki imajo nalogo študirati razmere v tamkajšnjih krajih, da se tako pripravijo potrednemu prometu okoli severnega tečaja. Sovjetski znanstveniki, ki so se utaborili na ledu, so bili nekega dne odrezani od vsega sveta, ker se je led prelomil in jih je začel nesti z morskimi tokovi. Nazadnje so prišli velikanski viharji, ki so velikansko ledeno ploščo drobili vedno bolj. Nazadnje je bila velika nevarnost, da se sovjetska znanstvena ekspedicija pogrezne v morje. Ekspedicija je sicer pošiljala svoja brezžična poročila, ker ima s seboj brezžično oddajno postajo, vendar ji nihče ni mogel hiteati na pomoč, ker je ledovje oviralo vsako plovbo. Več ledolomcev je ledovje stisnilo in zjelo.

Končno je plošča priplavala v take vode, da so vsaj letala ob mirnem vremenu mogla poskusiti reševanje. Dolgo se to ni nikomur posrečilo. Dne 16. t. m. pa je letalec Vlasov s svojim letalom vendarle prišel ekspediciji tako blizu, da je lahko pristal na ledeni plošči. Sam o tem takole pripoveduje, kakor iz Moskve razširja:

»Ko sem letel nad ledenimi pustinjami, sem naenkrat daleč zapazil veliko sivo liso, kakršno je pred mojim odletom Papanin v radiu popisoval. Zato smo se spustili na 50 metrov nizko, nakar smo v pozdrav nekajkrat leteli nad taboriščem v krogu. Da bi mogli taborišče bolje videti, so tabor-

Janez Jurij Palič je bil kmet, doma blizu Draždan na Saškem v Nemčiji. Umrli je 21. februarja leta 1788. Po imenu sodeč je bil Palič slovenskega rodu, dasi so dandanes ti isti kraji že vsi nemški. Čeprav je bil Palič po poklicu le kmetovalec, je vendar njegovo ime znano med učenimi svetom. Ta kmečki možak se je namreč pečal tudi z zvezdami in je postal sloveč zvezdoslovec. Leta 1758 je odkril na nebu takimenovan Hallejev komet, ki je močno prinesel svetlobo slavo. Prihodnji ponedeljek bo učen svet obhajal 150-letnico smrti tega kmečkega učenjaka s slovanskim imenom.

Spreobrnjenec postal škof

Za škofa v Salt Lake City v Združenih državah severne Amerike je bil pred kratkim posvečen prelat Hunt, ki je pred več leti bil še drugoverec. On je že 12. spreobrnjenec, ki je v Združenih državah postal škof katoliške cerkve. Škof Hunt je kot dijak bil gojenec univerze Cornell-Kolleg v Chicagu je študiral pravo. Po veri je bil protestantski metodist. Leta 1913 pa je prestopil v katoliško cerkev ter je potem študiral bogoslovje. V stolnici svoje domače škofije v Salt Lake-City je bil leta 1920 posvečen v mašnika. Čez tri leta je pri stolni cerkvi postal stolni župnik, od leta 1928 pa je bil generalni vikar te škofije. Ko je bil posvečen v škofa, je bil pri slovesnosti navzoč tudi njegov 81 let stari oče.

100.000 popotnikov na eni ladji v poldrugem letu

Meseca maja 1936 je šla »Queen Mary«, velika potniška ladja angleške družbe Cunard na svojo prvo potovanje iz Southampton v New York. Od tedaj je ladja prevozila 73-krat Atlantski ocean. V doli 11 mesecev, ko je efektivno vozila, odšteti je namreč treba čase, ko je bila v popravilu in v pregledu, je prevozila nad 100.000 potnikov. Ko je privzila v četrti v Southampton, je prepeljala skupno na vseh svojih potovanjih 99.584 ljudi. V ponedeljek pa, ko odpuhje zepet v Ameriko, bo vzela s seboj 850 popotnikov, tako da bo prekoračen prvi stolišč popotnikov.

Št. 61.

Nepričakovano srečanje

Pastir in norec sta pravkar nameravala planiti iz gošče, ko sta pred seboj naenkrat zagledala zeleno oblečenega možaka, ki sta v njem na prvi pogled spoznala tistega saskega svobodnjaka, kateri je bil na turnirju tako mojstrsko streljal.

»Niti koraka mi ne storita več! Jima je zaklinal. »Kdo je tisti, ki se predzrne tukaj v gozdu pleniti in ropati?«

»No tiste pa si lahko kar sam ogledaš,« ga je zavrnil Vamba. »Saj vidim, da je njihova obleka tako podobna tvoji kakor grahov strok grahovemu stroku!«

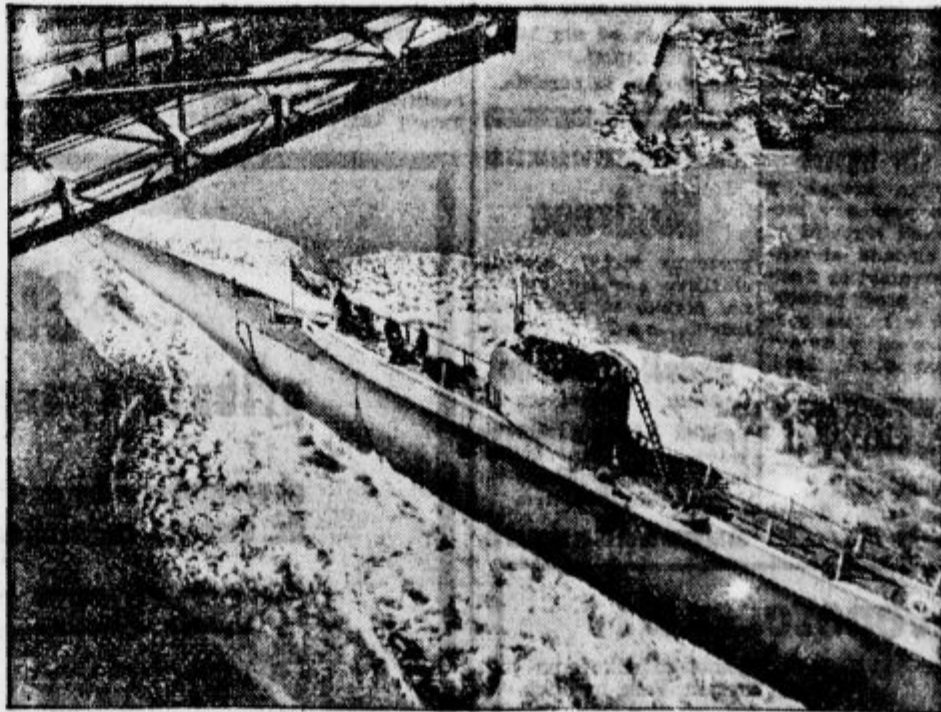
»Pojdem in pogledam,« je odgovoril lovec. »Da se mi pa med tem ne ganeta z mesta!« In že je izginil. Skoraj se je vrnil in spregovoril:

»Sedaj že vem, kdo so ti ljudje in tudi vem, kam so namenjeni. Ujetniki za sedaj še niso v nevarnosti. Zato bi bilo kaj neumno, če bi se samo mi trije skupali na nje, ki so boja vajeni!«

možaki. Upam pa, da se mi bo skoraj posrečilo zbrati dovolj mož, da bomo lahko osvobodili Anglsasa Cedrica. Pojdita z menoj!«

Nekaj časa so molče hodili, ko je Gurth zinil in rekel: »Skoraj bi stavil, da si ti tisti saski svobodnjak, ki si na turnirju v streljanju dobil prvo nagrado. In prisegel bi tudi, da sem nedelokrat slišal tvoj glas ponoči tukaj v gozdu.«

»Naj te kar nič ne briga, kdo sem in kod hodim!« je zagodrnjal mož. »Če pa morem osvoboditi vašinega gospoda, sem vama vsekakor najboljši prijatelj, kakršnega sta mogla srečati tukaj v gozdu.«

Novo angleška podmornica »Ursula« je bila še z dvema drugima podmornicama spuščena na dan v morje.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakom.

Službe iščejo

Šivilja
za obleke in perilo - gre
šivat na dom. Naslov v
upravi »Slov.« pod št. 2295.

Hlapec
poročen, išče službo h
konjem. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 2322. (a)

Šivilja
gre šivat na dom po 13
dinarjev dnevno. Naslov
pove uprava »Slovenca«
pod št. 2538. (a)

Trgovski pomočnik
mešane stroke želi pre-
meniti službo. Cenj. po-
nudbe upravi »Slovenca«
pod »Mlad in agilne« 2495

Šivilja
sprejme damske plašče in
obleke poceni na dom.
Tudi za trgovino. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 2436. (a)

Vdova
veša kuhe in vsega go-
spodinjstva - išče službo.
Ponudbe v upravo »Sl.«
pod »Pridna in poštena«
št. 2400. (a)

Hišni posestniki
ki želijo za hišnika mar-
ljiv in vesten zakonski
par srednjih let — brez
otrok — naj blagovoljno
pisati na Mlekarno, Smar-
tinska 16. (a)

Vrtnar
srednjih let, zmožen vseh
panog vrtnarstva, z več-
letnimi spričevaji - išče
trajno namestitev. - Po-
nudbe v upravo »Slov.«
pod »Zanesljivo« št. 2404.

Trgovski pomočnik
mlajša moč, izkušen v ve-
letrgovini z mešanim bla-
gom, engro in detail —
želi namestitev. Cenjene
ponudbe v upravo »Slov.«
pod »Mladša moč« 2402.

Absolvent
vin. in sadj. šole v Ma-
riboru, vaje knjigovod-
stva - želi praktirati na
večjem poslovanju ali na-
stopiti službo ekonomu
ali oskrbnika. Naslov v
upravi »Slov.« pod 2403.

Gospodinja
s znanjem italijanske, in
vseh pisarniških in žens-
kih ročnih del in gos-
podinjstva, potrpežljiva z
otroci — išče primerno
službo. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
»25 let« št. 2550. (a)

Trgovski pomočnik
mešane stroke, izkušen na
dežel. - želi premeniti
službo, najraje v mesto.
Obvlada nemščino in je
zmožen kavelje. Cenjene
ponudbe v upravo »Sl.«
pod »Mlad in kavelje«
zmožen« št. 2357. (a)

Dekle
posteno in zanesljivo —
želi dobiti službo kot po-
moč v kuhinji in za dru-
ga hišna opravila pri
boljši meščanski družini,
najraje v Celju ali Sa-
leški dolini. Naslov pove
uprava »Slovenca« pod
št. 2427. (a)

53 let star trgovec
je zdrav in krepak, z
dolgoletno prakso v me-
šan in lesni trgovini in
gostilni, obvlada sloven-
ski, srbohrvatski in nem-
ški jezik - prosi primer-
no službo v kakem pod-
jetju. Vprašati v upravi
»Slov.« pod »53« št. 2398.

Auto-motor
Prodaj auto
za vsako ceno. Bezlaj,
Gospodarska 12. (f)

Novoporočenci!
Najlepšo spominsko sliko s po-
roke na Brezjah Vam napravi
Fotograf Jug-Kranj

Vajenci

Krojaškega vajenca
sprejme salon Kocjan —
Dolenjska cesta 23. (v)

Mehaniškega vajenca
sprejme takoj Rotor M.
Črnuče 36. (v)

Pekovskega vajenca
sprejem. Naslov v upra-
vi »Slovenca« pod 2475.

Krojaškega vajenca
sprejme takoj Trojanšek
Franjo, Ljubljana; Rož-
na dolina, Cesta IV/3. v

Vajenca
za mizarstvo sprejem.
Mrhar, Stanežič, št. Vid
nad Ljubljano. (v)

Vajenko
iščem za trgovino z me-
šanim blagom. Trgovina
Koželj, Mokronog. (v)

Vrtnarskega vajenca
začetnika, sprejem. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 2405. (v)

Sprejemem takoj učenko
Salon damskih klobukov
Mimj Sark, Kreditna ban-
ka. (v)

Učenko (-ca)
sprejemem v trgovino z
meš. blagom na deželi. -
Ponudbe v upravo »Sl.«
pod »Delam vse« št. 2321.

Krojaški vajenec
z nad dveletno učno do-
bo — želi nadaljevati
učenje. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 2514.

Trgovski vajenec
se sprejme na triletno uč-
no dobo. Hrana v hiši.
Naslov v upravi »Sloven-
ca« pod št. 2524. (v)

Vrtnarskega vajenca
marljivega in postenega,
s hrano in stanovanjem,
sprejme takoj vrtnarstvo
Adolf Vatovec — Vrazov
trg, Ljubljana. (v)

15 let stara deklica
z dežele, išče učno mesto
v spec. ali meš. trgovini
- najraje proti popolni
oskrbi. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 2254. (v)

Vajenca
za usnjeno galanterijo,
postenih staršev, z vso
oskrbo v hiši — sprejme
tako Peter Kajzer, tor-
barstvo, Virmaše, Škofja
Loka. (v)

[Pohištvo]

**Vsakovrstno
pohištvo**
v priznani solidni izdelavi
se dobi samo v veliki za-
logi trdke
»OPRAVA«
Celovška cesta 54.
Spalnice že od din 1450.—
naprej.
Sprejemajo se naročila.

Modroce

posteljne mreže, železne
zložljive postelje, otoma-
ne, divane in tapetirane
izdelke nudi najceneje

Rudolf Radovan
tapetnik - Mestni trg 13
Ugoden nakup morske
trave, šime in cvilba
za modroce ter blaga za
prevleke pohištva.

Jugoslavija

največja domača delniška
zavarovalna družba

Službodobe

Modistinja
se sprejme. Oglasiti se je
pri: Sedej-Strnad, Pre-
šernova ulica. (b)

Mlajši kuharico
samostojno, pošteno —
sprejme takoj gostilna
»Stari Mayr«, Kranj. (b)

I. violinista
iščem za takoj. Ponud-
be poslati na: Gradski
Turistički Orhestar, Du-
brovnik. (g)

Več pisarniških moči
z znanjem strojeписа in
stenografije rabimo. Po-
nudbe na upravo »Slov.«
pod »Spreten 36-2453«.

Mehanika
za kolesa in motorje —
tako sprejem. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Sposoben« št. 2510. (b)

Zobotehnika
starejšega, solidnega in
postenega ter veččega
vseh del - sprejem. —
Nastop 1. aprila t. l. Dr.
Hajdarović, Sarajevo.

Tesači!
30 dobrih tesačev za pra-
go dobi tesarstvo stalno de-
lo; zaslužek dober. Oglasi-
ti se takoj pri: Ivan
Veršec, Podčetrtek. (b)

Hlapca
postenega in pridnega,
vajenega konj in ki zna
vsa kmečka dela - spre-
jem. Poizve se v Podu-
tiku št. 25. (b)

14-15 let staro deklico
sprejem kot varuhinjo
k dvema deklicama. Zgla-
siti se je do 5. marca.
Predložitve ulica št. 44,
Moste - Ljubljana. (b)

Majerja
z večletno prakso pri
hmelju - sprejem. Na-
stop 15. marca. - Franc
Koželj, Ljubljana št. 63,
Celje. (b)

Sprejemem zgbalko
(umbigarico), vajeno tu-
di štopanja, v stalno slu-
žbo. Hrana in stanovanje
preskrbljeno. Mihael Cer-
nilec, Naklo 81. (b)

Zanesljiva kuharica
srednjih let, katere zna
opravljati vsa druga hiš-
na dela, se sprejme k do-
bri družini. Ponudbe z
navedbo dosedanj. služ-
bovanja pod šifro »Za-
noseljiva in zdrava« 2535
upravi »Slovenca«. (b)

zavaruje: življenje, požar, vlomsko tatvino, jamstvo,
nezgode, transport, steklo, točo, automobile
in živino.

Lastne palače in zgradbe v Ljubljani - Aleksandrova c. 11
in Gospodarska c. 4 in nadalje v Beogradu,
Zagrebu, Osijeku in Petrogradu.

Ravnateljstvo v Ljubljani, Beogradu, Zagrebu, Osijeku,
Novem Sadu, Petrogradu, Sarajevu in
Splitu.

Podružnice in ekspoziture v vseh večjih krajih — za-
stopstva po celi državi.

Pojasnila daje

Ravnateljstvo za Dravsko banovino
v Ljubljani, Tyrševa c. 15 in vse nje-
gove podružnice in kraj. zastopstva.

Kuharico

perfektno, sprejme boljša
hiša v Ljubljani. Ponud-
be upravi »Slovenca« pod
»Srednja starost 500« št.
2479. (b)

Dekle

popolnoma zanesljivo, va-
jeno meščanske kuhe in
vseh hišnih opravil, išče
rodbina na Bledu s 1. ali
15. marcem. — Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Poštena« št. 2478. (b)

Služkinjo

verno, srednjih let, ki
zna kuhati in rada dela
na vrtu, išče za 1. marec
boljša krščanska družina.
Ljubljana VII, Gasilska
cesta 3-I. (b)

Postrežnico

mlado in delavno, sprej-
mem za ves dan takoj.
Ponudbe upravi »Slov.«
pod št. 2540. (b)

Tovarna pletenin

sprejme pletilnega moj-
stra kakor tudi izurjeno
pletiljo, zmožno samo-
stojno voditi pletilski
oddelek. Naslov v upravi
»Slovenca« pod 2543. (b)

Kontoristinjo

veščo vseh pisarniških
del, slovenske, hrvatske
in nemške korespondence,
z večletno prakso, sprej-
me večje trgovsko pod-
jetje. — Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Veletr-
govina« št. 2527. (b)

Odeje

klotaste, polnjene s fino vato od Din 95—
naprej, mako klot v vseh barvah od Din
120—, svilene odeje od Din 190—, pu-
haste odeje in pernice, blazine, blago za
posteljna pregrinjala in zastore i. t. d. nudi
največjo izbero specialna trgovina

F. I. GORIČAR, Ljubljana
Sv. Petra cesta 30

Strojnika — mojstra

išče elektrarna Dravske-
ga intendantskega sлага-
lišča. Informacije se do-
be v upravi Dravskega in-
tendantskega sлагаlišča -
Kodeljevo - od 9—12. (b)

Kuharica

izveščana za dobro me-
ščansko hrano in druga
hišna dela - se sprejme.
Prednost deklet z dežele.
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Absolutno poštena«
št. 2547. (b)

Železninar

v stroki popolnoma vešč,
vojašine prost, star do
26 let, dober prodajalec
in izložen aranžer, va-
jen samostojnega dela,
dobi stalno službo v več-
ji trgovini z železnino.
Ponudbe poslati upravi
»Slovenca« pod »Prva
moč — železninar« 1958.

Višjega natakarja

dobrega, oženjenega, sprej-
mem v velike restavracije,
ki bi prevzel točilnico pod
dobrim pogojem. Potrebna
kavelja v gotovini 25—30.000
din. Ponudbe na direktno
Park-restavracije, Maksi-
mir, Zagreb.

Deklo in hlapca

vajenega konj in kmeč-
kih del — takoj sprejme
Pogačar, Zg. Šiška 84. b

Krojaškega pomočnika

zmožnega vseh del, ta-
ko sprejme Joško Ga-
beršek, Griže pri Celju.

Vrtnarja

za drevesnice in cvetli-
čarstvo na deželi iščem.
Starost 30—45 let s spri-
čevaji. - Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
»Živiljenjska pozicija«, b

Strojinik

za parno lokomobilno 60
HP — se sprejme pri
lesni industriji v Ljub-
ljani, z dokazi, da je
dotični vrstil že to službo
in da je izkušen ključav-
ničar. Naturalno stanova-
nje na razpolago, ostalo
po dogovoru. Ponudbe na
upravo »Slovenca« pod
»Industrija« št. 2523. (b)

Kam pa kam?

Na novo založen vinotoč

z dobro kapljico, v Ka-
runovi ulici 7. - Lastnik
Vroček. Se priporočam:
Kati Jesih. (r)

Prodamo

Otroški voziček
globok, ugodno proda
Zajec, Sv. Petra c. 14. l

Šivalni stroji

krojaški, čevljarški levo-
ročni in ženski pogrez-
ljiv — napredaj. Cena
1700 din. Gradaška št. 8.

1000 bal za oglje

proda Grebenc, Pražako-
va ulica 2. (l)

Sadje

vedno v zalogi po naj-
nižji ceni pri Baloh, Ko-
lodvorska 18, dvorišče. l

Trgovino

s sadjem in zelenjavo —
tako prodam. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Prometna točka« 2513.

Naprodaj

premlačena mizica za
instrumente (Instrumen-
tentisch). Franc Merja-
sec, Glince — Trškaška c.

Železen plug št. 7

dobro ohranjen — proda
Franc Tome, Dravlje 15
pri Ljubljani. (l)

Erfurtska semena

dobite v trgovini Pintar,
Ljubljana, Gospodarska
cesta 14 (Novi Svet). —
Telefon 23-67. (l)

Šivalni stroji

Veritas
pogreznjivi ... 2000 din
nepogreznjivi ... 1700 din
s 20-letno garancijo in
trgovini šivalnih strojev:
USSAR
Maribor, Trubarjeva 9.

Wertheim blagajno

in Knopfloch šivalni stroj
proda Kristan Franc,
Tyrševa cesta 54 (meha-
nična delavnica). (l)

Sodi

od 100 do 2500 l, se do-
bijo po najnižjih cenah
pri trvdki Marovt, sodar-
stvo, Braslovce. (l)

Gg. frizerji pozor!

Po zelo ugodni ceni pro-
dam: več sušilnih apar-
atov (Trockenhaube), po-
nikljane podnožnike, des-
infektorje za čopiče, po-
nikljana izlozbona stojala
z odgovarjajočim steklom
ter dve veliki reklamni
tabli iz debelega stekla,
s popolnim zlatim napi-
som. Ogled pri: Gjud
Aleksander, Ljubljana —
Kongresni trg 6. (l)

Več vagonov sena

in bukovih drv — suhih
okroglice — prodam. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 2472. (l)

Pletilne stroje

ploske (flach) v raznih
številkah, in vsakovrstne
šivalne stroje — prodam.
Naslov v upravi »Sloven-
ca« pod št. 2492. (l)

Volno

najfinjšo čefirko za
strojno pletenje v štev.
30-2 in 48-2 v vseh ido-
cih barvah prodam. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 2491. (l)

Poročne prstane

ure, verižice, uhane, ka-
kor tudi očala, kupite
najbolj ugodno pri Josipu
JANKO, urarju v Kam-
niku, Sutra, nasproti far-
ne cerkve. - Podružnica v
Mariboru, Jurčičeva 8.

Že 10 let obstoječa

dobrodoča trgovina spe-
cializirane, barv, lakov in fir-
neža, na zelo prometnem
prostoru v večjem bano-
vinskem mestu s sodnjo
in glavarstvom — zelo
ugodno napredaj. Potre-
ben kapital 100.000 din.
Ponudbe poslati upravi
»Slovenca« pod 2013. (l)

Šivalni stroji

»Singere in »Pfafe, skoraj
popolnoma novi — in

kolesa

prvovrstnih znamk po ne-
verjetno nizkih cenah na-
prodaj edino pri

»Promet«

(nasproti krizanske cerkve)

Otroški voziček

globok, dobro ohranjen,
in športni - ugodno pro-
dam, Miklošičeva 10-IV.

Avtomatično tehtnico

do 10 kg, brez uteži —
prodam. S mode; Nova
vas, Prečna 10, Maribor.

Motor na sesalni plin

trvdke Adam, 25 HP, se-
daj v pogonu - prodam
po ugodni ceni brez ge-
neratorja. Alois Kolarik,
Cazma - Savska banovi-
na. (l)

Branjarja

s koncesijo ali brez, na-
napredaj. Naslov v upr.
»Slovenca« pod 2519. (l)

Šivalni stroj

pogreznjivi, nemški fabri-
kat, z okroglim čolnic-
kom, poceni napredaj. —
Nova trgovina, Tyrševa
cesta 36. (l)

Ugodno prodamo

malo rabljen in popolno-
ma nov šivalni stroj z
okroglim čolnicom, ka-
tera šivata naprej in na-
zaj. Ogled pri trvdki A.
Gorec, d. s. o. s., Tyrševa
cesta 1. (l)

Sveže najfinišje norveško

ribje olje
iz lekarne
dr. G. Piccolija v Ljubljani
se priporočajo ljudem in
slabotnim osebam

Razna okna, vrata,

železni roloji za izlozbo-
na okna in portali, vse
v dobrem stanju, poceni
napredaj. Prevzem splo-
mladi ob prezidavi. Ster-
meck, Celje. (l)

VINA

prvovrstna po najugodnej-
ših cenah kupite pri
Centralni vinarni
v Ljubljani.
TELEFON ŠTEV. 25-73

Prodaj takoj

pritlično hišo
s trgovino, gostilno z zalogi ali brez, poleg farne
cerkve, ker odpotujem. — Ponudbe pod šifro
»Vzajem eventuel. hranilno knjižico 100.000«

Slaščičarne, pozor!</

Posedstva

Vogalno parcelo
okoli 700 m², prodam. —
Rožna dolina c. VI/26.

Lepa stavbna parcela
na Ježici - naprodaj. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 2360. (p)

Stavbno parcelo
ca. 1200 m² - poceni pro-
dam. Poizve se Staretova
ulica 16. (p)

Posestvo
z vsem gospodarskim po-
slojem zelo ugodno na-
prodaj. - Urbanč-Ostres,
p. Mirna, Dol. (p)

Enostanovanjska hiša
z vrtom, se zaradi preše-
litve ugodno proda. Vpra-
ša se pri g. Ivanki Fri-
derich, Breg št. 11, Celje

Hiša
zidana, hlev in lesena lo-
pa ter nekaj zemljišča,
5 min. od kolodvora —
naprodaj za 35.000 din. —
Vprašati: gostilna Lor-
sak, Pragersko. (p)

Hiša s pekarijo
gospodarskim poslojem
in nekaj zemlje, izborna
točka - naprodaj. Dopise
v upravo »Slovenca« pod
»A. B. 10« št. 2384. (p)

Ugodna prodaja!
Novo zgrajena hiša, dav-
ka prosta, na prometnem
mestu tik železniške po-
staje - ugodna za trgo-
vino ali gostilno — po-
ceni naprodaj. Naslov v
upr. »Slov.« pod št. 2401

Gostilna
s trafikom in vel. vrtom v
centru Zagreba. - Velik
inventar in stanovanje.
Obstoja že 30 let; nizka
najemnina. Mesečni pro-
met 100.000 din. Napro-
daj zaradi bolezni za din.
90.000. »Sava«, Zagreb,
Jurijčeva 18. (p)

Tovarniško poslojje.
(poprej opekarna), s par-
nim obratom, v okolici
Ljubljane — ca. 90.000
kv. m zemljišča — napro-
daj. Uporabljivo za indu-
strijske svrhe. Poizvedbe
Gradbeno pisarna, Rim-
ska cesta 2/I. (p)

Hiša v centru Ljubljane
enonadstropna, z renomi-
rano stalno gostilno in
trafiko - zaradi bolezni
pod ugodnimi pogoji na-
prodaj. Velike lepe kleti
in ves gostilniški kom-
fort. Pisane ponudbe v
upravo »Slov.« pod »Sa-
mo resni kupci«. (p)

Dne 24. februarja t. l.
ob pol 11 bo naprodaj
Starinovo poslojje Vič-
Glince, pri okrajn. sodi-
šču v Ljubljani, soba 16.
Najnižji ponudek 192.000
din. Vračnina 28.813 din.
Cenilna vrednost 288.120
din. (p)

Umetni mlin
dobro opremljen, na stal-
ni vodi, elektr. moč, v
večjem kraju ob železni-
ci - naprodaj zaradi raz-
mer. Primeren tudi za
vsako drugo industr. pod-
jetje. Ponudbe v upravo
»Slov.« pod »Dravska ba-
novina« št. 2382. (p)

Javna dražba
Dne 24. februarja 1938
ob pol 11 bo v sobi št. 16
okrajn. sodišča v Ljub-
ljani prodaja poslaste,
obstoječega iz hiše in
gospodar. poslojja (me-
sarja), Glince, Tržaška
cesta 48, in travnika. —
Prodaja se vrši v treh
skupinah. Celotna cenil-
na vrednost 288.120 din.;
najnižji ponudek 190.083
din; vračnina 28.813 din.
— Vabimo intereso k
udeležbi. (p)

Hišo

proda ali odda v najem
Pavel Bren v Črnomlju.

7 sob, 10 drugih prostorov,
elektrika, vodovod, gospo-
darsko poslojje, 773 m² ze-
lenjadnega in 1131 m² sad-
nega vrta, na prometnem
kraj, dve minuti od žel.
postaje, krassen razgled,
pripravno za vsako obrt.

Parcela na obroke

prodaj pri Sv. Krištofu.
Naslov v upravi »Sloven-
ca« pod št. 2465. (p)

Gozd in travnik

5 ha — naprodaj v So-
strem. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 2480.

Posestvo

25 orolov — prodam. —
Korošec, trgovec — Sv.
Lovrenc na Drav. polju.

Novo enodružinsko hišo
z vrtom prodam. Vižmar-
je, pod klanec št. 128 —
št. Vid nad Ljubljano. (p)

Nedograjena hiša

dvostanovanjska, visoko-
prtična — ugodno na-
prodaj. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 2468.

Enostanovanjsko hišo

z vrtom, v Celju ali oko-
lici — kupim. Ponudbe
z navedbo cene na Gradi-
šček, Celje - poštneleže

Stavbne parcele

in novozidano hišo v bli-
žini bežigradske šole pro-
dam. — Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 2504.

Lična hiša z vrtom

5 min. od postaje Sv. Ju-
rij ob juž. žel., ob glavni
cesti - ugodno naprodaj.
Cena 25.000 din. Naslov v
upr. »Slov.« v Celju. (p)

Stavbne parcele

ima naprodaj župna cer-
kev v Dev. Mar. v Polju,
pet minut od kolodvora.
Event. cel kompleks, pol-
druzi hektar. (p)

Manjše posestvo

blizu Maribora, vzajem
v najem. Plačam 700 din
mesečno. Ponudbe v upr.
»Slov.« v Mariboru pod
»Takoje«. (p)

Dve parceli

ena krasna vogalna, 720
kvadrat. metrov; druga
410 m² - ob Povšetovi c.,
Kodeljevo - ugodno pro-
dam. Informacije od 11
do pol 2. Naslov v upr.
»Slov.« pod št. 2269. (p)

Ne zamudite prilike!

Ugoden nakup stavbnih
parcel z vodovodom in
elektriko v bližini posta-
je. - Pojasnila: Vižmarje
št. 59. (p)

Hiša z vrtom

na prometnem kraju Do-
lenjske, lokali primerni
za trgovino ali kavarno,
v hiši tudi pekarna - na-
prodaj. Poizve se v upr.
»Slov.« pod št. 2263. (p)

Prodaj hišo

z 1000 m² zemljišča, pri-
pravno za upokojevalca ali
obrtnika - ob železnici.
Vprašati: Ivan Draž,
Tržaška 18, p. Rogaška
Slatina. (p)

Hišo

do 150.000 din, ali par-
celo 300—1000 m², v bli-
žini predmestju Ljub-
ljane — kupim za goto-
vino. Ponudbe s točnim
opisom poslati upravi
»Slovenca« pod »Severni
dol Ljubljane« št. 2512.

Parcelo

poles nove hiše, Rosljeva
cesta 4, v izmeri 512 m² —
prodaj. - Informacije:
Telefon 36-36.

Hiša na Vodnikov c. 18

bo dne 9. marca 1938 ob
pol 11 prodana na sodni
dražbi. Prodaja se cenjena
207.302 din, najmanjši
ponudek znaša 145.000
din. (p)

V Brežicah

in okolici se naprodaj
hiše, krasna stavbišča,
vinogradi, sadovnjaki in
gozdovi ter zaokroženi
deli Attemsovega vele-
poslaste. - Pojasnila pri
inž. Miklau Otmar, Bre-
žice. (p)

Sodna dražba

Dne 1. marca t. l. ob 9
dopolodne bo naprodaj na
sodišču v Radovljici: hi-
ša v Lescach št. 49, več
stavbnih in raznih dru-
gih parcel. Podrobne in-
formacije pri g. Novaku,
Gorenjske mlekarne, Na-
klo — ali v Službenem
listu št. 9 od 29. I. 1938.

Velika hiša

naprodaj v Trbovljah ob
glavni cesti - Loke 297.
Delavnica za vsako obrt.

Fino vilo

strogo solidno, veleudob-
no, v širšem centru —
prodaj. Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Najpo-
polnejše« št. 2530. (p)

Posestvo

z velikim zelenjadnim
vrtom, pripravno za obrt-
nika prodaj ali dam v
najem v Ljubljani, Cesta
na Loko 22. (p)

Enodružinsko vilo

z velikim vrtom s sadnim
drevjem, sočna lega, bli-
zu parka prodaj. Naslov
v vseh poslovaln. »Slo-
venca« pod 2549. (p)

Enonadstropno hišo

z gostilno in trgovino na
periferiji Maribora zaradi
družinskih razmer takoj
prodaj. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
»Ugodno« 2561. (p)

Zemljišče

ca. 1000 m² v industrij-
skem kraju ob cesti v
Mežici, pripravno za obrt-
nika ali trgovino — na-
prodaj. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 1914.

Posestvo v Savinji. dolini

arondirano, 15 ha, z ži-
vim in mrtvim inventar-
jem, idealna lega ob ban-
cesti - takoj prodaj. Na-
slov v upravi »Slovenca«
v Celju. (p)

Večja hiša

z mešano trgovino in tr-
govino z lesom, trafikom,
gostilno, z večjimi skladi-
šči, v večjem industrij-
skem ter na lesu boga-
tem kraju, ugodno napro-
daj. — tudi brez gostilne.
Vprašati v upravi »Slo-
venca« pod »Dobra bo-
dočnost« št. 2279. (p)

Veleposestvo

v neposredni bližini Ma-
ribora, rentabilno mle-
karstvo in živinorajje,
prvovrstni pašniki in po-
lja, lep gozd, obsežni
hmeljski nasadi, sigurna
naložitev kapitala - na-
prodaj. Za podrobnejša
pojasnila vprašati pod
»Veleposestvo« na ogla-
sni zavod Hinko Sax, Ma-
ribor. (p)

Ugodno naprodaj:

Nova lepa vila, 6 dvosob-
nih stanovanj, podklet-
na; lepa sončna lega v
najlepšem vilskem delu
v Ljubljani, za Tyrsevo
cesto. Donos 7%. - Nova
15 stanovanjska hiša, so-
lidno zidana, v sredini
mesta. Donos 7%. - Velika
trgovska hiša z lepimi
lokali in več stanovanji
v sredini Ljubljane. Do-
nos 10%. Poleg tega več
raznih poslastev hiš, vil
in parcel. Al. Planinšek,
Beethovnova ulica št. 14.
Telefon 36-10.

Vnajem

ISČEJO:
Trgovski lokal

z najmanj dvema večji-
ma izlozobama - iščem na
prometnem kraju. - Po-
nudbe v upravo »Slov.«
pod »Lokal« št. 2005. m

Maloštevilna rodbina

išče 3—4 sobno stanova-
nje z modernim komfor-
tom, blizu centra Ljub-
ljane, s centralno kurja-
lano in sončno lego. Vpra-
šati: Marx, Beethovnova
14 — mezz. (c)

ODDAJO:

Valjčni mlin
oddaj v najem. Aljančič,
Bistrica, p. Podbrezje.

Delavnica

za večjo obrt ali indu-
strijo se odda. Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 2485. (n)

Odda se gostilna

na prometnem turistič-
nem in letoviškem kraju
na Gorenjskem. Naslov v
vseh poslovalnicah »Slo-
venca« pod št. 2487. (n)

Konjski hlev

senožeti, kupo za seno in
dve njivi - vse v Ljub-
ljani - oddaj v najem.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 2372. (n)

Pleničke je prala - seveda - z Radionom...

toda kako sivkasta je blazina, ki ni bila oprana z Radionom!

Zato je sklenila: v bodoče bom prala vse svoje perilo z Radionom, ker ljubim blesteče belo, zdravo perilo! Pri kuhanju z Radionom se razvijajo milijoni kisikovih mehurčkov, kateri skupno z milnico prodirajo skozi tkanino, ki jo temeljito operejo. Tako postane perilo bleščeče belo in se mu že od daleč pozna, da je bilo oprano z Radionom.

Schichtov

RADION

varuje
perilo**Takoj oddam v najem**

gostilno, eventualno pro-
dam enonadstropno hišo
s precej zemljišča. - Po-
nudbe v upravo »Slov.«
pod »Ugodno« št. 2399.

Za feriatno kolonijo

oddamo 13 sobno renovi-
rano, neopremljeno vilo v
Kamniku, zraven kopali-
šča; potrebščine za pre-
nočevanje na razpolago.
Vprašati: Gradbeno za-
druge »Neptun« v Ljub-
ljani, Beethovnova 14 —
mezz. — event. naprodaj.

Stanovanja**ODDAJO:**

Dvosobno stanovanje
oddaj s 1. marcem. Sv.
Petra cesta 81, dvor. (c)

Sobo in kuhinjo

oddaj 1. marca. Grebene,
Vel. Solnarska ulica 15.

Dvosobno stanovanje

oddaj marca ali aprila.
Cimpermanova ulica 1. c

Trisobno stanovanje

s kopalnico, v pritličju,
na Opekarski cesti — se
poceni odda. Poizvedbe:
Gradbeno pisarna, Rim-
ska cesta 2/I. (c)

Stanovanje

sestojajo iz treh sob, ku-
hinje, shrambe, sobice za
služkinjo, kopalnice, ve-
rande in predsobe, vse
pod enim ključem — od-
dam takoj ali pozneje.
Naslov v upravi »Sloven-
ca« pod št. 2503. (c)

Trisobno stanovanje

v I. nadstropju oddam s
1. majem. Stanovanje se
lahko ogleda samo ob
delavnikih od 10—12 in
od 16—17 v vili Grohar-
jeva ulica št. 21, Mirje.
Oglasi se pri Frecetu v
podpriliku. (c)

Enosobno stanovanje

takoj oddam na Galjevi-
ci št. 13. (c)

Enosobno stanovanje

oddaj v Beljaški ul. 26,
Šiška. (c)

Enosobno stanovanje

oddaj 1. marca na Za-
ložki cesti 109. (c)

Enosobno stanovanje

oddaj 1. marca. Kušar,
Cesta na Brdo 86. (c)

Dvosobno stanovanje

se odda takoj ali s 1.
aprilom. Bolgarska 17.

Dvosobno stanovanje

solčno, oddaj za marec
v Močnikovi ul. Naslov v
upravi »Slovenca« pod št.
2452. (c)

Trisobno stanovanje

v I. nadstr., se po nizki
ceni takoj odda. Stanova-
vanje je sončno in se na-
haja na Dolenjski cesti.
Pojasnila se daje v upr.
»Slov.« pod št. 2432. (c)

Solčno stanovanje

vrt, pritličje, pod enim
ključem, parkirana so-
ba, kabinete, pritlikline,
dobi reda navažena, sta-
rejša, stalna ter boljša
stranka z aprilom. Glin-
ska 13/I. (c)

SOBE**ODDAJO:**

Opremljeno sobico
oddaj. Sv. Petra cesta 53

Opremljena soba

sončna, se odda. Zlatniko-
va 18. (s)

Opremljeno sobo

s 1 ali 2 posteljama, po-
soben vhod, takoj oddaj.
Tyrseva cesta 71. (s)

Prazno sobo

lepo, veliko, s souporabo
kopalnice, oddaj. Hreka
ulica 8/II, levo; nasproti
zavetlišča sv. Jožefa. (s)

Lepo solčno sobo

eventuelno s hrano, od-
dam takoj stalnemu go-
spodu ali gospodini. —
Gruberjevo nabrežje 16.

Zelo lepo sobo

sončno, z moderno zoeche
zofa, separirano, kopal-
nica, odda mirna stranka
brez otrok takoj boljšo
mu gospodu. Informacije:
Resljeva 4. (s)

ISČEJO:

iščem sobico s hrano
pri poštenih ljudeh na
doželi, zaradi spremembe
zraka. Zato bi služila
brezplačno. Ponudbe na
podružnico Slovenca na
Jesenicah pod »Skromna
2451«. (s)

Dijaki

Stanovanje s hrano
pri skrbni in verni dru-
žini iščem za dijaka. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 2396. (D)

Razno

Umetno valenje
strokovno pravilno, vsa-
ko množino daje prejme
»Niko«, Poljane, št. Vid
nad Ljubljano. (r)

Le še kratek čas

se razprodaja najrazlič-
nejše porcelanasto, sto-
kieno in železno blago
po ponovno znižanih ce-
nah iz konkurznih masa
tvrdke B. 21115, Ljublja-
na, Tyrseva cesta 11-I.
Vhod iz Figovčevega dvo-
rišča. (r)

Dobro domačo hrano

nudim po zelo nizki ceni
tik opere. Naslov pove
uprava »Slovenca« pod
št. 2473. (r)

Gospoda ali gospo

ki bi razpolagala s 60 do
70 tisoč din gotovine —
vzame maloštevilna dru-
žina z odraslimi otroki v
dosmrtno stalno oskrbo.
Cenjene ponudbe upravi
»Slovenca« pod šifro »V
lastni hiši« št. 2494. (r)

Novi naslov:
Franciščanska ul. 3.

Čajno maslo

iz pastirizirane smetane
dobavljiva

E. VAJDA, Čakovec

Telefon 59, 60, 33. Brzjavi: Vajda, Čakovec

Čajno maslo

iz pastirizirane smetane
dobavljiva

E. VAJDA, Čakovec

Telefon 59, 60, 33. Brzjavi: Vajda, Čakovec

Čajno maslo

iz pastirizirane smetane
dobavljiva

E. VAJDA, Čakovec

PO SLOVENSKE DOMOVINI

Novo mesto

Kreditna zadruga državnih nameščencev v Novem mestu ima dne 26. februarja 1938 ob 7 zvečer v vrtnem salonu hotela Kokič svoj redni letni občni zbor. Vsak zadrugni član naj se udeleži občnega zbora in naj privede s seboj tudi druge, prijatelje našega zadrugnega pokreta. — Upravni odbor.

»Ustanovitev gasilske čete v Bendjah« je naslov novi gasilski veseligr, katero bo uprizorila novomeška gasilska četa na pustno soboto 26. t. m. ob 6 zvečer ter na pustno nedeljo, dne 27. t. m. ob 3 popoldne v dvorani Prosvetnega doma. Cene običajne. Okoliško prebivalstvo opozarjamo, naj se udeleži popoldanske predstave.

Sv. Gregor

Zahvala. Slavljenec je revež, namesto, da bi užival ljubi mir v svojem zapečku, pa pridejo nadenj od vseh koncev in krajev s svojimi ljubeznivostmi. Vse drugo je srečno opravljeno, samo ena težava me še čaka. Celo osmino in še par dni prej sem dobival draga pisma s srčnimi čestitkami in prijaznimi spomini in zdaj jih je cela skladnica pred menoj. Kako rad bi se vsakemu zahvalil in kako prijetno iz lepih let priložilo, toda ako se tudi polotim, vem, da do majnika bi ne bil gotov. Zato pa prosim Tebe, dragi »Slovenec« pomoli; 47 let sva si bila zvesta prijatelja, zato vem, da mi boš pomagal. Pošlji, prosim, moje iskreno zahvalo vsem mojim dragim voščilem. Zahvaliti se moram posebej pa še mojim duhovnim ovčkam. Predstavljam si lahko, koliko dela, trpljenja, potov in stroškov zahteva taka prireditve. Ko bi delali vse to zaradi moje osebe, bi vas pošteno oštel in napodil, toda vem, da ste vse žrtvovali v zahvalo za moje duhovno delovanje, zatem sem vam pustil neskaljeno to veselje. Prireditve v dvorani mi je bila prijeten pregled 40 letnega duševnega razvoja naše fare. Vsem prav prišrna zahvala. Posebej se še moram zahvaliti našemu cerkvenemu pevskeemu zboru, zlasti za pesem: V gorensko oziram se skalnato stran... Triglav! kako sem ga od nežne mladosti izpred svoje rojstne hiše občudoval. Proti jasnemu nebu kipi velikani... Ob pogledu nanj sem zrastle iz otroka v mladega junaka. S Triglavom v srečju sem prišel pred 40 leti v gregorske višave. Vso to vrsto let je besni vihar divjal po naših višavah. V živem spominu so še prizori ob zidanju našega Doma, za katerega nismo prosili nikogar niti vinarja niti betve, pa so naše vrle ljudi zasmejovali, ko so vozili gradivo čez okoliške vasi, opeko, apno in drugo za naš Dom. Neki trški velikaš je že ob dograjenem Domu naše ljudi sramotil, češ zdaj pa imate »osla«, ki se v tri fere vidi. Toda gregorski Triglav ni klonil; ne samo domači tarani, temveč vsa okolica in ves okraj je gledal na Triglav in upal vanj in v zmago njegovo. Po 40 letih je sicer njegov vrh nekoliko pobeljen, toda vseeno: proti jasnemu nebu kipi... Da kaka slavnost vsestransko uspe, je treba tudi zunanjšega okrasja.

Kdor se hoče ob vsakem času, za mal' denarja do siteda, ter dobrega najesti, **MENZO** Kolodvorska ulica 8

Radio

Programi Radio Ljubljana

Nedelja, 20. febr.: 8 Vesel nedeljski pozdrav: Orglice in harmonika (g. Fr. Petan in A. Stanko), vmes plošče — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Ja holijo voljo (plošče) — 9.45 Verski govor (g. ravnušelj Jože Jagoč) — 10 Prensos cerkvene glasbe iz stolnice — 11 Otroška ura: Tekla Marička kramlarja in prepeva — 11.30 Slovenske orkestralne skladbe (Radijski orkester — 13 Napovedi, obvestila — 13.30 Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah) — 16 Koncert Radijskega ork. — 17 Kmet, predavanje: Za uspeh v živinoreji: Povečanje in izboljšanje pridelka kmeti (g. inž. Absee) — Tržna poročila — 17.30 Zenoitovanje iz Spodnjega Stajerja. Besedilo sestavi Anton Bantani, izvajajo domačini iz brastniške okolice — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Adam: Če bi bil kralj, uvertura (plošče) — 20 Vodopivec večer. Sodelujejo: ga. Draga Sokova, gđ. Vida Rudolfova, Akademski pevski kvintet, g. dr. Fr. Kimovec (govori) in Radijski orkester — 21.30 Koncert Radijskega orkestra — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Lahki nog naokrog (plošče).

Ponedeljek, 21. febr.: 12 Odmolki iz zvočnih filmov (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Mandoline, citre, bodalke (plošče) — 14 Napovedi — 15 Zdravstvena ura: Rane (g. dr. Anton Broc) — 16.30 Saksosofonisti (plošče) — 18.40 Kulturna kronika: O Branišlavu Nušiču (g. Fr. Lipah, član Nar. gled.) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Večer pesne in lahke glasbe. Sodelujejo: Bojan Adamčič s svojim orkestrom in Radijski orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Kvarlet mandolin (g. Antunović, Privšek, Mizerit, Harslag). — Turek, 22. febr.: 11 Solška ura: Izdelajmo še nekaj jadralskih letal, pogovor in navodila (g. Miroslav Zori) — 12 Domača zabava (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 15 Plesna glasba na dveh klavirjih (gđ. Silva Hrasovec in g. B. Saplja-Cornicev) — 16.40 Judje in gospodarstvo (g. urednik Fr. Terežin) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zahvalni zvočni tednik — 20 Mozart: Mala serenada (pl.) — 20.30 H. Kleist: Razbiti vrh, veseligr, izvajajo člani rad. lgr. druž. — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Koncert Radijskega orkestra.

Dragi programi

Nedelja, 20. febr.: Belgrad: 20 Narod. pesmi, 21 Ork. koncerti, 22.45 Plesna glasba — Zagreb: 20 Tami-burice, 21 Zabavni koncert, 22.30 Plesna glasba — Dunaj: 18 Prensos Koroškega, 19.30 Arije, 20 Orkester in kvartet, 21.30 Plošče, 22.35 Plesna glasba — Budimpešta: 20.30 Operetna glasba, 21.40 Ciganski orkester, 22.30 Koncertni orkester — Rim-Bari: 21 Zabav. glasba, 22.15 Zbor — Praga: 21.05 Narodni koncert, 22.10 Plošče, 22.35 Postra glasba — Varšava: 19.35 Plesna glasba, 21.15 Zabavni program, 22. Paderesvaka skladbe, 23.30 Plesna glasba — Sofija: 19. Plesna glasba, 20 Petje, 20.30 Soneta, 21 Simfonična glasba, 22 Operetna glasba, 23.30 Narodna glasba, 24. Lahka in plesna glasba — Berlin: 20 Plesni večer — Lipsko: 19.10 Simfonični orkester — Köln: 19.45 Opera, Monakovo, 19.10 Wagnerjeva opera »Loreley«.

Ponedeljek, 21. febr.: Belgrad-Zagreb: 20 Opera — Budimpešta: 19 Narodne pesmi, 21 Kvintet, 22.35 Klavir — Rim-Bari: 17.15 Plesna glasba, 21 Vokalni in instrumentalni koncert — Praga: 19.15 Pester program — Varšava: 20 Postra glasba s petjem, 22 Simfonični koncert — Sofija: 19.10 Narodna glasba, 19.30 Postra glasba, 20 Petje, 20.40 Simfonični koncert, 22.40 Plesna glasba — Berlin: 21 Voljska godba — Pratišlura: 19.10 Operetna glasba — Lipsko: 20 Solistični koncert — Frankfurt: 19.10 Deželni orkester — Monakovo: 20.00 Plesna glasba.

Turek, 22. febr.: Belgrad: 20 Komorni koncert, 21 Koncert, 22.30 Ples. glasba — Zagreb: 20 Klavir, 20.30 Hrvške pesmi, 21.30 Harmonika, 22.30 Plesna glasba — Dunaj: 20.40 Moderna balada, 22.30 Celo, 22.35 Kvartet — Budimpešta: 19.45 Koncert, 22 Jazz, 23 Kvartet — Rim-Bari: 17.15 Komorna glasba, 21 Violina, 22.10 Prensos koncerta iz glasbene akademije — Praga: 19.30 Zabavna glasba — Varšava: 20 Plesna glasba, 21 Opera — Sofija: 20.15 Pevski koncert, 21 Komorna glasba, 22 Plesna glasba — Königsberg: 19.10 Plesna glasba — Hamburg: 19.10 Pustna zabava — Stuttgart: 20 Koradnice in skladatelj — Monakovo: 20.40 Sodobni italijanski skladatelji — Budimpešta: 20.05 Simf. koncert.

venec, cvetlice, mlajev, razsvetljave in napisov, vse to so z veseljem pripravili fantje in dekleta. Napiše z globoko in tako primerno vsebino je izumila bistra glava mizararskega mojstra — našega 80 letnega veterana Janeza Grudna in njegova roka pričarala lepo barvane črke na desko tako pravilno, da bi bolje ne naredil kak mladi umetnik.

Bil je to dan, ki ga je naredil Gospod. Torej najprej hvala Njemu in vsem, ki so sodelovali. Frane Krumpetar, dušni pastir.

Krani

Koncert pevskega odseka Prosvetnega društva Kranj v proslavo 100 letnice rojstva Antona Forsterja bo v soboto 5. in v nedeljo 6. marca v Ljudskem domu. Vsa društva prosimo, da ta datum upoštevajo.

Dijaki kranjske gimnazije ponove danes ob 4. v Ljudskem domu komedijo »Revizore«. Pri prvi uprizoritvi, ki je bila sinoči ob številni udeležbi občinstva, največ iz mesta, so dijaki nudili dobro pripravljeno igro, zato je bilo smeha dovolj.

Ptu.

»Dva para se ženita« je naslov veseligr, ki jo uprizori Prosvetno društvo na Hajdini s sodelovanjem domačih gasilske čete danes, po večernicah v društvenem domu.

Selska dostava pošte. Dosedaj smo imeli dokaj redno dostavo pošte na dom S priključkom bližnjih občin k mestu smo upali, da se bo stanje zboljšalo. Pa zaman so bile vse pritožbe. Morali smo se zadovoljiti s stanjem, kakor je bilo poprej. Zadnje dni pa se je dostava v toliko poslabšala, da moramo hoditi po pošto na poštni urad, sicer jo dobimo z veliko zamudo, ker se je zmanjšalo število dostavljavcev na dom. Pri pošti so bili upokojeni tri pismoonoše, nadomestila pa ni nobenega!

Oglejte si najmodernejše Lesce-pluge, določene za nagradno žrebanje »Slovenca«, pri Kristofu v Ljubljani, Sv. Petra cesta 60.

Dobro vpeljana trgovino z

ŽELEZNINO

dam v zakup ali prodam radi bolezni. Potrebni kapital 30 do 500 tisoč din. Event. se odstopi samo polovični delež. Ponudbe pod »Lepa eksistenca štev. 2483« na oglasni oddelček »Slovenca«.

Korespondent in knjigovodja

velike industrije, samostojen, obvlada perfektno slovenski, srbohrvatski, nemški, dobro pa še 4 tuje jezike, v neodpovednem roku želi menjati mesto. Dopise pod »Hiter stenotipist 2359« na upravo »Slovenca«.

Ženini in neveste

Najcenejše v modernem slogu izdelane spalnice, kuhinje in drugo pohištvo kupite po znatno znanih cenah le pri

Franjo Vehovar, mizarstvo Celje

Dražba

Dne 26 t.m. ob 10 uri predpoldne se vrši pri sodišču v Radovljici dražba posestva vl. št. 125 in 375 k. o. Boh. Bistrica v vpeljeno obdrtje. Najnižji ponudek 36.442 Din. Pojasnila dr Kreč Vladimir, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 1.

Razpis

Gradbeni odbor za zgradbo poslopja državne mešanske šole v Črnomlju razpisuje sledeča dela:

1. težarska in zidarska dela;
2. tesarska dela;
3. krovna dela;
4. kleparska dela;
5. mizararska dela;
6. ključavničarska dela;
7. steklarska dela;
8. slikarska dela;
9. pleskarska dela;
10. pečarska dela;
11. tapetniška dela;
12. parkatarska dela;
13. instalacije elektrike;
14. vodovodno instalacijo.

Načrti in vsi pogoji so interesentom razvidni pri vodstvu drž. mešanske šole v Črnomlju. Rok za stavitve ponudb je do 5. marca 1938. V Črnomlju, dne 12. februarja 1938.

Gradbeni odbor
za postavitve poslopja drž. mešanske šole
v Črnomlju.

Zahvala

Vsem, ki so nam izkazali svoje sočutje in izrazili sožalje ob izgubi naše nepozabne mame

Ane Regoršek roj. Kancler

se najlepše zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo pred. duhovščini, diakonu 8b razreda realne gimnazije, železničarski godbi Schöncher, sostanovalec ter vsem, ki so darovali vence ter spremili drago mamo k večnemu počitku. Rodbina Regoršek.

Denar

Hranilne knjižice

vrednostne papirje,

3% obveznice

za likvidacijo kmečkih dolgov

stalno kupuje

AL. PLANINSEK

LJUBLJANA

Beethovnova ulica 14, telefon 55-10.

Kdor založi 6000 din

(tudi v obrokih) za štiri leta — dobi stanovanje dveh sob in kuhinje, prti-tikline, poleg žel. postaje. Ponudbe v upravi »Slovenca« pod šifro »10 km od Ljubljane« št. P 2434.

Družabnico

za trgovino mešanega blaga, z gotovino 10.000 do 20.000 din — 15% gošpa Slovenka, Naslov v upr. »Slov.« pod št. 2398

POSJILA

vezana na srednjo in mesečna odplačila nudi denarni zavod. Zahtevajte prospekte.

RUDOLF ZORE

GLEDALSKA ULICA 12

Znamka 3 din

10.000 din posojila

lašem. Plačam 9% obresti in vrnem v teku enega leta. Vknjižba. Naslov v upr. »Slov.« v Celju. (d)

Denarne posle:

Posredovanja kreditov — vnosčenje vlog za takojšnje gotovino — Naložbe kapitala — Poravnave — Uprave nepremičnosti — Davčne napovedi — Informacije — Kreditne revizije, bilance, in stane kontrole knj. gospodarstva ter vse druge trg. vsko gospo. darske posle izvede

SVETOVALEC

koncesionir na trgovsko-gospodarsko poslovanje M. Kovčič v Ljubljani. Cesta 29 oktobra stev. 7

30.000 din posojila

lašem drž. uslužbenec proti vknjižbi na hišo. Obresti po dogovoru. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Hipoteka«. (d)

Hranilne knjižice

vrednostne papirje, delnice, kupone, 3% obveznice kupujemo proti takojšnji gotovini

Rudolf Zore

Ljubljana

Gledališka ulica 12,

Telefon 55-10.

Posojilnica v Rudniku

pri Ljubljani naznanja vlagateljem, da je opustila 10% starih vlog, ki jih bo z marcem prenesla, če se ne dvignejo, na nove vloge, ki jih bo obrestovala po tri in pol od sto. (d)

Radio

Petceveni Super radio

zadnjega tipa — ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2536.

Tricevni radijski aparat

nove koncertne citre, Hamman pisalni stroj, gramofon z 9 ploščami — poceni prodam ali zamenjam za karkoli. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Slovenca« (d)

STROJI

Specijalna delavnica za previjanje in popravilne elektromotorjev in dinam. Kvalitetni elektromaterijal in elektromotorji svetovnoznane firme »Siemens« vedno na zalogi.

Franjo Perčinlić

koncep. elektropodjetje, Ljubljana. Gosposvetska c. 18, telefon 22-71.

VSÁKOMUR

SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V

»SLOVENCU«

Vodne turbine

za vse razmere, avtomatične regulatorje, zatvornice, opreme za žage in mlinske izdelave in dobavlja

G. F. Schneider

Skofja Loka — tovarna strojev

Zimne cene. — Prvovrstne reference.

Kupimo

Stare cunje

kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2457.

Štraklov obrednik

za organiste — kupim. — Feliks Ugovšek, Gornji grad. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone

kupujem po najvišjih dnevnik. cenah

A. KAJFEZ

Ljubljana, Miklošičeva 14

Zobotrebce

na roko izdelane, zvezane, brez skatle, okrogle in ploščate — kupujem vsako množino. Ponudbe z vzorci in najnižjo ceno na »KING«, Petrinje-Sunj. (k)

Lesene sode

hrastove in bukovne, ploščevinate in pocinjene — kupuje vsako množino Dalmatinska, trgovina z industrijskimi surovinami, Zagreb, Kolutarska cesta 29. (k)

MESARJI, SLASNICARJI, RESTAVRATERJI, INDUSTRIJE!

»WITT« HLADILNI STROJI

že nad 40 let v obratu, za vse svrhe in za vse kapacitete do 1 milijona kalorij. Večletno jamstvo! Zahtevajte ponudbe! Zastopstvo: Specia, trg. kom. dr., Ljubljana, Mestni trg 5/II.

+

Potrli globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrla naša ljubljena žena, preskrbna mama, stara mama, tačca, teta in svakinja, gospa

ANA PODBOJ roj. PELC

previdena z zakramenti za umirajoče.

K večnemu počitku jo bomo spremili v ponedeljek, 21. februarja ob pol 5 popoldne iz hiše žalosti št. 69, na tukašnje pokopališče. Sv. maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi v Ribnici na Dol. Ribnica na Dolenjskem, dne 19. februarja 1938.

Globoko žalujoča rodbina Jože Podboj.

+

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo pretržno vest, da mi je danes popoldne ob 2 umrl moj ljubljani soprog, naš dobri oče, oziroma sin, brat, stric in svak, gospod

Matevž Ovčak

železničar

previden s tolažili svete vere v 40. starosti.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo ob 4 popoldne iz hiše žalosti Stožice 115.

Zalujoča soproga z otroci in ostalo sorodstvo.

+

SVOJO ZEMELJSKO POT JE DOVRŠIL V 78. LETU NAŠ BLAGI ATEK, GOSPOD

JOSIP MESIČEK

KADUCITELJ V POKOJU

NA ZADNJI DOM GA BOMO SPREMILI V PONEDELJEK, DNE 21. FEBRUARJA OB 15.30 IZ KAPELICE NA POKOPALIŠČE NA POBREZZJU

MARIBOR-ZAGREB-JESENICE, 19. FEBRUARJA 1938

RODBINA MESIČEK

Poizvedbe

Informacije

privatne, poizvedovanja itd. — vrši strogo diskretno: Informacijski zavod, Ljubljana — Kolodvorska št. 41. (r)

Glasba

Din 15.-

nova gramofonska plošča svetovne znamenke po izbiri 8 novih plošč sortiranih samo Din 100.- Dokler traja zaloga

Velepič

Ternejeva c. 25. Ljubljana

Najbolj se boste zabavali s **Mohner harmoniko** katero kupite najceneje pri **R. WARBINEK** trgovina z različnimi instrumenti in potrebščinami **LJUBLJANA** Miklošičeva cesta 4

Objave

Preklie

Podpisani Skumave Janez, tov. del., Dovje 101, obžalujem in preklieujem kot neresnično, kar sem govoril o razmerju Ponikvar Janeza, obd. tajnika do Jakelj Albine. Istotako izjavljam, da je neresnično, kar sem govoril o obnašanju Jakelj Albine pri Lešniku. V obeh primerih se Jakelj Albini zahvaljujem, da je odstopila od nadaljnjega sodnijskega preganjanja. Dovje, dne 15. februarja 1938. - Skumave Janez I. r. (o)

Manufakturst

prvovrsten prodajalec in izložbeni aranžer, inteligent, trezen, perfekt v slovenščini in nemščini ki bi imel lep nastop in veselje do potovanja, se sprejme I. IV. ali prej. Ponudbe samo z gornjimi zmoglostmi in navedbo zahtevk na upravo Slovenca pod »Manufakturst 2425«.

Taft

iz čiste svile po din 20.- meter pri Trpinu, Maribor, Vetrinska 15.

Občine, klavnice, mesarji!

Pištolo za ubijanje goveda,

kot jo predpisuje ministrska naredba, dobite kot tudi patrone in vse rezervne dele pri tvrdki **SPECIA**, trg. kom. dr., Ljubljana, Mestni trg 5/II.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast **CLAVEN**. Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost z tvornice in glavnega skladišča **M. Hrnjak**, lekarnar, Sisak Varujte se potvorb

Otroški vozički največjih modelov. Dvokolesni, motorji, tricikli. Po zelo niski ceni! Ceniki franko! **„TRIBUNA“ P. SATJEL, LJUBLJANA, Karlovačka 4** Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 24

Le še kratak čas se razprodaja najrazličnejše porcelanasto, steklene in železne blago

po ponovno znižanih cenah

iz konkurzne mase

B. ŽILIC, Ljubljana, Tyrševa cesta 11/I

Vhod s Figovčevega dvorišča

Dražba lesa

Začasna državna uprava razlaščenih gozdov v Ljubljani, Cesta 29. oktobra št. 24-I., razpisuje na dan 22. marca 1938 pismene dražbe za območje Šumske uprave Kočevje:

1. V revirjih Kočevje in Ravne-Predgrad ca. 5238 plm mehkega (igličastega) tehničnega lesa na panju.
2. V revirju Travnik ca. 8923 plm mehkega (igličastega) tehničnega lesa na panju.
3. V revirju Podstenice ca. 11.570 plm mehkega (igličastega) tehničnega lesa na panju.

Razglas, pogoji, tiskovine in pojasnila se dobijo pri gornji upravi v Ljubljani ter pri šumski upravi v Kočevju.

Prispeli so najnovejši modeli motornih koles svetovno znanih tvrdk

ARDIE, HOREX in DIAMANT

od 98 do 500 cm. Izdelava istih je najsolidnejša in garantirana. Poraba bencina minimalna, ker porabi 125 cm na 100 km samo 1/3 l. bencina in vozi z brzino 75 km. Vsa motorna kolesa so opremljena z 2 izpušnimi cevmi, električnim signalom in akumulatorji. Veliko zalogo teh motornih koles, kakor tudi moških in ženskih dvokoles, triciklov in šivalnih strojev si lahko ogledate pri tvrdki

J. PRAPROTIK, DOMŽALE, Ljubljanska c.

kjer si vsak radi izredno nizkih cen lahko nabavi svoje tozadavne potrebščine. NA ZELJO SE POSLJE TUDI CENIK!

AMO ZASTOPNIKI SVETOVNE ZNAMKE

Vam nudijo service, ki je potreben za primer nepravilnosti Vašega aparata. Philips trgovec prodaja kvalitetne prejemnike za nizke in stalne cene ter garantira za pravilnost aparata. Philips service-postaje za reparaturo poslujejo hitro in zanesljivo... V Vašem interesu je, da si nabavite radio aparat pri Philips trgovcu.

PHILIPS

Moderni PHILIPS prejemnik je predpogoj za: nedosežno reprodukcijo zvoka, enostavno rokovanje, maksimalno sigurnost pogona.

Posetite

I. MEDNARODNO RAZSTAVO AVTOMOBILOV v BEOGRADU

5.-15. marca 1938

Do danes največja razstava avtomobilov v Jugoslaviji. Sodelujejo vse svetovne tovarne z znamkami in modeli, ki še niso bili zastopani v naši državi.

Pojasnila: UPRAVA BEOGRAJSKEGA SEJMA, BEOGRAD, SEJMIŠČE

Telefoni 28-525, 38-502. Poštni predal 538.

Otvoritev trgovine!

Na vogalu Slovenske—Barvarske ulice smo otvorili

prevzemno postajo

naše parne pralnice. Tam prevzemamo zavese v čiščenje, ovratnike in srajce za škrobljenje, perilo v pranje in likanje. Pri oblekah, kostimih in plaščih odstranimo sijaj. Vsa naročila izvršujemo prvovrstno.

Prosimo za obilen obisk.

Z odličnim spoštovanjem

Prva mariborska parna pralnica, MARIBOR, Barvarska 5 in Krekova 12.

Maurice Leblanc:

Izredne pustolovščine Arsena Lupina.

Otok tridesetih krst

III.

Priprave niso bile dolge in tudi Vorskij se je lotil dela. Nastopil je lesno proli drevesnemu deblu, ovil en konec vrvi okoli svoje žrtve in drugi klon ene gornjih vej in ko je počenil na zadnji klin, je ukazal hlapcem:

»Stojta, vidva sedaj samo polegita. Postavita jo pokonci in eden naj jo drži.«

Za hip je počakal. Toda, ker sta se Oton in Konrad tiho pogovarjala, je zakričal:

»Povejta, ali bi se morda požurila. Kaj, če bi mi kdo poslal kroglo ali puščico, ko nudim tako ugodno tarčo! Ali je tu?«

Pomagača nista odgovorila.

»No, na, ta je pa dobra. Kaj vama je? Oton... Konrad...«

Skočil je na zemljo in ju nahrulil.

»Kaj pa je z vama? Tako smo lahko sto let tukaj... in vsega bo konec. Odgovori vendar, Oton!«

Obraz mu je posvetil s svetilko.

»Poglejmo, kaj je. Ali se upiraš? Kar povej! In ti, Konrad? Torej stavkata?«

Oton je zmajal z glavo.

»Stavka... predaleč greste. Konrad in jaz ne bova huda, če nam stvar malo razjasnite.«

»Razjasnim? Kaj, žival? Zaradi dame, s katero sedaj sodno postopamo. Ali o enem izmed obeh dečkov? Nepotrebno je, da pri tem vztrajata, prijatelja. Rekel sem, da sem vama govoril o tej zadevi: Ali bosta hodila z zaprtimi očmi? Izvršiti bosta morala zelo trdo opravilo in preliti mnogo krvi. Na koncu pa bo veliko plačilo.«

»Tu tiči vprašanje,« je dejal Oton.

»Povej natančno, plaščijev.«

»Vi nama lahko določate in potem se pogodimo za pravo ceno. Katera je?«

»Poznaš jo boljše kot jaz.«

»Prav zato hočem, da si jo zopet priključite v spomin in zahtevam, da jo ponovite.«

»Dober spomin imam. Zaklad bo moj, vidva pa dobita dvesto tisoč frankov, ki si jih razdelita.«

»Tako je in ni. Na to se bomo še povrnili. Začnimo govoriti o slavnem zakladu. Že tedne in tedne se mučiva, živiva v krvi in v težki mori vsakovrstnih zločinov in nič ni na vidiku.«

Vorskij se sklonil na rameni.

»Vedno bolj si neumen, ubogi Oton. Veš, da je bilo treba v začetku izvršiti celo vrsto stvari. Vse so že izvršene razen ene. In v nekaj minutah bo tudi ta in zaklad bo naš.«

»Kaj vama?«

»Ali misliš, da bi storil vse to, če bi ne bil o tem prepričan... kakor sem prepričan, da živim? Vsi dogodki, ki so se izvršili po že vnaprej začetanem redu. Zadnji se bo izvršil ob napovedani uri in mi bo odprl vrata.«

»Peklenka vrata,« se je porogal Oton, »kakor jih je imenoval Maguenoc.«

»Naj jih imenujemo s tem ali z onim imenom, odpirajo zaklad, ki ga bom osvojil jaz.«

»Bodi,« je dejal Oton. »Verjamem, da imate prav. Toda kdo nama jamči, da bova dobila delež.«

»Dobila bosta delež zaradi preprostega vzroka, da mi bo posest tega zaklada preskrbela toliko bogastvo, da ne bom v zadregi, ko vama bom izplačal borih dvesto tisoč frankov.«

»Torej drži?«

»Jasno.«

»Daste besedo, da bodo vsi pogoji naše pogodbe spoštovani?«

»Jasno. A kam meriš s tem?«

»Na to, da ste naju začeli tako nesramno goljufati, ne da bi upoštevali enega izmed pogojev naše pogodbe.«

»Pa! Kaj mi poješ? Ali veš, s kom govoriš?«

»S teboj, Vorskij.«

Pograbil je tovariša.

»Kaj je to! Ti se predrežeš zasramovati me! Tikaš me, mene!«

»Zakaj pa ne, ko si me okradel, ti?«

Vorskij se je zadržal in povzel s tresočim se glasom:

»Govori in bodi previden, malček, ker igraš nevarno vlogo. Govori!«

»Tole je,« je izjavil Oton. »Razen zaklada, razen dvesto tisoč frankov, smo se tudi pogodili — dvignili si roko v prisego — dogovorili smo se, da bo vsaka vsota denarja, ki jo bomo našli med to zadevo, razdeljena na dva dela: polovica bo tvoja, polovica pa zame in za Konrada. Je to res?«

»Res je.«

»Torej daj,« je dejal Oton in iztegnil roko. »Kaj naj ti dam? Ničesar nisem našel.«

»Lažeš. Medtem ko smo odpravljali sestre Arehignat, si našel pri eni v bluzi skrit zaklad, ki ga niso mogli odkriti v njihovi hiši.«

»Od tega izhaja vse to!« je rekel v zadregi Vorskij.

»Čista resnica.«

»Dokaži.«

»Ven vzemi mali zavitek, ki ga imaš pripetega v notranjosti svoje srajce.«

In Oton se je s prstom dotaknil Vorskijevih prsi in pristavil:

»Vzemi vendar zavitek in poravnaj petsto tisočakov.«

Vorskij ni odgovoril. Osupnil je kakor človek, ki ne razume tega, kar je prišlo in ki zamaš skuša uganiti, kako si je nasprotnik preskrbel orožje proti njemu.

»Priznaš?« je vprašal Oton.

»Zakaj pa ne? Je odvrnil. »Imel sem namen pozneje poravnati račun v celoti.«

»Poravnaj ga takoj. Tako je boljše.«

»In če odklonim?«

»Ne boš.«

»Da, ne bom plačal.«

»V tem primeru Vorskij... pazi se.«

»Kaj bi se bal. Saj sta samo dva.«

»Najmanj trije.«

»Kdo je tretji?«

»Tretji je neki gospod, ki najbrž ni prvič tukaj, če premislim to, kar mi je pravkar povedal Konrad... kratko, tisti, ki te je pravkar prevaral, človek s puščico in belo haljo.«

»Ali bi ga poklical?«

»Boga mi.«

Vorskij se spoznal, da si stranki nista enaki. Oba pomagata sta ga imela v kleščah in ga močno stiskala. Moral je odnehati.

»Dobro, tat! Dobro, ropar!« je vzkliknil in potegnil mali zavitek ter razgrnil bankovec.

»Toda...«

»Tako je. Polovica za Konrada, polovica zame.«

»Žival! Tat! Plačal mi boš. Ni mi za denar. Toda oropati me kot v gozdu! Ah! Ne bi ti rad kože posodil, prijateljček moj.«

Psoval ga je še dalje, nato pa je hudobno in zlobno izbruhnil v smeh.

»Po vsem tem, pri moji veri, vse to dobro igraš, Oton! Kako si mogel vse to vedeti? Pri-povedoval mi boš, a? Sedaj pa ne snemo izgubiti niti minute več. V vseh točkah soglašamo, ali ne? In vidva mi bosta pomagala?«

»Ne da bi se kisto držala, ker ste vso stvar prijeli na pravem koncu,« je rekel Oton.

Drugi pa je ponižno pristavil:

»Pa vendar se lahko ponašate, Vorskij... Velik gospod ste...«

In ti hlapce, ki si plačan. Plačan si, delaj, zadeva je nujna.«

Stvar, kakor je rekel tolovaj, je bila hitro izvršena. Vorskij je zopet stopil na levo in ponovil povelja, po katerih sta se Konrad in Oton pohlevno ravnila.

1908 **30** 1938**„GOLDMICHEL“**

30 let nemške svetovne znamke polnilnega peresa.

5 letno jamstvo! Neizumljivo! Prosojen prostor za črnilo. Prodajna cena din 220.— v boljših trgovinah s pisarniškimi potrebščinami.

„GOLDMICHEL“

je sklenil, da bo v jubilejnim letu tudi v Dravski banovini

brezplačno razdeli 500 originalnih polnilnih peres „GOLDMICHEL“ do 10. marca 1938.

Zaračunali bomo samo din 30.— za plačane stroške za tovarnino, trošarino, carino, omot in poštino. — Naročilnici je dodati din 30.—, najmanj din 15.—, dočim se din 15.— iztirja po povzetju. (Tudi v znamkah.)

Odpošiljamo po vrstnem redu dospelih naročilnic, zato se podvizajte!

Vsak naročnik zamore dobiti samo eno polnilno pero. Treba je navesti zaželeno pisavo: ozko, srednjo, široko ali pokončno. — Izvršujemo samo pismena naročila.

Jugoslovansko zastopstvo:

JOSIP BAUER, MARIBOR DRAVSKA BANOVINA**LIPSKI POMLADNI SEJEM 1938**

Začetek 6. marca

60% popusta na nemških železnih, znatni popusti v drugih državah

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpciškega sejma, Beograd
Knez Mihajlova 33/1

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies, Ljubljana
Tyrševa 33, Telefon 27-62

in

Jos. Bezjak, Maribor
Gosposka 25, Telefon 20-97**LJUDSKA POSOJILNICA
V LJUBLJANI**

reg. zadruga z neom. zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6
v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodnejše

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive, obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%

Po vaši želji Vam izdela
Knjigoveznica
Jugoslovanske tiskarne
v Ljubljani
Kopitarjeva 6/II

v svoji čitalnici razne poslovne knjige, ako niso že v zalogi. Istotako izvrši tudi vsa druga knjigovodna dela, posebno razne vezave od preprostih do razkošnih oblik.

Posebni oddelek za izdelovanje damskih torbic, pasov, denarnic in drugega usnjene galanterijskega blaga Vam nudi te predmete vedno v lepih, modernih fazonah.

Cene skrajno nizke.
Poslužite se!**Podružnica „SLOVENCA“**
je na Miklošičevi cesti št. 5**Standard svetilke in luči**
na plin in benzin

● kakor tudi vse rezervne dele dobavlja takoj.

● Generalno zastopstvo in zaloga »MOTOR« oddelek

STANDARD razsvetljava
BEOGRAD, Poenkareova 25

poštni predal 316

● Zahtevajte cenik o najnovejših modelih!

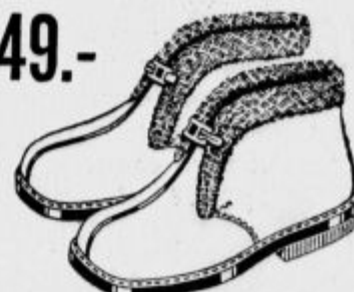
Topla obutev
najboljši varuh

19.-

Najboljši prijatelj šolskih otrok za deževne in mokre dni so naše galoše, ki ne propuščajo vode, ne mokrote. Za majhen denar si bodo Vaši malčki ohvarovali dragoceno zdravje. — Od šte. 31 do 34 din 25.—, od šte. 35 do 38 din 29.—.

49.-

Snežni čevlji za otroke, gorko podloženi. Vam varujejo otroke pred mokroto in prehladom. Od šte. 31 do 35 din 59.—.

39.-

Ženske nizki čevlji, vsi iz gumijske, elegantne zunanosti. Vam bodo služili bolj praktično in bolje od katerih koli drugih čevljev v deževnem in blatnem vremenu. Njihova cena je tako nizka, da jih more kupiti tudi najsiromašnejša ženska.

59.-

Gorki otroški čevlji. Izdelani iz finega usnja, gorko podloženi in obšiti s fino kožhrovino.

35.-

Ženske galoše iz gumijske z napol visoko peto s podložnimi končami in z robom bodo varovali Vašo obutev mokrote in blata v deževnih februarjskih dneh.

45.-

Zadnja novost! Elegantne ženske galoše, gornji del iz lahke prožne snovi, zaradi česar so galoše nenavadno udobne.

39.-

Elegantne in močne moške galoše s posebno ojačenim podplatom Vam varujejo čevlje pred mokroto, dom pred blatom.

99.-

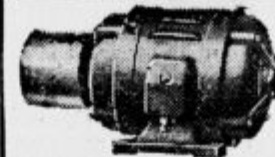
Na teh škornjih so ojačeni vsi občutljivi deli, da bi čim dalje in čim bolje služili delavcu in kmetu.

Rata**Izbira ni težka**

kadar treba določiti časopis, v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potem katerega bo prišel najsigurnejše v stik z najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENE«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — z malo izjemo vsaka slovenska hiša. — En poskus Vas bo o uspehu prepričal!

A. Verbajš, Ljubljana, Gosposvetska 10

Telefon šte. 2867

Kmetovalci in obrtniki!

Jospela nam je velika pošiljka prvovrstnih elektromotorjev vseh velikosti in napetosti — Cene konkurenčne — Prevzemamo in izvršujemo vsa tozadevna popravila v lastni delavnici pod strokovnim vodstvom in zani garantiramo. — Dalje izvršujemo tudi vsakovrstne instalacije jakega toka, telefonskih in signalnih naprav kakor tudi popravila medicinskih in radijskih aparatov.

Zahvala

Vsem, ki so z nami sočustvovali in nas tolažili ob težki izgubi naše ljubljene sestre, tete in svakinje, gospe

Marije Babnik vdove Gruntar roj. Arrigler

izrekamo iskreno zahvalo. — Predvsem se zahvaljujemo prevzvišenemu gospodu nadškofu belgrajskemu dr. J. Ujčiču, ki je blagovolil blagosloviti zemske ostanke naše drage pokojnice in jo spemiti do groba, šempetrski duhovščini za vodstvo pogreba in p. Lederhasu za zadnjo tolažbo. Posebno zahvalo dolgujemo tudi ge. prof. Mariji Wessnerjevi, gg. zdravnikoma dr. Misu in dr. Heferleju, kakor tudi častitim sestram sv. Križa in bolniškim sestram za njihovo skrb in požrtvovalnost, da pokojnici olajšajo trpljenje. Pristrčna hvala gospejinemu društvu »Jozefiščec« in ostalim društvom, kakor tudi vsem, ki so spemili nepozabno pokojnico na njeni zadnji poti. Vsem bodi Bog plačnik!

Ljubljana, dne 19. februarja 1938.

Žalujoči ostali